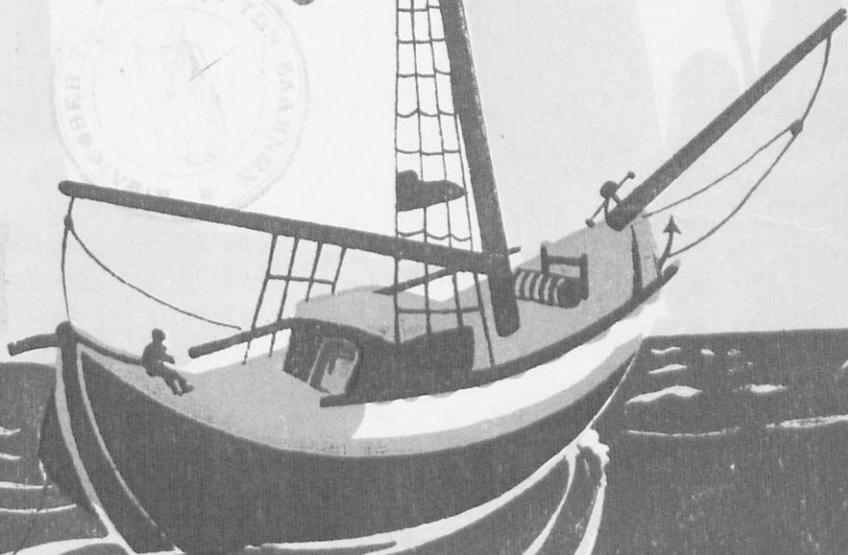

ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ - ΔΗΜΟΣΘ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

5 69 ΠΑΘ.
Μυριβήλη, Δ. Ανδρεάδης (Σ.)

Στάθης Σταθάς

Ε.Α.Σ.

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1292

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ε. Μυριβηλη 69 Π. Δ. Β. Δι. Αθηνων (2.)

ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΑΘΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ Α

Ἀντίτυπα 10,000

Ἀριθ. ἐγκριτ. ἀποφ.
Υπουργείου Παιδείας
51231 20 Αύγουστου
51232 1934

ΒΙΒΛΙΟΦΟΡΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΠΙΤΟΚΕΥΣΗ
ΕΙΣΑΓ. 51231-2
ΕΙΣΑΓ. 51232
ΒΙΒΛΙΟΦΟΡΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΠΙΤΟΚΕΥΣΗ
ΕΙΣΑΓ. 51231-2
ΕΙΣΑΓ. 51232
Επιθ. Ομιλ. Συμπληρωμ.
αἰθ. ἀριθ. εισαγ. 7162 τοῦ ἔτους 1934

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.—ΑΘΗΝΑΙ
4—ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ—4
1934

002
ΚΑΣ
ΣΤΑ
1292

ΥΠΟΧΡΩΜΑ ΟΣΩΝΤΕΣ IN ΠΑΡΕΣΤΗΜ ΝΤΑΤΣ

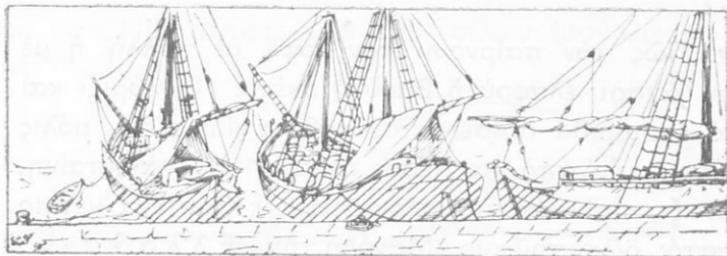
ΣΤΑΘΟΣ ΣΤΑΘΟΣ

Κάθε αντίτυπο φέρει αυτές τις υπογραφές.

Κυριόπουλος
Δημοσφ. Ανδρειαίος

[Faint handwritten text]

PRINTED IN GREECE - 1934
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΑΘΑΣ

§ 1. ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΙΛΩΝ ΕΒΟΥΡΚΩΝΑΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ

1. Τὸν ἔλεγαν Στάθη Σταθά. Ὁ πατέρας του, ὁ κύρ-Γεώργης Σταθάς, ἦτο ἓνας μικρονοικοκύρης Πειραιώτης. Εἶχεν ἓνα μικρὸ καφενεῖο στὴν προκουμαῖα, κοντὰ στὸ τελωνεῖο, τὴν ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ, ὅπως ἔλεγεν ἡ ἐπιγραφή του.

Ἡ πελατεία του, ἄνθρωποι ἐργατικοὶ καὶ περαστικοὶ ἐπαρχιώτες, τὸ ἐσυμπαθοῦσεν αὐτὸ τὸ καφενεῖο. Ἦτο φωτεινὸ καὶ καθαρὸ, εἶχε καὶ καλὸ διευθυντή. Γλυκομίλητος καὶ ὑποχρεωτικὸς ὁ κυρ-Γεώργης, ἐσκλάβωνε μὲ τὸν καλὸ τρόπο καὶ τὰ καλὰ ὑλικά κάθε πελάτη τοῦ καφενεῖου του εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα.

Γιὰ ὄλους, ὅσοι ἔμπαιναν ἐκεῖ μέσα, ὁ κυρ - Γεώργης εἶχεν ἓνα καλὸ λόγο. Τοὺς πιὸ πολλοὺς τοὺς ἐγνώριζε μὲ τ' ὄνομά των κιόλας! Ἐγνώριζε καὶ τίς συνήθειές

των. Πώς γόν παίρνουν τόν καφέ, μέ πολλή ἢ μέ λίγη ζάχαρι· ἑλαφρὺ ἢ βαρὺ ἢ σκέτο. Ἐγνώριζε καί ποιά ἐφημερίδα ἀρέσει στὸν καθένα. Γι' αὐτό, μόλις ἔβλεπε κανέν' ἀπὸ τακτικούς πελάτες του νὰ μπαίνει, ἐφώναζε, πρὶν ἀκόμη καλοκαθίση: «Κάμε ἓνα μέτριο βραστό· δῶσε τοῦ κυρ - Μανόλη τὴν «Ἐ λ λ ἄ δ α»!

2. Ἀνάμεσα στοὺς παλιούς πελάτες τῆς ΚΑΛΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ἦτο καί ὁ κ. Ἀναστασόπουλος, ὑπάλληλος τοῦ τελωνείου. Αὐτὸς ἦτο φίλος τοῦ κυρ - Γεώργη, ἀγαποῦσε καί τὸ Στάθη, τὸ γιό του.

Κάθε φορὰ πού ὁ μικρὸς, γυρνώντας ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο, ἐπερνοῦσε νὰ ἰδῆ τὸν πατέρα του, ὁ γέρο - Ἀναστασόπουλος τὸν ἐκαμάρωνε. Πολλές φορές ἔλεγε καί στὸν πατέρα του :

«Ὁ Στάθης σου, κυρ - Γεώργη, δὲν θ' ἀργήση νὰ σὲ ξεκουράση. Εἶναι γερὸ καί μυαλωμένο παλικάρι. Παίρνει, φαίνεται, καί τὰ γράμματα πολὺ».

—«Αὐτὸ θέλω καί ἐγώ» ἀπαντοῦσεν ὁ κυρ - Γεώργης. «Καί αὐτὸ παρακαλοῦμε μέ τὴ μητέρα του τὸ Θεό. Νὰ γίνη μιὰ μέρα καλὸς ἄνθρωπος, χρήσιμος καί στὸν ἑαυτό του καί σ' ἐμᾶς. Τέτοιο ἦτο καί τὸ ἄλλο μας, τὸ συχωρεμένο...».

Καί ἄρχιζε τότε τὰ παινέματα γιὰ τὸ Δημήτρη, τὸ μεγάλο τοῦ Στάθη ἀδελφό, πού ἐσκοτώθηκε στὸν πόλεμο.

«Ἐ, αὐτὰ ἐπέθαναν γιὰ τὴν Ἑλλάδα» ἔλεγε συγκινημένος ὁ κ. Ἀναστασόπουλος, πού εἶχε καί αὐτὸς γιὸ σκοτωμένο στὸν πόλεμο. «Ἀγιασμένο νὰ εἶναι τὸ

χῶμα των.!» Καὶ τότε τῶν δυὸ φίλων ἐβούρκωναν τὰ μάτια.

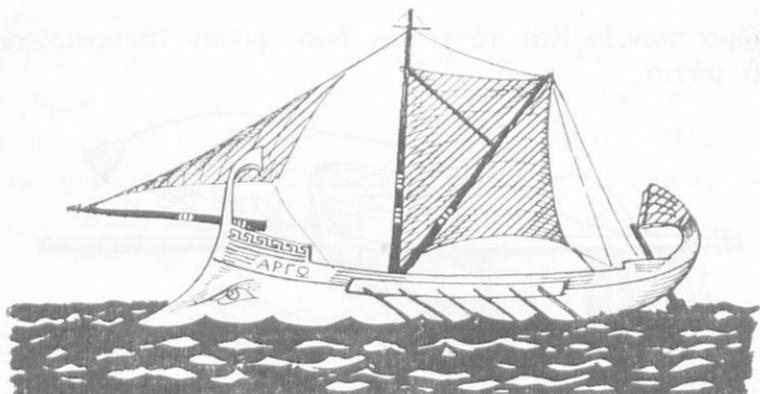

§ 2. ΑΧ, ΝΑ ΗΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΤΑΞΙΔΕΥΣΗ!

1. Στὴν ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ ἔπαιρναν τὸν καφέ καὶ τὸν ἀργιλέ των ναυτικοὶ πολλοί. Ἄνθρωποι μὲ ἀργασμένο τὸ δέρμα ἀπὸ τὸν ἀγέρα καὶ τὴν ἄρμη τῆς θάλασσας καὶ μὲ ροζιασμένα τὰ χέρια ἀπὸ τὸ παλαμάρι καὶ τὸ κουπί.

Αὐτοὶ ἦσαν, ποὺ ἐσυμπαθοῦσε πολὺ ὁ Στάθης. Τοῦ ἄρεσε ν' ἀκούη τις διηγῆσεις των γιὰ τὰ μακρινὰ ταξίδια καὶ τὶς περιπέτειές των στὶς μακρινές θάλασσες. Γι' αὐτό, ὅσες φορές ἐτύχαινε στὸ καφενεῖο νὰ μιλοῦν ναυτικοί, ἄκουε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι τὶς ὁμιλίες των. Ἀκόμα καὶ οἱ σκληροὶ ἀγῶνες των μὲ τ' ἄγρια κύματα καὶ οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ τρομάρες των εὐχαριστοῦσαν πολὺ τὸ Στάθη.

2. Πῶς ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ γίνη καπετάνιος μιὰ ἡμέρα! Νὰ ταξιδεύσῃ σὲ χῶρες μακρινές, σὲ μεγάλες θάλασσες, σὰν τοὺς Ἀργοναῦτες! Μάλιστα, σὰν τοὺς

Ἡ ΑΡΓΩ τοῦ Ἰάσονα.

Ἄργοναῦτες! Τὸ εἶχε κιόλας ἀποφασισμένο. Θὰ ἔβγαζε καὶ ἐκεῖνος τὸ καράβι τοῦ «Ἄργω» καὶ θὰ ἔβαζε πλώρη γιὰ τὸ μυθικὸ ταξίδι, σὰν ἓνας νέος Ἰάσονας. Νὰ πάη στὴ χώρα τῶν Γιγάντων, νὰ κυνηγήσῃ τὶς Ἄρπυες, τὶς φοβερὲς πτερωτὲς μάγισσες. Νὰ περάσῃ τὶς Συμπληγάδες. Νὰ εὔρη τοὺς Χάλυβες, ποὺ ἐδούλευαν τὸ ἀτσάλι καὶ τὸ ἔκαναν σπαθιά καὶ κοντάρια. Νὰ φθάσῃ στὴν ὠνειρεμένη Κολχίδα. Ἐκεῖ, ποὺ ἡ χρυσόμαλλη προβιά τὸν περιμένει, κρεμασμένη στὴν ψηλὴ βαλανιδιά τοῦ βασιλιᾶ Αἰήτη. Νὰ τὴν πάρῃ σκοτώνοντας τὸν ἀκοίμητο δράκο καὶ νὰ τὴ φέρῃ πίσω στὴν Ἑλλάδα, ἥρωας τρανὸς καὶ δοξασμένος.

Ἄχ, πῶς ἀγαποῦσεν ὁ Στάθης τὶς ἱστορίες τῶν θαυμαστῶν ταξιδιῶν! Γιατί νὰ μὴν εἶναι καὶ αὐτὸς σ' ἐκεῖνα τὰ χρόνια; Θὰ ἐπήγαινε στὸν Ἰάσονα, θὰ τὸν ἐπαρακαλοῦσε νὰ τὸν πάρῃ καὶ αὐτὸν μαζί του μέσα στ' ἄλλα παλικάρια τῆς «Ἄργως».

Ἡ τουλάχιστο νὰ ἐζοῦσε στὴν ἐποχὴ τοῦ Τρωικοῦ

πολέμου· νὰ πολεμήση πλάγι μὲ τὸν Ἀχιλλέα καὶ νὰ κάμη τὸ μεγάλο ταξίδι τοῦ Ὀδυσσεά μὲ ὅλες ἐκεῖνες τὶς περιπέτειες.

3. Καὶ ἂν δὲν ἦτο οὔτε αὐτό, ἄς ἤμποροῦσε νὰ γίνη ἕνας νέος Ροβισῶνας. Νὰ ξεμακρύνῃ στὸν Ὀκεανὸ πάνω σ' ἕνα καράβι· νὰ τὸν πιάσουν τρικυμίες· νὰ ναυαγήσῃ σ' ἔρημονησο γεμᾶτο δένδρα, φορτωμένα φροῦτα. Νὰ ἔχῃ καὶ ἕνα δάσος γεμᾶτο μαῖμοῦδες. Ἐνα δάσος πυκνὸ μὲ λογιῆς λογιῆς δένδρα, ἀλλὰ καὶ μὲ χουρμαδιές, πού ἀπὸ τὰ σπαθωτὰ κλαδιά των νὰ κρέμονται οἱ μελᾶτοι χουρμάδες των τσαμπιά - τσαμπιά.

Τὸ νησι αὐτὸ θὰ εἶχε καὶ ἀγριανθρώπους καὶ ἀνθρωποφάγους. Καὶ θὰ τοὺς ἐπετύχαινε τὴν ὥρα ἴσα-ἴσα, πού θ' ἀναβαν τὴ φωτιά, νὰ ψήσουν ἕν' ἀραπάκι, γιὰ νὰ τὸ φάγουν ὑστερώτερα. Θὰ τοὺς ἐκνηγοῦσε καὶ θὰ τοὺς ἔδιωχνεν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀγριανθρώπους ὁ Στάθης. Καὶ θὰ ἐγλίτωνεν ἀπὸ τὰ χέρια των τὸ ἀραπάκι. Καὶ ἐκεῖνο θὰ τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ πόδι καὶ θὰ τοῦ ἔλεγε :

«Σ' εὐχαριστῶ, πού μ' ἐγλίτωσες. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα εἶσαι ὁ ἀφέντης μου καὶ ἐγὼ ὁ παραγιός σου ὁ πιστός ».

Καὶ ὅλ' αὐτὰ θὰ τὰ ἔλεγε μὲ τὰ νοήματα τὸ ἀραπάκι ἐκεῖνο, ὅπως οἱ βουβοί. Γιατὶ τὸ καημένο δὲν θὰ ἤξαιρε βέβαια νὰ μιλήσῃ ἑλληνικά.

Καὶ ὁ Στάθης θὰ τὸ ἔπαιρνε μαζί του στὴν καλύβα-του καὶ θὰ ἐπερνοῦσαν μιὰ χαρὰ οἱ δυὸ στὸ ἔρημονησι ἐκεῖνο. Μὲ τὸ κυνήγι καὶ μὲ τὸ ψάρεμά των...

Ἄχ, νὰ ἤμποροῦσε νὰ ταξιδεύσῃ! νὰ ἤμποροῦσε νὰ ταξιδεύσῃ!...

§ 3. « ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΩ ΕΓΩ, ΟΛΟΙ ΣΑΣ
ΘΑ ΖΕΚΟΥΡΑΣΘΗΤΕ »

1. « Νά ταξιδεύση ». "Ομως δέν υπῆρχε καμιά ἐλπίδα γι' αὐτό.

Ὁ πατέρας του δέν ἤθελε ν' ἀκούση γιά θάλασσα. Πολύ περισσότερο ἢ μητέρα του, πού ἦτο ἀπό τὸ Γαλαξίδι καὶ εἶχε χαμένα δυὸ ἀδέλφια τῆς στή θάλασσα.

Τῆς ἔκαμε λόγο ἀπ' ἔξω ὁ Στάθης μιὰ ἡμέρα γιά τὰ ὄνειρά του αὐτά:

« Ἀφῆστε με, μητέρα, νὰ πάω μὲ τὰ καράβια! Νὰ ταξιδεύσω μακριά. Νὰ ἰδῆς τί πράγματα θὰ σᾶς φέρω ἀπὸ τὰ ταξίδια μου. Μεταξωτὰ ἀπὸ τὴν Κίνα, καρύδια ἀπὸ τὶς Ἰνδίες, λεοντόμαρα ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἀφῆστε με νὰ ταξιδεύσω! Τὴν ἀγαπῶ τὴ θάλασσα, μητέρα ».

Τοῦ ἐχάϊδευε τότε τὰ μαλλιά ἢ μητέρα του καὶ τοῦ ἔλεγε πικραμένη :

« Νὰ μὴ σώσω, ἀγόρι μου, νὰ τὸ ἰδῶ αὐτό. Δέν τὴν ξαίρεις ἐσὺ τὴ θάλασσα. Ὅλο φαρμάκι εἶναι τὸ νερό τῆς. Αὐτὴ μοῦ ἐπῆρε τὰ δυὸ μου τ' ἀδέλφια, παλικάρια ἴσαμε κεῖ ἐπάνω! »

— « Καὶ τὸ Δημήτηρ μας, πού δέν ἐπῆγε μὲ τὰ καράβια καὶ τὸν ἔφαγε ἢ γῆ; Γιατί δέν τὴν καταριέσαι τὴ γῆ; »

— « Γιατί εἶναι ἢ Ἑλλάδα αὐτὴ ἢ γῆ » τοῦ ἐξηγοῦσεν ἢ μητέρα του. « Αὐτὴ εἶναι ἢ μητέρα ὀλωνῶν μας. Καί, σὰν κινδυνεύη ἢ μητέρα, ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τρέχουν νὰ τὴ γλιτώσουν ».

2. — « Ἐ, καλὰ » ἔκαμε πεισμωμένος ὁ Στάθης. « Καὶ ἢ θάλασσα τί εἶναι; Δέν εἶναι Ἑλλάδα; Κάθε καράβι,

πού έχει τή σημαία μας στο κατάρτι του, εἶναι Ἑλλάδα. Καί σ' ὅλες τίς θάλασσες τῆς γῆς γυρίζουν τὰ ἑλληνικά καράβια μέ τή σημαία μας στο κατάρτι ».

Τόν ἐχάιδευσεν ἡ μητέρα του τότε, τοῦ ἐτραβοῦσε χαϊδευτικά τὸ αὐτὶ καί τοῦ ἔλεγε: «Τρελόπαιδο! χρυσό μου τρελόπαιδο! Ἄφησε αὐτὰ τὰ ὄνειροφαντάσματα καί κοίταξε γρήγορα νὰ βοηθήσης τὸν πατέρα σου, πού ἄρχισε νὰ γερνᾷ. Νὰ βοηθήσης καί μένα, νὰ μεγαλώσωμε ὅπως πρέπει τὰ μικρά σου τ' ἀδελφάκια. Νὰ γίνης ὅ,τι θέλεις καί ὅ,τι σέ φωτίσῃ ὁ Θεός. Μόνο ναυτικός δὲν θέλω νὰ γίνης ».

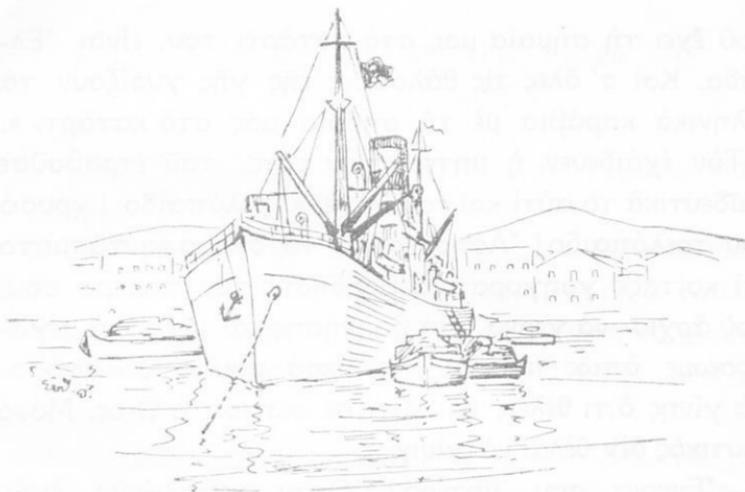
—«Ἐννοια σου, μητέρα! Ὅταν μεγαλώσω ἐγώ, ὅλοι σας θὰ ξεκουρασθῆτε. Θὰ τὸ ἰδῆς, μητέρα ».

§ 4. «ΟΤΑΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ, ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΩΝ »

1. Ὡστόσο οὔτε μιὰ στιγμή ὁ Στάθης δὲν ἐξεχνοῦσε τὰ θαλασσινά του τὰ ὄνειρα. Κάθε φορά, πού δὲν εἶχε μάθημα ἢ δουλειὰ στο σπίτι, ἐκατέβαινε στήν προκουμαία, γιὰ νὰ βλέπῃ καί νὰ χαίρεται τὰ βαπόρια τοῦ πολυσύχναστου λιμανιοῦ.

Ἄλλα ἤρχοντο ἀπὸ ἑλληνικά λιμάνια καί ἄλλα ξεκινοῦσαν γιὰ τίς παραθαλάσσιες ἑλληνικὲς πολιτείες. Αὐτὰ μέ τὴν ἀσπρογάλαξῃ ἑλληνικῇ σημαίᾳ στὴ πρύμη τους ἦσαν ἀραδιασμένα στὴ βορεινὴ μεριά τοῦ λιμανιοῦ.

Στὴ δυτικὴ ἦσαν ἀραγμένα τὰ ξένα φορτηγά. Αὐτὰ εἶχαν λογιῆς λογιῆς σημαῖες σηκωμένες στο κατάρτια

των. Τὰ γαλλικά τὴν τρίχρωμη γαλαζοασπροκόκκινη· τὰ ἰταλικά τὴν πρᾶσινοασπροκόκκινη· τὰ ἐγγλέζικα μὲ τὸ διπλὸ ἀσπροκόκκινο σταυρὸ της· τὰ ἀμερικάνικα μὲ τὰ πολλὰ ἄσπρ' ἀστέρια της· καὶ ἄλλα διαφορετικές.

Αὐτὰ ἐφόρτωναν καὶ ἐξεφόρτωναν ἐμπορεύματα. Ἐφερναν ἀπὸ ξένα μέρη πράγματα, πού ἢ δὲν βγάζει ὁ τόπος μας καθόλου ἢ βγάζει λίγα. Σιδικά, νὰ ποῦμε, μηχανές, ὑφάσματα, σιτάρι καὶ ἄλλα τέτοια. Καὶ ἔπαιρναν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μας κρασί, λάδι, καπνὸ καὶ φροῦτα.

2. Μὰ ἐκεῖνο, πού τοῦ ἄρεσε πιὸ πολὺ τοῦ Στάθη, ἦτο τὸ λιμάνι τῶν Ἀλῶν κοντὰ στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ.

Ἐκεῖ πέρα ἦσαν ἀραγμένα ὅλο καΐκια. Ἀπὸ τὸ πιὸ μεγάλα καὶ μὲ τὰ τρία καὶ τέσσερα πανύψηλα κατάρ-

τια ὡς τὸ πιὸ μικρὸ τ ρ ε χ α ν τ η ρ ά κ ι, πού ὁμοιάζει, σὰ μεγάλη βάρκα. Τὸν ἐνθουσίαζε τὸ δάσος τῶν καταρτιῶν των, πού ὑψώνετο πυκνὸ κατὰ τὸν οὐρανό.

Ἐὼς ἦτο θαλασσοταραχή, οἱ ἄκριες των ἐκινούνητο, σὰ νὰ ἔγραφαν στὸν ἀέρα κεφαλαῖα γράμματα καὶ νὰ ἐμνηνοῦσαν κάποιον μ' αὐτό.

Ἐὼς ἦτο ἐνόμιζε πὼς τὰ νοιώθει αὐτὰ τὰ γνευσίματα τῶν καρabiῶν ἐκείνων μὲ τὰ κεφαλαῖα γράμματά των. Ἐνόμιζε πὼς τοῦ ἔγραφαν:

«ΕΛΛ...ΕΛΛ!...ΕΛΛ!»

Καὶ τότε τοὺς ἀποκρίνετο κρυφά, μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του, καὶ τοὺς ἔλεγε:

—«Ἄ, ναί! πάρτε μας μαζί σας! μαζί σας πάρτε με!»

3. Μιὰ ἡμέρα σὲ κάποια ἐκδρομή, πού ἔκαμεν ἡ τάξι των, ἔφθασαν στὸ λιμάνι τοῦ Κερρατσινοῦ, πού εἶναι ὡς μιὰ ὥρα δυτικὰ τοῦ Πειραιᾶ.

Ἐὼς ἦτο ἐφαίνετο ξαπλωμένη ἡ δοξασμένη Σαλαμίνα καὶ στὸ βορεινὸ κόρφο της ὁ Ναύσταθμος. Ἐὼς ἦτο ἐκδηγοῦσε τοῦ Στάθη τοὺς ἐξήγησε τότε γιὰ τὸ μάθημα, πού ἔδωσαν ἐκεῖ οἱ ἀρχαῖοι Ἐλληνες στοὺς Πέρσες, ὅταν ἦλθαν μὲ τὸ στόλο των νὰ σκλαβώσουν τὴν Ἑλλάδα μας:

«Καλὰ εἶναι βαλμένος ἐκεῖ ὁ Ναύσταθμός μας» ἐσυλλογίσθηκεν ὁ Στάθης. «Τὰ πολεμικά μας πλοῖα στέκονται ἀραγμένα πάνω στὰ πιὸ δοξασμένα νερά. Καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἀτσαλένιες καρίνες των¹⁾, κάτω

1) Καρίνα = ἡ ράχι τοῦ καρabiῶ.

στὸν πάτο τῆς θάλασσης, σαπίζουσαν «οἰ τριήρεις» τοῦ κατακτητῆ...»

Ἔστερ' ἀπὸ λίγο εἶπε πάλι μέσα του :

«Θάλασσα! Ἡ Ἑλλάδα μας ὅλη εἶναι μέσα στὴ θάλασσα. Καὶ οἱ Ἕλληνες, ὅταν εἶναι μέσα στὴ θάλασσα—σὲ ὅποια θάλασσα—βρίσκονται μέσα στὴν πατρίδα των...»

§ 5. Η ΓΟΡΓΟΝΑ ΚΑΙ Ο ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

1. Ἀπ' ὄλους τοὺς συμμαθητῆς του ὁ Στάθης τὰ ἐταίριαζε πιὸ πολὺ μὲ τὸν Πετρή, τὸ γιὸ τοῦ καπετὰν Νικήτα.

Ὁ Πετρής ἦτο ἓνα γερὸ παιδί. Ἐφαίνετο πιὸ μεγάλος ἀπὸ τὴν ἡλικία του. Δὲν ἦτο πολὺ ἐξυπνος καὶ μὲ δυσκολία ἔπαιρνε τὰ γράμματα. Ἦτο ὁμῶς γενναῖος καὶ ἀνοικτόκαρδος. Ἐθαύμαζε καὶ τὸ Στάθη, πού ἐδιάβαζεν ἓνα σωρὸ βιβλία, ἐξὸν ἀπὸ τὰ σχολικά, καὶ τοῦ ἔλεγε πλῆθος ἄλλες ἱστορίες, ἑλληνικὲς καὶ ξένες.

Μὰ καὶ αὐτὸς τοῦ ἔλεγε τίς ἱστορίες, πού ἄκουεν ἀπὸ τὸν πατέρα του· ἱστορίες γιὰ ταξίδια, γιὰ ναυάγια καὶ γιὰ ἄλλα περιστατικὰ τῆς θαλασσοσίνης ζωῆς.

2. Μιὰ ἡμέρα ὁ Πετρής ἐρώτησε τὸ Στάθη, ἂν ξαίρει τὴν ἱστορία τῆς Γοργόνας:

«Ποιανῆς Γοργόνας;» ἐρώτησεν ὁ Στάθης ἀπορώντας πῶς δὲν τὴν ξαίρει αὐτὴ τὴν ἱστορία.

—«Εἶναι μιὰ ἱστορία τῆς θάλασσης» λέγει ὁ Πετρής «τὴν ἄκουσα ἀπ' τὸν πατέρα μου. Εἶναι πολὺ παράξενη. Ἄκουσέ την καὶ σύ:

« Στὰ μεγάλα ταξίδια των τὰ καράβια βρίσκονται καμιά φορά ὀλομόναχα στίς μακρινές θάλασσες ἐκεῖ, πού δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ἀπὸ θάλασσα καὶ οὐρανό. Ἐκεῖ λοιπὸν μεσοπέλαγα, ἐνῶ ὁ καπετάνιος ξάγρυπνος διευθύνει τὸ δ ο ι ἄ κ ι ¹⁾ τοῦ τιμονιοῦ καὶ οἱ ναῦτες θυμοῦνται τὴν πατρίδα καὶ τοὺς δικούς των, ἔξαφνα ἀκούεται ἓνας μέγας θόρυβος πίσω στὴν πρύμη. Σὰ νὰ εἶναι κανένα μεγάλο ψάρι, δελφῖνι νὰ ποῦμε ἢ καρχαρίας, πού δέρνει τὰ νερά μὲ τὴν πελώρια οὐρά του καὶ τὰ κάνει ν' ἀφρίζουν.

Κάνει νὰ γυρίση τότε τὸ δοιάκι του ὁ καπετάνιος, μὰ νοιώθει πὼς δὲ γυρίζει μῆτε δεξιὰ μῆτε ἀριστερά. Σὰ νὰ ριζώνη στὴ θάλασσα, μένει ὅπως διόλου ἀκίνητο.

Γυρίζει πίσω τὸ κεφάλι καὶ τί νὰ ἰδῆ! Μιὰ γυναῖκα νὰ στέκεται πίσω ἀπὸ τὸ καράβι ὄρθια. Εἶναι πελώρια· βαστιέται ἀπὸ τὸ τιμόνι καὶ τὴν κ ο υ π α σ τ ῆ ²⁾. Τὸ κορμί της ὡς τὴ μέση εἶναι γυναικεῖο, καὶ ψαρίσιο ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω, γεμᾶτο γυαλιστερά λέπια.

Τὰ μάτια της ἀστράπτουν καὶ τὰ μαλλιά της εἶναι βρεγμένα ἀπ' τὴ θάλασσα.

Αὐτὴ λοιπὸν ρωτᾷ τὸν καπετάνιο μὲ φωνὴ λυπητερῆ:

«Ζῆ ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος;» Εἶναι, καταλαβαίνεις, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μεγαλέξανδρου. Οἱ καπετανέοι, πού τὴν ξαίρουν, τῆς ἀπαντοῦν: «Ζῆ καὶ βασιλεύει, κυρά μου!»

Τότε ἡ Γοργόνα χαμογελᾷ εὐχαριστημένη· ἀφήνει τὸ τιμόνι καὶ βουλιάζει πάλι σιγά - σιγά μέσα στὸ νερό.

1) Δοιάκι = τὸ χερσὶ τοῦ τιμονιοῦ.

2) Κουπαστὴ = τὰ χεῖλια τοῦ καραβιοῦ.

« Ζή ο βασιλιάς 'Αλέξανδρος ; »

“Αν όμως κανένας καπετάνιος τῆς ἀποκριθῆ πῶς ὁ βασιλιάς 'Αλέξανδρος εἶναι πεθαμένος, θυμῶνει ἡ Γοργόνα, ἀγριεύει καὶ μὲ τὰ κτυπήματα τῆς οὐρᾶς τῆς τσακίζει τὸ καράβι ».

3.—«Ὠραία ἱστορία» λέγει ἐνθουσιασμένος ὁ Στάθης Μοῦ ἄρέσει πολύ. Τί δὲ θὰ ἔδινα νὰ ἦμουν μέσα σὲ καράβι τὴν ὥρα, πού βγαίνει μὲς ἀπὸ τὸ νερὸ ἡ Γοργόνα αὐτὴ!».

—«Θὰ τῆς ὠμιλοῦσες, Στάθης; Ἐγὼ θαρρῶ πὼς θὰ ἀπόμεινα ξερὸς ἀπ' τὴν τρομάρα».

—«Θὰ τῆς ὠμιλοῦσα, Πετρή, καὶ θὰ τῆς ἔλεγα: «Ζῆ καὶ βασιλεύει, κυρά μου, ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος. Ὅλα τὰ καράβια, πού ταξιδεύουν στὰ τετραπέρατα τῆς γῆς μὲ τὴ γαλάζια σημαία μας, εἶναι δικά του. Καὶ τὸ ὄνομά του εἶναι γραμμένο στὶς καρδιές ὄλων τῶν Ἑλλήνων».

—«Γιὰ πές μου, Στάθης» λέγει τότε ὁ Πετρῆς σιγά. «Ἀλήθεια τὰ πιστεύεις ἐσὺ αὐτά; Ὁ πατέρας μου τὰ πιστεύει καὶ βάζει πείσμα πὼς εἶναι ἀλήθεια. Μὰ ὁ πατέρας μου εἶναι ἕνας ἀπλὸς ἄνθρωπος· δὲν ξαίρει καὶ γράμματα, σὰν καὶ μᾶς. Ἐσὺ ὅμως πιστεύεις πὼς βγαίνει στ' ἀλήθεια αὐτὴ ἡ Γοργόνα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μεγαλέξανδρου; Πιστεύεις ἀκόμα πὼς ὁ Μεγαλέξανδρος ζῆ καὶ βασιλεύει;»

—«Μ' ἀφοῦ ὕστερ' ἀπὸ δυὸ χιλιάδες διακόσια τόσα χρόνια δὲν ἔφυγαν καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὴ θύμηση καὶ αὐτῶν ἀκόμα τῶν ἀγράμματων θαλασσινῶν μας, δὲν καταλαβαίνεις, Πετρή, πὼς εἶναι ἀθάνατοι καὶ οἱ δυὸ των;»

—«Ἀλήθεια, Στάθης!» ἀπάντησεν ὁ Πετρῆς ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν ἐξήγησι αὐτῆς.

§ 6. Η ΓΟΡΓΟΝΑ

1. Μὲς στὸ πλατὺ τὸ πέλαγο καράβι ταξιδεύει.

Τριγύρω νύχτ' ἀπλώνεται
καὶ μὲ τ' ἀγέρι, πού' ἀλαφριά τὰ κύματα χαϊδεύει,
σὰ νύφη ὄλο καὶ λυγᾶ καὶ γλυκοκαμαρώνεται.

Μὰ ξάφνου, σὰ νὰ κάρφωσε σ' ἀμμουδιαστὸ ἀκρογιάλι
τις δυὸ του ἄγκυρες μαζί,
τὸ μπρίκι¹⁾ στέκει καὶ πίσω στὴν πρύμη του
(προβάλλει

γοργόνα θαλασσόβρεχτη μ' ἀγριωπὸ κεφάλι:
«Ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος ἀπέθανε γιὰ ζῆ;»

Βροντολογᾶ τὸ στόμα της καὶ τὰ νερὰ ἀναδεύει
μὲ τὴν ψαρίσια της οὐρὰ
καὶ τὸ γυναικίειο της τὸ αὐτὶ ἀπόκρισι γυρεύει:
— «Ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος στὸν κόσμον βασιλεύει»
ὁ καπετάνιος ἀπαντᾷ: «Ζωὴ νάχης, κυρά».

2. Ἀλίμονο, ἂν τῆς ἔλεγε πὼς εἶναι πεθαμένος
ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ παλιά!

Τὴν ἴδια τὴ στιγμὴ ὁ καπετάνιος ὁ καημένος
μαζὶ μὲ τὸ καράβι του θὰ βούλιαζε πνιγμένος
καὶ ἡ Γοργόνα θ' ἄρχιζε νὰ κλαίῃ τὸ βασιλιά.

Μὰ τώρα, πού' ἔμαθε πὼς ζῆ, τὴν ὄψι της ἀλλάζει
καὶ μὲ ὁμορφιὲς στολίζεται·
μὲ τὰ ματάκι' ὀλόγλυγα τριγύρω της κοιτάζει
κι ἀπ' τὰ ξανθὰ της τὰ μαλλιά τὸ πέλαγο φωτίζεται.

1) Μ π ρ ί κ ι — ἀπὸ τὰ πιὸ μεγάλα ἱστιοφόρα μὲ 3 κατάρτια.

Τὸ πρίκι πάλι ξεκινᾶ καὶ σιγοαρμενίζει.

στὴ θάλασσα τὴ γαλανή,
καὶ ἡ Γοργόνα στὸν ἄφρὸ σὰ γλᾶρος φτερουγίζει.
Λύρα κρατᾶει ὀλόχρυση καὶ παίζοντας ἀρχίζει.
νὰ τραγουδῆ στὸ πέλαγο μὲ οὐράνια φωνή.

Γ. Δροσίνη

§ 7. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΙΡΝΕΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΤΡΗ

1. Μ.ὁ ἡμέρα εἶπεν ὁ Στάθης στὸ φίλο του :

«Πόσο σὲ ζηλεύω, Πετρή!»

—«Γιατί, Στάθης;» ἐρώτησε τὸ καπετανόπουλο ἀπο-
ρώντας.

—«Γιατί ὁ πατέρας σου εἶναι καπετάνιος. Ταξιδεύει
στ' ἀλήθεια καὶ ὄχι μὲ τὴ φαντασία του ἢ μέσα στὰ
βιβλία, σὰν καὶ μένα. Καὶ σὺ θὰ ταξιδεύσης. Θὰ γίνης
καπετάνιος μιὰ μέρα...»

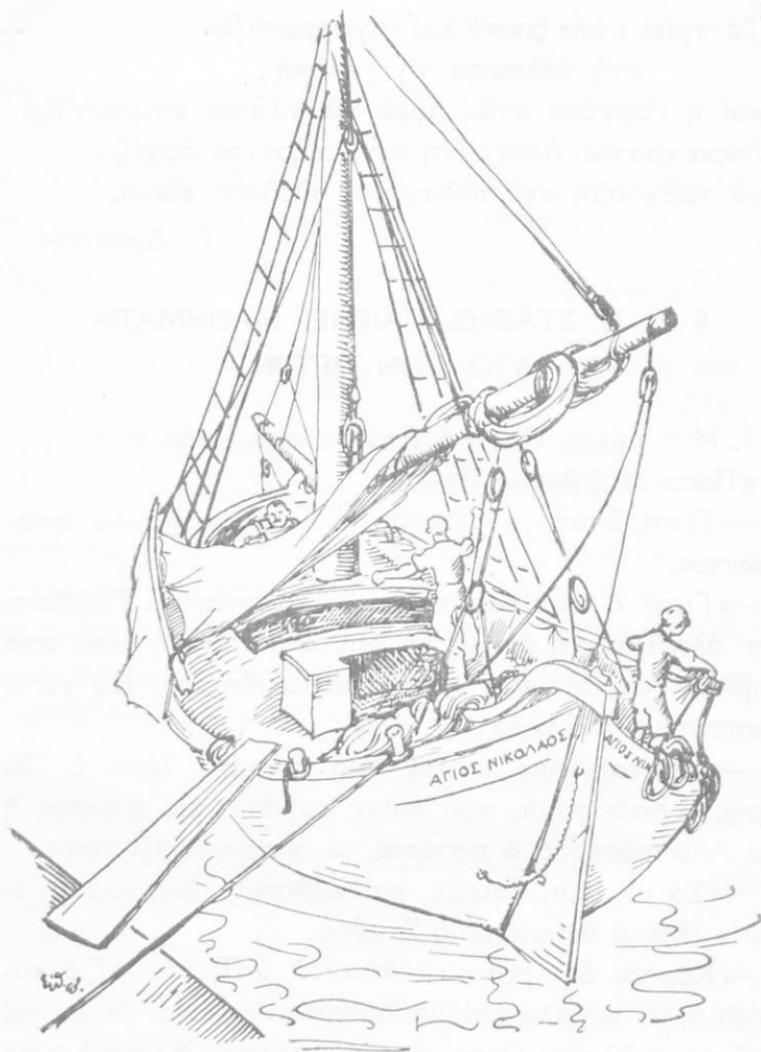
—«Μὰ ταξιδεύω κιόλας ἀπὸ τώρα» λέγει ὁ Πε-
τρή. «Κάθε φορά, πού κάνει ταξίδια τὶς παύσεις ἢ
τὰ λαμπρόσκολα ὁ πατέρας, μὲ παίρνει μαζί του.»

—«Σὰ νὰ λέμε, ξαίρεις καὶ κυβερνᾷς ἕνα καράβι ἔ-
σύ!» εἶπε μὲ θαυμασμὸ ὁ Στάθης.

—«Καράβι ὄχι βέβαια» ἀπαντᾷ ὁ Πετρή. «Τὸ κα-
ράβι θέλει μεγάλο καὶ μαθημένο καπετάνιο· θέλει καὶ
ναῦτες πολλούς. Οὔτε τὸν «Ἁγιο Νικόλαο»
μας, πού εἶναι ἕνα μέτριο τρεχαντήρι¹⁾, δὲν

1) Τρεχαντήρι = ἀπὸ τὰ μικρότερα ἱστιοφόρα μ' ἕνα κατάρτι.
Πῶς εἶναι κοίτα στὴν παρακάτω σελ. 18.

Στάθης Σταθᾶς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἔξδ. Α' 2

Τὸ τρεχαντήρι ὁ «Ἅγιος Νικόλαος».

μπορῶ νὰ τὸ κυβερνήσω μονάχος μου. Βοηθῶ ὡστό-
σο τὸν πατέρα στὰ πανιά. Καθαρίζω τὸ κατάστρω-
μα καὶ τὸ ἄμπάρι. Καὶ ὅταν εἶναι καλοκαιρία, πιάνω
καὶ τὸ δοιάκι. Μόνο τῆ φελούκα μας μπορῶ καὶ τὴν
κυβερνῶ καλά»...

—«Ποιά φελούκα;» ἐρώτησεν ὁ Στάθης.

—«Τῆ μικρὴ τῆ βάρκα τοῦ τρεχαντηριοῦ μας. Ὄταν
εἶναι καλὸς καιρὸς, σηκώνω ἓνα φλόκο¹⁾ στὴ μέση
της, πιάνω τὸ δοιάκι καὶ κἀνω βόλτες²⁾. Ἄ,
εἶναι ὡραῖο αὐτό! Τὸ πανὶ τότε γεμίζει ἀγέρα, φου-
σκώνει, καὶ ἡ φελούκα, γέροντας ἀπ' τὴ μιὰ μεριά,
τρέχει ἐλαφριά πάνω στὰ νερά».

—«Μάθε με καὶ μένα» εἶπε τότε ὁ Στάθης.

2. Ὁ Πετρῆς τὸ ὑποσχέθηκε καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ δίνει
μαθήματα τὶς ὥρες, ποὺ δὲν εἶχαν καὶ οἱ δύο των δου-
λειὰ ἢ μαθήματα.

Ὁ Στάθης ἦτο ἐνθουσιασμένος. Ὄταν ἐκάθιζε στὸ τι-
μόνι καὶ ἔνοιωθε τὴ βερκούλα νὰ τρέχη στὸ μάκρος τῆς
φαληριώτικης ἀγρογιαλιᾶς, ἐγίνετο ἄλλος ἄνθρωπος.
Ἀνάσαινε βαθεῖα τὸ δροσερὸ θαλασσινὸ ἀγέρα, ποὺ
ἐμοσχοβολοῦσε φύκια καὶ ἄρμη. Ἐφούσκωνε τὸ στήθος
καὶ ἐλυπεῖτο τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐκάθοντο ἀκίνητοι
ἢ ἐβολτάριζαν μπροστὰ στὰ παραθαλάσσια καφενεῖα.

Ὁ Πετρῆς ἐγελοῦσε μ' αὐτοὺς τοὺς ἐνθουσιασμοὺς
τοῦ φίλου του· εἶχεν ὅμως καὶ τὸ νοῦ του ἀδιάκοπα
νὰ τοῦ δίνει ὁδηγίες γιὰ τὸ τιμόνι. Τοῦ ἔδειχνε καὶ ποῦ

1) Φλόκος = τὸ πανὶ τῆς βάρκας.

2) Κἀνω βόλτες με τῆ βάρκα = γυρίζω ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπὸ κεῖ.

*Όταν εκάθιζε στο τιμόνι....

είναι πολύ ρηχή ή άκρογιαλιά καθώς και πώς ν' άποφεύγη τις ξέρες, ¹⁾ που έπαραμόνευαν σε μερικές μεριές κάτω από το νερό.

1) Ξέρες = βράχια, που μόλις διακρίνονται στην έπιφάνεια της θάλασσας (σκόπελοι-ύφαλοι).

3. Κάποτε έβγαιναν μέ τή φελούκα στ' άνοικτά. Καί όταν ήτο γαλήνη, έγδύνοντο καί έπηδοϋσαν στή θάλασσα. Έχαίροντο έτσι κολύμβι στ' όλοκάθαρο νερό. Τί ώραία ! πού ήτο Έκολυμβοϋσαν καί οί δυό, σά δελφίνια. Καί έν' από τ' άγαπημένα τους παιγνίδια ήτο νά περνοϋν βουτιά κάτω από τήν καρίνα τής βάρκας.

Στίς θαλασσινές αϋτές έκδρομές έζήτησε μιá φορά ό Στάθης από τό φίλο του νά ξανοιχθοϋν στο πέλαγο. Ό Πετρήσ όμως τοϋ είπε πώς δέν είναι σωστό νά ξεμακραίνουν μέ τέτοια μικρή βάρκα πολύ από τή στεριά: « Είναι φόβος νά σηκωθή ξαφνικά κανέν' άγέρι από εκείνα, πού λέγουν οί ναυτικοί « σ π ι λ ι á δ ε ς » καί νά μās τραβήξη τήν « Άργώ » μακριά. Καί τότε θά δυσκολευθοϋμε πολύ νά τή φέρουμε πίσω στο λιμάνι. Μπορεί καί νά κινδυνεύσωμε ».

Ό σύστασι αϋτή τοϋ Πετρή έφερε τότε τό Στάθη σέ μεγάλη συλλογή. Μά για λίγες στιγμές μόνο...

§ 8. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΣΩΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΚΟΥΜΠΑΡΟΣ

1. Στίς θαλασσινές εκείνες έκδρομές, όταν ό καπετάν Νικόλασ είχε δουλειά μέσ στο καράβι, έλεγε στα δυό παιδιá νά παίρνουν μαζί τους καί τόν караβόσκυλό του, τόν Άράπη « έτσι για νά ξεμουδιάζη καί αϋτός λίγο ».

Τότε ήτο, πού είχαν τήν πιό μεγάλη χαρά ό Στάθης καί ό Άράπης. Ό πρώτος, γιατί εύρισκεν εύκαιρία νά χαϊδέυη καί νά παίζη μέ τόν αναδεξιμιό του.

καὶ ὁ Ἀράπης, γιὰ νὰ εἶναι πολὺν καιρὸ μὲ τὸν ἀγαπημένο κουμπάρο καὶ σωτήρα του.

Γιατὶ ἀλήθεια ὁ Στάθης καὶ τὴ ζωὴ τοῦ σκυλιοῦ αὐτοῦ ἐγλίτωσε καὶ τ' ὄνομα τοῦ ἔδωσε. Καὶ νὰ πῶς!

2. Κάποιο κυριακάτικο ἀπόγευμα ὁ Στάθης ἐπήγαινε νὰ πάρῃ τὸ φίλο του, τὸν Πετρῆ, γιὰ νὰ κάμουν τὴ συνηθισμένη των ἐκδρομὴ μὲ τὴν « Ἀργώ ». Ἦξαιρε πῶς ἐκείνη τὴν ὥρα ἦτο στὸ καίκι τοῦ πατέρα του καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Ἐκεῖ ποὺ ἐβάδιζεν ἀκρογιαλιά, ἀκούει πίσω του μεγάλη φασσαρία. Πέντ' ἕξι μαγκόπαιδα, ξυπόλυτα καὶ κουρελιάρικα, ἔσερναν ἀπὸ τὸ λαιμὸ μὲ μακρόσχοινο ἓνα μικρὸ σκυλί. Αὐτὸ ἀντιστέκετο καὶ ἐγαύγιζε καὶ οὔρλιαζε κλασιάρικα. Ἐκεῖνα ἐπίμεναν καί, σέρνοντάς το, τὸ ἐβλαστημοῦσαν καὶ τὸ ἐκλωπσοῦσαν, γιὰ νὰ προχωρῇ.

Ὁ Στάθης ἐσταμάτησε καὶ τὰ ἐρώτησε ποῦ τὸ πηγαινούν :

« Νὰ τὸ βουτήξωμε » τοῦ ἀπαντᾷ τὸ πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὰ μαγκόπαιδα.

—«Θὰ τὸ κολυμβήσετε δηλαδή;» ξαναρωτᾷ ὁ Στάθης.

—«Ἐλα μαζί μας καὶ θὰ ἰδῆς τί ὠραῖο κολύμβι, ποῦ θὰ κάνῃ μὲ τὴν πέτρα στὸ λαιμὸ » λέγει κάποιον ἄλλο.

—« Καὶ τί ὠραῖες μπουρμπουληθρες, ποῦ θὰ βγάξῃ, ὅταν θὰ πηγαίνῃ κατὰ τὸν πάτο » πετιέται ἄλλο.

3. Ὁ Στάθης ἐκατάλαβε πῶς ἐπήγαιναν νὰ τὸ πνίξουν. Τὸ εὐσπλαχνίσθηκε καὶ θέλησε νὰ τὸ γλιτώσῃ. Στὴν ἀρχὴ ἐσυλλογίσθηκε νὰ τὸ πάρῃ μὲ τὴ βία. Εἰ-

δεν όμως πώς τὰ παιδιά ἐκεῖνα ἦσαν πολλά καὶ ἤμπο-
ροῦσαν καὶ νὰ τὸν δείρουν ἀκόμη. Ἐκοίταξεν ὕστερα
γύρω του γιὰ κανέναν ἀστυφύλακα. Μὰ οὔτε ἀστυφύ-
λακας οὔτε διαβράτης ἐφαίνετο. Ἐπροσπάθησε τότε νὰ
τοὺς καταφέρῃ μὲ τὸ καλό. Τοὺς ἐπαρακαλοῦσε λοιπὸν
νὰ τὸ λυπηθοῦν καὶ νὰ τὸ ἀφήσουν ἐλεύθερο. Τοῦ
εἶπεν ἀκόμα πὼς εἶναι κακὸ αὐτό, ποὺ ἐλογαριαζαν
νὰ κάμουν καὶ ἄλλα τέτοια.

Ἐκεῖνα ὅμως, ἀντὶ ν' ἀφήσουν τὸ σκυλί, ἄρχισαν
νὰ τὸ σέρνουν πιὸ γρήγορα κατὰ τὴ θάλασσα καὶ νὰ
κοροϊδεύουν τὸ Στάθη λέγοντάς του: « Βόηθα καὶ τοῦ
λόγου σου, νὰ τελειώνωμε γρήγορα! »

—« Κοιτάξετε δῶ! » τοὺς φωνάζει τότε ξαφνικὰ ὁ
Στάθης πίσω τους καὶ τοὺς δείχνει ἓνα τάληρο.

—« Τί εἶναι; » ρωτᾷ ὁ ἀρχηγὸς τῶν μαγκόπαιδων
ἐκείνων.

—« Τὸ ἀγοράζω » ἀπαντᾷ ὁ Στάθης. « Δῶστε μου τὸ
σκυλάκι καὶ σᾶς δίνω τὸ τάληρο ».

—« Ἔτσι μάλιστα! » φανόζει ἐνθουσιασμένος ὁ μὸρ-
της, ποὺ ὠδηγοῦσε τὴν παρέα. Πάρ' το! Μὲ γειά σου
καὶ μὲ χαρά σου! »

Ὁ Στάθης ἔδωσε τὸ τάληρο καὶ ἐπῆρε γρήγορα τὸ
σκυλί στὴν ἀγκαλιά του.

4. Στὴν ἀρχὴ ἠθέλησε νὰ τὸ φέρῃ στὸ σπίτι του.
Ἐσυλλογίσθηκε ὅμως πὼς δὲν εἶχαν αὐτὴ καὶ τὸ σκυλί
ἐφαίνετο πὼς θὰ γίνῃ μεγαλόσωμο. Τότε ἐθυμήθηκε
πὼς τὸ τρεχαντῆρι τοῦ φίλου του Πετρῆ δὲν εἶχε φύ-
λακα: « Μπορεῖ νὰ εἶναι χρήσιμο στὸν καπετὰν Νικήτα »

Τὸ ἀγοράζω. Δώστέ μου τὸ σκυλάκι καὶ σᾶς δίνω τὸ τάληρο.

είπε. Καί εξακολούθησε τὸ δρόμο του γιὰ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο» μὲ τὸ σκυλί στὴν ἀγκαλιά.

Φθάνοντας στὸ καΐκι, ἐδιηγήθηκε στὸν Πιτρή καὶ στὸν πατέρα του ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ γλιτωμοῦ καθὼς καὶ τὴ σκέψι του. Ὁ καπετὰν Νικήτας, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα τέτοιο φύλακα γιὰ τὸ καΐκι του, ἐδέχθηκε μὲ εὐχαρίστησι τὸ δῶρο τοῦ Στάθη. Καὶ τοῦ λέγει γελώντας :

« Ἀπόσωσε τώρα τὴν καλοσύνη σου, Στάθη, καὶ δῶσε του καὶ ἓνα ὄνομα ».

Ὁ Στάθης τὸ ἔβγαλεν Ἀράπη, ἐπειδὴ ἦτο κατάμαυρο.

Σὲ λίγους μῆνες ὁ Ἀράπης ἐξεπετάχθηκε σ' ἓνα πεπελώριο σκύλο μὲ γυαλιστερὴ προβιά δασόμαλλη, πίσσα μαύρη· φοβερὸ στὸν κάθε ξένο ἐπισκέπτη τοῦ караβιοῦ καὶ καλοπροαίρετο στὸν ἀφεντικό, στὸ ναύτη καὶ στὸν Πιτρή. Καὶ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους στὸ σωτῆρα καὶ κουμπάρο του, τὸν ἀγαπημένο του Στάθη, ποὺ ἐκαταδέχεται καὶ ἔπαιζε καὶ ἐκουβέντιαζε καὶ κάποτε καὶ ἐκολυμποῦσε μαζί του στὶς θαλασσινὲς ἐκδρομὲς του.

§ 9. ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΚΟΥΜΠΑΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ.

1. Ὁ Στάθης ἀγαποῦσε πολὺ τὴ φελούκα τοῦ καπετὰν Νικήτα.

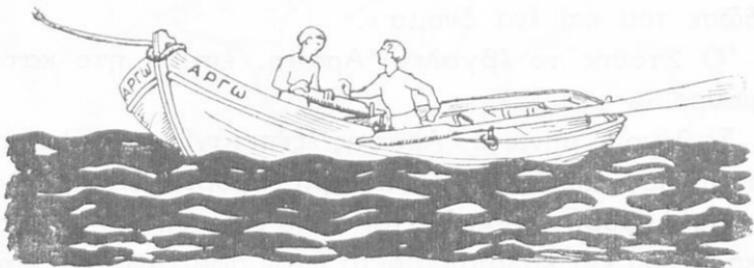
Ἦτο μιὰ βαρκούλα στέρεη καὶ καλοφτιασμένη, μὲ πλατιὰ καρίνα, γιὰ ν' ἀρμενίζη σταθερὰ ἐπάνω στὸ

νερό. Τὸ χρώμα της ἦτο γαλάζιο σκούρο μ' ἓνα ζωνάρι ὀλοκόκκινο γύρω στὴν κουπαστή.

Ἕνα κυριακάτικο ἀπόγεμα τὴν ὥρα, πού τὰ δυὸ παιδιὰ τὴν ἔδεναν κοντὰ στὸ τρεχαντήρι της, ὁ Στάθης λέγει στὸν Πιτρή:

« Ζαίρεις, Πιτρή, πού τῆς λείπει κάτι αὐτῆς τῆς βαρκούλας ».

— « Σὰν τί πρᾶγμα, Στάθης; »

Ἡ φελούκα τοῦ « Ἁγίου Νικολάου ».

— « Νά, ἓνα ὄνομα. Δὲν ἔχει ὄνομα ἡ βαρκούλα σας. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Γιατί πῶς πρέπει νὰ τὴ λέγωμε, ὅταν ὀμιλοῦμε γι' αὐτή; »

— « Ἡ φελούκα τοῦ καπετὰν Νικήτα ἢ τοῦ « Ἁγίου Νικολάου ».

— « Δὲν εἶναι ἄρκετὸ αὐτό, Πιτρή. Καὶ σὺ εἶσαι ὁ γιὸς τοῦ καπετὰν Νικήτα · ὥστόσο ἔχεις καὶ ἓνα ὄνομα. Σὲ λέγουν Πιτρή ». Καὶ τὸ τρεχαντήρι σας εἶναι δικό σας· ὁμως ἔχει τ' ὄνομά του « Ἁγιος Νικόλαος ».

— « Αὐτὸ δὲν τὸ ἐσκέφθηκα » λέγει ὁ Πιτρής.

— « Λοιπὸν πρέπει νὰ τῆς βάλωμε κάποιο ὄνομα. Ἐγὼ

τὸ εὐρήκα κιόλας. Τὸ συλλογίζομαι πολλές νύκτες τώρα, πρὶν μὲ πάρη ὁ ὕπνος».

—«Καὶ πῶς νὰ τῆ λέγωμε λοιπόν;»

—«Ἄ ρ γ ὡ» ἀπαντᾷ ὁ Στάθης. Εἶναι ὄνομα μικρό, ἀλλὰ μὲ μεγάλο νόημα».

—«Ἀλήθεια, Στάθη. Ἔτσι νὰ τῆ βγάλωμε τῆ φελούκα μας. Θ' ἀρέση καὶ τοῦ πατέρα μου, πιστεύω. Ἔπειτα ἔτσι θὰ λέγουν καὶ μᾶς Ἄ ρ γ ο ν α ὕ τ ε ς». Καὶ ἐγένεσε μὲ ὅλη τὴν καρδιά του.

2. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Στάθης μὲ τὸ φίλο του, κάνοντας τὸν περίπατό των κατὰ τὸ Π α σ α λ ι μ ᾶ ν ι ¹⁾, εἶδαν ἓνα βαρκάρη νὰ χρωματίζη τῆ βάρκα του, τραβηγμένη ἔξω στὴν ἀμμουδιά.

Ἔτυχε νὰ τὸν γνωρίζη ὁ Στάθης. Ἦτο ἀπὸ τοὺς τακτικούς πελάτες τῆς ΚΑΛΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ καὶ γνωστός τοῦ καπετὰν Νικόλα:

«Καιρὸς νὰ βαπτίσωμε σήμερα τῆ φελούκα σας» εἶπεν ὁ Στάθης.

—«Δὲν καταλαβαίνω πῶς μπορεῖ νὰ γίνη ἓνα τέτοιο πρᾶγμα» εἶπεν ὁ Πετρής.

—«Νὰ παρακαλέσωμε ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν βαρκάρη νὰ μᾶς δανείσῃ τὸ πινέλο καὶ τὸ μαῦρο χρῶμα του· καὶ καὶ μεις νὰ πεταχθοῦμε στὸ λιμάνι, νὰ τῆς γράψωμε στὰ μάγουλα τῆς πλώρης τὸ ὄνομα, ποῦ εἶπαμε. Τί λέγεις, Πετρή;»

—«Νὰ τὸ κάμωμε, Στάθη!» ἀπαντᾷ πρόθυμα ὁ φίλος του.

1] Π α σ α λ ι μ ᾶ ν ι = ἐν' ἀπὸ τὰ 4 λιμάνια τοῦ Πειραιῶ.

Καὶ τὸ ἔκαμαν.

Ὁ Στάθης ἐπαρακάλεσε πρῶτα τὸ γνωστό του βαρκάρη καὶ τοὺς ἐδάνεισεν ὅ,τι τοῦ ἐζήτησαν. Ἐπῆγαν ἔπειτα στὸ λιμάνι τῶν Ἀλῶν, ὅπου ἦτο ἀραγμένος ὁ «Ἅγιος Νικόλαος». Ἐμβῆκαν σὲ μιὰ φιλικὴ βάρκα, ἐζύγωσαν στὴν ἀγαπημένη φελούκα των καὶ ἔγραψαν καὶ στὸ ἓνα καὶ στὸ ἄλλο μάγουλο τῆς πλώρης τῆς μὲ κεφαλαῖα γράμματα Α Ρ Γ Ω.

3. Ὄταν τὸ εἶδεν ὁ καπετὰν Νικήτας, ἔχαμογέλασε. Ἐξυσε τὸ μουστάκι του καὶ εἶπε πειρακτικὰ:

«Αὐτὸ δηλαδή, ποὺ ἐγράψατε, θέλει νὰ πῆ, πῶς ἡ φελούκα μου εἶναι τεμπέλα, «ἀργὸ πλεούμενο».

Τότε τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ ἐδιηγῆθηκαν τί δοξασμένο εἶναι τὸ ὄνομα, ποὺ ἔδωσαν στὴ φελούκα, καθὼς καὶ καὶ ὅλο τὸ θαυμαστὸ ταξίδι τοῦ Ἰάσονα καὶ τῶν παλικαριῶν του.

—«Ἀμὲ ποῦ νὰ τὰ ξαίρω ἐγὼ αὐτὰ τὰ πράγματα! Ἐμεῖς οἱ ἀπλοῖκοί, ὅταν λέγωμε «ἀργῶ» ἐννοῦμε «τεμπελιάζω». Ἐπειτα, γιὰ νὰ πειράξῃ καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ, ἐρώτησε κοροϊδευτικὰ:

«Καὶ πότε, νὰ ἔχωμε καλὸ ρῶτημα, θὰ βάλετε πλώρη γιὰ τὴν Κολχίδα;»

Ὁ Πετρῆς ἐγέλασε· ὁ Στάθης ὁμως ἐσήκωσε τὰ μάτια του μακριὰ, κατὰ τὸ πέλαγος, καὶ εἶπε σοβαρά:

—«Ποιὸς τὸ ξέρει, καπετὰν Νικήτα! Καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ καμιά μέρα».

§ 10. ΔΥΑ ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ

1. Ἐν' αὐγουστιάτικο ἀπόγευμα ὁ Πετρῆς ἔφερε στὸ Στάθη μιὰ εἶδηση, πού τὸν ἐσυντάραξε σύψυχα: Ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» ἐναυλώθηκε γιὰ ταξίδι.

Καὶ τί ταξίδι! μεγάλο. Θὰ ἔκανε πανιὰ γιὰ τὸ «Ἄγιο Ὄροσ» νὰ φορτώσῃ ξυλεία γιὰ λογιαρισμὸ ἐνὸς πειραιώτη ἐμπόρου.

Ὁ καπετὰν Νικήτας ἦτο εὐχαριστημένος, γιατί ἐσυμφώνησε σὲ πολὺ καλὴ τιμῆ. Τὸ ἠλιοκαμμένο πρόσωπό του ἔλαμπε γιὰ τὴ δουλειά, πού ἐπέτυχε, καθὼς ἐσυγγύριζε τὸ τρεχαντῆρι καὶ ἐπρομηθεύετο τὰ χρειαζούμενα τοῦ ταξιδιοῦ. Ὁ γιός του, ὁ Πετρῆς, πού θὰ τὸν ἔπαιρνε μαζί του, ὅλη μέρα πάνω στὸ καῖκι ἔδινε χέρι καὶ αὐτὸς στὶς δουλειές τοῦ कारαβιοῦ.

Ὁ πατέρας του καὶ ὁ ναύτης, πού ἐμίσθωσε γιὰ βοηθὸ τοῦ ταξιδιοῦ, εἶχαν ἀπλωμένα στὸ κατάστρωμα τὰ μεγάλα πανιά. Καὶ ὅπου ἦσαν τρύπια τὰ ἐμπάλωναν· ὅπου ἐφαίνοντο ξυλωμένα, τὰ ἔρραβαν· ἐδοκίμαζαν καὶ τὰ μικρὰ σχοινάκια των.

2. Ὁ Στάθης τίς δυὸ τρεῖς ἡμέρες αὐτὲς τῆς ἐτοιμασίας δὲν ἀπόλειπε διόλου ἀπὸ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο». Καί, βλέποντας ὅλους νὰ δουλεύουν, ἐβοηθοῦσε καὶ αὐτὸς σὲ ὅ,τ' ἤμποροῦσε. Ἄλλὰ καὶ ὅταν δὲν εἶχε νὰ κάμῃ τίποτε, εὔρισκε καὶ τότε δουλειά. Ἐμάθαινε νὰ κλείνῃ καὶ ν' ἀνοίγῃ τ' ἀμπάρια, ν' ἀνεβαίῃ στὰ ξάρτια καὶ νὰ λύνῃ καὶ νὰ δένῃ τὰ σχοινιά, νὰ μαζεύῃ καὶ ν' ἀπλώνῃ τὰ μικρότερα πανιά. Καὶ τὰ ἐκατάφερνε ὅλα ἔξοχα.

Κάποια ὥρα τὸν εἶδεν ὁ καπετὰν Νικήτας νὰ σκαρ-

φαλώνη στο πιο ψηλό κατάρτι του καϊκιοῦ. Εἶχε παρακαλέσει τὸ ναῦτη νὰ τοῦ ἐπιτρέψη νὰ περάσῃ αὐτὸς ἓνα σχοινὶ στὴν τροχαλία. Ἐκεῖνος τοῦ ἐπίτρεψε καὶ ὁ Στάθης γιὰ μιὰ στιγμή εὐρέθηκε στὴν κορφή τοῦ κατάρτιοῦ. Ὄταν εἶδεν αὐτὸ ὁ καπετὰν Νικήτας, ἐφώνασεν ἐνθουσιασμένος : « Γεῖά σου, Στάθη ! Ἐσύ, παιδί μου, εἶσαι τέλειος πιὰ ναυτικός, μὰ τὸν Ἅγιο Νικόλαο ».

Τὸ παίνεμ' αὐτὸ ἐσυγκίνησε πιὸ πολὺ τὸ Στάθη ἀπὸ τὴν εἶδησι τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ « Ἁγίου Νικολάου ». Ποτὲ του κανένα ἄλλο παίνεμα δὲν τὸν εὐχαρίστησε τόσο πολὺ.

Ἄρχισε τότε νὰ περπατῆ περήφανα στὴν προκυμαία καὶ στὸ κατάστρωμα τοῦ караβιοῦ. Περπατώντας ἀνοιγε κιάλας τὰ πόδια του, ὅπως κάνουν οἱ παλιοὶ ναυτικοὶ ἀπὸ τὴν πολύχρονη συνήθεια πάνω στὰ καράβια. Καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα, ὅταν εὐρίσκετο μόνος του, ἔφερνε στὸ νοῦ τὸ παρακάτω τραγουδάκι, πὸν τὸ εἶχε μάθει στὸ δημοτικὸ σχολεῖο :

§ 11. Ο ΝΑΥΤΗΣ

Ὁ ναύτης μόνη του χαρὰ
 ἔχει νὰ σχίζη τὰ νερὰ
 μὲ γρήγορο καράβι,
 μακριὰ νὰ βλέπη τὴ στεριά,
 σύντροφο νάχη τὸ Βοριά
 καὶ μοναχὴ παρηγοριά
 τὸ κῦμα, πού τὸν θάβει...

Τὶς ἀστροφώτιστες νυχτιές,
 πῶχουν τὰ κύματα φωτιές
 στὰ βάθη τοὺς κρυμμένα,
 αὐτός, ἀξένοιαστο παιδί,
 ψηλὰ στὰ ξάρτια ¹⁾ τραγουδεῖ,
 σὰν τὸ πουλάκι στὸ κλαδί,
 μέρες εὐτυχισμένες.

Καὶ τὶς νυχτιές τὶς σκοτεινές,
 πού ἀπ' τὰ κύματα φωνές
 καὶ κλάμοσ' ἀντηχοῦνε,
 μέσα στὴ μαύρη παγωνιά,
 ψηλὰ μονάχος στὰ σχοινιά,
 δένει μὲ τέχνη τὰ πανιά,
 πού τρίζουν καὶ βογγοῦνε.

1) Ξάρτια—τὰ σχοινιά τῶν πανιῶν τῶν ἱστιοφόρων.

Ὁ γλᾶρος δίπλα του πετᾶ...
καὶ αὐτὸς τὰ μάτια καρφωτὰ
κρατᾷ σ' ἓν' ἀστέρι,
ποὺ ἐκεῖ ψηλὰ στὸν οὐρανὸ
λάμπει στὸ ἀτέλειωτο κενό,
συντρόφι του παντοτεινό,
ποὺ πίσω θὰ τὸν φέρη.

Τὸ πέλαγο ἀπὸ μωρὸ
τὸ ἔχει πάρει στὸ νερό,
στή γαλανή του ἀγκάλῃ.
Μὲ τ' ἄστρα της κάθε βραδιᾶ
καὶ τῶν φυκιῶν ἢ μυρουδιᾶ
τοῦχουνε πλάσει τὴν καρδιᾶ
παράξενη μεγάλη.

Καὶ ἔχει ἐλπίδα μυστικιά
γιὰ τὴν Πατρίδα τὴ γλυκειά,
ποὺ δέν τηνε ξεχάνει,
πὼς θ' ἄρθη μέρα μιὰ φορὰ
νὰ πολεμήσῃ μὲ χαρὰ
καὶ σὰ δελφῖνι στὰ νερά,
γιὰ κείνη νὰ πεθάνη.

N. Δαμιανός

§ 12. ΕΝΑΣ ΑΝΕΠΑΝΤΕΧΟΣ ΕΠΙΒΑΤΗΣ ΤΟΥ «ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ»

1. Τὴν τρίτη μέρα ἐτελείωσαν ὅλες οἱ ἐτοιμασίες. Στὸ διάστημ' αὐτὸ ὁ καπετὰν Νικόλας ἔκαμε ὅλες τὶς ἀναγκαῖες προμήθειες τοῦ ταξιδιοῦ: νερό, γαλέτα, ἔλιές, τυρὶ καὶ ξερὰ σῦκα. Ὁρίσε καὶ πῶς, ἂν ἐβαστοῦσεν ὁ ἴδιος ὁ καιρός, θὰ ἔκαναν πανιὰ τὸ ἄλλο πρωί.

Ἀπὸ βραδὶς ἐμβῆκε στὸ καῖκι μὲ τὸ γιό του καὶ ἔπτεσαν ἀμέσως νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν πολὺ πρωί. Ἐλογάριαζαν νὰ σαλπάρουν ¹⁾ πολὺ πρωί, μόλις θ' ἄρχιζε τὸ ἀπόγειο.

Κατὰ τὰ ξημερώματα εὐρέθησαν μὲ τὸ ναῦτη των στὸ πόδι. Ἡ θάλασσα, πού ὡς τότε ἦτο ὀλόστρωτη,

1) Σαλπάρω = σηκώνω τὴν ἄγκυρα καὶ ξεκινῶ γιὰ ταξίδι.

ἄρχισε λίγο λίγο νὰ χνουδώνη ἀπὸ τὸ ἑλαφρὸ ἀπόγειο, πού ἔπαιρνε νὰ φυσᾷ ἐκείνη τὴν ὥρα. Τότε ὁ καπετὰν Νικήτας ἐπρόσταξε τὸ ναύτη νὰ σηκώσῃ τὴν ἄγκυρα καὶ τὸν Πετρή, βγαίνοντας στὸ μῶλο 1), νὰ λύσῃ τὸ π α λ α μ ἄ ρ ι 2) τοῦ τρεχαντηριοῦ.

2. Τὴν ὥρα, πού σκυμμένος ὁ Πετρὴς ἔκανε τὴ δουλειὰ αὐτῆ, ἔνοιωσε ἓνα χέρι ν' ἀκουμπᾷ στὸν ὤμο του. Σηκώνει τὸ κεφάλι καὶ μὲς στὸ πρωινὸ μισόφωτο διακρίνει τὸ Στάθη. Ἐξαφνιάσθηκεν ὁ Πετρὴς· ἐνόμισεν πὼς ὁ φίλος του ἐξεκίνησε γιὰ προσκοπικὴ ἐκδρομὴ, πού τοῦ ἔκρυπεν ὁ Στάθης. Γι' αὐτό, ἀφοῦ ἔχαιρέτησε, τοῦ εἶπε παραπονετικά: «Ἔτσι λοιπὸν κρυφὰ κάνεις τίς ἐκδρομὲς τοῦ λόγου σου...»

—«Δὲν ἐξεκίνησα γι' αὐτό» ἀπαντᾷ ὁ Στάθης. «Ἦλθα γιὰ νὰ μπῶ καὶ ἐγὼ στὸ τρεχαντῆρι. Ἔρχομαι μαζί σας, ἐκτὸς ἂν δὲ μὲ δέξεσθε.»

—«Μίλα καλά, Στάθη!» τοῦ λέγει πιὸ πολὺ ξαφνιασμένος ὁ Πετρὴς.

Ὁ Στάθης τὸν ἐβεβαίωσε καὶ πάλι καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ τὸν παρουσιάσῃ στὸν πατέρα του.

Ὁ Πετρὴς κατευχαριστημένος ἐτελείωσε γρήγορα τὴ δουλειὰ του καὶ ἀμέσως ἐπήδησε μαζί μὲ τὸ Στάθη στὴν «Ἀργώ».

3. Σὲ λίγο εὐρέθησαν πάνω στὸ καΐκι. Ὁ Ἀράτης ἐτρελάθηκε ἀπ' τὴ χαρὰ του, σὰν εἶδε τὸ Στάθη. Ἐχύμησε πάνω του καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ γαυγίξῃ χαρούμενα καὶ νὰ τοῦ γλείφῃ χέρια καὶ ροῦχα:

1) Μῶλος = ἡ προκυμαία.

2) Παλαμάρι = τὸ χονδρὸ σχοινὶ τῶν κοραβιῶν.

«Πατέρα λέγει, τότε ό Πετρήσ. 'Ο Στάθης εΐναι.» Ηλθε, για να ταξιδεύση μαζί μας ».

'Ο καπεταν-Νικήτας έκοΐταξεν από πάνω ως κάτω τό Στάθη, που έστέκετο μπροστά του με τό γυλιό και τό σακκίδιο τών έκδρομῶν κρεμασμένα στήν πλάτη και στόν ὤμο του :

—«'Αλήθεια;» τόν ρωτᾶ.

—«Ναί, καπετάν Νικήτα, θέλω να ἔλθω μαζί σας ».

'Ο καπετάνιος ἔγέλασε:

—« Θέλεις να ἔλθης. Αυτό εΐναι ἕνας λόγος. Να ἰδοῦμε ὅμως τί λέγει και ό πατέρας σου. Τό στρέγει;»

—« Ναί, καπετάνιε » ἀπαντᾶ ό Στάθης κομπιασμένος και χαμηλώνοντας τή φωνή του. «'Ο πατέρας μου εΐπε, ἀφοῦ τό θέλω τόσο πολύ, να ἔλθω να σᾶς παρακαλέσω να με πάρετε μαζί σας. « Πήγαινε » μου εΐπε, στόν καπετάν Νικήτα. Εΐναι, για να μπ αρ κ ἄ ρ η 1) τό πρωί. Πές του πῶς τόν παρακαλῶ πολύ να σε πάρη μαζί του στο ταξίδι για τόν "Άγιον" Όρος. Θά μου κάμη, πές του, μεγάλη χάρη ».

'Ο καπετάν Νικήτας ἔχαμογέλασε με καλοσύνη.

« Πάει καλά » λέγει. «'Αφοῦ τό ξαΐρει ό φίλος μου, ό κύρ Γεώργης, και τό θέλει, να σε πάρω. "Όμως... να εΐ-εΐμαστ' ἔξηγημένοι. Πάνω στο καράβι ἡ ζωή εΐναι κάπως δύσκολη. Δέν καλοπερνοῦμε στή θάλασσα ».

—«"Όσο γι' αυτό μή νοιάζεστε, καπετάν Νικήτα. Μέσα στο καράβι σας θά εΐμαι ἄλλος ἕνας μ ο ὕ τ σ ο ς μαζί με τόν Πετρή. Θά ἰδῆτε. "Έχω και χέρια για δουλειά, εΐμαι και γερός ».

1) Μ π α ρ κ ἄ ρ ω = ἔκινῶ με καράβι.

—«Έ, τότε καλῶς μᾶς ἦρθες καὶ καλοδεχοῦμενος» λέγει· ὁ καπετάνιος.

—«Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ καπετάνιε» ἀπαντᾷ ὁ Στάθης· καὶ ἀνασαινει βαθειά, σὰ νὰ ἔφυγε κανένα μεγάλο βάρος ἀπὸ πένω του.

§ 13. ΠΩΣ Ο ΣΤΑΘΗΣ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΤΑΞΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟΝ «ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ»

1. Καὶ εἶχε βάρος μεγάλο ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ Στάθης. Βάρος ἀπὸ φόβο, μήπως ὁ καπετάν Νικήτας ἀνακαλύψη τὴν ἀπάτη του. Γιατὶ δὲν ἔλεγεν ἀλήθεια ὁ Στάθης βεβαιώνοντας τὸν ἀγαθὸ καπετάνιο πῶς μετὴν ἄδεια τοῦ πατέρα του κάνει τὸ αὐτὸ ταξίδι. Ὅχι! Τίποτε δὲν ἤξαιρεν ἐκεῖνος γι' αὐτό. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη ἀξένοιαστος ἐσυγύριζε τὸ καφενεῖο του.

Ὁ Στάθης ἔφυγε κρυφὰ καὶ χωρὶς νὰ ξαίρη τίποτε ὁ πατέρας του. Καὶ νὰ πῶς!

Μόλις ἐπληροφόρηθηκε ἀπὸ τὸν Πετρή τὸ ταξίδι τοῦ «Ἁγίου Νικολάου», ἐσκανδαλίσθηκε: «Νὰ εὐκαιρία» ἐσυλλογίσθηκε τότε «νὰ πετύχω ἐκεῖνο, πού ἔχω πάντα στὸ νοῦ μου. Πῶς ὅμως νὰ κάμω αὐτὸ τὸ ταξίδι; Ὁ πατέρας, ξαίρω καλά, δὲν θὰ μ' ἀφήσῃ τώρα μάλιστα, πού λείπει καὶ ἡ μητέρα. Ἄν ἐκείνη ἦτο ἐδῶ, κάτι θὰ ἤμποροῦσε νὰ γίνῃ μετὰ τὰ παρακάλια μου. Τώρα ὅμως πότε νὰ τῆς γράψω στὸ Γαλαξίδι καὶ νὰ πάρω ὅπαντησί της! Αὔριο, μεθαύριο ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» κάνει πανιά. Ἔτσι χάνω μιὰ λαμπρὴ εὐκαιρία!...

»Ὅχι! δὲν πρέπει νὰ τὴ χάσω. Πρέπει νὰ κάμω αὐτό

τὸ ταξίδι. Καὶ γιὰ νὰ τὸ κάμω, πρέπει νὰ φύγω κρυφά, χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα· καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ ξαίρη κατὰ ποῦ θὰ πάω. Γιατὶ μπορεῖ νὰ με γυρίση πίσω ἄθελα μὲ κανένα τηλεγράφημά του. Ἀπὸ τὸ σπίτι εἶναι εὐκκολο νὰ φύγω ὅποια ὥρα θέλω, ἀφοῦ λείπει ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας φεύγει γιὰ τὸ μαγαζὶ νύκτ' ἀκόμη καὶ ἔρχεται τὰ μεσάνυχτα.

» Θὰ μὲ δεχθῆ ὁμως ὁ καπετὰν Νικήτας χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα; Δὲν τὸ πιστεύω. Εἶναι ἀδύνατο νὰ κάμη σὲ μένα τὴ χάρι αὐτῆ καὶ νὰ δυσαρεστήσῃ ἕναν παλιό του φίλο. Νὰ πάρῃ καὶ ἀπάνω του μιὰ τόσο μεγάλη εὐθύνη... Δὲν τὸ πιστεύω. Ἀδύνατο, ἀδύνατο νὰ μὲ δεχθῆ ὁ καπετὰν Νικήτας, ἂν τοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια...

» Μπορεῖ ὁμως, πιστεύοντας πῶς ἔχω τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα, νὰ μὴ μὲ ρωτήσῃ. Καὶ ἔτσι βγαίνω ἀπὸ τὴ δυσκολία... Μ' ἂν μὲ ρωτήσῃ;

» Τότε βέβαια πρέπει νὰ τοῦ πῶ πῶς ἔχω τάχα τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα. Ἄ! αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ κάμω! Κουτὰ σὲ δυὸ μεγάλα κακὰ νὰ προσθέσω καὶ τρίτο, μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ δυὸ πρῶτα! Ν' ἀπατήσω ἕναν ἄνθρωπο, πού τόσο μ' ἀγαπᾷ. Ὁχι! δὲν θὰ τὸ κάμω ποτὲ αὐτό! Εἶναι πολὺ πρόστυχο».

Αὐτὰ ἐσυλλογίσθηκεν ὁ Στάθης τὴ στιγμῆ, πού ἐπληροφορήθηκε τὸ ταξίδι τοῦ «Ἁγίου Νικολάου». Καὶ ἐπαράτησεν ἀμέσως τὴν ἰδέα τοῦ ταξιδιοῦ.

2. Οἱ ἴδιες οἱ σκέψεις ξαναἤλθαν στὸ νοῦ του πολλὰς φορές καὶ τὶς ἄλλες δυὸ ἡμέρες τῆς ἐτοιμασίας τοῦ «Ἁγίου Νικολάου». Μὰ κάθε φορά, ὅταν ἐσυλλογίζετο τὴν ἀνησυχία, πού θὰ ἔφερνε στοὺς γονεῖς του μὲ τὸ

κρυφό ξεκίνημά του· και όταν ακόμα ἔφερνε στο νοῦ τὸ ψεῦμα, πού θ' ἀναγκάζετο νὰ πῆ στὸν καπετὰν Νικήτα, γιὰ νὰ τὸν δεχθῆ, ἐπαραιτοῦσεν ἀμέσως τὴν ιδέα τοῦ ταξιδιοῦ.

Τὴν τελευταία ὁμως ἡμέρα καὶ ὕστερ' ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ παίνεμα τοῦ καπετὰν Νικήτα ἄλλαξε γνώμη. Ὁ νοῦς του ἐπῆρεν ἀγέρα. Ἐφαντάσθηκε πὼς ὕστερ' ἀπὸ ἓνα τέτοιο ταξίδι θὰ ἐμάθαινε ὅλα τὰ μυστικά τῆς ναυτικῆς καὶ θὰ ἐγένετο τέλειος ναύτης. Καί, ποιός ξαίρει; μπορεῖ νὰ ἐπαρουσιάζετο καὶ τέλειος καπετάνιος, ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ ἀκόμα καὶ « ν ἄ β α » 1). Καὶ τότε θὰ τοῦ ἦτο πολὺ εὐκόλο νὰ γυρίσῃ μὲ δικό του πλοῖο μὲ τὴν « Ἄ ρ γ ῶ » του ὅλο τὸν κόσμο, νὰ ἰδῆ μεγάλες πολιτεῖες καὶ νὰ ἐπισκεφθῆ νησιὰ μὲ ἀγριανθρώπους καὶ ὁμορφα, σὰν τὸ νησί τοῦ Ροβινσῶνα...

Τέτοια ὄνειροφαντάσματα ἐγέννησε στὸ μυαλὸ τοῦ Στάθη μας ἐκεῖνο τὸ ἀθῶο παίνεμα τοῦ καπετὰν Νικήτα. Καὶ ἀπὸ τὴν ὥρ' αὐτῆ ὁ Στάθης, τὸ ὑπάκουο καὶ τὸ ἀληθινὸ καλόπαιδο τοῦ κύρ Γεώργη Σταθᾶ, ἄλλαξε. Γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κάμῃ ὅπως ὅπως τὸ ταξίδι ἐκεῖνο, ἀποφάσισε ὅ,τι τὸ πιὸ πρόστυχο μαγκόπαιδο θὰ ἐδυσκολεύετο ν' ἀποφασίσῃ: Νὰ ξεκινήσῃ δηλ. γιὰ μακρινὸ θαλασσινὸ ταξίδι χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν γονιῶν του! Νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν πατέρα του γιὰ τὸ μέρος, πού θὰ ἐταξίδευε! Νὰ ἐξαπατήσῃ καὶ τὸν καπετάνιο, πού θὰ τοῦ ἔκαμνε τὴ χάρι νὰ τὸν πάρῃ στὸ καΐκι του καὶ νὰ τὸν τρέφῃ χάρισμα τόσες ἡμέρες!

Καὶ νὰ τί ἔκαμε!

1) Ν ἄ β α = ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἱστοφόρα μὲ 4 κατάρτια.

3. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, κλεισμένος στὸ σπίτι, ἐκάθισε καὶ ἔγραψε στὸν πατέρα του αὐτὴ τὴν ἐπιστολή :

« Ἀγαπημένε μου πατέρα,

» Φιλῶ χίλιες φορές τὰ χέρια σου καὶ τὰ χέρια τῆς μη-
 » τέρας καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συχωρέσετε γιὰ τὴ
 » στενοχώρια, πού σᾶς βάζω ἀπὸ σήμερα μὲ τὴν ξα-
 » φνικὴ φυγὴ μου χωρὶς τὴν ἄδειά σας. Τὸ κάνω, γιὰ
 » νὰ ταξιδεύσω μαζί μὲ τὸ φίλο καὶ συμμαθητὴ μου
 » Ἀλέκο Μπρατσιώτη. Φεύγει αὔριο πρωὶ ἢ σ κ ο ύ-
 » ν α ¹⁾ των γιὰ τὴ Σ α ν τ ο ρ ί ν η, νὰ φορτώσῃ
 » ἀπὸ κεῖ κρασιὰ καὶ πορσελάνα. Σὲ μιὰ ἐβδομάδα τὸ
 » πολὺ θὰ γυρίσῃ στὸν Πειραιᾶ. Ἀπὸ φόβο μήπως μὲ
 » τὴν ἄρνησί σας χάσω τὴν εὐκαιρία τοῦ ταξιδιοῦ αὐ-
 » τοῦ, φεύγω χωρὶς τὴν ἄδειά σας. Εἶναι ἡ πρώτη φο-
 » ρά, πού κάνω ἓνα τέτοιο πρᾶγμα. Τὸ νοιώθω πὼς
 » εἶναι πολὺ κακό. Εἶμαι ὅμως βέβαιος πὼς θὰ μὲ συ-
 » χωρέσετε καὶ οἱ δύο, γιὰ τὴν ξαίρετε πόσο ἀγαπῶ τὴ
 » θάλασσα. Ἄν πάλι νομίσετε ἀσυχώρητο τὸ πταί-
 » ξιμό μου αὐτό, τιμωρῆστε με ὅσο σᾶς βαστάξ' ἡ
 » ψυχὴ σας, ὅταν γυρίσω πίσω μὲ τὸ καλό».

» Καὶ πάλι σᾶς ζητῶ συχώρεσι καὶ εὐχομαι στὸ Θεὸ
 » καλῶς ν' ἀνταμωθοῦμε.

Φιλῶ τὸ χέρι καὶ τῶν δύο σας.

Ὁ γιός σας

Στάθης Σταθάς».

¹⁾ Σ κ ο ύ ν α = ἀπὸ τὰ μεγάλα ἱστιοφόρα μὲ 2-3 κατέρτια.

-4. Ὑστερα ἐτοίμασε τὸ προσκοπικὸ γυλιό του γεμίζοντάς τον μὲ ἀρκετὰ ἐσώρρουχα. Ἐτοίμασε καὶ τὸ σακκίδιο τῶν ἐκδρομῶν χώνοντας μέσα του δυὸ ψωμιά. Καὶ ἀφοῦ ἔκαμε κουλούρα καὶ τὴ μάλλινη κουβέρτα του, ἔκρυψεν ἔπειτα ὅλ' αὐτὰ κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι του.

Ὅταν ἐπῆρε νὰ νυκτώσῃ, ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ, γιὰ νὰ ἰδῆ τὸν πατέρα του. Καὶ ἀφοῦ ἐκάθησε λίγο, ὕστερα τὸν ἐκαλονύκτισε καὶ ἐτράβηξε γιὰ τὸ σπίτι, νὰ δειπνήσῃ καὶ νὰ κοιμηθῆ, ὅπως ἔκαμνε πάντα.

Ἐδείπνησε καὶ ἐπλάγιασε νωρίς. Ποῦ ὁμως νὰ τὸν πάρῃ ὁ ὕπνος! Ὁ νοῦς του ἦτο στὸ ταξίδι. Ἐπειτα ἐτρόμαζε, μήπως ἀργήσῃ νὰ ζυπνήσῃ καὶ δὲν προφθάσῃ τὸ ξεκίνημα τοῦ «Ἀγίου Νικολάου». Γι' αὐτὸ ἔμεινε ἀγρυπνος. Ὡσπου νὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας ἀπὸ τὸ μαγαζί, τοῦ ἐφάνηκε χρόνος. Καὶ ὥσπου νὰ ζημερώσῃ καὶ νὰ τὸν ἀκούσῃ νὰ ξεκινᾷ γιὰ τὸ ἴδιο μέρος, ἐνόμισεν πὼς εἶχε περάσῃ ἓνας αἰῶνας!

Ὅταν ἐπιτέλους ἄκουσε νὰ κλείνῃ ἡ ἐξώπορτά των, ἀμέσως ἐπετάχθηκεν ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ ἐσυγυρίσθηκε γρήγορα. Εὐθύς ὕστερα ἔτρεξε στὸ εἰκόνισμα νὰ κάμῃ τὴν συνηθισμένη πρωινὴ προσευχή του.

Καὶ ἐπροσευχήθηκε. Τί προσευχή ὁμως ἦτο ἐκείνη! Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐθυμᾶτο νὰ εἶχε κάμει τέτοια.

Μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι καὶ μὲ μασημένα λόγια ἐπαρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν συχωρέσῃ γιὰ τὴν παρakoῆ καὶ τὴν ἀπάτη, πού ἔκανε στὸν πατέρα του.

Ύστερα έτοιμάσε τόν προσκοπικό γυλιό του.

καί ὕστερα νά τόν βοηθήση νά κατορθώση τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδιοῦ του.

Ἐποῦ ἐτελείωσε καὶ τὴν προσευχή, ἄφησεν ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του τὴν ἐπιστολή, ἔρριξε στὴν πλάτη τὸ γυλιό, τὸ σακκοῦλι καὶ τὴν κουβέρτα καὶ ἐτράβηξεν ἴσια γιὰ τὸ λιμάνι τῶν Ἀλῶν.

§ 14. Η « ΑΡΓΩ » ΖΕΒΓΑΖΕΙ ΤΟΝ « ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ »

1. Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔβαλαν τὰ πράγματα τοῦ Στάθη μέσα στ' ἄμπάρι καὶ ἀμέσως ἐστρώθηκαν στὴ δουλειά. Ἐπέταξαν τὰ σακκάκια καὶ τὰ παπούτσια καὶ μαζί μὲ τὸν βοηθὸ ναύτη ἐκατέβηκαν στὴν « Ἀργώ ». Τὴν ἔδεσαν ἀπὸ τὴν πλώρη τοῦ τρεχαντηριοῦ καὶ ἄρχισαν νά λάμνουν δυνατά· ὁ ναύτης μὲ δυὸ κουπιὰ καὶ τὸ κάθε παιδί μὲ ἓνα.

Πάνω στὸ τρεχαντήρι ὁ καπετάνιος διεύθυνε τὸ τιμόνι. Καὶ ἔτσι τὸ καλοκαμωμένο ἐκεῖνο καϊκι ἐπροχωροῦσε σιγὰ σιγὰ μέσα στὸ λιμάνι ἀκολουθώντας τὴν μικρὴ βαρκούλα, ποὺ τὸ ἔσερνε πίσω της.

2. Ἦτο ἓνα ἔξοχο θέαμα ἔτσι, ποὺ ἐπροχωροῦσαν πρὸς τὰ ἔξω ξεμπλέκοντας ὀλοένα μέσ' ἀπὸ τὸ λαβύρινθο τῶν ἀραγμένων καὶ κινουμένων καϊκιῶν καὶ βαποριῶν.

Ἡ μέρα, ποὺ ἐφώτισε τὰ νερὰ καὶ τὴν πολιτεία, ἤλθε μὲ ὄλους τοὺς θορύβους της. Βρόντοι καὶ σφυριξιές καὶ παφλασμοὶ ἀκούοντο ἀπὸ παντοῦ. Ἀλυσίδες ἐγλιστροῦσαν μὲ θόρυβο πάνω στους « ἀργάτες ». 1)

1) Ἀργάτης = τὸ ἐργαλεῖο μὲ τὸ ὁποῖο ἀνασέρνοντας μαζεύουν τὴν ἄγκυρα.

Τὸ καΐκι ἐπροχωροῦσεν ἀκολουθώντας τὴν « Ἀργώ ».

Μηχανές ἐδούλευαν μὲ γοργοὺς ρυθμούς. Καὶ ἀπὸ τῆ
 στεριὰ ἄρχισε νὰ ἔρχεται τὸ πολύφωνο καὶ πολύ-
 κροτο βουητὸ τῶν ἐργοστασίων· τῶν ἀλευρομύλων,
 τῶν σιδηρουργείων, τῶν χυτηρίων, τῶν μηχανουρ-

γείων, τῶν νηματουργείων καὶ τόσων ἄλλων τέτοιων βιομηχανικῶν ἐργοστασίων. "Ολ' αὐτὰ ἐσήκωναν μέσα στὸ πρωινὸ φῶς τοὺς καπνοδόχους των, σὰν πανύψηλα θυμιατήρια καὶ ἐλιβάνιζαν μὲ τὸν καπνὸ των τῇ θεᾷ Ἐργασία. Αὐτὴ εἶναι ἡ θεὰ τοῦ Πειραιᾶ· καὶ οἱ καπνοδόχοι τῶν ἐργοστασίων του τὰ θυμιατήρια της, ποὺ τῇ λιβανίζουν ὅλη μέρα.

3. Ὁ Στάθης, γεμάτος χαρὰ καὶ θαυμασμό, ἔλαμνε ἀκούραστα μαζί μὲ τὸν Πετρή καὶ τὸ ναύτη. Προχωρώντας σιγὰ σιγὰ, ἄρχισαν ν' ἀντικρύζουν τὰ μεγάλα ἐπιβατικά βαπόρια, ποὺ κάνουν τὴ συγκοινωνία τοῦ ἐξωτερικοῦ. Λίγο παραπέρα καὶ τὸ δοξασμένον τὸν « Ἄ β ἐ ρ ω φ » μαζί μὲ 2—3 ἄλλα μικρότερα πολεμικά. Τὰ μέταλλα τῶν πολεμικῶν ἀσπράπτουν μέσα στὶς τριανταφυλλένιες ἀκτίδες τοῦ πρωينوῦ ἡλίου. Τὰ κανόνια των, σκεπασμένα μὲ τὰ καλύμματά των, δὲν φαίνονται. Εἶναι ὅμως πάντα ἔτοιμα νὰ ξυπνήσουν καὶ νὰ τσακίσουν κάθε ἐχθρό, ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ βάλῃ σὲ κίνδυνον τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδας μας.

Ἡ « Ἀργώ » ὀλοένα προχωρώντας φέρνει τὸν « Ἁγιο Νικόλαο » πρὸς τὰ ἔξω τοῦ λιμανιοῦ. Νά, τώρα εὐρίσκειται ἀντίκρυ καὶ στὴ μέση τῆς πειραιϊκῆς Φρεαττύδας. Τὴ στιγμή ἐκείνη ἀκούουν τὸν καπετάνιο νὰ τοὺς φωνάζῃ νὰ σταματήσουν καί, δένοντας τὴ φελούκα στὴν πρύμη τοῦ τεχαντηριοῦ, ν' ἀνεβοῦν ἀπάνω.

Ἡ ὑπηρεσία τῆς « Ἀργῶς » ἐτέλειωσε γιὰ τὴν ὥρα· καὶ ὁ « Ἁγιος Νικόλαος » εἶναι ἐλεύθερος πιά νὰ κινηθῇ μὲ τὰ πανιά του.

Ἡ «Άγιος Νικόλαος» πλέοντας στό Σαρωνικό.

§ 15. ΣΤΟ ΣΑΡΩΝΙΚΟ ΜΕ ΤΟΝ «ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ»

1. Τώρα ἡ «Άργώ» ἀκολουθεῖ τὸ καράβι, σὰ σκυλάκι δεμένο μὲ τὴν ἀλυσιδίτσα του. Τὰ δυὸ παιδιά, ξαπλωμένα στὴν πλώρη, χαίρονται τὸ θέαμα, ποὺ παρουσιάζει ὁ Πειραιάς, ὅταν ξεμακραίνη κανεὶς ἀπὸ τὸ λιμάνι του.

Σιγὰ σιγὰ ἀφήνουν πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ δοξασμένο νησί τῆς Σαλαμίνας. Γυρίζει ὅμως τὸ τιμόνι ὀλοένα καὶ τὸ νησὶ ἔρχεται πίσω των.

Ὁ Στάθης βοθηεὶ τὸν Πετρή καὶ τὸ ναύτη κάθε φορά, ποὺ ὁ πατέρας του διατάζει κάποιον χειρισμὸν στὰ πανιά. Καὶ πάλι ὅμως ἀπλώνεται μαζί μὲ τὸν Πετρή μπρούμυτα καὶ πλάι πλάι στὴν πλώρη.

Τὸ ἀπόγειο λίγο λίγο γυρίζει στὸ δυτικὸ - τὸ Γ α ρ -

μ π ή. Καί ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ἔχοντας πρῦμο τώρα τὸν καιρό, ἀρχίζει νὰ σχίζη γρήγορα τὸ Σαρωνικό.

2. Τὸ θέαμα γίνεται τώρα διαφορετικό, πάντα ὁμως ἔξοχο.

Ὁ Πειραιάς, κουκουλωμένος μέσα στοὺς καπνοὺς καὶ στὴν πρωινὴ ὀμίχλη του, ὀλοένα καὶ ξεμακραίνει. Πέρα ψηλὰ διακρίνονται οἱ λόφοι τῆς Ἀθήνας· καὶ στὴ μέση των ἡ Ἀκρόπολις μὲ τὸν Παρθενῶνα ἀπάνω της, σὰν πολῦτιμη κορώννα. Ἐδῶ καὶ κεῖ ξεχωρίζουν πολλὰ προάστεια καὶ προσφυγικοὶ συνοικισμοί, ἄλλοι ὅλως διόλου στὸ ξέφωτο καὶ ἄλλοι τριγυρισμένοι ἢ χωμένοι μέσα στὶς ἐλιές τοῦ ἀπέραντου ἐλαιῶνα τῆς Ἀττικῆς.

Κάτω κάτω, κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά, ξαπλωμένα τὰ δυὸ Φάληρα μὲ τὶς ὁμορφες βίλλες των, φαίνονται πλημμυρισμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀπ' τὸ θαλασσινὸ ἀντιφέγγισμα. Διακρίνεται καὶ ὁ δρόμος, ποὺ ἀπ' τὸ Παλαιὸ Φάληρο γιालό - γιालὸ φέρνει στὶς παραθαλάσσιες ἀθηναϊκὲς ἔξοχες τῆς Γλυφάδας καὶ τῆς Βουλιαγμένης.

Δεξιὰ τοῦ караβιοῦ καὶ πολὺ κοντὰ φαίνεται ἡ Αἴγινα τριγυρισμένη ἀπὸ ἓνα κοπάδι μικροῦτσικα ἐρημονήσια :

« Ἀπὸ τὰ πιὸ πολιτισμένα νησιὰ καὶ τὸ μεγαλύτερο βιομηχανικὸ κέντρο τῆς Ἑλλάδας στὰ παλιὰ τὰ χρόνια » λέγει ὁ Στάθης, δείχνοντας στὸν Πετρή τὸ νησί.

— « Καὶ ποὺ ἔβγαζε τὰ καλύτερα θαλασσινὰ παλικάρια » προσθέτει ὁ Πετρής.

— « Βέβαια » εἶπε καὶ ὁ Στάθης. « Ἀφοῦ στὴ ναυμαχία

τῆς Σαλαμίνας οἱ Αἰγινῆτες ἐπῆραν τὸ πρῶτο βραβεῖο τῆς ἀνδρείας ἀνάμεσα σὲ τόσους Ἕλληνες».

—«Ζαίρεις, Στάθη, πῶς ἂν δὲν ἦτο μπροστά μας ἡ Αἶγινα, θὰ ἐβλέπαμε καὶ τὸν Πόρο; Εἶναι λίγο παρραπέρ' ἀπ' αὐτήν. Ἐπῆγα ἐκεῖ πολλές φορές μὲ τὸ καΐκι γιὰ λεμόνια ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ λεμονόδασο τοῦ Γαλατᾶ. Ἐκεῖ κοντὰ μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας πῶς εἶναι καὶ ὁ Δαμαλάς».

—«Ἄ! Ὁ Δαμαλάς!» ἔκαμε τότε ὁ Στάθης. «Δηλαδῆ ἡ παλιὰ ἡ Τροιζῆνα, ὅπου ἐγεννήθηκεν ὁ Θησέας, ὁ μέγας ἥρωας τῆς Ἀθήνας».

3. Μὲ τὰ λόγι' αὐτὰ ἐσώπασεν ὁ Στάθης. Ὡστόσο ὁ Ἀθηναῖος αὐτὸς ἥρωας δὲν ἔφυγεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ νοῦ του. Πολλὴ ὥρα ἐτριγύριζε στὴ φαντασία του ὀλόκληρ' ἡ ἱστορία καὶ τὰ κατορθώματά του.

Ἄφου ἔφερε στὸ νοῦ του τὴν καταγωγὴ, τὴ γέννησι καὶ τὴν ἀνατροφή του στὴν Τροιζῆνα, ἐθυμήθηκε ὕστερα καὶ πῶς κυλώντας τὸ μεγάλο κοτρῶνι ἐπῆρε τὸ σπαθὶ καὶ τὰ πέδιλα, ποὺ εἶχε κρύψει ἐκεῖ γι' αὐτὸν ὁ πατέρας του Αἰγέας, καὶ ἐκίνησε νὰ τὸν βρῆ στὴν Ἀθήνα. Πῶς ἔφυγε πεζὸς ἀπὸ τὴν Τροιζῆνα καί, μολονότι νέος ἀκόμα καὶ μονάχα μὲ τὸ πατρικὸ σπαθὶ, ἐκαθάρισεν ὅλο τὸ δρόμο ἀπὸ τοὺς κακούργους, ποὺ ἐτρομοκρατοῦσαν τὸν κόσμον μὲ τοὺς φόνους καὶ τὶς ληστεῖες των. Πῶς ἐγνωρίσθηκε κατόπι μὲ τὸν πατέρα του καὶ ἀργότερα πῶς ἐγλίτωσε τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσι νὰ στέλλουν στὸν βασιλιὰ τῆς Κρήτης Μίνωα κάθε χρόνο ἐπτὰ νέους καὶ ἐπτὰ νέες, γιὰ νὰ τοὺς τρώγῃ ὁ Μινώταυρος. Τότε ἐθυμήθηκε καὶ τὸν θά-

νατο τοῦ Αἰγέα, τοῦ πατέρα του. Καί ἀργότερα, ὅταν ἔγινεν αὐτὸς βασιλιάς, τοὺς ἀγῶνες του, γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ σὲ μιὰ πόλι μονάχα γύρω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολι τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοὺς σκόρπιους στὸν κάμπο τῆς Ἀττικῆς συνοικισμούς των. Ἐθυμήθηκε καί τις προσπάθειες του νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴν Ἀττικὴ ἀπὸ τὰ τέρατα καί τοὺς κακούργους καθὼς καί τὴ μεγάλη θύμησι, πού ἄφησε στὸν τόπο του, πεθαίνοντας ὁ ἥρωας αὐτός. Ἀφοῦ ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολεμοῦσαν στὸ Μαραθῶνα τοὺς Πέρσες, ἐπίστευσαν πὼς εἶδαν ἀνάμεσά των τὸ λατρευτὸ ἥρωα νὰ χυμᾷ στὶς τάξεις τῶν ἐχθρῶν καί νὰ τοὺς κυνηγᾷ μὲ τὸ ρόπαλο.

Αὐτὰ ἔφερε στὴ θύμησι τοῦ Στάθη τ' ὄνομα τῆς Τροϊζήνας, πού ἀνάφερν ὁ Πετρῆς.

§ 16. «Α, ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΟΜΟΡΦΑ ΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΤΑΞΙΔΙΑ!»

1. Μαζὶ ὅμως μ' αὐτὰ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ θυμᾶται ὁ Στάθης καί τὸ κακό, πού ἔκαμε μὲ τὴν πρωινὴ φυγὴ του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα του. Τοῦ ἔρχεται καί ἡ ψευτιά, πού εἶπε στὸν καπετὰν Νικήτα. Ὅλα αὐτὰ χαλοῦν τὴν καλὴ διάθεσί του καί τοῦ σβύνουν τὸ γέλιο καί τὴ χαρὰ τοῦ ταξιδιοῦ. Σκουντουφλιάζει, πικραίνεται καί πέφτει σὲ συλλογὴ.

Τὸ βλέπει ὁ Πετρῆς καί νομίζει πὼς ἡ κακοκεφιά τοῦ φίλου του εἶναι γιὰτὶ ξεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σπίτι καί

ἀπὸ τὸν πατέρα του. Γι' αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ τὸν διασκεδάσῃ. Καὶ δὲν δυσκολεύεται καὶ πολὺ.

Τοῦ δείχνει τοὺς γλάρους μὲ τὶς μακριῆς φτεροῦγες καὶ τ' ἀσπρουδερά φτερά των, πού ἄρχισαν κοπαδιστὰ τ' ἀγέρινα παιγνίδια των γύρω καὶ παραπέρα ἀπὸ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο». Τοῦ δείχνει καὶ τὰ χελιδνοψάρα, πού κάθε λίγο ἐπετιῶντο ἔξω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ πάλι ἐξαναβουτοῦσαν. Καί, γιὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ γελάσῃ, δείχνοντας τὰ παράξενα αὐτὰ ψάρια, τοῦ λέγει :

«Θέλουν νὰ σὲ χαιρετήσουν, Στάθη, πού πρωτοταξιδεύεις στὴ θάλασσα σήμερα. Σήκω, γιὰ νὰ σὲ ἰδοῦν καλά».

2. Γελᾷ ὁ Στάθης. Ὡστόσο ἀπὸ περιέργεια σηκώνεται καὶ κοιτάζει. Μ' ἀντὶ γιὰ ψάρια, βλέπει κοντὰ στὴν πλώρη τοῦ караβιοῦ δυὸ δελφίνια νὰ κολυμβοῦν πλάι πλάι προσπαθώντας νὰ τὸ ξεπεράσουν.

Ὅταν σὲ λίγο ἔχασε τὰ δελφίνια ἀπ' τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παραπέρα τί νὰ ἰδῆ! Ἀμέτρητες ψαρόβαρκες, πολλὰ καΐκια καὶ καϊκάκια καὶ κάπου κάπου καὶ κανένα βαπόρι ἔσχιζαν τὸ Σαρωνικὸ, ἄλλα κατὰ δῶ καὶ ἄλλα κατὰ κεῖ. Οἱ πιὸ πολλὲς ψαρόβαρκες μ' ἓνα Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Ἰ. δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἐκδ. Α' 4

κόκκινο μικρό πανί, τὰ καΐκια μὲ μεγάλα κάτασπρα πανιά καὶ τὰ βαπόρια πετώντας μαύρους καπνοὺς ἀπὸ τὰ στήθια των.

Τότε κάποια στιγμή, σὰν τὸν εἶδεν ὁ Πετρῆς νὰ κοιτάζη χάσκοντας τὸ πανόραμα ἐκεῖνο, τὸν ἐρώτησε :

— «Ἔ, τί λέγεις, Στάθη, γιὰ τὸ ταξίδι μας ;»

— «Ἄ! εἶναι πολὺ πολὺ ὁμορφα τὰ θαλασσινὰ ταξίδια» ἀπάντησεν ἐκεῖνος ξεχνώντας κάθε πρωτυτερινὴ λυπητερὴ σκέψι του.

§ 17. ΤΟ ΑΡΜΕΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΙΟΥ

1. Τοῦ Πετρῆ ὅμως δὲν τοῦ ἔφθασεν αὐτὸ μόνο, ποὺ ἐπέτυχε γιὰ τὸ φίλο του. Ἠθέλησε νὰ τὸν κάμη, νὰ τραγουδήσῃ κιόλας. Γι' αὐτὸ ἄρχισε νὰ σιγοτραγουδῆ μονάχος του τὸ παρακάτω σχολικὸ τραγοῦδι, ποὺ ἐγνώριζε πῶς ἄρεζε πολὺ στὸ Στάθη. Καὶ ἐκεῖνος τότε, μὲ μόλις τὸ ἄκουσε, ἄρχισε νὰ συνοδεύῃ τὸν Πετρῆ τραγουδώντας τὴ δευτέρη φωνή του.

ΤΟ ΑΡΜΕΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΙΟΥ

Γλυκὰ φυσάει ὁ μπάτης
Ἡ θάλασσα δροσίζεται·
στὰ γαλανὰ νερά της.
ὁ ἥλιος καθρεφτίζεται.
Καὶ λὲς πῶς παίζουν μὲ χαρὰ
πετώντας δίχως ἔννοια
ψαράκια μὲ χρυσὰ φτερά
σὲ κύματ' ἀσημένια.

Στοῦ караβιοῦ τὸ πλάϊ
 ἓνα τρελὸ δελφῖνι
 γοργόπτερο πετάει
 καὶ πίσω του τ'ἀφήνει.
 Καί, σὰ νὰ καμαρώνεται
 τῆς θάλασσας τὸ ἄτι,
 μὲ τοὺς ἀφρούς του ζώνεται
 καὶ τοῦ γυρνᾷ τὴν πλάτη

Χιονοπλάσμενοι γλάροι,
 πῶχουν φτερούγι' ἀτίμητα
 καὶ γιὰ κανένα ψάρι
 τὰ μάτια τους ἀκοίμητα,
 στὸ πλοῖο τριγυρίζοντας
 ἀκούραστα πετοῦνε
 καὶ μὲ χαρὰ σφυρίζοντας
 στὸ πέλαγο βουτοῦνε.

Καὶ γύρω караβάκια
 στὴ θάλασσ' ἀρμενίζουν,
 σὰν ἄσπρα προβατάκια,
 ποὺ βόσκοντας γυρίζουν
 μὲ χαρωπὰ πηδήματα
 στοὺς κάμπους ὅλη μέρα
 καὶ ἔχουν βοσκή τὰ κύματα,
 βουνό τους τὸν ἀέρα.

Γ. Δροσίνης

18. ΕΝΑ ΝΥΚΤΕΡΙΝΟ ΜΑΓΕΥΤΙΚΟ ΘΕΑΜΑ

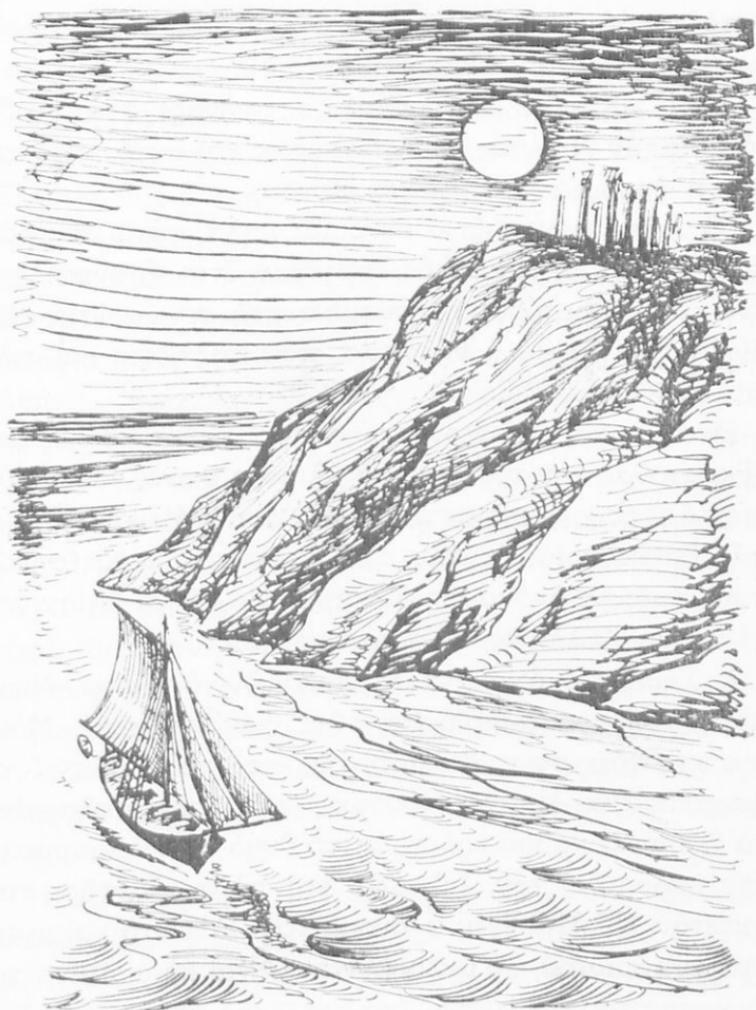
1. 'Ο Γαρμπής δὲν ἐβάσταξε πολύ. Σὲ λίγ' ὁ καιρὸς ἐγύρισε στὸ Μαΐστρο, τὸ βορειοδυτικὸ. Προχωρώντας τότε μὲ βόλτες ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» ἐβραδιάσθηκε στὸ Σ ο ύ ν ι ο. Ἄρχισε πιά νὰ νυκτώνη. Πρώτη φορά ὁ Στάθης θὰ ἐπερνοῦσε ὀλόκληρη νύκτα πάνω στὴ θάλασσα. Μὰ κοί πρώτη φορά στὴ ζωὴ του θὰ ἔβλεπε τέτοιο θέαμα.

Ὅσο ἐπροχωροῦσε τὸ σούρουπο, τόσο ἐσκοτείνιαζε. Ἐξαφνα ἄρχισε λίγο λίγο νὰ φωτίζεται τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θάλασσας. Καὶ νά! σὲ λίγο ἐπρόβαλε πίσω ἀπὸ τὴ θάλασσα ὀλόγεμο τὸ φεγγάρι. Ἄρχισε νὰ τὴν πλημμυρῇ μὲ τὸ ἀσημένιο φῶς του καὶ λίγο λίγο νὰ θαμβώνη τ' ἀστέρια.

Τὸ ἀρμένισμα τοῦ «Ἁγίου Νικολάου» τότε ἔμοιαζε, σὰ μαγικὸ ταξίδι. Οἱ δυὸ μικρότεροι ἐπιβάτες του ἐνόμιζαν πῶς ὠνειρεύοντο. Κανένας τους δὲν ὠμιλοῦσε. Μονάχα τὸ φλοίσβισμα τοῦ νεροῦ κάτω ἀπὸ τὴν κάρινα ἀκούετο καθῶς καὶ τὰ πανιά, ποὺ ἔπαιζαν κάπου κάπου μὲ τὸν ἀγέρα.

Τὸ τρεχαντῆρι ἔτρεχε μέσα σὲ λυωμένο ἀσῆμι· καὶ οἱ στεριῆς καὶ τὰ νησάκια ὅλα, ποὺ ἦσαν σκορπισμένα ἐδῶ καὶ κεῖ, ἐφαίνοντο περιχυμένα, σὰν ἀπὸ ἀργυρῆ σκόνη.

Μέσ' ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θάλασσας ἀνέβαιναν καὶ ἔσβυναν χρυσὰ φωσάκια, σὰ μάτια, ποὺ ἀνοιγοκλείνουν. Ἦσαν τὰ φωσφορικὰ ζωῦφια τῆς θάλασσας, ἕνα

Σε λίγο έπρόβαλε πίσω από τη θάλασσα τὸ φεγγάρι.

εἶδος πυγολαμπίδες τοῦ γιαλοῦ, ποὺ ἐλαμπυρίζουν, σὰν ἀστράκια.

2. Μέσα σ' ἐκείνη τὴ μαγεία τότε έπρόβαλε μπροστά

στο καράβι, αλλά κάμποσο μακριά του ένας αρχαίος ναός, ο ναός του Ποσειδῶνα:

«Οἱ «Καβρο-κολῶνες» ἐφώναξε στὰ παιδιὰ ὁ καπετὰν Νικήτας ἐνθουσιασμένος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν τόση ὁμορφιὰ τοῦ μέρους ἐκείνου.

Ὁ ναός ξεφανερώθηκε μονομιᾶς ψηλά, πάνω στὸ βουναλάκι τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Ἐβγῆκεν ἔτσι ξαφνικά, σὰν ἓνα ὀλόασπρο ὄραμα, λουσμένο στὸ φεγγαρίσιο φῶς. Καὶ κάτω βαθεῖα ἡ θάλασσα, ποὺ κτυπιέται καὶ φιλεῖ τὰ πόδια τοῦ βουνοῦ.

Εἶναι ὁ ναός τοῦ θεοῦ, ποὺ ἐκυβερνοῦσε τὶς θάλασσες. Ἐκρατοῦσε τὴν τρίαινα· καὶ ἀλίμονο στοὺς ναυτικούς, ποὺ δὲν τοὺς ἐπαιρνε ἀπὸ καλὸ μάτι! Μ' ἓνα κτύπημα τῆς θεϊκῆς τρίαινάς του στὸ θαλασσινὸ νερὸ ἐσηκώνετο ἀμέσως ἡ πιὸ μεγάλη τρικυμία. Ἐτσι ἐπίστευαν οἱ παλιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοί μας!

3. Σήμερα ὁ ἅγιος τῶν ναυτικῶν, ὁ Ἅγιος Νικόλαος, δὲν κρατᾷ τρίαινα· οὔτε θυμῶνει ποτέ. Μόνο προστατεύει τοὺς θαλασσινοὺς καὶ τοὺς ὁδηγεῖ σὲ ἀσφαλισμένα λιμάνια. Γλιτώνει τὰ θαλασσοδαρμένα τὰ ἑλληνικὰ καΐκια καὶ παύει τὸ θυμὸ τῆς θάλασσας μὲ τὴν καλοσύνη του. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ τρεχαντήρι τοῦ καπετὰν Νικήτα ἔχει τ' ὄνομά του. Γι' αὐτὸ καὶ μέσα στὸ ἀμπάρι του, σὲ μιὰ γωνίτσα, εἶναι κρεμασμένο τὸ εἰκόνισμά του καὶ νύκτα μέρα ἓνα μικρὸ ἀσημοκάνδηλο. Καὶ καίοντας φωτίζει ἓνα γλυκὸ γεροντίστικο μὲ ὀλόασπρα κοντὰ γένεια πρόσωπο, ποὺ κοιτάζει ἡμέρα καὶ εὐλογεῖ μὲ τὸ χέρι του. Πολλὲς φορές ἔρχεται μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα αὐτὸ ὁ καπετὰν Νικήτας καὶ κά-

νει τὴν προσευχή του· καὶ ὅταν βρῖσκεται σὲ κίνδυνο, πέφτει στὰ γόνατα καὶ παρακαλεῖ τὸ σπλαχνικὸ Ἅγιο. Ὁχι τὸν ἄγριο καὶ τὸ φοβερὸ Ποσειδῶνα. Ἡ εἰδωλολατρεία τῶν παλιῶν προγόνων μας ἔπεσε. Τώρα στὴν Ἑλλάδα μας βασιλεύει ἡ ἡμερὴ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μας.

4. Τὰ παιδιὰ πολλὴν ὥρα ἐκοίταζαν τὰ ἄσπρα χαλάσματα τοῦ ἀρχαίου ναοῦ. Καὶ ὅταν ἐχόρτσαν τὴν ὀμορφιά των, ἐγύρισαν τὴ ματιὰ μακριά, πρὸς τὴν Ἀθῆνα. Ἐψαχναν νὰ ἰδοῦν ἓνα λαμπερὸ σημάδι νὰ φέγγη ἐκεῖ κάπου ψηλὰ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολι. Ἐζητοῦσαν νὰ ἰδοῦν τὴ λάμψη τῆς αἰχμῆς τῆς λόγχης, ποὺ ἐκρατοῦσε στὰ χέρια ἡ μαρμαρένια «Πρόμαχος Ἀθηνᾶ» ἢ στημένη ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ Προπύλαια καὶ ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα. Ἀπ' ἐκεῖ ψηλὰ ἡ σοφὴ θεὰ ἐφύλαγεν ὀπλισμένη τὴν ἀγαπημένη της πολιτεία ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς της.

Ἐκοίταξαν πολλὴ ὥρα τὰ δυὸ παιδιὰ κατὰ κεῖ. Μὰ δὲν εἶδαν παρὰ τὶς θολὲς γραμμὲς τῶν βουνῶν τῆς Ἀττικῆς νὰ σβύνουν ἀπαλὰ μέσα σ' ἐκείνη τὴν φωτοπλημμύρα.

Ἡ Ἀθηνᾶ καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι Ὀλύμπιοι θεοὶ τῶν παλιῶν Ἑλλήνων ἐξεχάσθησαν πιά. Καὶ μόνο τ' ἀγάλλματά τους, ὅσα ἐγλίτωσαν ἀπὸ τὶς καταστροφὲς καὶ ἀπὸ τὶς ἀρπαγές, βρῖσκονται τώρα κλεισμένα στὰ μουσεῖα μας.

§ 19. « ΠΟΙΟΣ ΖΑΙΡΕΙ ΑΝ ΣΕ ΛΙΓΑ ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΝ
ΘΑ ΤΑΞΙΔΕΥΗ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΓΩ »

1. Σὲ λίγο ἄρχισεν νὰ στρήβη ὁ « Ἅγιος Νικόλαος » τὸν κάβο καὶ νὰ χάνεται ἀπὸ τὰ μάτια τῶν παιδιῶν ὀλόκληρη ἢ νοτιοδυτικὴ ἀκρογιαλιὰ τῆς Ἀττικῆς. Τὸ τρεχαντήρι ἔμπαινε τώρα σὲ κανούργια γραμμὴ, ἐνῶ ἡ ψυχὴ τοῦ Στάθη ἐξαναγύριζε στὴν παλιά της θλίψι, τὴ θλίψι τῆς ἡμέρας. Ὁ Στάθης ἐξαναθυμήθηκε τὸ τριπλὸ πρωινὸ πτσιξιμό του καὶ ἄρχισε πάλι νὰ θλίβεται. Ἐξαπλώθηκε στὸ πλωριὸ κατάρτι τυλιγμένος μέσα στὴν κουβέρτα του, ἀφοῦ ἐπροσευχήθηκε πρῶτα. Ὁ Ἀράπης ἀγρυπνος δίπλα του τὸν ἐφύλαγε. Ἡ πλώρη ἀνεβοκοτέβαινε ρυθμικὰ καὶ πότε τοῦ ἔδειχνε καὶ πότε τοῦ ἔκρυβε τὰ κυκλαδίτικα νησιά, πού ἐπρόβαλλαν, τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὀλόκληρο κοπάδι.

Ὁ Στάθης ὅμως ἐκείνη τὴν ὥρα δὲν ἐπρόσεχε σὲ τέτοια πράγματα· οὔτε πῶς ὁ Πετρὴς ἔλειπεν ἀπὸ κοντὰ του. Ὁ νοῦς του ὅλος ἦτο στὸν πατέρα του.

« Τί θὰ κάμη ὁ πατέρας; » ἐσυλλογίζετο « ὅταν σὲ λίγο, φθάνοντας στὸ σπίτι, γιὰ νὰ κοιμηθῆ, βρῆ ἀδειανὸ τὸ κρεβάτι μου καὶ ὕστερα, διαβάζοντας τὸ γράμμα μάθη τὴ φυγὴ μου; Τί θυμὸς θὰ τὸν πιάση καὶ τί στενοχώρια θὰ ἔχη ὁ καημένος ὅλη νύκτα ἐξαιτίας μου! Θὰ γράψῃ τάχα τῆς μητέρας γι' αὐτό, πού ἔκαμα, ἢ θὰ τῆς τὸ κρύψῃ, γιὰ νὰ μὴ τὴ στενοχωρήσῃ; Καὶ ἂν γυρίσῃ ἐκείνη γρήγορα ἀπὸ τὸ Γαλαξίδι καὶ δὲ μὲ βρῆ στὸ σπίτι, πόσο θὰ στενοχωρεθῆ; Καὶ πῶς θὰ

μέ δικαιολογήση στ' ἀδέλφια μου ; Πόσο θὰ λυπηθοῦν καὶ ἐκεῖνα τὰ καημένα, ποὺ θὰ χάσουν τόσες ἡμέρες τῆ συντροφιά μου ! Ἄχ, κακὸ κεφάλι ! Ἐσὺ τὰ πταίεις ὅλα ! » ἔλεγε· καὶ τὰ μάτια του, ἀντὶ νὰ κλείσουν, ἄνοιγαν πιὸ πολὺ καταβουρκωμένα.

2. Δὲν ἐπερνοῦσαν ὁμως πολλὲς στιγμὲς καὶ νά ! λίγο λίγο νέες σκέψεις ἔλυωναν τὴν πίκρα του ἐκείνη καὶ ἐγλύκαιναν τὴν ψυχὴ του.

Ἐσυλλογίζετο πὼς ἐκείνη τῆ βραδιά τὸ μεγάλο ὄνειρο τῆς ζωῆς του ἐγίνετο πρᾶγμα. Ὅριστε, ποὺ ἐταξίδευε !

Ἐταξίδευε !

Αὐτὴ ἢ σκέψι τὸν ἐγέμιζε ἱκανοποίησι καὶ μαζί μὲ αὐτὴ καὶ χαρά. Θὰ ἰδῆ νέους τόπους. Θὰ τρέξη πάνω στὴ θάλασσα, σὰν τοὺς ξακουστοὺς θαλασσοπόρους. Σὰν τὸν Ὀδυσσεά, σὰν τὸν Ροβινσῶνα καὶ σὰν τὸν ἀγαπημένο του ἥρωα τὸν Ἰάσονα... Εἶναι καὶ αὐτὸς θαλασσοπόρος. Καὶ ἂν τώρα ταξιδεῦη μ' ἓνα τρεχαντῆρι καὶ μὲ τὴ μικρὴ « Ἀργώ » δεμένη πίσω του, ποιὸς ξαίρει, ἂν σὲ λίγα χρόνια δὲν θὰ ὀδηγῆ ὁ ἴδιος τὴ δική του μεγάλῃ « Ἀργώ » γιὰ τὸ ταξίδι τῆς δικῆς του Κολχίδας...

§ 20. Ο ΚΑΘΑΡΟΣ ΑΓΕΡΑΣ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΗΝ ΟΡΕΞΙ

1. Ἀπάνω στὶς σκέψεις του αὐτὲς ἄκουσε τὴ φωνή τοῦ Πετρῆ : « Κοιμᾶσαι Στάθη ; »

— « Ὁχι, συλλογιέμαι, Πετρῆ ».

— « Εἶδες τὸ Λαύρειο ; Αὐτὴ τῆ στιγμῇ εἶμαστέ ἀντί-

κρυ του. Κοίταξε άριστερά του· έκει που λαμπυρίζουν φώτα ».

‘Ο Στάθης άνασηκώθηκε, έκοίταξε προς τó μέρος, που του ύπόδειξεν ó Πετρήs, και είδε τά φώτα :

« Φαντάζομαι πώς θά εΐναι καλή πολιτεία » είπε· « θά έχη μεγάλη κίνησι εξαιτίας άπό τó μεταλλεία ».

— « Εΐχε λίγα χρόνια πρωτύτερα » άπάντησεν ó Πετρήs. « Τώρα εΐναι όλως διόλου νεκρωμένη ».

— « Ίσως νά έστείρευσαν τά μεταλλεία, άφοϋ και στον παλιό καιρό και τώρα τά έδούλευσαν τόσο πολύ » έκαμε ó Στάθης.

— « Όχι, Στάθη ! ‘Ο πατέρας μου είπε πώς ή γή του κρύβει άκόμη άρκετό μετάλλευμα και τσίγκου και γαληνίτη - άπ’ όπου βγαΐνει τó μολύβι. Κοστΐζει όμως πολύ ή έκμετάλλευσι και τών δυό μεταλλευμάτων αυτών· γιατί τó πετροκάρβουνο άκρίβαινε τώρα έδω στην Έλλάδα. Γι’ αυτό πολύ λίγες μεταλλευτικές δουλειές γίνονται στο Λαύρειο. Οί έργάτες του, που του έδιναν ζωή, έσκόρπισαν. Και ή πολύκοσμη πριν πολιτεία δείχνει σήμερα μόνο τούς ώραίους έρημικούς δρόμους της ».

Του είπε κι άλλα - όσα ήξαιρε - ó Πετρήs για τó Λαύρειο· γιατί είχε πάει πολλές φορές με τó τρεχαντήρι του πατέρα του. Έκει όμως, που του ώμιλοϋσε, ένοιωσε πώς ó Στάθης άρχισε νά γλαρώνη. Τόν άφησε τότε και έτρεξε στον πατέρα του, που τόν έκραξε νά διορθώση κάποις πανί.

‘Ο αίγαιοπελαγίτικος άέρας άρχισε τότε νά σαλεύη ρυθμικά τόν « Άγιο Νικόλαο » και νά τόν σπρώχνη

μέσα στον Εύβοϊκό. Ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη ἑλληνική μητέρα, νανουρίζοντας στὴν ἀγκαλιά της τὸν ξαγρυνισμένο Στάθη, τὸν ἔκαμε σὲ λίγο νὰ βυθισθῆ στὸν ὕπνο.

2. Ὄταν ἐξύπνησε, εἶδε τὸν ἥλιο σηκωμένο πάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Εὐβοίας, νὰ κἀνη τριανταφυλλένιες τὶς πλαγιές τῆς Ἀττικῆς. Ἐπετάχθηκε πάνω καὶ εἶδε δίπλα του τὸν Πετρή νὰ κοιμᾶται ἀκόμα τυλιγμένος στὴν κουβέρτα του.

Στὴν ἀρχὴ ἐσκέφθηκε πῶς ὁ φίλος του ἦτο ὑπναρὰς περισσότερο ἀπ' ἐκεῖνον· καὶ ἐτοιμάσθηκε νὰ τὸν ξυπνήσει. Εἶδεν ὅμως τὸν καπετάνιο νὰ τοῦ γενεῖ νὰ μὴν τὸ κάμη. Τότε ἐκατάλαβε πῶς ὁ Πετρῆς ὅλη τὴ νύκτα θὰ ἐβοηθοῦσε τὸν πατέρα του καὶ ἐντράπηκε γιὰ τὸν πολύωρο δικό του ὕπνο.

Μόλις ἐσυγυρίσθηκε καὶ ἔκαμε τὸ σταυρό του, ἐπῆγε κοντὰ στὸν καπετὰν Νικήτα.

«Ἐκοιμήθηκα, σὰν τοῦ καλοῦ καιροῦ, καπετάνιε μου» τοῦ εἶπε. «Ἐπρεπε νὰ μὲ ξυπνήσετε, νὰ ἐργασθῶ καὶ ἐγὼ τὸ μερίδιό μου. Εἶπαμε πῶς θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ ἕνας μοῦτσος, σὰν τὸν Πετρή».

Ἐχαμογέλασε καλόκαρδα ὁ καπετάνιος:

—«Ὅρεξι νὰ ἔχης γιὰ δουλειά» τοῦ εἶπε «καὶ ἔννοια σου. Δὲν θὰ σοῦ λείψῃ σ' ὅλο τὸ ταξίδι». Ἐπειτα τὸν ἔστειλε καὶ ἔφερε μιὰ μεγάλη στρογγυλὴ γαλέτα. Τὴν ἔβρεξε καὶ τὴν ἔφαγε μὲ λίγες ἐλιές.

Ὁ καπετὰν Νικήτας τὸν ἔβλεπε νὰ τρώγῃ λαίμαργα καὶ ἔχαμογελοῦσε. Ὁ Στάθης, σὰν ἔνοιωσε τὸ χαμόγελό του, ἐκοκκίνισε:

¶ « Πρώτη φορά μου συμβαίνει νά φάγω τὸ πρωὶ με-
τόσην ὄρεξι » εἶπε.

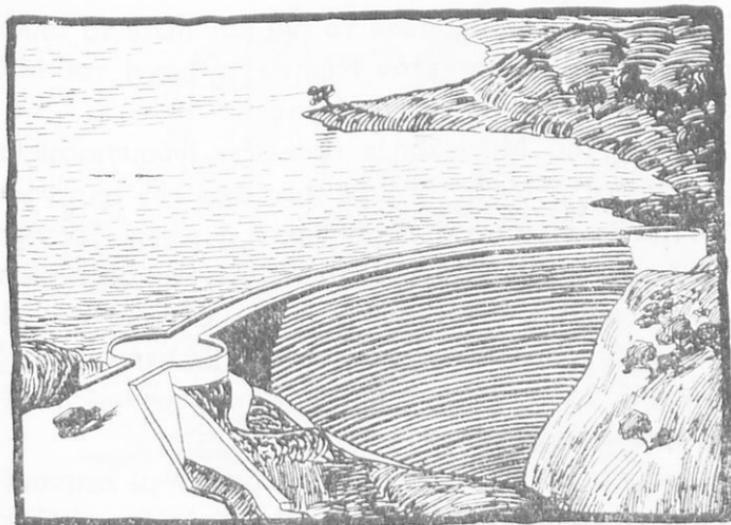
— « Τὸ ἔχει ἡ θάλασσα, παιδί μου. Ὁ καθαρὸς ἀγέρας
τῆς ἀνοίγει τὴν ὄρεξι ».

§ 21. Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ ΚΑΙ Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

1. Σὲ λίγο ἐσηκώθηκε καὶ ὁ Πετρῆς καὶ ἔκαμε τὸ ἴδιο.
Τρώγοντας ἔρριξε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ караβιοῦ
τῆ ματιά του. Καί, σὰν ἐκατατοπίσθηκε, λέγει : « Ζαί-
ρεις, Στάθη, πὼς πλησιάζομε στὸ Μαραθῶνα ; Νά!
μόλις στρήψωμε αὐτὸν τὸν κάβο, θὰ μποῦμε στὸν κόλ-
πο του καὶ θ' ἀντικρύσωμε τὸ δοξασμένο κάμπο ».

— « Ναί, στὸ Μαραθῶνα ζυγώνομε » ἐπρόσθεσε καὶ ὁ
καπετὰν Νικήτας, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ γιοῦ του.
« Μόνο δὲν μπορῶ νὰ νοιώσω γιατί λέγετε δοξασμένο
αὐτὸν τὸν κάμπο. Μήπως γιὰ τὸ τελευταῖο μεγάλο
ἔργο, ποῦ ἔγινε λίγο παραπέρα του ; γιὰ τὴ τεχνητὴ
δηλ. λίμνη τοῦ Μαραθῶνα, ποῦ ἐγλίτωσε τὴν Ἀθήνα
ἀπὸ τὴ δίψα ; » Ἡ μήπως γιὰ τὸ περίφημο χάλκινο
ἄγαλμα, τὸν « ἔ φ η β ο τ ο ὦ Μ α ρ α θ ῶ ν α », ποῦ
εὔρεθηκεν ἐδῶ μέσα στὸν κόλπο ; »

— « Οὔτε γιὰ τὸ ἓνα οὔτε γιὰ τὸ ἄλλο, καπετὰν Νι-
κήτα » τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Στάθης. « Ἀλλὰ γιατί σ' αὐτὸν
τὸν κάμπο ἔγινε μιὰ μάχη ξακουστή. Ἐπολέμησαν 10
χιλιάδες Ἀθηναῖοι καὶ 1000 Πλαταιεῖς ἐνάντια σὲ 110
χιλιάδες Πέρσες καὶ τοὺς ἐνίκησαν ».

Τὸ φράγμα καὶ ἡ λίμνη τοῦ Μαραθῶνα.

—« Πότε ἐγένινεν αὐτὸ καὶ δὲν τὸ ἔμαθα ἐγώ; » ἐρώτησεν ἀπορώντας ὁ καπετὰν Νικήτας.

—« Πῶς νὰ τὸ μάθης, πατέρα », ἀπάντησεν ὁ Πετρὴς χαμογελώντας, ἀφοῦ ἔχει γίνει πρὶν ἀπὸ δύο-μῆσι χιλιάδες χρόνια περίπου. Ἀκριβῶς τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 480 π.Χ., ὅταν γιὰ πρώτη φορά οἱ Πέρσες ξεκίνησαν ἀπ' τὴ Ἀνατολή καὶ ἦλθαν ἐδῶ, γιὰ νὰ σκλαβώσουν τὴν Ἀθήνα καὶ κοντὰ σ' αὐτὴ καὶ ὅλη τὴν Ἑλλάδα μας ».

—« Μὰ πῶς ἐγένινεν αὐτό; δὲν μοῦ ἐξηγεῖτε πῶς 11 χιλιάδες νὰ νικήσουν 110 χιλιάδες; Λεοντάρια ἦσαν οἱ δικοὶ μας καὶ λάφια οἱ Πέρσες; Αὐτὸ δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου. Ἴσως γιὰτὶ εἶμαι ἀγράμματος » ἐπρόσθεσεν ὁ καπετὰν Νικήτας πικραμένος λίγο.

Τότε τὰ δυὸ παιδιὰ, πότε τὸ ἓνα καὶ πότε τὸ ἄλλο, ἐδιηγήθησαν στὸν καπετὰν Νικήτα τὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες.

2. «Εὖγε τοῦ Μιλτιάδη!» ἐφώναξεν ἐνθουσιασμένος ὁ καπετάνιος, ὅταν ἐκατάλαβε πῶς ἀπὸ τὴν ἐξυπνάδα τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ ἐκερδήθηκεν ἡ μάχη. Ὑστερα ἐπρόσθεσε: «Εἶχατε πολὺ δίκιο νὰ λέγετε δοξασμένο αὐτὸν τὸν κάμπο. Ἔτσι, μοῦ φαίνεται, ἄκουσα νὰ λέγουν καὶ τὴ θάλασσα τῆς Σαλαμίνας. Ἐκεῖ πιστεύω νὰ ἔγινε καμιὰ θαλασσομάχη καὶ θὰ ἐνίκησαμε ἐμεῖς. Ἐκεῖ ποιὸς ἦτο ὁ ἀρχηγός;»

Τὰ δυὸ παιδιὰ πάλι τοῦ ἐξιστόρησαν μὲ λεπτομέρεια καὶ τὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας. Στὸ τέλος ὁ Στάθης τοῦ ἀπάγγειλε καὶ τὸ παρακάτω ποίημα, ποὺ ἄρρεσε πάρα πολὺ στὸν καπετάνιο.

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

1. Θαρρῶ πῶς τὴν ἐξακουστὴ ἐκείνη βλέπω μάχη.
Ποιὸς θρονιασμένος κάθεται στὸ τρίκορφο, στὴ ράχι;
Ὁ Ζέρξης. Τὰ καράβια του περήφανα ξανοίγει.
Θὰ ἔχη ἐν' ἀπ' ὄλ' αὐτὰ τὸ βράδυ, γιὰ νὰ φύγη;
Στὸ πλάγι του γραμματικοὶ σταυροὶ τὰ χέρια δένουν
καὶ τὴ μεγάλη νίκη του νὰ γράψουν περιμένουν.

*Α! δὲν κοιτᾷ καὶ τὰ μικρὰ καράβια μας γεμᾶτα
ἀπὸ τῆς Σπάρτης τὰ παιδιὰ, ἀπὸ Ἀθήνας νιάτα.
Φουχτῶνει ὁ Θεμιστοκλῆς στὸ χέρι τὸ τιμόνι
καὶ σὰ σημαία τὴν πλατεῖα χλαμύδα του ξαπλώνει.

Ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας.

Καὶ νά! ἀρχίζει ὁ πόλεμος, ἀρχίζει ἡ ναυμαχία.
Χέρια μὲ χέρια πιάσθηκαν Σκλαβιά καὶ Ἐλευθερία.

2. Ὡσάν λιοντάρι ἡ θάλασσα σηκώθη καὶ βογκάει.
Σπάρτη κι Ἀθήνα πολεμοῦν ἀντάμα πλάϊ πλάϊ,
ἀστροπελέκια δίδυμα σὲ σύννεφα θαμμένα
καὶ ἔμπρός τους ἡ Ἐλευθεριά καράβια πνίγει ξένα.
Θαρρεῖς θεριά πὼς πολεμοῦν καὶ ἡ θάλασσα στενάζει,
σάν τὸ σηκώνη τὸ σπαθὶ καὶ σάν τὸ κατεβάζη.

Τὸ μάτι τοῦ Θεμιστοκλῆ τὸ δρόμο τῆς φωτίζει
καὶ κάπου κάπου ἡ θεὰ τὸ πρόσωπο γυρίζει
καὶ τὸν κοιτάει ὀλόχαρη. Σὲ κάθε γύρισμά της
ἀκούω δυνατώτερα καὶ τὰ χτυπήματά της.
Ἄπ' τὸ τιμόνι ἀτάραχος ἐκεῖνος τὴν κοιτάζει
καὶ μὲ τὸ μάτι του θαρρεῖς τὴ νίκη πὼς προστάζει.

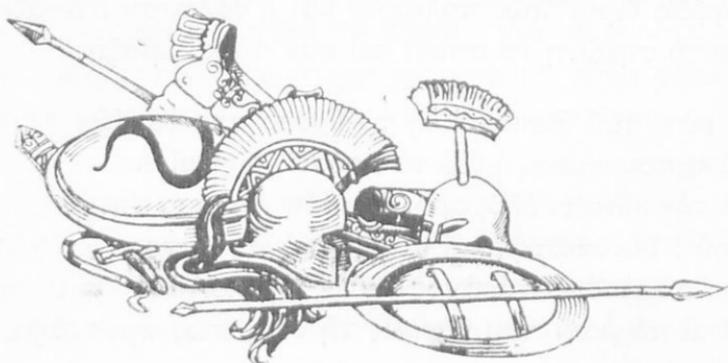
«᾽Ω Ἑλληνόπουλα, ἔμπρός, γλυτῶστε τὴν πατρίδα»
 κρᾶζει ὁ Αἰσχύλος· «σώσετε μὲ κοφτερὴ λεπίδα
 παιδιὰ, γυναῖκες, πατρικοὺς ναοὺς αὐτὴν τὴν ὥρα.
 τοὺς τάφους τῶν πατέρων σας· ἀγῶνας γιὰ ὅλα τώρα». Καὶ ἀνάβει ἡ μάχη στὴ φωνή, σαρκώνεται ἡ ἐλπίδα.
 Τί κάνει ὁ ψάλτης στὴν καρδιά, σὰν ἔχη τὴν πατρίδα!..

3. Σὰ ζυγαριὰ ὁ πόλεμος ἀνεβοκατεβαίνει...

Δίγνωμη ἡ Νίκη, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ πηγαίνει.
 Κουράσθηκ' ἡ Ἐλευθεριά, κουράσθηκε καὶ ὁ ξένος.
 Μονάχα ἐσύ, Θεμιστοκλῆ, δὲν εἶσαι κουρασμένος.
 Δυὸ τρεῖς φορές τὰ φρύδια του συννεφιαστὰ μαζώνει
 καὶ σπᾶει μὲς στὰ δάχτυλα τὸ δυνατὸ τιμόνι.

Μὰ νὰ τὰ ἑλληνόπουλα! σὰν ἄτρομα λιοντάρια
 κάνουν τὴ θάλασσα στεριά, πατοῦνε, σὰ μουλάρια.
 Φεύγουν οἱ ξένοι, φύγουνε μὲ τὰ πανιὰ σκισμένα.
 Βλέπω καράβια σὰ βουνὰ στοὺς βράχους τσακισμένα.
 Ἄκούω τρόμου προσευχές, ἀκούω καὶ κατάρρα,
 καὶ φροκαλίζει ἡ θάλασσα τοῦ Ζέρξη τὴν τιάρα.

Ἄχ. Παράσχος

§ 22. Ο ΓΡΙΠΟΣ

1. Ἔτσι μιλώντας ἔσχισαν ἀπὸ τὸ νότιο ἴσαμε τὸ βόρειο μέρος ὅλο τὸν κόλπο τοῦ Μαραθῶνα. Μόλις ἔστρηψαν τὸ βορεινὸ κάβο του, εἶδαν ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιὰ νὰ βολτάρουν κάμποσα ψαροκάϊκα.

Μιά τράτα ¹⁾ μάλιστα ἐπέρασε πολὺ κοντὰ ἀπὸ τὸ τρεχαντῆρι, ποὺ ἔκαμε τὸν Ἀράπη νὰ ξεσχισθῆ γαυγίζοντας. Τὸ σκαρί της ἔμοιαζε, σὰν ἀρχαῖο πλοῖο, καὶ οἱ τρατάρηδες ἔλαμναν ὅλοι μὲ ὄρεξι πολλή. Ἐφαίνοντο ἠλιοκοσμημένοι ὅλοι καὶ μὲ τὴν ἄσπρη φορεσιὰ των ἔμοιαζαν, σὰν τοὺς γλάρους τοῦ γιαλοῦ. Ἐπέφταν πάνω στὰ κουπιὰ καὶ ἐσηκῶνοντο μ' ἓναν ἀργὸ ρυθμὸ, ποὺ τὸν ἐκανόνιζε τὸ τραγοῦδι των :

Ἔ - γιώ, γιώ!

γιώ - Μαριώ!

Ἔ - γιά, γιά!

βρὲ παιδιὰ!...

Ὁ καπετάνιος τῆς τράτας, ποὺ ἐκάθετο στὸ τιμόνι. - ἓνας γέρος μὲ κάτασπρα γένεια - ἐγνώρισε τὸ τρεχαντῆρι καὶ τὸν καπετὰν Νικήτα καὶ τὸν ἐχαιρέτησε μὲ τὸ χέρι ψηλά:

«—Ἐχέι ι ι ι ! Καλὸ ταξίδι, καπετάνιε!

Ὁ καπετὰν Νικήτας καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἐσήκωσαν τὰ χέρια καὶ ἐφώναξαν: « Καλὴ ψαριά, καπετάνιε! Ὡρα καλή!»

Ἐβλεπαν τὴν τράτα, ποὺ ἔφευγεν ἀντίθετα ἀπ' τὸ τρεχαντῆρι των, καὶ ὀλοένα ἐμάκραινε. Ἄκουαν καὶ τὸ τραγοῦδι της ὀλοένα πιὸ ἀδυνατισμένο.

1) Τράτα = ἡ βάρκα τοῦ γρίπου.

Αὐτὸ ἐκίνησε καὶ τῶν παιδιῶν τὴν ὄρεξι. Καὶ τότε ἄρχισαν καὶ τὰ δυὸ νὰ τραγουδοῦν μὲ διφωνία τὸ τραγοῦδι τοῦ γρίπου· αὐτό:

Ο ΓΡΙΠΟΣ

Ἔγια μόλα! ἔγια λέσα!
 Ὅλοι πιάστε μὲ καρδιά.
 Ἐχει ὁ γρίπος ψάρια μέσα
 νὰ γεμίς' ἢ ἀμμουδιά!

Καίει ὁ ἥλιος τὸ κεφάλι,
 τρώει ἡ ἄρμη τὸ κορμί.
 Σὰν καὶ μᾶς, στὸν κόσμον ἄλλοι
 δὲν κερδίζουν τὸ ψωμί.

Μὲ βροχόχιονα, μ' ἀγέρι,
 δίχως ὕπνο καὶ φαί,
 στὰ σκοινιά μας νύχτα μέρα
 τὴν περνοῦμε τὴ ζωή.

Ἔγια μόλα! - πάρτε δίχτυ!
 πιάστε σάκκο στὸ γιαλό!
 Ἄχ, βοριά θαλασσοπνίχτη,
 δὲ μᾶς βγῆκες σὲ καλό!

Πᾶνε οἱ κόπτοι μας τοῦ κάκου·
 Μὲ τὴ λύσσα τοῦ βοριᾶ
 σκίστηκ' ἡ κορφὴ τοῦ σάκκου
 καὶ μᾶς ἔφυγε ἡ ψαριά.

Ἔγια μόλα! ἔγια λέσα!
 Μὲ καινούργια προκοπή.
 τὰ σκοινιά στὴ βάρκα μέσα
 καὶ τὰ χέρια στὸ κουπί.

—
 Μὴ δειλιᾶτε, παλικάρια!
 Νᾶναι ὁ γρῖπος μας καλὰ·
 καὶ ἂν χαθῆκαν λίγα ψάρια,
 θᾶρθουν ἄλλα πιὸ πολλά.

Γ. Δροσίνης

§ 23. « ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ ΜΟΙΑΖΟΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΦΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΩΦΟΥΣ

1. « Βλέπετε κεῖ πέρα, παιδιά; » εἶπεν ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα ὁ καπετὰν Νικήτας δείχνοντας κατὰ τὸ ἀνατολικὸ μέρος καὶ στὸ βάθος ἑνὸς κόλπου τῆς Εὐβοίας. « Ἐκεῖ, ποὺ ἀσπρίζουν κάτι στίγματα, εἶναι τὸ Ἄλιβέρι, μικροπολιτεία πολὺ καλή. Βγάζει καὶ μουστο καλὸ καὶ λιγνίτη πολὺ. Δὲν πιστεῦω νὰ ἔχετε δεῖ καὶ νὰ ξαίρετε τί πρᾶγμα εἶναι αὐτὸς ὁ λιγνίτης » ἐπρόσθεσε τῇ στιγμῇ, ποὺ τὰ δυὸ παιδιά, τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοίταζαν τὸ Ἄλιβέρι μὲ τὰ κιάλια τοῦ τρεχαντηριοῦ.

— « Τὸν εἶδαμε καὶ τὸν ξαίρομε πολὺ καλὰ τὸ λιγνίτη » ἐπετάχθηκεν ἀπὸ τῆ θέσι του ὁ Στάθης. « Μᾶς τὸν ἐγνώρισε φέτος καὶ αὐτὸν καὶ ὄλο τὸ συγγενολόγι του ὁ κ. Πολυγνώστιδης, ὁ καθηγητῆς μας.

— « Ἐχει καὶ συγγενολόγι; περίεργο πρᾶγμα... Ἐγὼ

ξαίρω πῶς οἱ ἄνθρωποι ἔχουν μόνο συγγενεῖς» ἀντίκοψεν ἀπορώντας ὁ ἀγαθὸς καπετάνιος.

—« Βέβαια, πατέρα » εἶπε καὶ ὁ Πετρή. « Ἐχει συγγενεῖς ὁ λιγνίτης, καὶ ἀρκετοὺς μάλιστα. Ἄκουσε πόσους καὶ ποιούς : τὸ ξυλοκάρβουνο, τὸ πετροκάρβουνο, τὸ κῶκ, τὴν τούρφα, τὸ διαμάντι καὶ ἄλλα ».

—« Ἀστειεύεσαι, θαρρῶ, Πετρή, γιὰ νὰ μοῦ λέγης πῶς τὸ διαμάντι ἔχει συγγένεια μὲ τὸ λιγνίτη. Ζαίρεις πῶς εἶμαι ἀγράμμος καὶ ἐνόμισες πῶς μπορεῖ νὰ δεχθῶ τέτοι' ἀστεῖα » εἶπεν ὁ καπετάν Νικήτας κακοφανισμένος λιγο.

—« Ὅχι, καπετάνιε μου, δὲν σοῦ ἀστειεύθηκε διόλου ὁ Πετρή » ἀντιμίλησε τότε ὁ Στάθης. « Καὶ τὸ διαμάντι καὶ τὸ πετροκάρβουνο καὶ ὁ λιγνίτης καὶ τὸ κῶκ εἶναι κάρβουνα, σὰν τὰ ξυλοκάρβουνα, πού καίομε στὰ μαγκάλια καὶ στὶς φουφοῦδες καὶ ψήνομε τὰ φαγητά μας.

Ἔλα αὐτὰ εἶναι κάρβουνα. Ὅλα ἔγιναν ἀπὸ ξύλο καὶ ὅλα καίονται· μὲ τὴ διαφορὰ μόνο, πού τὸ διαμάντι, ὅταν καίεται, δὲν ἀφήνει διόλου στάκτη. Τὸ πετροκάρβουνο καθὼς καὶ τὸ κῶκ ἀφήνουν πολὺ λίγη, ὁ λιγνίτης περισσότερη - ἴσαμε τὸ μισὸ βάρος ἀπὸ ὅ,τι θὰ κάψωμε - καὶ τὸ ξύλο περισσότερο ἀπὸ τὸ μισό ».

—« Καὶ πῶς ἔγιναν ; ποῦ εὐρέθησαν τόσα πολλὰ ξύλα καὶ τόσοι καρβουνιάρηδες νὰ φτιάσουν τόσα πολλὰ πετροκάρβουνα καὶ λιγνίτες ; Καὶ ὕστερα - γιατί νὰ τὰ κρύψουν μέσα στὴ γῆ ; Δὲν τὰ ἐπουλοῦσαν ἢ δὲν τὰ ἔκαιαν τουλάχιστο ; »

Ἐγέλασαν τότε τὰ παιδιὰ μὲ τίς ἀπορίες αὐτὲς τοῦ

καπετάν Νικήτα. Καί τοῦ ἐξήγησαν πῶς ἔγιναν τὰ πετροκάρβουνα καί οἱ λιγνίτες.

2. Ὄταν ἐτελειώσαν τὴν ἐξήγησι ἐκείνη, ὁ καπετάν Νικήτας ἐκούνησε τὸ κεφάλι, ἀναστέναξε καὶ εἶπε:

«Ἐμεῖς οἱ ἀγράμματοι μοιάζομε τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς κωφοὺς. Μᾶλο ποὺ ἔχομε μάτια καὶ αὐτιά, οὔτε βλέπομε οὔτε ἀκούομε. Σᾶς καλοτυχίζω, παιδιά μου. Γιατὶ μὲ τὰ γράμματα, ποὺ μαθαίνετε, θὰ ζήσετε πολὺ καλύτερα ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀγράμματος.»

§ 24. ΤΟ ΤΡΕΧΑΝΤΗΡΙ ΑΡΜΕΝΙΖΕΙ ΠΑΝΩ ΣΕ ΔΟΞΑΣΜΕΝΑ ΠΑΛΙ ΝΕΡΑ

1. Τὸ ταξίδι ἐξακολουθοῦσε μέσα στὸ στενόμακρο κόλπο, ποὺ ἔμοιαζε, σὰν πλατύτατο ποτάμι· ἀνάμεσα στὴν Εὐβοία καὶ στὴ Στερεὰ Ἑλλάδα.

Τὸ ἀγεράκι πότε ἐφυσοῦσε καὶ πότε ἔπεφτε. Τότε ἐξεφούσκωναν τὰ πανιά καὶ τὸ τρεχαντῆρι ἐτεμπέλιαζε. Ὡστόσο κατὰ τὸ βραδάκι ἐκόντευε στὴ Χαλκίδα. Οἱ δυὸ ἀκρογιαλιές ὅσο ἐπήγαιναν καὶ ἐζύγωναν, ἡ μία στὴν ἄλλη, καὶ οἱ ὀμορφιές των ἐμεγάλωναν.

Τότε, καθὼς ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» ἀρμένιζε πολὺ κοντὰ ἀπ' τὴν ἀριστερὴ ἀκρογιαλιά καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἐκιαλάριζαν ἐκεῖ ἓνα μεσόγειο χωριὸ κοντὰ σὲ δυὸ μικρὰ λιμανάκια, ἀκούουν τὸν καπετάν Νικήτα νὰ τοὺς λέγη ἀπὸ τῆ θέσι του:

«Εἶναι τὸ Β α θ ὺ μὲ τὰ δυὸ λιμάνια του, τὸ νότιο καὶ πιὸ κλειστό, τὸ Μ ε γ ἄ λ ο, καὶ τὸ βόρειο καὶ ἀνοικτότερο, τὸ Μ ι κ ρ ὸ Β α θ ὺ.»

—«Α!» ἔκαμεν ὁ Στάθης στὸ ἄκουσμα αὐτῆς τῆς ὀμιλίας τοῦ καπετὰν Νικήτα. «Τὸ ξαίρεις, Πετρή, πὼς εἶμαστε ἀντίκρου στὴν παλιά τὴν Αὐλίδα;»

—«Στὴν Αὐλίδα τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Στάθη; ἀπὸ ὅπου ἐξεκίνησαν οἱ Ἕλληνες γιὰ τὴν Τροία;»

—«Ναί, ναί, Πετρή. Ἐδῶ σ' αὐτὰ τὰ δυὸ λιμάνια ἐμαζεύθηκεν ὁ ἑλληνικὸς στόλος - τὰ 1186 πλοῖά του—καὶ σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν μικρὸ κάμφο ἐκατασκήνωσαν οἱ 100 χιλ. Ἕλληνες πολεμιστὲς μῆνες ὀλόκληρους, ὥσπου νὰ καλωσυνεύση, γιὰ νὰ ξεκινήσουν.»

2. Ὁ καπετὰν Νικήτας, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγι' αὐτὰ τῶν δυὸ παιδιῶν, εἶπε καὶ αὐτός.

«Ἄραξα καὶ ἐγὼ μιὰ φορὰ στὸ πιὸ μεγάλο ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ λιμάνια, ποὺ βλέπετε. Λίγο παραπέρα εἶναι καὶ ἓνα ὕψωμα γεμᾶτο δένδρα μεγάλα καὶ μικρά. Ἐκεῖ μοῦ εἶπαν πὼς βρίσκεται καὶ ἓνα ἐξωκλήσι. «Ἄϊ-Νικόλα» τὸ προσκυνοῦν, μεγάλ' ἡ χάρη του.»

—«Αὐτοῦ ἀκριβῶς, εἶπεν ὁ Στάθης ἦτο στὰ παλιά τὰ χρόνια ὁ ναὸς τῆς θεᾶς Ἄρτεμιδος, τὸ Ἄρτεμισιον. Ἐκεῖ, σ' αὐτὸ τὸ σημερινὸ ἐξωκλήσι, ἐθυσίασεν ὁ Ἄγαμέμνωνας τὴν κόρη του Ἴφιγένεια, γιὰ νὰ ξεθυμώσῃ τὴν Ἄρτεμι. Ἐδιάβασα κάπου πὼς ἐκεῖ ἀνάμεσα σὲ λεμονιές καὶ πορτοκαλλιές, σὲ γέρικα πλατάνια καὶ ψηλὰ κυπαρίσσια τρέχει καὶ σήμερ' ἀκόμα μιὰ χιλιόχρονη βρυσούλα. Καὶ αὐτὴ ἡ βρυσούλα δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἐκείνη ἡ προφητικὴ πηγὴ, ποὺ ἀναφέρει καὶ ὁ Ὀμηρος στὴν Ἰλιάδα του. Εὐρίσκετο καὶ τότε, ὅπως καὶ σήμερα, κάτω ἀπὸ πανύψηλα πλατάνια. Καὶ τὰ σημερινὰ πλατά-

νια εἶναι ἀπὸ τὸν ἴδιο σπóρο ἐκείνων, ποὺ ἤσκιωναν τὸν Ἄ γ α μ έ μ ν ο ν α, τὸν Μ ε ν έ λ α ο καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Γιὰ φαντασθῆτε!»

—« Καὶ ἡμεῖς αὐτὴ τῆ στιγμῇ ν' ἀρμενίζωμε πάνω σὲ δοξασμένα νερά, ποὺ τὰ ὠργωσαν οἱ καρῖνες τοῦ πανελληνίου ἐκείνου στόλου!» ἐπρόσθεσε καὶ ὁ καπετάν Νικήτας μὲ περηφάνεια.

§ 25. ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

1. Κατὰ τὸ σούρουπο ἔφθασαν καὶ ἄραξαν στὸ νότιο λιμάνι τῆς Χαλκίδας. Ὁ καπετάνιος εἶπε πῶς τὰ « ν ε ρ ά » δὲν ἦσαν βολικὰ καὶ ἔπρεπε νὰ περιμένουν κάμποσες ὥρες, ὥσπου νὰ « γ υ ρ ί σ ο υ ν » γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ περάσουν στὸ βόρειο λιμάνι :

«Ἐξαιτίας βέβαια ἀπὸ τὴν « π α λ ί ρ ρ ο ι α » τοῦ στενοῦ εἶπεν ὁ Στάθης.

— « Δὲν ξαίρω τί θὰ πῆ παλίρροια, παιδί μου » ἀπάντησεν ὁ καπετάνιος. « Ζαίρω μόνο πῶς στὸ στενὸ αὐτὸ τὸ νερὸ τῆς θάλασσας κάνει τόσο δυνατὸ ρεῦμα, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα μαζί του κανένα πλεούμενο, ὅταν προχωρῇ ἀντίθετά του. Αὐτὸ τὸ ρεῦμα τρέχει τακτικὰ ἕξι ὥρες ἀπὸ τὸ βοριά πρὸς τὸ νοτιὰ καὶ ἄλλες τόσες ἀντίθετα. Γι' αὐτὸ βαπτόρια καὶ καΐκια εἶναι ἀναγκασμένα, ὅταν θέλουν νὰ περάσουν, νὰ περιμένουν τὴ βολικὴ των ὥρα ».

2. Ὑστερα εἶπε στὰ παιδιὰ νὰ βγοῦν μὲ τὴν « Ἀργώ »

στήν πόλι, γιά νά ξεμουδιάσουν λίγο, νά ψωνίσουν καί κανένα φρέσκο θαλασσινό καί σταφύλια.

‘Ο Πετρήs, πού εἶχε ταξιδεύσει καί ἄλλη φορά, ἤξαιρε καλὰ τήν πολιτεία. ‘Ο Στάθης ὅμως ἦτο εὐχαριστημένος, γιὰ τὴν πρώτη φορά ἀνακάλυπτε πράγματα, πού τὰ ἐγνώριζεν ὡς τότε μονάχ’ ἀπὸ τὰ βιβλία.

Βγαίνοντας, εἶδαν ἀπὸ κοντὰ τὴ γέφυρα, πού ἐνώνει τὴν Εὐβοία μὲ τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα. Εἶδαν καί τὸ παράξενο ἄνοιγμα καί κλείσιμό της.

Κάποια στιγμή, ἐκεῖ πού ἐκοίταζαν ἓνα βαπόρι νά ζυγώνη στὸ βόρειο λιμάνι, βλέπουν τὴ γέφυρα νά κόβεται στὴ μέση. Τὸ ἓνα κομμάτι της νά στρήβη πλαγιστὰ κατὰ τὸ νοτιὰ καί τὸ ἄλλο κατὰ τὸ βοριά. Καί ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησι νά γίνεται μὲ τὴν ἐνέργεια ἑνὸς μόνο ἀνθρώπου. Μόλις ἄνοιξε καί ἐπέρασε τὸ βαπόρι καί μερικὰ καΐκια, ἀμέσως μὲ μιὰ ἀντίθετη κίνησι τοῦ ἴδιου γεφυροφύλακα ἐνώθησαν τὰ δυὸ κομμάτια τοῦ γεφυριοῦ καί οἱ διαβάτες ἄρχισαν πάλι νά περνοῦν ἀπάνω του ἀπὸ τὴ μιὰ στήν ἄλλη ὄχθη τοῦ στενοῦ.

Ἐπερπάτησαν ἔπειτα καί στὸν ὠραῖο παραλιακὸ δρόμο τῆς Χαλκίδας μὲ τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα καί τὰ ὁμορφα σπίτια του. Ἐσεργιάνισαν καί τὴν ἀγορὰ της καί ἐψώνισαν ἀπὸ τὰ λαχταριστὰ φρέσκα ψάρια καί τοὺς ἔξοχους ροδίτες της ἓνα καλάθι.

Καί ἀφοῦ ἔφεραν στὸ τρεχαντῆρι τὰ ψώνια καί ἐμαγείρευsen ὁ Πετρήs τὰ ψάρια, ἐδείπνησαν καί ὕστερα ἐκοιμήθηκαν καί οἱ τρεῖς τῶν χορταστικὰ ὡς τὸ πρῶι. Μὴτε βάρδια, μὴτε τιμόνι!

3. Ὄταν ἐπῆρε νά ξημερώνη καί τὰ δυὸ παιδιὰ ἦσαν

Ἔφεραν στὸ τρεχαντήρι τὰ ψώνια.

βυθισμένα στὸν πιὸ γλυκὸ ὕπνο των, ἄκουσαν τὸν καπετάνιο νὰ τοὺς φωνάζη: « Σηκωθῆτε, παιδιά, νὰ προφθάσωμε τὰ νερά! »

Ἐκεῖνα ἐπετάχθηκαν καὶ ἄρχισαν νὰ βοηθοῦν στὸ πέρασμα τοῦ τρεχαντηριοῦ στὸ βόρειο λιμάνι. Ἐργάστη-

καν κάμπωση ὥρα καὶ ἐκουράσθησαν ἄρκετά. Γιατὶ ἔπρεπε πρῶτα μὲ τὴ μ π ὀ μ π α ¹⁾ νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα καὶ ὕστερα μὲ τὴν «'Αργώ» λάμνοντας νὰ σύρουν πίσω των μαζὶ μὲ τὸ ναύτη τὸν «'Α γ ι ο Ν ι κ ὀ λ α ο» καὶ νὰ τὸν περάσουν πέρ' ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴ γέφυρα.

Γιὰ ὅλ' αὐτὰ ἐχρειάζετο πολλὴ καὶ καλὴ δουλειὰ ἀπὸ μέρος καὶ τῶν δυὸ παιδιῶν. Καὶ ὅταν τὴν ἐκτέλεσαν ἐκεῖνα γρήγορα καὶ ὅπως ἔπρεπε, ἐπληρώθηκαν ἀμέσως μ' ἓνα «ε ὕ γ ε κ α ἰ τ ὠ ν δ υ ο σ α ς» τοῦ καπετάν Νικήτα καὶ μ' ἓνα καλὸ πρόγευμα ἀπὸ φρέσκο ψωμὶ καὶ τραγανούς ροδιῖτες.

§ 26. ΤΟ ΣΤΑΦΥΛΙ

1. Πολλὰ εἶναι τ' ἄνθη τοῦ Ἰαπωνίου, μὰ σὰν τὸ ρόδο (οὔτε ἓνα.

Πολλοὶ τοῦ χρόνου οἱ καρποὶ, σὰν τὸ σταφύλι οὔτ' ἓνας. Στ' ἄνθη τὸ ρόδο βασιλιάς καὶ στοὺς καρποὺς ἐσὺ εἶσαι, σταφύλι τρισευγενικό, τῆς γῆς βασιλοπαιδί.

2. Ἄλλοι καρποὶ ἔχουν μιὰ θωριά κι ἐσὺ πολυθωρίζεις, ἀπ' τὴ μαυρίλα τῆς ἐλιᾶς στὴν κρυσταλλένια ἀσπράδα καὶ ἀπ' τὴ χλωμάδα τοῦ κεριοῦ στοῦ κερσοῦ τῆ (φλόγα.

Μικρὸ ἢ μεγαλόρωγο καὶ τραγανὸ ἢ ἀφρᾶτο, σὰν ἀκροδάχτυλο μακρὺ καὶ στρογγυλό, σὰ μάτι, καὶ καρπερὸ ἀπ' τὸν Ἰα - Λιά κι ὡς τοῦ Χριστοῦ τῆ (Γέννα.

1) Μ π ὀ μ π α = ὁ ἀνεγκυστήρας τῆς ἄγκυρας.

Τὸ μοσκοστάφυλο ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ σιρίκι τέλος.

Πότε στ' ἀμπέλι κρύβεσαι καὶ προσκυνᾷς τὸ χῶμα,
 πότε ψηλὰ στὴν κρεββατιὰ κρέμεσαι, σὰν καντῆλι.

3. Ἐσὺ εἶσαι ὁ πόθος τῶν πουλιῶν, τῶν ἀγριμιῶν
 λαχτάρρα.

Νυχτοπατοῦσα ἢ ἀλεπού γιὰ σέ τὰ ὀρνίθια ἀφήνει
 καὶ ἡ σφῆκ' ἀπ' τῆ γλυκάδα σου κυλιέται λιγωμένη.
 Δίνεις τῆ σάρκα ζωντανὸ καὶ ὅταν πεθάνης τὸ αἷμα,
 κι εἶναι γιὰ σένα μακελειοῦ σφαγῆ τὸ πατητῆρι.

Γ. Δροσίνης

§ 27. «ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΣΕ ΚΑΝΕΙ ΠΕΡΗΦΑΝΟ ΓΙΑΤΙ ΕΙΣΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ»

1. Ὁ «Ἅγιος Νικόλαος» καλὰ συγυρισμένος ἄρχι-
 σε σέ λίγο ν' ἀρμενίζη πάλι μὲ πλώρη κατὰ τὸ βορειο-
 δυτικὸ κάβο τῆς Εὐβοίας. Τὸ βουνό της ἢ Δίρφη κατὰ
 τὴν ἀνατολὴ σηκώνει περήφανες κορυφές, πού τὸ καλο-
 καιρινὸ πρῶι τις χρωματίζει τριανταφυλλένιες. Ἀπὸ
 κάτω του ἀπλώνονται ὄλοπράσινοι μικροὶ κάμποι καὶ
 χαριτωμένα ὑψώματα ὡς κάτω στὴ θάλασσα. Ἀμπέ-
 λια, ἐλιές καὶ φρουτόδενδρα συναλλάζουν κάθε λίγο τις
 διαφορὲς τῆς πρασινάδας των καὶ κάμνουν νὰ χαίρεται
 τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου. Χωριὰ καὶ μικροπολιτεῖες ξε-
 προβάλλουν πότε στὰ ριζὰ καὶ πότε στὰ πλάγια
 χαμηλῶν βουνῶν εἴτε καὶ κατακαμπίς, λουσμένα ὄλα
 ἀπὸ τὸν αὐγουστιάτικο πρωινὸν ἥλιο.

Κατὰ τὸ μεσημέρι τὸ τρεχαντῆρι ἀρμενίζει δίπλ' ἀπὸ
 τὸ Κ α ν τ ῆ λ ι, ἐν' ἀπότομο βουνὸ ὄχι πολὺ ψηλό. Στὰ

πλευρά του βουνοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά ἴσαμε τὴν κορυφή του σχεδὸν φαίνονται τεντωμένα στὸν ἀέρα κάτι χονδρὰ σιδερένια σχοινιά. Πάνω σ' αὐτὰ κυλοῦν τὸν κατήφορο σιδερένιοι κουβάδες, γεμᾶτοι ἀπὸ ἓνα εἶδος ἄσπρης πέτρας. Ἔρχονται ἀπὸ ψηλὰ· καὶ μετὸ βάρος, ποὺ δίνουν κατεβαίνοντας, ἀνεβαίνουν ἄλλοι ἀδειανοί.

Ὁ καπετάνιος ἐξηγεῖ στὰ παιδιὰ πρῶτα αὐτὸν τὸν παράξενο σιδερόδρομο. Ὑστερα πὼς ἡ ἀσπρόπετρα, ποὺ κατεβάζουν ἐκεῖνοι οἱ κουβάδες, εἶναι ὁ « λ ε υ κ ὀ λ ι θ ο ς » ἓνα μετάλλευμα χρήσιμο. Ἀπ' αὐτὸ τοὺς εἶπε φτιάνουν κοντὰ στ' ἄλλα καὶ πλακάκια καὶ ξυλόλιθο γιὰ τὰ πατώματα. Καθὼς καὶ πὼς τέτοιο μετάλλευμα βγαίνει σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας καὶ ἴσαμε 100 χιλιάδες τόνοι τὸ χρόνο.

2. Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ γέρνει στὴ δύση του, ὅταν ὁ « Ἄγιος Νικόλαος » ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Αἰδηψό, τὸν ξακουστὸ τῆς Ἑλλάδας μας λουτρότοπο. Καὶ ὅταν ἐβράδιασε καλὰ καὶ τὸ φεγγάρι ἐπλημμύρισε πάλι τὴ θάλασσα καὶ τὴ στεριά, τὸ καῖκι ἐζύγωνε στὸ βορειοδυτικὸ κάβο τῆς Εὐβοίας, ποὺ ὁ Στάθης τὸν ὠνόμασε « Κ ή ν α ι ο ἄ κ ρ ω τ ῆ ρ ι ». « Ἐδῶ θὰ ἰδοῦμε καὶ κάτι νησάκια, ἐπρόσθεσε, τὶς « Λ ι χ ἄ δ ε ς », ὅπου ἔπεσεν ὁ δυστυχησμένος ὁ Λίχας, καθὼς τὸν ἐπέταξεν ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ τὴν κορυφή τῆς Οἴτης ».

— « Νά τα ! » ἔκαμε καὶ ὁ καπετάνιος· καὶ ἔδειξε κοντὰ στὸν κάβο δυὸ μικρὰ νησάκια. Ἐπειτα ἐζήτησε νὰ μάθῃ τί ἦτο αὐτὸς ὁ Λίχας καὶ γιὰ ποιοὺ λόγου τὸν ἐπέταξεν ἐκεῖ ὁ Ἡρακλῆς. Τότε τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ διηγήθηκαν

τήν ιστορία αυτή του Ἡρακλῆ με τὸ Λίχα πάνω στὴν κορυφή τοῦ ἀντικρινοῦ ψηλοῦ βουνοῦ τῆς Οἴτης :

« Ζαίρετε, παιδιά », εἶπεν ὁ καπετάνιος, ὅταν ἐκεῖνα ἐτελείωσαν τὴ μυθολογία τοῦ Λίχα, « ἐκεῖ στὴ δύσι, ἀντίκρυ μας ἀκριβῶς, βρίσκονται καὶ τὰ « Θ ε ρ μ ι ἄ ». Γι' αὐτὰ ἄκουσα κάποτε νὰ μιλῆ κάποιος κύριος καὶ νὰ τὰ ὀνομάζη καὶ αὐτὰ δοξασμένα. Δὲν μοῦ ἐξηγεῖτε τὸ γιατί; »

Ὁ Πετρῆς ἐκοίταξε τὸ Στάθη ἀπορῶντας γιὰ τὸ ὄνομα, πού πρώτη φορά τὸ ἄκουε.

« Ὁ πατέρας σου μάς ἐρωτᾷ γιὰ τὶς Θ ε ρ μ ο π ὕ λ ε ς, Πετρή » εἶπεν ὁ Στάθης χαμογελώντας.

— « Ἄ! ἔκαμε τότε ὁ Πετρῆς. « Εἶναι, πατέρα, τὰ περίφημα στενά, ὅπου ὁ Λεωνίδας, ὁ βασιλιάς τῆς Σπάρτης, με τὰ 300 παλικάρια του ἐπολέμησαν ἐνάντια σὲ χιλιάδες Πέρσες, πού ἤλθαν νὰ σκλαβώσουν τὴν Ἑλλάδα μας. Ἐνῶ ἠμποροῦσαν φεύγοντας νὰ γλιτώσουν, αὐτοὶ ἐπροτίμησαν νὰ μείνουν ἐκεῖ καὶ νὰ σκοτωθοῦν ὅλοι πιστοὶ στὸ θέλημα τῆς πατρίδας των ».

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Πετρῆς· ἐνῶ ὁ Στάθης συμπληρώνοντάς τον διηγήθηκε με λεπτομέρεια ὅλη τὴν δοξασμένη αὐτὴ ιστορία.

« Ἐδῶ, παιδιά μου, ἐπρόσθεσε στὸ τέλος καὶ ὁ καπετάν Νικήτας συγκινημένος, « ὅποιο λιθάρι καὶ νὰ σηκώσης, βρίσκεις ἀποκάτω καὶ μιὰ ιστορία. Καὶ ὅποιο νὰ ρωτήσης ἔχει κάτι νὰ σοῦ πῆ. Κάτι, πού σὲ κάμνει περήφανο, γιατί εἶσαι Ἕλληνας.... »

§ 28. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΘΥΜΑΤΑΙ ΑΡΓΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ

1. Μὲ τὸ στρήψιμο τοῦ κάβου ὁ ἀγέρας ἄρχισε νὰ λιγοστεύη. Τὸ τρεχαντήρι τῶρα ἐπροχωροῦσε πολὺ ἄργά στὸ στενό, ποὺ κάνει ἡ θάλασσα βγαίνοντας ἀπὸ τὸ Μ α λ ι α κ ὸ κόλπο στὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Ὡστόσο τὸ θέαμα ὅσο ἐπήγαινε καὶ ἐγένετο πιὸ ὁμορφο. Οἱ ἀκρογιαλιές τῶρα ἐφαίνοντο διπλές μέσα στὴ θάλασσα ἀπ' τοὺς μεγάλους ἤσκιους, ποὺ ἔρριχνε τὸ φεγγάρι. Καὶ τὰ νερὰ ἐφωσφόριζαν ἀπὸ τὰ λαμπερὰ μαμουδάκια τοῦ βυθοῦ :

« Παιδιά » κάνει τότε ὁ καπετάνιος. « Πηγαίνετε νὰ κοιμηθῆτε καὶ νὰ ξεκουρασθῆτε καλὰ καλὰ. Μὲ τούτη τὴν ἀπανεμιά, ποὺ ἔρχεται, θαρρῶ πῶς θὰ ἔχωμε καὶ οἱ τρεῖς μας αὔριο πολλὴ δουλειά ».

Τὰ παιδιὰ ἐκαλονύκτισαν καὶ ἀποτραβήχθηκαν. Τότε γυρίζει ὁ Στάθης καὶ λέγει τοῦ καπετάνιου:

« Κάμετέ μου τὴ χάρι, σᾶς παρακαλῶ, καπετὰν Νικήτα, καὶ ἀφήστε με νὰ κοιμηθῶ ἀπόψε μέσα στὴν « Ἀργώ ».

— « Ποῦ σοῦ ἐκατέβηκεν αὐτὴ ἡ ἰδέα, παιδί μου; » κάνει ὁ καπετάνιος.

— « Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ εὐχαριστηθῶ νὰ μὲ κουνᾶ καὶ νὰ μὲ νανουρίζη μέσα στὴ βάρκα ἢ θάλασσα ».

— « Καλὰ, κάμε ὅπως θέλεις. Ἡ θάλασσα εἶναι ἤσυχη καὶ ὁ καιρὸς ὀλοένα καὶ πέφτει. Δὲν ὑπάρχει κανένας φόβος νὰ κάμης καμιὰ ψυχρολουσία στὸν ὕπνο σου. Αἴντε, καλὴ νύκτα! »

*Έτσι εξαπλωμένος ο Στάθης έβλεπε τόν ουρανό.

2. Από τὸ σχοινὶ τῆς πρύμης, ποὺ ἦτο δεμένη ἡ «Ἄργώ» ἐγλίστρησε στὴ στιγμή ὁ Στάθης. Ὁ Πετρῆς τοῦ ἐπέταξεν ἔπειτα τὴν κουβέρτα του. Καὶ τότε ἐκεῖνος, ξεχνώντας τὴν προσευχή του, ἐξαπλώθηκεν ἀνάσκελα τυλιγμένος μὲ τὴν κουβέρτα.

—«Γάβ! γάβ!» τὸν ἐκαλονύκτισε καὶ ὁ Ἀράπης τότε σκύβοντας τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴν πρῦμη.

Ἔτσι ξαπλωμένος ἔβλεπεν ὁλόϊσα πάνω του τὸν οὐρανό. Στὴν ἀρχὴ ἐπροσπαθοῦσε νὰ βρῆ τὴ θέσ τῶν ἀστερισμῶν, πού ἐγνώριζε τὴ Μεγάλη καὶ τὴ Μικρὴ Ἄρκτο καὶ τὴν Πούλια, τὴν ἐπτάστερη. Ὅμως τὸ φεγγαρόφωτο, πού ἦταν πολὺ δυνατό, ἐπνιγε τ' ἀστέρια. Γι' αὐτὸ δὲν ἠμπόρεσε νὰ διακρίνη παρὰ δυὸ μονάχα ἀπ' τὴ Μεγάλη Ἄρκτο. Ἀπ' αὐτὰ ἐκαθάρισε κατόπι καὶ τὸ Ἄστρο τοῦ Βοριᾶ-τὸν Πολικό.—Ἐπροσπαθοῦσε νὰ διασκεδάζη ἔτσι τὸ νοῦ του καὶ νὰ μὴ δίνη καιρὸ στὴ σκέψι του νὰ δουλεύη γύρω στὴ μεγάλη ἔγνοια, πού τὸν ἔτρωγε πάλι, κρυφὸ σαράκι στὴν καρδιά του.

Πιὸ δυνατὴ ὅμως ἢ ἔγνοι' αὐτῆ, ἐσκορποῦσε γρήγορ' ἀπὸ τὸ νοῦ του καὶ ἀστέρια καὶ ἀστερισμούς καὶ τὸν ἐβύθιζε σὲ θλίψι γιὰ τὸ τριπλὸ προχθεσινὸ πταίξιμό του. Αἰσθάνετο ἓνα βᾶρος μέσα του καὶ μιὰ ντροπὴ ἀνείπωτη ὅχι τόσο γιὰ τὴ κρυφὴ φυγὴ του, ὅσο γιὰ τὴ διπλὴ ἀπάτη, πού ἔκαμε καὶ στὸν πατέρα του καὶ στὸν καπετὰν Νικήτα.

2. Καὶ τότε κάποια στιγμή, ὅταν ἐθυμήθηκε πῶς εἶχε ξεχάσει τὴν προσευχὴ του, ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴν θέσι του, ἐγονάτισε, ἐσήκωσε τὰ μάτια του κατὰ τὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε μέσα του αὐτὰ:

«Καλέ μου Θεέ, Σὲ παρακαλῶ θερμά, συχώρεσέ μου αὐτό, πού ἔκαμα. Τὸ ξαίρω· εἶναι πολὺ κακό, μὰ δὲν ἠμποροῦσα νὰ κάμω ἀλλοιώτικα. Μ' ἐφώναζεν ἡ θάλασσα μὲ χίλιες φωνές. Μ' ἐτραβοῦσε μὲ χίλια χέρια.

Συχώρεσέ με καὶ βόηθησέ μας νὰ ἔχουμε καλὸ ταξίδι καὶ γυρίζοντας νὰ βρῶ καλὰ τοὺς σπιτικούς μου ὄλους».

Αὐτὰ εἶπε μὲ ὅλη τὴν καρδιά του καὶ ὕστερα ξανὰ ἐξαπλώθηκε. Τώρα ἔνοιωσε πὼς ἔφυγεν ἀπὸ πάνω του ἐκεῖνο τὸ μεγάλο βᾶρος καὶ οἱ μαῦρες σκέψεις του. Γι' αὐτὸ καὶ τοῦ ἄρεζαν ὅλα τὰ γύρω του, γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἐπρόσεχεν ὅλα τώρα.

Ἦκουε τὴν καρὶνα τοῦ τρεχαντηριοῦ νὰ σουσουρίζη πάνω στὰ νερά. Ἦκουε κάπου κάπου καὶ τὸν καπετὰν Νικήτα νὰ ξεροβήχη στὸ τιμόνι. Ἐστύλωνε πότε πότε καὶ στὸ φεγγάρι τὰ μάτια του, πού ἀπὸ ψηλὰ τὸν ἐκοίταζε μὲ ἀγάπη.

Σὲ λίγο τὰ ματόφυλλά του ἔκλεισαν καὶ ἐκοιμήθηκε γλυκὰ γλυκὰ νανουρισμένος ἀπὸ τὸ ἑλαφρὸ κούνημα τῆς «Ἀργῶς».

§ 29. ΤΟ ΚΑΛΥΒΙ

1. Ὄταν ἐξύπνησε τὸ πρωὶ ἀπ' τὶς χαρούμενες φωνές τοῦ Πετρῆ, εἶδε τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει πίσω ἀπὸ κάτι νησιὰ καὶ μπροστά του νὰ ξανοίγη γαλάζιος καὶ ἀστραφτερὸς ἓνας μεγάλος καὶ κλειστός κόλπος.

Τὰ νησιὰ ἐκεῖνα ἦσαν οἱ «Βόρειες Σποράδες» καὶ ὁ κόλπος ὁ «Παγασητικός»:

«Ζύπνα, Στάθη, καὶ ἀνέβα, γιὰ νὰ δῆς ἀπὸ δῶ ὁμορφιές» τοῦ ἐφώναζεν ὁ Πετρῆς ἀπὸ τὸ τιμόνι.

Ὁ Στάθης ἐπετάχθηκεν ἀπάνω καί, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν

“Εβλεπαν τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει πίσω ἀπὸ κάτι νησιά καὶ μπροστὰ τῶν
νὰ ξανοίγη ἕνας κόλπος.

κουβέρτα τοῦ δέμα, τὴν ἐπέταξε στὸν Πετρή. Κατόπι
ἔσκάλωσε καὶ αὐτὸς πάνω στὸ τρεχαντήρι.

Μπροστὰ του καὶ πολὺ κοντὰ ἐπαρουσιάσθηκε τότε

όλόκληρο τὸ Πήλιο, σὰν ἓνα μακρότατο καὶ ὄλο-
πράσινο περιβόλι, νὰ πλῆθ ἀπάνω σὲ ἀσημένια νερά.
Φουντωμένο μέσα στὶς ἑλιές καὶ στὰ φρουτόδενδρα,
στὰ κυπαρίσσια καὶ στὶς καστανιές του, ἄφηνε νὰ ξε-
προβάλλουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ οἱ μικροπολιτεῖες του—τὰ
«Εἰκοσιτέσσερα χωριά» του—. Καὶ κάπου
κάπου ἡ κόκκινη στέγη καὶ οἱ ἄσπροι τοῖχοι ξεμονα-
χιασμένου ἐξοχικοῦ σπιτιοῦ - κανενὸς καλυβιοῦ—.

Βλέποντας ἀπὸ μακριὰ τὰ ἐξοχόσπιτα ἐκεῖνα ὁ Στά-
θης, τὰ ἐφαντάζετο τριγυρισμένα ὅλα ἀπὸ περιβόλια
μὲ φρουτόδενδρα, ποὺ μέσα των νὰ τρέχουν τὰ νερά
γάργαρα καὶ τραγουδιστὰ καὶ τὰ δένδρα των νὰ
γέρνουν φορτωμένα ἀπὸ κάθε λογῆς φρούτα.

Καὶ τότε ἄθελα τοῦ ἦλθε στὸ νοῦ αὐτὸ τὸ τραγου-
δάκι :

ΤΟ ΚΑΛΥΒΙ

Ἐκεῖ ποὺ οἱ καστανιές χυτὰ
χλωρόφυλλα, λαμπαδωτὰ
κλωνάρια ξανεμίζουν·
ποὺ ροδοβάφονται οἱ μηλιές
καὶ οἱ γαλανόφυλλες ἑλιές
πολύκαρπες λυγίζουν·

ποὺ ἀνθοῦν λευκὰ τριαντάφυλλα
καὶ κλήματ' ἀφροστάφυλα
τὶς κρεβατιές ἡσκιώνουν
καὶ κυπαρίσσια ἀραδιαστά,
παλεύοντας μὲ τὸ βοριά,
ἀνίκητα ψηλώνουν·

συμμαζεμένο, ντροπαλό,
 σάν καρβάκι στο γιालό,
 κατάλευκο καλύβι
 μές σ' όλοπράσινα κλαριά
 τή χιονισμένη του θωριά
 μιὰ δείχνει καί μιὰ κρύβει.

Μικρά τὰ καμαράκια του
 καί τὰ παραθυράκια του
 κι όλο μικροπλασμένο.
 Τόσο μικρό, όπου μπορεί
 τήν Εύτυχία νά χωρή.
 —Τί κρῖμα, πού εἶναι ξένο!

Γ. Δροσίνης

§ 30. Η ΚΑΚΑΒΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΗ

1. « Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας; » ἐρώτησεν ὁ Στάθης.

—« Τώρα μόλις κατέβηκαν μέ τόν Ἀργύρη νά κοιμη-
 θοῦν. Ἐξαγρύπνησαν ὅλη τή νύκτα καί οἱ δύο των »
 ἀπάντησεν ὁ Πετρής.

Ἄλήθεια τὸ τρεχαντήρι μόλις ἐπροχωροῦσε, καθὼς
 ἐπερνοῦσεν ἀνάμεσα Σ κ ι ἄ θ ο καί Πήλιο.

Ὁ Στάθης ἐπῆρε στὸ χέρι τὸ δοιάκι ἀπὸ τὸν Πετρή.
 Εἶχε μάθει νά τιμονιάρη, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτο ἤσυχος.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξύ ὁ Πετρής ἔκαμε μιὰ πρόχειρη
 τέντα γιὰ τὸν ἦσκιο, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἔκαιε δυνατὰ καί
 τὰ σανίδια τοῦ καρβιουῦ ἐπύρωναν. Ἡ πίσσα ἔλυωνε
 καί ἐμύριζεν ἀνάμεσα στίς χαραμάδες τῶν σανιδιῶν

πάνω στο κατάστρωμα. Ὁ ἴδιος ὕστερα κατέβηκε στ' ἀμπάρι καὶ ἀπὸ κεῖ ἀνέβασεν ἕνα πιάτο τρίμματα τυριοῦ καὶ ψίχα ψωμοῦ. Ἀνέβασε καὶ τὸ ἀγκίστρι στὴν «Ἀργώ». Ἐκεῖ ἐζύμωσε τὸ τυρὶ μὲ τὸ ψωμί, ἔκαμε βωλάκια, ἐδόλωσε τὸ ἀγκίστρι καὶ τὸ ἐπέταξε στὴν θάλασσα:

«Θὰ σᾶς ἐτοιμάσω σήμερα μιὰ ψαρόσουπα, ποὺ δὲν ἐξαναφάγατε στὴ ζωὴ σας» εἶπε.

2. Στὴν ἀρχὴ ἔρριχνε τὸ ἀγκίστρι καὶ σὲ λίγο τὸ ἀνέβαζε χωρὶς δόλωμα.

Ὁ Στάθης ἐγελοῦσεν ἀπὸ τὸ τιμόνι καὶ τὸν ἐπείραζε. Ἐκεῖνος ἐξακολουθοῦσε τὴ δουλειά του, χωρὶς ν' ἀπαντᾷ στὰ πειράγματα:

«Ἐχόρτασαν πιά, καημένε!» ἐφώναζεν ὁ Στάθης. «Γιατὶ ἐπιμένεις νὰ τὰ ταΐζης τόσο πολὺ; Θὰ τὰ βαρυστομαχιάσης καὶ θὰ ἔχης τὸ κρῖμα των...»

Πάνω ὅμως σ' αὐτὸ τὸ πείραγμα νὰ σου ὁ Πετρήs. Κάποτε σηκώνει ἀπότομα τὴν πετονιά πρὸς τὰ πάνω καὶ ἀνεβάζει ἕνα κεφαλόπολυο ἴσαμε ἑκατὸν πενηνταδράμια βαρὺ.

«Γεῖα στὰ χέρια σου, Πετρή!» τοῦ φωνάζει ὁ Στάθης ἀπὸ τὴν πρῦμη.

Ὁ Πετρήs ἐξακολουθεῖ τὴ σιωπὴ, μὰ καὶ τὴ δουλειά του. Καὶ σὲ λίγο ἀγκιστρώνει ἕνα χάνο, κατόπι μιὰ τσιποურიτσα, ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἕνα μεγαλούτσικο σκορπιὸ καὶ τελευταῖα ἕνα μισοκαδιάρικο φαγκρί.

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἐφάνηκε καὶ ὁ καπετάνιος στὸ κατάστρωμα:

Κάποτε ανεβάζει ένα κεφαλόπουλο...

« Ποῦ εἶναι ὁ Πετρήs; » φωνάζει, μόλις εἶδε τὸ Στάθη στὸ τιμόνι.

— « Ἐνοιάσθηκα, πατέρα, γιὰ τὴ σούπα » ἀπάντησεν ἀπὸ τὴν « Ἀργώ » ὁ Πετρήs καὶ ἔδειξε τὰ πέντε ψάρια του :

« Φθάνουν αὐτὰ γιὰ ἓνα μαγεῖρευμα » εἶπε τότε ὁ καπετάν Νικήτας. Ὑστερα ἐπρόσθεσε : « Ἐμπρός! ἀνέβα

καὶ ἐτοίμασέ το γρήγορα, γιατί κοντεύει μεσημέρι».

3. Σὲ λίγο ὁ Πετρήs, καθισμένος πάνω σ' ἓν' ἀναποδογυρισμένο ξύλινο κάδο καὶ ἔχοντας μπρός του μιὰ φοβού, καταγίνεται νὰ μαγειρεύσῃ τὰ ψάρια, πού ἔπιασε.

Ἄφοῦ τὰ ἔξυσε, τὰ ἐκαθάρισε, τ' ἀλάτισε καὶ τ' ἄφησε νὰ τὰ πιᾶσῃ τὸ ἀλάτι, ἔβαλεν ὕστερα πάνω στὴ φωτιά μιὰ πήλινη χύτρα μὲ νερό. Μέσα σ' αὐτὴ ἔρριξε κάμποσα ξερὰ κρεμμύδια, καλὰ καθαρισμένα καὶ σταυρωτὰ χαραγμένα. Ἔκοψεν ἀκόμα καὶ 2—3 ντομάτες· ἔρριξε καὶ λάδι καὶ πιπέρι. Ἄφησεν ὕστερα νὰ βράσουν ὅλ' αὐτὰ ἀρκετὴ ὥρα καὶ τότε ἔρριξε μέσα τὰ ψάρια. Καὶ ἀφοῦ ἔβρασαν, τὰ ἐκένωσεν ὅλα μαζί μὲ τὸ ζουμί των μέσα σὲ μιὰ μεγάλη πήλινη σουπιέρα, ὅπου ἔρριξε καὶ κομμάτια γαλέτα.

«Ὅριστε νὰ δοκιμάσετε λίγο καὶ τὴν «κακαβιά μου» ἐφώνασε τότε τὸν πατέρα καὶ τὸ ναύτη. «Ὁ Στάθης, πού μ' ἐκοροΐδευε, θὰ καταδικασθῆ νὰ φάγῃ περισσότερο ἀπ' ὅλους» ἐπρόσθεσε.

Τρώγοντας ὁ φίλος του, ὠμολόγησε πὼς νοστιμώτερο μαγειρεῖμ' ἀπὸ τὴν κακαβιά τοῦ Πετρῆ δὲν ἐξαναδοκίμασεν ὡς τότε.

§ 31. ΚΟΛΥΜΒΙ ΜΕΣΟΠΕΛΑΓΑ

1. Τὴν ἄλλη μέρα ἐξημερώθηκαν ἔξω ἀπ' τὸ στενό.

Ἄρμένιζαν πιὰ στὸ Αἰγαῖο. Εἶχαν τὶς Σποράδες ἀπὸ τὰ δεξιὰ των. Ὁ καπετάνιος τοὺς ἔδειξε τὴ Σκιάθου καὶ πιὸ πέρα τὴ μεγαλύτερη Σκόπελο, τὰ δυὸ ὀλοπρά-

·συνα νησιὰ μὲ τοὺς ὄμορφους κόρφους των καὶ τὰ πολ-
λὰ ἐξωκκλήσια, σκαλωμένα πάνω στὶς ἀπτόμενες ἀ-
κρογιαλιές.

Ἡ μέρα ἦτο ἔξοχη καὶ τὸ πέλαγος ἀνοίγετο πιὰ
μπροστὰ στὸ καίκι γαλάζιο καὶ ἀτελείωτο. Ὁ ἀγέ-
ρας σιγὰ - σιγὰ ἔπεφτε. Κατὰ τὸ μεσημέρι ἔκοψεν ὁ-
λότελα. Τὰ πανιὰ τοῦ «Ἀγίου Νικολάου» ἐκρεμά-
σθηκαν τότε ἄψυχα καὶ ἀσάλευτα.

«Τώρα τὰ ἔχουμε καλά!» κάμνει νευριασμένος ὁ καπε-
τάνιος. «Ἄν βαστάξη αὐτὸς ὁ καιρὸς, θὰ νανουριζό-
μαστε μέρες ἐδῶ πέρα».

Ὁ Στάθης ἄκουσε μ' εὐχαρίστησι αὐτὴ τὴν ἀτυχία.
Ἦθελε νὰ δοκιμάσῃ καὶ λίγη κακοκαιρία. Ὄταν ὁμως
εἶδε πόσο κόπο ἔδινε στὸν καπετάνιο καὶ στὸ ναύτη
αὐτὴ ἡ γαλήνη, ἐλυπήθηκε. Γιατὶ εἶχαν βάλει δυὸ με-
γάλα κουπιὰ στὸν «Ἅγιο Νικόλαο» καὶ ἄρχισαν νὰ
λάμνουν, πότε ὁ καπετὰν Νικήτας καὶ πότε ὁ ναύτης.
Αὐτὸς, ποὺ δὲν ἔτραβοῦσε κουπί, ἐτιμονιάριζε πίσω.

«Δῶστε καὶ σὲ μᾶς νὰ τραβήξωμε» ἐπαρακάλεσε
ὁ Στάθης.

Ὁ καπετάνιος ἔχαμογέλασε.

«Αὐτὰ εἶναι μεγάλα καὶ βαριὰ κουπιὰ!» εἶπε. «Δὲν
εἶναι γιὰ παιδιάτικα χέρια. Ἐσᾶς θὰ σᾶς βάλω νὰ
κάνετε δουλειὰ τὴ νύκτα. Θὰ βάλουμε μπρὸς πάλι
τὴν «Ἄργω» μας καὶ θὰ μᾶς τραβήξετε «ρυμοῦλκι»,
ὅπως ἐκάματε βγαίνοντας ἀπὸ τὸ πειραιώτικο λιμάνι.
Τώρα, ἂν θέλετε, κολυμβήσετε, γιὰ νὰ δροσισθῆτε.
Ἡ θάλασσα εἶναι λάδι».

2. Στὴ στιγμή τὰ παιδιὰ ἐγδύθηκαν.

Πρῶτος ἐπετάχθηκε στο νερό ὁ Πετρήσ καὶ ἐβγῆκε μακροβοῦτι πέντε ὀργιές μακριά.

Ἐπὸ πίσω του ἐπήδησε καὶ ὁ Στάθης. Ἡ θάλασσα ἦτο χλιαρή ἀπ' τὴν αὐγουστιάτικη ζέστη καὶ ὁ ἥλιος ἄστραπτε πάνω στὴν ἐπιφάνειά της. Τὰ νερὰ ἔμοιαζαν, σὰ λυωμένο λουλάκι μέσα στὴ θάλασσα. Τὰ παιδιὰ ἐξεφώνιζαν ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι, ποὺ τοὺς ἔδινεν ἡ δροσιὰ τοῦ νεροῦ καὶ τὰ τρελὰ παιγνίδια. Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ Στάθης, ἐγύρισε πάνω στὴ ράχι νὰ κἀνη τὴ «σ α ν ἰ δ α». Ἐβαλε δηλ. τὰ χέρια κάτω ἀπὸ τὸ λαιμό του καὶ ἔμεινεν ἔτσι ἀνάσκελα ξαπλωμένος στο νερό, σὰ νὰ ἦτο πάνω σὲ ἀναπαυτικὸ στρῶμα. Ἐτσι μὲ τὸ πρόσωπο πρὸς τὰ πάνω εἶδε τότε τὸν Ἐράπη, ποὺ ἐστέκετο πίσω στὴν πρύμη καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ κινήσῃ τὴν προσοχή του. Ἐκινουῦσε τὴ φουντωτὴ οὐρὰ καὶ ἐκτυποῦσε τ' αὐτιά του. Ὁ Στάθης ἐκατάλαβε τί ἐσήμαιναν ὄλ' αὐτὰ καὶ ἐφώνασε:

«Μπρός! Ἐράπη! πῆδα καὶ σύ!»

Ὁ σκύλος δὲν ἐπερίμενε δεύτερο κάλεσμα. Ἐδωσε μιὰ καὶ ἐπήδησε στὴ θάλασσα μὲ θόρυβο. Σὲ λίγο ἐκολυμβοῦσεν ἀνάμεσα στοὺς δυὸ φίλους του καὶ ἔκανε ἕνα σωρὸ παιγνίδια μὲ τὸ Στάθη.

3. Ὅταν ἐκουράσθησαν νὰ κολυμβοῦν, ἀνέβηκαν στὴ βάρκα, ποὺ ἀκολουθοῦσε πάντα δεμένη πίσω ἀπὸ τὸ καΐκι. Ἐτράβηξαν καὶ τὸν Ἐράπη μέσα καὶ ἐξαπλώθηκαν νὰ ἡλιασθοῦν.

Τὰ κορμιά των ἀπ' τὸ κολύμβι, ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀπὸ τὸν ἀγέρα εἶχαν γίνει, σὰν χάλκινα. Ἐνοιωθαν

ὅμως ὅλα των τὰ μέλη δυνατὰ καὶ ἔλαστικά καὶ σὲ ὄλο τὸ σῶμα των νὰ πλημμυρίζῃ ἡ ὑγεία.

§ 32. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΦΥΓΗ

1. Ὁ Στάθης ἦτο ξαπλωμένος μέσα στὴν «Ἀργώ», πάνω στὸ πανί της, μὲ τὸν προσκοπικὸ γυλιό γιὰ προσκέφαλο καὶ τὴν κουβέρτα του πάντα τυλιγμένη κουλούρα. Τὰ κουπιά τῆς «Ἀργῶς» ἦσαν καλὰ βολεμένα μέσα. Ὁ Στάθης τὰ εἶδεν ὅλ' αὐτὰ καὶ τὸ μυαλό του ἄρχισε νὰ στρηφογυρίζῃ σὲ μιὰ σκέψι, πού τοῦ εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὸ πρῶι. Ἡ σκέψι του ἦτο αὕτη :

Εἶχαν ξανοιχθῆ πιά στὸ πέλαγος καὶ τὰ βουνὰ τῆς Χαλκιδικῆς ἐμαυρολογοῦσαν στὸν ὀρίζοντα πρὸς τὸ βοριά. Λιγάκι νὰ ἔπαιρνε νὰ φυσαῖ, θὰ ἔφθαναν στὸ Ἄγιο ν Ὀροσ. Κατόπι! Τί θὰ ἐγένετο κατόπι; Θὰ ἐφόρτωναν ξυλεία καὶ σὲ λίγες μέρες πάλι θὰ ἐγύριζαν πίσω στὸν Πειραιᾶ. Θὰ ἐγύριζε λοιπὸν πάλι καὶ αὐτὸς στὴ συνηθισμένη στεριανὴ ζωή, πού τὴν ἀντιπαθοῦσε τόσο. Στὸ σπίτι θὰ τὸν ἐτιμωροῦσαν βέβαια πολὺ αὐστηρά. Τὸ ἐκαταλάβαινε καὶ ὁ ἴδιος πῶς τὸ ἄξιζε. Καὶ τὸ χειρότερο· θὰ τοῦ ἔστεροῦσαν πιά ὀλότελα τὴν ἀγαπημένη του θάλασσα. Δὲν θὰ τοῦ εἶχαν καμιὰ ἐμπιστοσύνη πιά καὶ δὲν θὰ τὸν ἄφηναν νὰ μπῆ οὔτε σὲ βάρκα οὔτε σὲ καράβι. Καὶ αὐτὸς, πού εἶχε ὄνειρευθῆ τὰ ταξίδια τοῦ Ἰάσονα, τοῦ Ὀδυσσεά καὶ τοῦ Ροβινσῶνα, πότε θὰ ἐξανάβρισκε πάλι τὴν εὐκαιρία νὰ ταξιδεύσῃ;

2. Ήξανακοίταξε, ἕνα - ἕνα, τὰ τριγυρινὰ του πράγματα: τὸ πανί, ποῦ ἦτο ξαπλωμένος· τὰ κουπιὰ, ποῦ ἐπερίμεναν δυὸ χέρια νὰ τὰ περάσουν στοὺς σκαρμολύς¹⁾ καὶ νὰ κάμη πτερὰ ἢ « Ἀργώ ». "Α! ἢ Ἀργώ! Τὸ μυθικὸ καράβι λοιπὸν ἔτσι θὰ ἐγύριζε πάντα πίσω ἀπ' τὸ τρεχαντήρι, σὰ σκυλάκι δεμένο ἀπὸ τὸ σχοινί της; Δὲν θὰ ἐτιμοῦσε τὸ ὠραῖον της ὄνομα ἢ φελούκα τοῦ καπετὰν Νικήτα; Καὶ αὐτός, θ' ἄφηνε τὴν εὐκαιρία, μιὰ ποῦ ἔκαμε τὴν ἀρχὴ καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σπίτι του; "Α, ὄχι! Ἐσφίγγετο ἢ καρδιά του νὰ συλλογίζεται πὼς θὰ ἐκλείνετο πάλι μέσα στοὺς τέσσερεις τοίχους· πὼς δὲν θὰ ἔβλεπε πιά τὴ θάλασσα καὶ τὸν ὀλάνοικτον ὀρίζοντα. Μὲ θλίψι ἐσυλλογίζετο πὼς θὰ χάση τοῦτον τὸν ἀλμυρὸν ἀέρα, ποῦ ἐφυσοῦσε μέσα στὰ στήθια του ἢ θάλασσα. Θὰ χάση καὶ τὴν « Ἀργώ » τὴ νύκτα καὶ θὰ συμμαζεθεῖ στὸ κρεβάτι του. Δὲν θὰ ἔχη πιά τὴ φελούκα ἀπὸ κάτω του· δὲν θὰ τὴν νοιώθῃ νὰ τὸν νανουρίζῃ πάνω στὴ φεγγαρόφωτη θάλασσα, νὰ τὸν κουνῆ, σὰν παιδιάτικη κούνια. "Α, ὄχι! δὲν θ' ἄφηνε τὴν εὐκαιρία νὰ τοῦ φύγῃ ἀπ' τὰ χέρια του.

3. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ φύγῃ καὶ ἄρχισε νὰ καταστρώνῃ τὸ σχέδιό του. Ἐπρεπε νὰ βρῆ τρόπο νὰ ξεφύγῃ μὲ τὴν « Ἀργώ ». Νὰ τὴν πάρῃ καὶ νὰ φύγῃ. Ποῦ; "Οπου θέλει ὁ Θεός. Μακριά. "Οσο μπορεῖ πιὸ μακριά. Νὰ πηγαίνῃ σὲ χῶρες μακρινές καὶ ἄγνωστες. Νὰ ἰδῇ πολιτείες θαυμαστὲς καὶ ἀνθρώπους, ποῦ νὰ μιλοῦν ἄλλες γλῶσσες. Νὰ κάνῃ ἕνα ταξίδι μὲ περιπέτειες.

1) Σκαρμολύς=τὰ ξύλινα μικρὰ παλούκια, ποῦ μπήγουν στὰ χεῖλια τῆς βάρκας, γιὰ ν' ἀκουμβήσουν τὰ κουπιὰ.

Ἡ «Ἀργώ» ἦτο καλὴ καὶ ἀρκετὴ γι' αὐτό. Γιατὶ ὄχι; Λίγες μέρες πρὶν φύγη ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἄραξε στὸν Πειραιᾶ, ἓνα βαρκάκι, σὰν παιγνίδι. Δὲν ἦτο μεγαλύ-τερο ἀπὸ τὴ φελούκα τοῦ καπετὰν Νικήτα. Καὶ μέσα σ' αὐτὸ τὸ βαρκάκι εὐρίσκετο ἓνας Γερμανὸς φοιτη-τῆς, παιδάριο ἀκόμα. Ἐξεκίνησε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴ μα-κρινὴ πατρίδα του. Ἐταξίδευσε μέσ' ἀπὸ ποτάμια καὶ θάλασσες χωρὶς χρήματα καὶ χωρὶς νὰ ξαίρη ἄλλη γλῶσσα ἀπὸ τὴ δική του. Τὸ ἔκαμε καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν ἀγάπη, πού εἶχε στὰ ταξίδια καὶ στὶς περιπέτειες. Καὶ ἦτο Γερμανός. Ὅχι Ἑλληνόπουλο! Ἀπὸ τὴ φυλὴ δηλαδή, πού ἐνανουρίσθηκε μέσα στὰ καΐκια ἀπὸ τό-τε, πού ἐπρωτοφάνηκε στὸν κόσμο.

Θὰ ἔκανε καὶ ἐκεῖνος τὸ ἴδιο. Ὅλο τὸ ζήτημα ἦτο πῶς θὰ ἔπαιρνε τὴ βάρκα νὰ φύγη, χωρὶς νὰ τὸν νοιώσουν ἀπ' τὸ τρεχαντήρι. Θὰ εὕρισκε πάντα κά-ποιον τρόπο· θὰ εὕρισκε.

4. Ὅταν ὁ Πετρὴς ἀνέβηκε πάνω στὸ κατάστρωμα τοῦ καΐκιου, ὁ Στάθης τοῦ εἶπε πῶς ἐκεῖνος θὰ καθήσῃ ἀκόμα στὴ βάρκα μὲ τὸν Ἀράπη. Τὸν ἐπαρακάλεσε κίολας νὰ τοῦ ρίξη τὰ ροῦχα του καὶ καμιὰ γαλέτα. Ὁ Πετρὴς τοῦ ἔρριξε τὰ ροῦχα, ἓνα μεγάλο σταφύλι, μιὰ γαλέτα καὶ ἐλιές, τυλιγμένες σὲ χαρτί. Τὰ ἔφαγε μὲ μεγάλη ὄρεξι καὶ ἔδωσε καὶ στὸν Ἀράπη τὸ με-ρίδιό του ἀπὸ τὴ γαλέτα. Μασώντας τὴν ἐσυλλογί-σθηκε πῶς πρέπει νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ τρόφιμα γιὰ 4—5 ἡμέρες, γιὰ νὰ ἔχη νὰ τρώγη, ὥσπου νὰ πιάσῃ κάποιο λιμάνι. Τὰ δυὸ ψωμιά, πού εἶχε φέρει μαζί του, ἦσαν πάντα ἐκεῖ μέσα στὸ προσκοπικὸ σακκίδιό του. Εἶχαν

ξεραθῆ ἀπὸ τῆ ζέστη καὶ ἔγιναν σὰν παξιμάδια, γιατί ἴσαμε ἐκείνη τὴν ἡμέρα δὲν τὰ ἐθυμήθηκε. Αὐτὸ ὁ Στάθης τὸ ἐλογύριασε γιὰ καλοσημαδιά. Θὰ ἐφύλαγε τὰ ψωμιά αὐτὰ γιὰ ἐφόδιο τοῦ μεγάλου ταξιδιοῦ του. Καί, ὥσπου νὰ τὰ φάγη, ἔχει ὁ Θεός.

§ 33. ΜΙΑ ΝΥΚΤΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

1. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐπαιδεύετο ὁ καπετάνιος καὶ ὁ ναύτης του νὰ βοηθοῦν τὸ τρεχαντήρι μὲ τὸ μονοκοῦπι, γιὰ νὰ προχωρῆ ἀργά-ἀργά πάνω στὴν ἀκύμαντη θάλασσα. Ὁ καπετὰν Νικήτας ἐστενοχωρεῖτο βέβαια μ' αὐτὴ τὴν ἀργοπορία. Δὲν τὸ ἔδειχνεν ὁμως. Εἶχε ψηθῆ πιά μέσα στὴ ζωὴ τῶν ἰστιοφόρων. Καὶ ἐγνώριζε πῶς, ὅταν δουλεύης πλεούμενο μὲ πανιά, πρέπει νὰ ἔχης βουνὸ ὑπομονή. Δὲν μπορεῖς νὰ τὰ βάλῃς μὲ τὰ στοιχεῖα. Ὅταν φυσᾷ ἀγέρας, θὰ κοιτάξης πῶς νὰ τὸν ζέψῃς στὴ δούλευσί σου. Σὰν πέση ὁμως καὶ τὰ πανιά κρεμασθοῦν ἀδειανὰ ἀνάμεσα στὰ κατάρτια, τότε πρέπει νὰ κάμῃς ὑπομονὴ καὶ νὰ περιμένῃς. Ἐκανε λοιπὸν ὑπομονὴ καὶ ὁ καπετάνιος. Ἐπερίμενε τὸν καιρὸ νὰ φυσήξῃ. Καὶ στὸ ἀναμεταξύ ἐσυναλλάζετο στὸ μεγάλο κουπί καὶ στὸ τιμόνι μὲ τὸ ναύτη.

2. Τὰ παιδιὰ ἐψάρευσαν, καὶ κατόπι ἐμαγεύρουν τὸ βραδινὸ φαγητό. Καὶ ὅταν ἐτελείωσαν καὶ αὐτὴ τὴ δουλειά, ἐπρότειναν στὸν καπετάνιο νὰ τραβήξουν « ρ υ μ ο ὕ λ κ ι » τὸν « Ἅγιο Νικόλαο ». Ἦθελαν

νά ξεκουράσουν τούς μεγάλους ὅσο ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸ χέρι των.

Ἐτράβηξαν λοιπὸν κουπί, ὥσπου ἐκουράσθησαν. Κατόπι, ὅταν ἐβράδιασε καλά, ἔδεσαν πάλι τὴν «Ἄργώ» πίσω στὴν πρύμη καὶ ἀνέβηκαν στὸ κατάστρωμα, νά δειπνήσουν. Τότε, ἐνῶ ἔτρωγαν, ἀκούουν κάτω ἀπὸ τὴ βάρκα γαυγίσματα. Ὁ Πετρὴς ἐγέλασε :

—« Εἶναι ὁ Ἄράπης » εἶπε καὶ γκρινιάζει, πού τὸν ἐξεχάσαμε στὴν «Ἄργώ».

—« Ἄς καθήσῃ ἀπόψε ἐκεῖ » κάνει ὁ Στάθης. « Θὰ τοῦ πᾶω τὸ φαγί του, ὅταν κατεβῶ στὴ βάρκα γιὰ ὕπνο ».

Τὸ εἶπεν αὐτό, γιὰτὶ μέσα στὸ μυαλό του ἐγύριζεν ὀλοένα ἢ σκέψι τῆς φυγῆς. Ἦθελε νά εἶναι ἔτοιμος γιὰ τὴν πρώτη εὐκαιρία. Καὶ ἐλογάριαζε νά πάρῃ μαζί του καὶ τὸν Ἄράπη, σύντροφο στίς περιπέτειές του.

Σὰν ἀπόφαγαν τὰ παιδιά, ἐκάθησαν δίπλα στὸν καπετάνιο, κοντὰ στὸ τιμόνι. Τὸ φεγγάρι δὲν εἶχε βγῆ ἀκόμα καὶ οἱ ἀστερισμοὶ ἐφεγγοβολοῦσαν ὀλοκάθαροι πάνω στὸ στερέωμα.

3. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἀπὸ μακριὰ ἐφάνηκαν ἕνα πλῆθος φῶτα ν' ἀρμενίζου γρήγορα πάνω στὴ θάλασσα. Κατόπι ἀκούσθηκε μέσα στὴν ἡσυχία τῆς νύκτας ὁ βαρὺς ρυθμὸς τῆς μηχανῆς. Ἦτο ἕνα βαπόρι, πού ἐπερνοῦσε στὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντα.

Ὁ καπετάνιος, βλέποντάς το, εἶπε:

« Εἶναι τὸ βαπόρι τῆς γραμμῆς. Φεύγει ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη. Προχωρεῖ ἀγκαλιαστὰ γύρω στὴ Χαλκιδικὴ καὶ πιάνει τὰ λιμάνια τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης ».

Τὸ βαπόρι ἐπέρασε κοντά των καὶ ὕστερα ἐξεμάκρυνε κατὰ τὸ Ἅ γ ι ο ν Ὁ ρ ο ς ὀλοφώτιστο καὶ μεγαλόπρεπο. Τὸ τρεχαντήρι ἀπόμεινε νὰ τσαλαβουτᾷ τὸ κουπί του! Κατόπι ἐσταμάτησε καὶ αὐτό.

«Ἄϊντε, πήγαινε νὰ ξαπλώσης καὶ σύ, Ἄντωνη!» εἶπεν ὁ καπετάνιος στὸ ναύτη. «Σῦρε πάνω καὶ τὸ κουπί. Ἄμα ἰδοῦμε πὼς δὲν φυσήξῃ ὡς τὸ πρωί, ἔχομε καιρὸ νὰ ξαναρχίσωμε πάλι».

Ὁ ναύτης ἔκαμεν ὅπως τοῦ παράγγειλε· κατόπι ἐσκάλωσε καὶ ἐκοίταξεν ἄν φέγγουν καλὰ τὰ χρωματιστὰ φανάρια τοῦ καϊκιοῦ. Ὑστερα ἔφαγε, ἐκαλονύκτισε καὶ κατέβηκε στὸ ἀμπάρι.

4. «Πάει, ἐχάθηκε!» λέγει ὁ Πετρήs κοιτάζοντας τὸ βαπόρι, πού ἔστρηβε τὸν κάβο τῆs Κασσάνδρας.

—«Αὐτὸ δὲν περιμένει τὸν καιρὸ νὰ φυσήξῃ» λέγει καὶ ὁ Στάθης.

—«Ἔ, βέβαια» ἀπαντᾷ πειραγμένος λίγο ὁ καπετάν Νικήτας. «Ὁ ἄνθρωπος κάνει τίς ἐφευρέσεις του, γιὰ νὰ εὐκολύνεται. Ἀπὸ τότε, πού ἐβγήκεν ὁ ἀτμός, ξέπεσαν τὰ ἱστιοφόρα. Ὅλα στὴ ζωὴ ἔχουν τὴν ἀνατολὴ καὶ τὴ δύσι τους. Ἀκόμα καὶ ὁ ἥλιος. Ἐγὼ ὡστόσο ἀγαπῶ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο» ἀπ' ὅλα τὰ ὑπερωκεάνεια τοῦ κόσμου. Γιατί ἐγὼ τὸ ἔστησα αὐτὸ τὸ καϊκι μὲ τὸν ἴδρωτα τῆs δουλειᾶs μου. Ἐδούλεψα ὅλα τὰ νιάτα μου, γιὰ νὰ τὸ κάμω. Ἄν εἶναι ἄξιος ὁ Πετρήs, ἄς κάμῃ ἓνα πιὸ μεγάλο. Μπορεῖ κιόλαs ἓνα βαπόρι δικό του».

—«Καὶ ἄν σταθῶ ἄξιος, πατέρα, νὰ τὸ κάμω, πάλι ἀπ' τοῦ «Ἄϊ Νικόλα» μας τὰ μαδέρια θὰ βαστᾷ, ὅ,τι

καὶ νὰ εἶναι», λέγει ἀπαντώντας στὸ παράπονο τοῦ πατέρα του ὁ Πετρήs.

—«Μὰ καὶ ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο», πετιέται καὶ ὁ Στάθης. «Ἄλλο νὰ θαυμάζῃ κανένας καὶ ἄλλο ν' ἀγαπᾷ. Πιο πολὺ μάλιστα ἀγαπῶ τὴν «Ἀργώ» ποὺ μ' ἐγνώρισε πρώτη μὲ τὴ θάλασσα. Καμιὰ φορά, καπετὰν Νικήτα, νὰ τὸ ξέρετε θὰ σᾶς ζητήσω νὰ τὴν ἀγοράσω τὴν «Ἀργώ».

—«Ὅταν θὰ γίνῃς λόρδος βέβαια» ἀντίκοψε γελώντας ὁ καπετάνιος.

§ 34. ΖΕΦΕΥΓΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΕΧΑΝΤΗΡΙ

1. Ἐκουβέντιασαν ἔτσι κάμπτωση ὥρα. Ὑστερα ὁ καπετάνιος ἐπαράδωσε τὸ τιμόνι στὸ γιό του:

«Ἐγὼ θὰ κατεβῶ νὰ κοιμηθῶ» τοῦ λέγει. «Κάθησε σύ, Πετρή, στὸ δοιάκι τῶρα, ποὺ εἶναι εὐκολ' ἢ δουλειά. Θὰ κρατᾷς «ρ ό τ α»¹⁾ ὅλο κατὰ τὴ Χαλκιδική. Ἄν βαρεθῆς, δέσε τὸ δοιάκι ὅσο δὲν φυσᾷ καθόλου. Ὅμως μὴ φύγῃς ἀπὸ κοντά. Καὶ μόλις δῆς πῶς κάνει νὰ βγάλῃ ἀγέρα, ξύπνα με ἢ ξύπνα κάτω τὸν Ἀντώνη μας».

—«Καλά, πατέρα».

—«Καλονύκτα σας, παιδιά», ἐχαιρέτησε ὁ καπετάνιος. «Μὲ τὸ καλὸ νὰ ξημερωθοῦμε καὶ αὔριο».

2. Ὅταν ἔμειναν μονάχα τὰ παιδιά, ἐκατάλαβαν πόσο ἦσαν κουρασμένα. Κανένας τῶν δὲν εἶχε διάθεσι γιὰ κουβέντα. Σὲ λίγο ὁ Στάθης ἐκαλονύκτισε καὶ ἐγλύ-

1) Ρ ό τ α=γραμμὴ.

στρησε στην «'Αργώ». 'Ο 'Αράπης ἐξύπνησε καὶ τὸν ὑποδέχθηκε μέ χάδια. 'Ο Στάθης τοῦ ἔδωσε ἕνα σωρὸ ξεροκόμματα καὶ ἀποφάγια φυλαγμένα. Τοῦ ἔχυσε καὶ νερὸ ἀπ' τὸ προσκοπικὸ του παγοῦρι μέσα στὸν ξυλένιο κουβά.—'Υστερα ἐξάπλωσε κοντὰ του πάνω στὸ πανὶ τῆς βάρκας. 'Ομως δὲν ἤμποροῦσε νὰ κοιμηθῆ. Οὔτε καὶ ἔνοιωθε καμιὰ διάθεσι. Τὸ σχέδιο τῆς φυγῆς του ἐγύριζε καὶ ἐξαναγύριζε μέσα στὸ κεφάλι του. Τὸ ἐξέταζεν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ λογαριάσῃ ὅλα τὰ καθέκαστα. Ἐκόντυνε ὅσο ἤμποροῦσε τὸ παλαμάρι τῆς πρύμης, ποὺ ἦτο δεμένη ἢ «'Αργώ» πίσω ἀπὸ τὸ καίκι. Ἔτσι ἡ βάρκα ἐπλησίασε πολὺ κοντὰ στὸ τιμόνι τοῦ «'Αγίου Νικολάου» ὥστε νὰ μὴ φαίνεται πίσω ἀπ' τὸ καίκι παρὰ, σὰν ἔσκυβε κανένας ἀπὸ τὴν πρύμη. Γιὰ νὰ δοκιμάσῃ μάλιστα, ἐφώνασε τοῦ Πετρῆ:

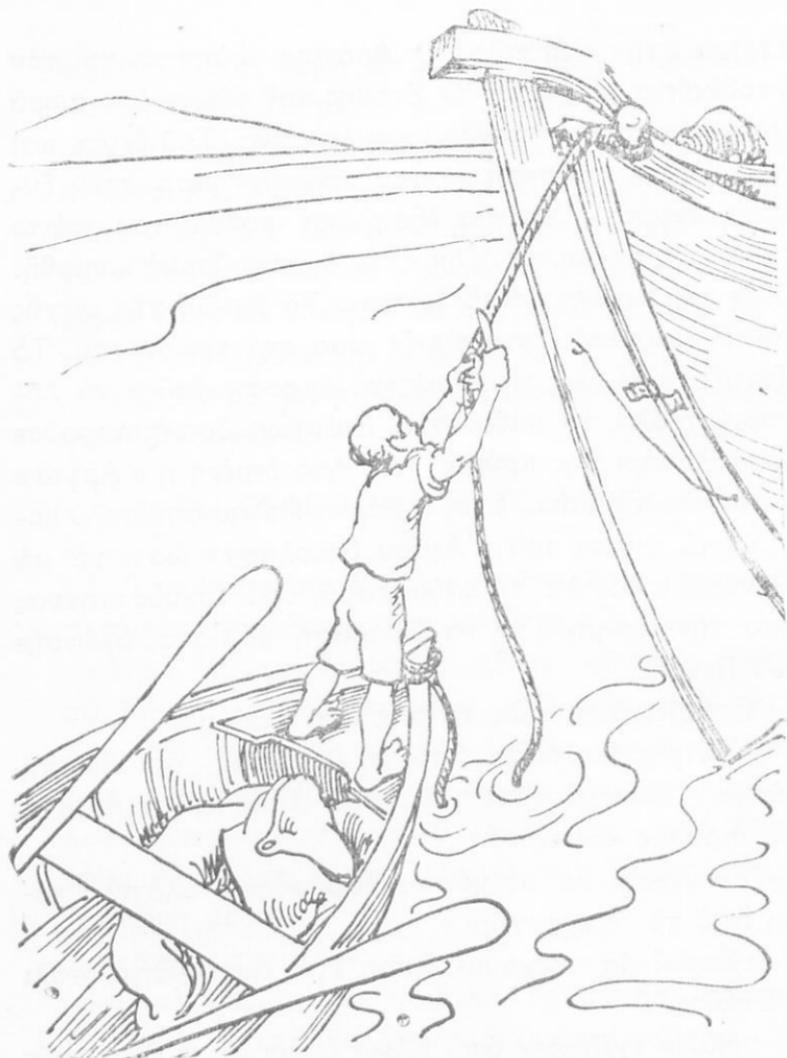
«'Ε, καπετάνιε, πῶς τὰ πᾶς στὸ τιμόνι;»

'Ο Πετρῆς ἐκοίταξεν ἀπὸ τὴ θέσι του, δὲν εἶδε τὴ βάρκα. Ἔσκυψε τότε γελαστὸς ἀπὸ τὴν κουπαστὴ τῆς πρύμης καὶ εἶπε:

«'Εκόντεψα νὰ σὲ χάσω. Ἐκρύφθηκες ὀλότελα κάτω ἀπὸ τὸ τρεχαντῆρι».

—«Σπουδαῖα τρέχουμε ὅμως, ἔ;» ἀστειεύθηκε πάλι ὁ Στάθης.

—«Ναί!» ἐγέλασεν ἀπὸ πάνω ὁ Πετρῆς. «Ἔτσι, πῶς πηγαίνομε, κάνουμε κάπου δέκα μίλια στὸ χρόνο. Βλέπεις, οὔτε κουνάει τὸ ἔρημο. Μόνο μὲ τέτοια ψόφια θάλασσα μοῦ δίνει τὸ τιμόνι ὁ πατέρας στὸ χέρι. Θὰ τὸ

Ἄρχισε νὰ κόβη χωρὶς θόρυβο τὸ παλαμᾶρι.

δέσω λοιπὸν καὶ ἐγὼ καὶ θὰ τὸν πάρω λιγάκι δίπλα πάνω στὸ δοιάκι» καὶ τὸν ἔκαλονύκτισε.

3. Ἐπαυσαν νὰ μιλοῦν. Ὁ Στάθης ἔκανε πῶς κοιμᾶ-

ται. "Όμως άκουε και την παραμικρή κίνηση, πού έκανε ο Πετρήs, να στερεώση τὸ δοιάκι μ' ένα σχοινί, για να μην τὸ κρατᾷ με τὰ χέρια. Κατόπι τὸν εἶδε πού έτυλίχθηκε μέσα στην κουβέρτα του και άκούμπησε πάνω στο δοιάκι, άγκαλιάζοντάς το. "Άκουσε σέ λίγο τὸ ροχαλητό του και έκατάλαβε πὼς ὁ φίλος του τὸν έπῆρε για καλά.

'Ανασηκώθηκε τότε σιγά - σιγά, νοιώθοντας την καρδιά του να κτυπᾷ δυνατά. 'Εξεκούμπωσε από τὸ λουρι τῆς μέσης του τὸν κρεμαστό προσκοπικὸ σουγιά του, έσηκώθηκεν ὀρθιος και ἄρχισε να κόβη χωρίς θόρυβο τὸ παλαμάρι, πού τὸν ένωνε με τὸ τρεχαντῆρι, ὅσο ἤμποροῦσε πιὸ ψηλά. "Έτσι θα ἔπαιρνε μαζίτου περισσότερο σχοινί. "Όταν έτελείωσεν αὐτὴ τὴ δουλειά, έξανακάθησε στὴ βάρκα και ἔβαλε πάρα πολὺ ἀργά και χωρίς θόρυβο τὰ κουπιά στους σκαρμούς τῆς φελούκας. 'Ο 'Αράπης έξύπνησε, έσήκωσε τὸ κεφάλι του και τὸν έκοίταξε ἀπορώντας, σὰ να τὸν έρωτοῦσε : «Τί σκαρώνεις αὐτοῦ ; »

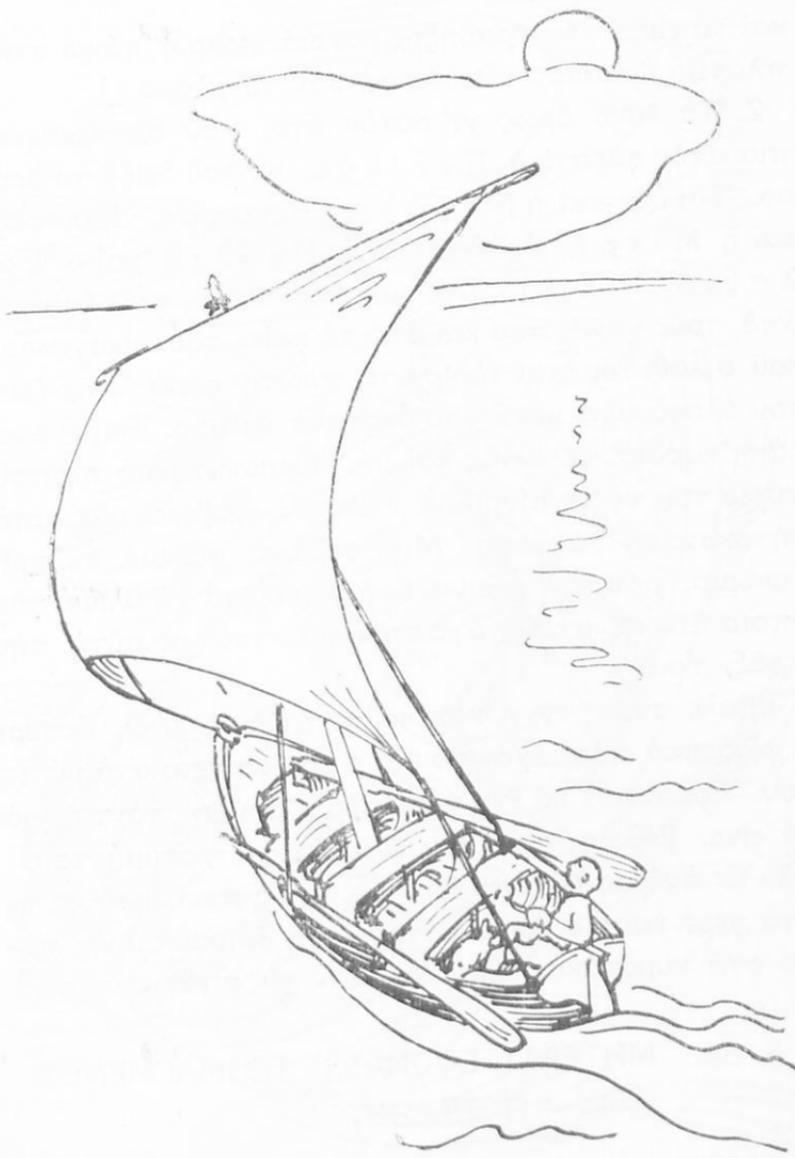
'Ο Στάθης τοῦ έχάιδευσε τὸ κεφάλι και τὸν έσπρωξε χάμω, για να ξανακοιμηθῆ. Τὸ ζῶο έκατάλαβε και ἤσύχασε πάλι, χωρίς να βγάλη τσιμουδιά. Τότε ὁ Στάθης έκάθησε στὸν πάγκο και ἄρχισε ἀπαλὰ ἀπαλὰ να τραβᾷ κουπὶ και να ξεμακραίνη από τὸ καΐκι προχωρώντας ἀντίθετα τοῦ कारαβιοῦ. 'Επροσπαθοῦσε μήτε ν' άκούωνται τὰ κουπιά, πού έτρίβοντο πάνω στην κουπαστή, μήτε τὸ νερὸ να πιτσιλίζη καθόλου την ὦρα, πού έπτέρωναν έξω από τὴ θάλασσα.

§ 35. ΟΛΟΜΟΝΑΧΟΣ ΣΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

1. Σάν ξεμαύκρυνε κάμποσο, ὥστε νὰ μὴ φοβεῖται νὰ τὸν ἀκούσουν, ἐσηκώθηκε, ἐμετατόπισε τὸν Ἀράπη καὶ ἐστερέωσε στὴ μέση τῆς βάρκας τὸ μικρὸ πανὶ τῆς, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὰ κουπιὰ. Ἀπεναντίας ἔλαμνε τώρα πιὸ γρήγορα καὶ πιὸ δυνατὰ. Καὶ ἔτσι σὲ λίγο ἦτο πιὰ ἀδύνατο νὰ ξεχωρίσῃ κανένας ἀπὸ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο» τῆ βάρκα τῆ νύκτα. Ὑστερ' ἀπὸ καμιὰν ὥρα ἓνα σύννεφο ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ βοριά καὶ ἐσκέπασε σιγὰ-σιγὰ τὸ φεγγάρι. Τότε ἡ θάλασσα ἐσκοτείνιασε καὶ μιὰ πολὺ πολὺ ἐλαφριά πνοὴ ἔκανε τὰ νερὰ νὰ ἀνατριχιάσουν. Ἀνατρίχιασε καὶ ὁ Στάθης μαζί· ἀπὸ τρομάρα καὶ ἀπὸ χαρά.

Ἀπὸ τρομάρα, γιατί πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του ἔμενε ὀλομόναχος μέσα σὲ μιὰ σκοτεινὴ θάλασσα ἀνάμεσα στὴν ἀπεραντοσύνη. Ἀπὸ χαρά, γιατί ἔβλεπε τὸ πανάκι του πῶς ἔκανε νὰ φουσκώνῃ, σὰν ἓνα πουλί, ποὺ δοκιμάζει τὰ πτερά του, γιὰ νὰ πετάξῃ. Αὐτὸ τὸν ἐχαροποιοῦσε, γιατί εἶχεν ἀρχίσει πιὰ νὰ κουράζεται ἀπὸ τὸ κουπί. Ἐβγαλε λοιπὸν τὰ κουπιὰ ἀπὸ τοὺς σκαρμούς καὶ τὰ ἐπλάγιασε στὴ θέσι των. Κατόπι ἐτράβηξε τὸ τιμόνι κάτω ἀπὸ τὸ σανίδι τῆς πρύμης, τὸ ἐπέρασε πάνω στοὺς στρόφιγγές του, ἔβαλε τὸ δοιάκι καὶ ἐκάθησε πίσω νὰ τιμονιάρῃ. Ἐγύρισε καὶ ἐκοίταξε γύρω στὸ σκοτεινὸ ἄγνωστο : « Ποῦ νὰ τραβήξω; » ἀναρωτήθηκε τότε δειλιασμένος.

— « Ποῦ νὰ τραβήξῃς; » ἀπάντησεν ὁ ἴδιος. « Ὅπου

“Εβλεπτε με χαρά πώς τὸ πανάκι ἄρχισε νὰ φουσκώνει.

καὶ νὰ εἶναι. Νὰ τραβήξης μακριά, μακριὰ πάνω στὴν πλατεῖα θάλασσα· ἐλεύθερος, σὰν τὸ γλάρο »!

2. Τὸ κακὸ ὅμως γι' αὐτὸν ἦτο, πού δὲν ἐφαίνετο πιά στὸν οὐρανὸ ὁ Πολικός, νὰ τοῦ δείξη τὸ δρόμο. Ἐσβυσε καὶ ἡ Μεγάλη Ἀρκτος, ἐβούλιαξε καὶ ἡ Μικρὴ, ἐχάθηκε καὶ ἡ Πούλια καὶ ὁ Γαλαξίας. Ἐπειτα ἦτο καὶ ἓνα παιδί, πού ἔφευγεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπὸ τὸ καΐκι τοῦ οικογενειακοῦ φίλου του καὶ εὐρίσκετο πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του ὀλομόναχο μέσα στὸ σκοτεινὸ ἄπειρο. Ἐπρεπε νὰ κάμη καρδιά, θέλοντας καὶ μὴ. Ἐνοιωθεν ἀπὸ παντοῦ γύρω του νὰ βγαίνει μιὰ σιωπηλὴ φοβέρα μέσ' ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ θάλασσα. Μιὰ φοβέρα, σὰ μιὰ σκληρὴ τιμωρία, πού τοῦ ἐτοίμαζεν ἡ μοῖρα γιὰ τὴ θλίψι, τὴν ὁποία ἔδωσε στους ἀγαπημένους του με αὐτὴ τὴν πράξι του.

Ἐβαλε στὴν τύχη κάποιον φωτεινὸ σημάδι, ἀστὴρ ἢ φῶς, πού πότε ἐχάνετο καὶ πότε ἐφαίνετο στὰ μάτια του. Ἐφρόντισε νὰ ἔχη τὸν ἀγέρα πρῦμο πάντα, γιὰ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς δὲν ἀλλάζει τὴ γραμμὴ του.

3. Ὁ ἀγέρας ὀλοένα ἐδυνάμωνε. Τὸ πανὶ ἐφούσκωσε στὰ γερά καὶ ἡ « Ἀργώ » ἔτρεχε, σὰ δαιμονισμένη, πάνω στὰ κυματάκια, πού ἄρχισαν νὰ σηκώνωνται.

§ 36. ΜΗΤΕΡΑ! ΕΦΩΝΑΞΕ ΤΡΟΜΑΓΜΕΝΟΣ Ο ΣΤΑΘΗΣ

1. Ὁλητὴ νύκτα ἐπιδεύθηκε ἔτσι μέσα στὰ κύματα Ὁ ἀγέρας ὄλο καὶ ἐδυνάμωνε. Ἡ βάρκα ἔγερνεν ἐπι-

Σε λίγο ένοιωσε μία ζεστή αναπνοή στο πρόσωπό του.

κίνδυνο. Ὁ Ἀράπης, ποὺ ἐκαταλάβαινε τὸν κίνδυνο, ἐσήκωνε τὸ κεφάλι του, ἐμύριζε τὸν ἀέρα καὶ ἐγαύγιζε δυνατὰ καὶ λυπητερὰ κατὰ τὸν μαῦρον οὐρανό. Ὁ-ταν ὁ Στάθης εἶδε πῶς ὁ ἄνεμος ἐδυνάμωσε πολὺ, κατέβασε τὸ πανί καὶ ἀπόμεινε ξυλάρμενος. Ἐδοκίμασε νὰ μεταχειρισθῇ τὰ κουπιά. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὰ στερεώσῃ στοὺς σκαρμούς, τοῦ τὰ ἄρπαπαξεν ἢ θάλασσ' ἀπὸ τὰ χέρια του. Σὲ λίγο καὶ ἓνα δυνατὸ κύμα τοῦ ἐπῆρε τιμόνι καὶ δοιάκι μαζί καὶ τὰ πέταξε μακριὰ ἀπὸ τὴ βάρκα. Τότε ἀπελπίσθηκε πιά ὀλότελα. Ἐπεσε μέσα στὴ βάρκα, ἀγκάλιασε τὸν μπγάγκο καὶ ξέσπασε σὲ δυνατὰ ἀναφυλλητά. Σὲ λίγο ἔνοιωσε μιὰ ζεστὴ ἀναπνοὴ στὸ πρόσωπό του καὶ ἓνα ὑγρὸ χᾶδι στὸ μάγουλο. Ἦτο ὁ Ἀράπης, ποὺ τὸν ἔγλειφε, σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε: «Ἐλα, κάνε καρδιά!. Μὴν ἀπελπίζεσαι ἔτσι!...»

Ἀγκάλιασε τὸ πιστὸ ζῶο καὶ ἔνοιωσε τὸ ζεστὸ κορμί του νὰ τρίβεται κοντά του μὲ ἀφοσίωσι.

2. Τὰ κύματα ἤρχοντο καὶ ἔσπαζαν ἀπάνω στοὺς δυὸ καὶ τοὺς ἐκατάβρεχαν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ Στάθης ἔβλεπε τὴ βάρκα πότε νὰ κατεβαίνη μέσα σὲ ὑγρὲς χαράδρες καὶ πότε νὰ σηκώνεται στὴ ράχι ψηλῶν κυμάτων, σὰν καρυδόφυλλο. Τότε ἐσφίγγετο δυνατὰ πάνω στὸν Ἀράπη μὲ τὰ δάκτυλά του γαντζωμένα στὴ δασιὰ προβιά του καὶ ἐπερίμενε κάθε στιγμή νὰ βρεθῇ στὴ θάλασσα.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ μαρτύριο ἐξάνοιξε στὴν ἀνατολὴ τὸ γαλανὸ μάτι τῆς αὐγῆς. Ἐσήκωσε τὸ κεφάλι μὲ κάποιαν ἐλπίδα πρὸς τὸ λίγο ἐκεῖνο φῶς καὶ

τότε μὲ κτυποκάρδι ἐξεχώρισε κάπου ἐκεῖ κοντὰ τῆ στεριά. Ἦτο ἕνας μικρὸς κάβος, ποὺ ἔβγαине μέσ' ἀπ' τὸ κῦμα, μεσοπέλαγα. Ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ ἐπροσπάθησε νὰ κατατοπισθῆ. Ἡ στεριά ἦτο μόλις καμιὰ πενηνταριὰ μέτρα μακριά. Ὁ ἀγέρας ὅμως ἔσπρωχνεν ἔτσι τὴ βάρκα, ὥστε ἐφαίνετο πὼς θὰ τὴν ἔσερνε πρὸς τὸ πέλαγος, προσπερνώντας ἐκείνη τὴ στεριά.

3. Ἐπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὴν πλησιάσῃ. Ἄν εἶχεν ἕνα κουπί, ἴσως δὲ θὰ τοῦ ἦτο δύσκολο μὲ ὄλη τὴν κούρασι καὶ τὸ κρῦο, ποὺ ἐμούδιαζε τὸ βρεγμένο κορμί του. Ὡστόσο ἀποφάσισε νὰ πῆσῃ κολυμβώντας. Ἐβγαλε τὰ παπούτσια καὶ τὸ σακκάκι καὶ ἐτοιμάσθηκε. Ἐρριξε κατόπι μιὰ ματιὰ στὰ πράγματά του. Ἐπῆρε τὸν προσκοπικὸ γυλιό του, τὸν ἔδειξε στὸν Ἀράπη καὶ τοῦ ἐφώνασε:

«Μπρός, Ἀράπη, πάρ'το!». Καὶ τὸν πέταξε στὴ θάλασσα.

Ὁ Ἀράπης ἐπήδησε, χωρὶς νὰ διστάσῃ, στὰ κύματα. Κατόπι ἐπέταξε καὶ τὸ πανὶ τῆς βάρκας ἔτσι, ὅπως ἦτο δεμένο μὲ τὸ κοντάρι του, καὶ τὸ σακκίδιο μὲ τὰ ψωμιά, ἀφοῦ τὰ ἔδεσε στὸν ξυλένιο κάδο. Τελευταῖα ἐπήδησε καὶ αὐτὸς στὴ θάλασσα μόνο μὲ τὸ παντελόνι καὶ τὸ πουκάμισο καὶ ἄρχισε νὰ κολυμβᾷ.

Μ' αὐτὸ δὲν ἦτο κολύμβι. Ἦτο ἕνα ἄγριο πάλεμα μὲ τὰ κύματα ἐνὸς παιδιοῦ, ἀφανισμένου ἀπὸ τὴν κούρασι, τὴν κακοπάθειαν καὶ τὴν ἀγρύπνια. Τὸ νερὸ τὸν ἔπαιζε σὰ φύκι· τοῦ ἐμούδιαζε σιγά-σιγά τὰ μέλη· τὸν ἐκτυποῦσε κατάμουτρα καὶ τὸν ἐτύφλωνε. Καὶ αὐτὸς, ἐξαντλημένος, μὰ ὄχι καὶ ἀπελπισμένος, ἀγωνίζετο νὰ

κρατήση τῆ ζωῆ του στὴν ἐπιφάνεια. Νὰ τὴν κρατήση μὲ τὰ δόντια του! Ἐκολυμποῦσε, μὰ ἡ στεριά τοῦ ἐφαίνετο στὴν ἴδιαν ἀπόστασι κάθε φορά, πού ἐπρόφθαινε νὰ τὴν ἰδῆ. Εἶχε τὴν ἐντύπωσι πὼς ἐκτυπᾶτο ἕναν αἰῶνα ἔτσι μὲ τὰ κύματα...

Στὸ τέλος ἀπόκαμε. Τὰ μάτια του ἐθόλωσαν καὶ τὰ αὐτιά του ἄρχισαν νὰ σφυρίζουν. Ἐκανε νὰ κινήσῃ ἀκόμα τὰ χέρια καὶ νὰ κλωστήσῃ μὲ τὰ πόδια του, μὰ ἔνοιωσε πὼς ἦσαν ἀκίνητα, σὰν ξένα. Τῆ στιγμή ἐκείνη αἰσθάνθηκε ξαφνικά ἕνα δυνατὸ πόνου στὸ σβέρκο, σὰ νὰ τοῦ ἐτρυποῦσαν τὰ κρέατα. « Μητέρα »! ἐφώναξε τρομαγμένος. Καὶ ἀμέσως ἐβούλιαξε μέσα στὴν ἀνυπαρξία, χωρὶς νὰ φθάσῃ στ' αὐτιά ἢ κραξιά του...

§ 17. ΟΙ ΔΥΟ ΝΑΥΑΓΟΙ

1. Ἐπέρασε πολλὴ ὥρα ἀπὸ τότε, πού ὁ Στάθης ἔχασε τὴν αἴσθησί του. Ὄταν ἄρχισε νὰ τοῦ ξανάρχεται, ἔνοιωσε, σὰ νὰ ἔβγαινε μέσα ἀπὸ τὴ ζάλη ἐνὸς κακοῦ ὄνειρου. Τὸ σῶμα του ἦτο πολὺ κουρασμένο καὶ τὸ μυαλό του ἐκαθάριζε σιγὰ - σιγὰ ἀπὸ τὸ σκοτάδι, πού ἦτο ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα βυθισμένος.

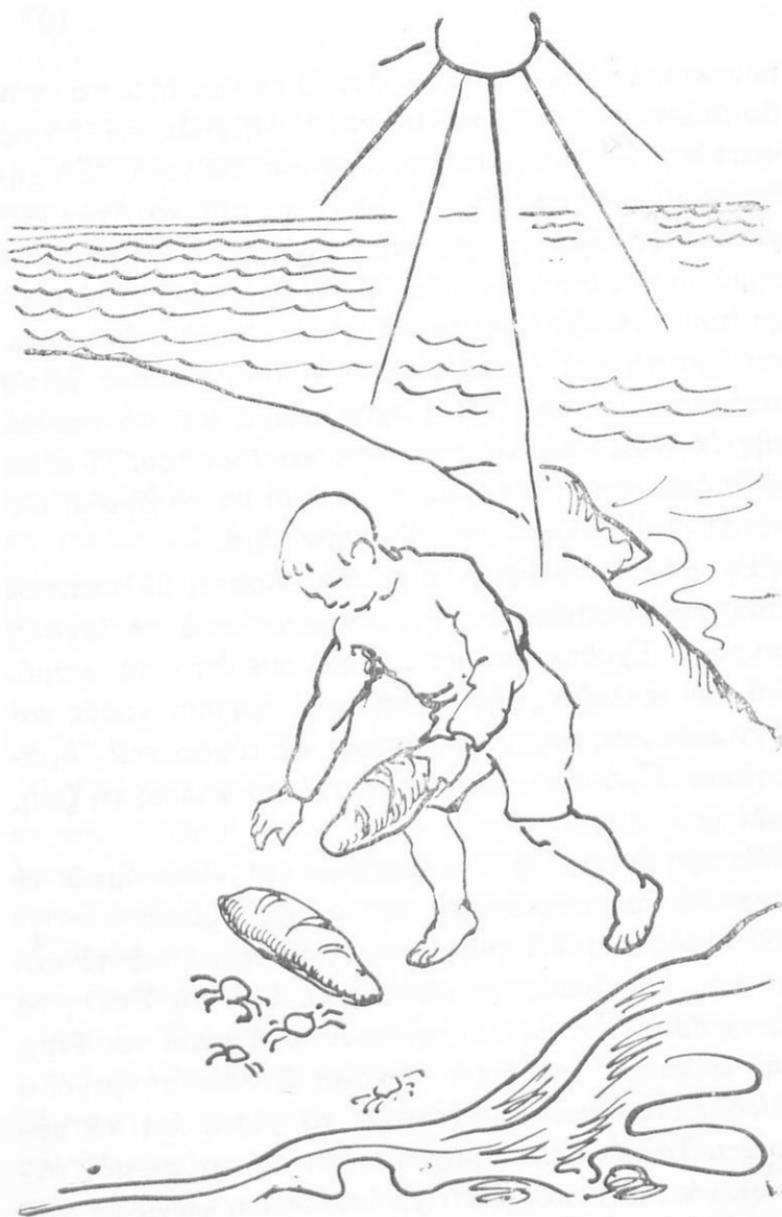
Ἄνοιξε τὰ μάτια του μὲ κόπο καὶ πάλι τὰ ἔκλεισε, γιατί τὸν ἐκτύπησε κατάματα ὁ ἥλιος. Ἀφέθηκεν ἔτσι κάμποση ὥρα σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι. Κατόπι ἀπλωσε τὰ χέρια πασπατεύοντας γύρω. Ἐφούχτωσε τὸ ζεστό ἄμμο. Τότε τὰ δάκτυλά του ἐμπλέχθησαν μέσα σὲ μαλλιά. Ἀνασηκώθηκε στὸν ἀγκῶνα καὶ εἶδε τὸν Ἀράπη νὰ κοιμᾶται δίπλα του βαθεῖα. Τότε τὰ ἔθυ-

μήθηκε και τὰ ἐκατάλαβεν ὅλα. Ὁ σκύλος ἦτο, πού τὸν ἄρπαξε τὴν κρίσιμη στιγμή και τὸν ἔβγαλε στὴ στεριά κρατώντας τὸ κεφάλι του ἔξω ἀπ' τὸ νερό. Ἐθυμήθηκε τὸν πόνο, πού εἶχε νοιώσει στὸ σβέρκο, ὅταν ἔλιγοθυμοῦσε. Ἐβαλε τὸ χέρι πίσω και ἔπιασε τὰ ματωμένα σημάδια τῆς δαγκωματιᾶς. Ὁ Ἀράπης μαζί με τὸ ροῦχο τοῦ ἄρπαξε λίγο και τὸ πετσί. Ἐκεῖ πέρα ἦσαν και ὅλα τὰ πράγματά του : ὁ γυλιός, ὁ κάδος, με τὸ σακκίδιο, πού εἶχε τὰ ψωμιά· ἀκόμα και τὸ πανάκι τῆς « Ἀργῶς » δεμένο στὸ μικρὸ κοντάρι του. Τί κόπο και πόσες προσπάθειες νὰ ἔκανε, γιὰ νὰ τὰ βγάλῃ ὅλ' αὐτά! Και πρῶτα ἀπ' ὅλα τὸν ἴδιο.

Ἐγύρισε και ἐκοίταξε πάλι τὸν Ἀράπη με συκίνησι ἔτσι, πού ἐκοιμᾶτο κατατσακισμένος ἀπὸ τὴ μεγάλη κούρασι. Ἐχύθηκε και τὸν ἀγκάλιασε ἀπὸ τὸ λαιμό. Και τὸν ἐφιλοῦσε, τὸν ἐφιλοῦσε με δάκρυα χαρᾶς και εὐγνωμοσύνης μουρμουρίζοντας : « Σ' εὐχαριστῶ, Ἀράπη μου! Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου! Μοῦ ἔσωσες τὴ ζωὴ, καλέ μου φίλε!»

Ὅστερ' ἄρχισε νὰ τὸν χαϊδεύῃ και ν' ἀκουμπᾷ τὸ μάγουλό του στὸ κεφάλι τοῦ ἀγαθοῦ ζώου.

2. Ὁ Ἀράπης ἐξύπνησε· ἐτέντωσε τεμπέλικα τὰ πόδια του και ἄνοιξε τὰ μάτια του. Εἶδε τὸ Στάθη νὰ τὸν χαϊδεύῃ και ἐκίνησε τὴ φουντωτὴ οὐρά του ἔτσι πού ἐσάρωσε τὴν ἄμμο. Κατόπι ἔβγαλε τὴ μεγάλη γλώσσα του και τοῦ ἔγλειψε τὰ χέρια και τὰ μάγουλα. Τὰ καστανά του μάτια τὸν ἐκοίταζαν, σὰν ἀνθρωπινά. Μόνο πού δὲν εἶχε ἀνθρώπινη φωνὴ νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ὅμως πάλι ὁ Στάθης ἐκαταλάβαινε τὴ φιλικὴ

220 πῆγε νά σηκώσῃ τὰ ψωμιὰ ἀπὸ χάμω, ἐβγῆκαν ὅπρὸ μέσο
ἓνα κοπάδι καβούρια.

ματιὰ τοῦ σκυλιοῦ, τὸ γλείψιμο καὶ τῆς οὐρᾶς τὰ κου-
νήματα. Ὁ Ἀράπης ἤθελε νὰ πῆ :

«Τί μ' εὐχαριστεῖς; Ζεχνᾶς πὼς καὶ σὺ μοῦ ἐγλύτωσες
τὴ ζωὴ τότε, ποὺ τὰ παλιόπαιδα ἐκεῖνα ἐπήγαιναν νὰ
μὲ πνίξουν; Δὲν καταλαβαίνεις πὼς δὲν μοῦ χρεωστεῖς
καμμιά χάρι γι' αὐτό, ποὺ σοῦ ἔκαμα;»

3. Ὁ Στάθης ἐσηκώθηκε καὶ ἐκοίταξε πέρα μακριὰ
στὴ θάλασσα, ποὺ ἄστραπτεν ὅλο γαλήνη. Τὸ μάτι
του ἐγύρευε τὴν «Ἀργώ». Τώρα καὶ ἄλλη μιὰ φορά
«Ἀργώ». Τὰ κύματα τὴν εἶχαν συνεπάρει καὶ θὰ τὴν
ἐπέταξαν ποιός ξαίρει σὲ ποιάν ἀκρογιαλιά. Ὁ ἥλιος
ἦτο στὴ μέση τ' οὐρανοῦ καὶ πιὸ κάτω. Ἦτο λοιπὸν
περασμένο μεσημέρι. Ἐλογάριασε πὼς θὰ εἶχε κοιμηθῆ
καμιὰ δεκαριὰ ὥρες. Τὰ ροῦχα του εἶχαν στεγνώσει
ἀπάνω του. Καὶ τὰ ψωμιά, ποὺ ἐφούσκωσαν ἀπὸ τὴ
θάλασσα, εἶχαν καὶ αὐτὰ ξεραθῆ στὸν ἥλιο.

Ὅταν ἐπῆγε νὰ τὰ σηκώσῃ ἀπὸ χάμω, ἐβγῆκαν ἀπὸ
μέσα ἓνα κοπάδι καβούρια καὶ τρομαγμένα ἐχώθηκαν
στὰ χαλίκια.

§ 38. ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ Η ΟΥΡΑ

Ἐχω ἀκούσει χίλια λόγια
χαρωπά, λυπητερά·
μὰ ποτέ, καμιὰ φορά
δὲ μοῦ μίλησαν τὰ λόγια,
σὰν τοῦ σκύλου τὴν οὐρά.

Ἐνταμώθησαν ἀνθρώποι
καὶ ἔχουν κλάψει ἀπὸ χαρά,
μὰ κανεῖς, καμιά φορά
« καλῶς ὤρισες » δὲ μοῦπε,
σάν τοῦ σκύλου τὴν οὐρά.

Καὶ σὲ φίλους καὶ σὲ ξένους
ἔχω δώσει τὴ χαρά·
—μὲ ξεχάσαν μιὰ φορά—.
Μὰ πιστὸς μοῦ μένει ὁ σκύλος
καὶ σαλεύει τὴν οὐρά.

Ζαχ. Παπαντωνίου

§ 39. ΣΑΝ ΤΟΝ ΡΟΒΙΝΣΩΝΑ

1. Βλέποντας τὰ καβούρια ὁ Στάθης, ἐγέλασε. Ἐκοψεν ὕστερα μιὰ γωνιά καὶ τὴν ἔρριξε στὸν Ἀράπη. Ἐκεῖνος τὴν ἄρπαξε στὰ πετακτὰ καὶ τὴν ἔκαμε μιὰ μπουκιά!

« Δὲν σοῦ λείπει ἡ ὄρεξι, βλέπω! » εἶπεν ὁ Στάθης. Καὶ ἄρχισε καὶ αὐτὸς νὰ τρώγη μὲ ἀχορταγιά ἀπ' τὸ ψωμί, ποῦ τὸ εἶχε κάπως παραπάνω ἀλατισμένο ἢ θάλασσα. Ἐτσι σὲ λίγη ὥρα οἱ δυὸ ναυαγοὶ εἶχαν κιάλας φαγωμένα τὸ μισὸ ἀπὸ τὰ δυὸ ψωμιά.

Ἐξαφνα ὁ Στάθης ἐσταμάτησε νὰ μασᾷ. Ἐκρυψεν ὅσο ψωμί τοῦ εἶχε μείνει καὶ εἶπε στὸν Ἀράπη χαμογελώντας : « Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πὼς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ εἴμαστε φαγάδες καὶ σπάταλοι ἐδῶ πέρα ».

2. Ὑστερα ἐκοίταξε γύρω του.

Και τότε ξανά ξεκίνησε

Τὸ μέρος, ποὺ τὸν εἶχε βγάλει ὁ Ἀράπης, ἦτο μιὰ ἀγκαλιὰ τῆς στεριᾶς, σὰν ἓνα μικροσκοπικὸ λιμανάκι. Ἡ ἀκρογιαλιά του ἦτο ὅλο ψιλὴ καθαρὴ ἄμμο· καὶ πρὸ πέρα γύρω ἀπότομοι κοκκινωποὶ βράχοι, τρυπημένοι, σὰ σφουγγάρια, ἀπὸ τῆ θάλασσα. Ἐσυμμάζεψεν ὅλα τὰ πράγματά του, τὰ ἐτακτοποίησε μέσα σὲ μιὰ μικρὴ σπηλιὰ γεμάτη ἀπὸ ξερόκλαδα, φύκια καὶ πευκόφλουδα, φερμένα ἐκεῖ μέσα ποιὸς ξαίρει ἀπὸ ποῦ.

« Ἐπρός! » λέγει ὕστερα στὸν Ἀράπη. « Ἄς πηγαίνομε τώρα « π ρ ὸ ς ἄ ν α γ ν ὠ ρ ι σ ι ν τ ο ὕ ἔ δ ἄ - φ ο υ ς » ὅπως ἐλέγαμε καὶ στὴν προσκοπικὴ μας ὁμάδα, γιὰ νὰ ἰδοῦμε ποῦ βρισκόμαστε ».

Ἐδοκίμασε νὰ σκαλώσῃ πάνω στοὺς βράχους καί, σὰν εἶδε πῶς ἦτο ξυπόλυτος, ἐθυμήθηκε πῶς τὰ παπούτσια μὲ τὸ σακκάκι του τὰ εἶχεν ἀφήσει μέσα στὴν « Ἀργώ » γιὰ νὰ μὴν τὸν βαραίνουν στὸ κολύμβι. Ἐψαξε τὸ λουρί του. Καὶ τὸ χέρι του ἔπιασε τὸ μεγάλο προσκοπικὸ σουγιά του : « Καλά, ποῦ δὲν σ' ἔχασα καὶ σένα » ἐμουρμούρισε τότε μὲ χαρὰ. Τὸν ἄνοιξε, ἔκοψε δυὸ κομμάτια ἀπὸ τὸ караβόπανο, ἔβγαλε καὶ ὅσο σχοινάκι ἐχρειάζετο ἀπὸ τὸ τριγύρισμα τοῦ πανιοῦ καὶ ἔδεσε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του ἓνα εἶδος πάνινα τσαρούχια. Καὶ τότε ξανὰ ξεκίνησε.

3. Ἐσκάλωσε στοὺς βράχους καὶ ἐπροχώρησε. Ὁ Ἀράπης τὸν ἀκολούθησε.

Ἐκαμε μαζί του ἓνα μεγάλο γῦρο καὶ δὲν ἄργησε νὰ κατατοπισθῆ. Εὐρίσκετο πάνω σ' ἓνα μικρὸ νησί. Ἐνα νησάκι ξεμοναχιασμένο μέσα στὸ Αἰγαῖο. Πολὺ μακριὰ ἐγαλάνιζαν στὸν ὀρίζοντα καὶ ἄλλες στεριές,

νησάκια μικρά και μεγάλα. Ἐκατάλαβε πῶς ὁ ἀγέρας θὰ τὸν εἶχε ρίξει σὲ κανένα ἐρημικὸ νησὶ τῶν Σποράδων. Μά, δὲν ἤξερεν οὔτε πῶς τὸ λέγουν οὔτε ἂν εἶναι κατοικημένο. « Ἄχ ! νὰ εἶχε τὴν « Ἀργώ » του ! Θὰ ἐπήγαινε σ' ἐν' ἀπὸ τὰ μεγάλα νησιά, στὴ Σκιάθου, νὰ ποῦμε, ἢ στὴ Σκόπελο Ἄπ' ἐκεῖ θὰ ἐμπαρκάριζε ὅπου ἤθελε. Ὅμως ἐδῶ, πού εὐρέθηκε τώρα, μὲ τὸ κολύμβι δὲν ἤμποροῦσε νὰ πηγαίνει σὲ τόσο μακρὸς. Ἐπρεπε νὰ περιμένη νὰ ἔλθουν νὰ τὸν γλυτώσουν ψαράδες ἢ κανένα βαπόρι, πού θὰ ἐπερνοῦσε καὶ θὰ τοῦ ἔκανε σήματα. Ἐγύρισε πίσω πρὸς τὸ λιμανάκι του γρήγορα - γρήγορα, γιατί ἐφοβεῖτο μὴ χάσει τίποτα ἀπὸ τὰ πράγματά του, πού ἐδῶ στὴν τοῦ ἐρημιὰ ἦσαν πολὺτιμα.

Ἐξαπλώθηκε στὴν ἄμμο καὶ εἶπε στὸν Ἀράπη :

« Ἐκατάλαβες τίποτα, φίλε μου; Τὴν ἐπάθαμε στ' ἀλήθεια, σὰν τὸ Ροβινσῶνα ! Ἄς βολευθοῦμε τώρα ὅσο μποροῦμε καλύτερα ».

Ὁ Ἀράπης ἐκινεῖτο τὴν οὐρά του, σὰ νὰ ἔλεγε :

— « Δὲν ξέρω τί ἦτο αὐτὸς ὁ Ροβινσῶνας. Ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ ! Θὰ κάμωμε ὅ,τι βγαίνει ἀπὸ τὸ χέρι μας ».

§ 40. Η ΜΠΛΟΥΖΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΚΑΙ Η ΓΟΥΝΑ ΤΟΥ ΑΡΑΠΗ

1. Ὁ Στάθης ἐσυλλογίσθηκε πῶς θὰ ἔπρεπε, ὥσπου νὰ νυκτώσῃ, νὰ φροντίσῃ γιὰ ροῦχα καὶ γιὰ στρῶμα, ὅπως ἐφρόντισε καὶ γιὰ παπούτσια. Ἡ σωτηρία του ἦτο πάλι ἐκεῖνο τὸ πολὺτιμο καραβόπανο τῆς « Ἀργῶς ». Ἐκοψε μὲ τὸ σουγιά του ἓνα στενόμακρο κομμάτι Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἐκδ. Α' 8

κουφάλα του βράχου, πού εἶχε διαλέξει γιά φωλιά του. Ἐτσι ἔγινεν ἓνα παχύ στῶμα. Τὸ караβόπανο θὰ τὸ ἐμεταχειρίζετο γιά πάπλωμα. Ἄν εἶχε καὶ τὴν κουβέρτα του, θὰ ἦτο ἀκόμα πιὸ καλά. Δυστυχῶς δὲν ἐσώθηκε. Ἀπλωσε λοιπὸν ἐπάνω στὰ φύκια τὸ караβόπανο γιά κουβέρτα. Ἐστέγνωσε τὰ πράγματα τοῦ γυλιοῦ καὶ τὰ ἐσυγύρισε, κατόπι ἔπεσε στὴ θάλασσα, νὰ κολυμβήση.

§ 41. ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΝΑΥΑΓΩΝ ΜΕ ΑΧΙΝΟΥΣ

1. «Ἐλα, πήδα καὶ ἐσὺ μέσα!» ἐφώνασε τοῦ Ἀράπη. Ὁ σκύλος δὲν ἐφαίνετο πρόθυμος γιά κολύμβι. Ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο δεξιά ἀριστερὰ κρατώντας ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα τὴ γλῶσσα του. Ἦθελε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ μέσα τοῦ νησιοῦ. Ἐγαύγιζε σιγανά, ἐμύριζε τὸ χῶμα. Κάτι ἐζητοῦσε.

—«Ἐλα! μπρός! πήδα μέσα!», ἐδιάταξε πάλι αὐστηρὰ ὁ Στάθης. Τότε ὁ Ἀράπης ἐμβῆκε μέσα στὸ νερὸ χωρὶς ὄρεξι. Ἐπροχώρησε γιαλὸ - γιαλὸ κολυμβώντας στὰ ρηχά. Ὁ σκύλος ἔδειχνε πάντα διάθεσι νὰ βγῆ ἔξω. Καὶ ὁ Στάθης, πεισμωμένος, τὸν ἀνάγκαζε νὰ κολυμβᾷ. Ἐγύρισαν ἔτσι ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ μικροῦ κάβου μὲ τὸ λιμανάκι. Ἐκεῖ δὲν ἦτο ἄμμουδιά. Ὁ πάτος τῆς θάλασσας ἦτο ὅλο πέτρες χονδρές, μαλλιασμένες, γεμάτες φύκια καὶ βρύα τῆς θάλασσας, πράσινα, σὰ μαρούλια.

3. Ἐκαμε νὰ πατήσῃ, μὰ ἐτράβηξε τὸ πόδι του μὲ

‘Ο Στάθης βγάξει άχιούς-ό Άράπης πίνει θαλάσσιο νερό
μέ μεγάλη εύχαρίστηση.

μιά μικρή φωνή πόνου. Κάτι ἀγκαθερό πρᾶγμα εἶχε πατήσει. Ἔσκυψε μέσα στο νερό, ἐπαραμέρισε τὰ φύκια καὶ εἶδε πὼς ἦσαν ἀχινοί. Ἐβγῆκεν ἔξω ἐνθουσιασμένος. Ἐπῆρε τὸ σουγιά του, ἔκοψεν ἓνα κλαδί ἀπὸ μίαν ἀγριελιά καὶ τὸ ἔσχισε στὴν ἄκρη σταυρωτά. Κοτόπι ἔβαλε μέσα στὶς σχισμὲς δυὸ ξυλάκια, γιὰ νὰ μείνουν ἀνοικτὲς οἱ κοψιές. Ἔτσι ἔκαμεν ἓνα εἶδος μακρὺ ξυλοπήρουνο, ὅπως εἶδε μιὰ μέρα τὸν Πέτρη νὰ κάνη, γιὰ νὰ βγάλῃ ἀχινούς. «Ἀχινολόγο» τὸ εἶπε τότε ὁ Πέτρης. Ἐγύρισε λοιπὸν στὴ βραχοπατιά. Ἀλλὰ, πρὶν μπῆ στὴ θάλασσα, εἶδε κάτι, ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ σταθῆ μὲ θαυμασμό.

Εἶδε τὸν Ἀράπη νὰ στέκεται στὴν ἀκρογιαλιά μὲ τὰ πόδια μέσα στο νερὸ καὶ νὰ πίνη θάλασσα μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Τότε ἔκατάλαβε τὰ τρεχάματα, ποὺ ἔκανε πρὶν, καὶ ἐσυλλογίσθηκε πὼς ἀπὸ τὴν πολλή του δίψα ὁ καημένος ἐρρίχθηκε νὰ πιῆ τὴ θάλασσα. Ὅμως πρώτη φορὰ ἔβλεπεν ἓνα τέτοιο πρᾶγμα.

Ὁ Ἀράπης ἐγύρισε, τὸν εἶδε, ἐκίνησε εὐχαριστημένος τὴν οὐρά του καὶ ἐξακολούθησε νὰ καταπίνη μὲ λαιμαργία τὸ νερό.

3. Τότε μονομιᾶς τοῦ ἦλθε καὶ ἐκείνου δυνατὴ δίψα καὶ ἐσυλλογίσθηκε μὲ φρίκη τί θὰ ἐγίνετο, ἂν τὸ νησί δὲν εἶχε νερό. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ βγάλῃ γρήγορα τοὺς ἀχινούς καὶ νὰ ψάξῃ γιὰ νερό. Ἐθαλάσσωσεν ὡς τὰ γόνατα καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς μαζεύη. Ἦσαν πολλοὶ ἐκεῖ πέρα καὶ μάλιστα ὅλως διόλου ρηχά. Στὸ τέλος ἐπέταξε τὸν ἀχινολόγο καὶ ἐμάζευε μὲ τὰ χέρια. Τοὺς ἔβγαζε καὶ τοὺς ἐπετοῦσεν ἔξω, ὥσπου ἔγινεν ἓνας με-

γάλος σωρός. Ὁ Ἀράπης σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξύ ἐξα-
ναβρῆκε τὴν ὄρεξί του ὀλότελα ξεδιψασμένος. Ὁ Στά-
θης ἐπῆρεν ἓνα μικρὸ κομμάτι ψωμί καὶ ἄρχισε νὰ ἀ-
νοίγη τοὺς ἀχινούς, ποὺ ἐμάζευε. Ἦσαν ὅλοι μέσα κόκ-
κινοὶ ἀπὸ τ' αὐγά. Ἔτρωγε μὲ ὄρεξι, ποὺ ἐμεγάλωνεν
ὅσο ἔτρωγε. Ἐρριχνε καὶ τοῦ Ἀράπη. Ἐκεῖνος στὴν ἀρ-
χή, σὰν νὰ μὴν ἐνθουσιάσθηκε καὶ πολὺ μ' αὐτὸ τὸ ἀ-
συνήθιστο φαγητό. Βέβαια θὰ ἐπροτιμοῦσε κανένα κόκ-
καλο τραγανό, νὰ τὸ ἀλέση μέσα στὶς δυνατὲς μασέλες
του. Ἀλλὰ δὲν ἄργησε νὰ τὸ καταλάβῃ πὼς θέλον-
τας καὶ μὴ, θὰ ἔκαμε καὶ αὐτὸς τὴ δίαίτα τοῦ ἀφε-
ντικοῦ του.

Γι' αὐτὸ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ χάφτη καὶ αὐτὸς μὲ ὄρε-
ξι τὸ θαλασσινὸ φαγητὸ τοῦ ἀφεντικοῦ του.

§ 42. ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΗΣ ΔΙΨΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΑΒΑΛΟΣ

1. Ὁ Στάθης, ἀνοίγοντας τοὺς ἀχινούς, ἔπιπε τὸ
νόστιμο ἀλατισμένον νερό, ποὺ ἔχουν μέσα στὸ καύκα-
λό των. Εἶχε τὴν ἐλπίδα ἔτσι, πὼς θὰ ξεδιψάσῃ. Ὅμως,
ὅταν ἐχόρτασε, εἶδε πὼς ἐδιψοῦσε διπλάσια. Ἐπρεπε
μὲ κάθε τρόπο νὰ ψάξῃ γιὰ νερό. Ἐπῆρε λοιπὸν τὸν ξύ-
λινο κάδο, ἐφώνησε μαζί του τὸν Ἀράπη καὶ ἄρχισε
νὰ γυρίξῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ἐπήγαινε ὅπου ἔβλεπε
λίγη βλάστησι. Κανένα χαμόδενδρο, καμμιά ἀγριοσυ-
κιά. Ἐπλησίαζε, μὰ παντοῦ ἀντίκρυζε τὸ στεγνὸ ἔδαφος.
Ὁ ἥλιος ἔγερνε· σὲ λίγο θὰ ἐνύκτωνε· ἡ δίψα ἄρχισε
νὰ τοῦ γίνεται ἀνυπόφορη καὶ ἀκόμα τίποτα δὲν εἶχε
βρῆ. Ἐμάζευσε βατόμουρα καὶ χλωρὰ βλαστάρια νὰ

δροσίση τῆ γλῶσσα του. "Όλα μάταια. Ἡ δίψα ὀλο-
 ένα καὶ τὸν ἐφλόγιζε καὶ ἡ φαντασία του τὴν ἐμεγάλω-
 νεν ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ τὴν ἔκανε μαρτύριο. Ὁ Ἀρά-
 πης στὸ τέλος ἔδειξε διάθεσι νὰ γυρίση πίσω πρὸς τὴν
 ἀκρογιαλιά. Τὸν ἀκολούθησεν ἀφαιρημένος καὶ τέλεια
 ἀπελπισμένος. Τὸ πρόβλημα, ποὺ ἀντίκρυζε τώρα, ἦτο
 φοβερό. Θὰ ἐπέθαινε λοιπὸν ἀπὸ δίψα! Εἶχε διαβάσει
 πὼς στὴν πείνα μπορεῖ κανένας νὰ βαστάξῃ μέρες
 καὶ νύκτες, φθάνει νὰ ἔχη νὰ πίνῃ νερό. Εἶχε διαβάσει
 ἀκόμα τὸ μαρτύριο τῆς δίψας, ποὺ εἶχαν δοκιμάσει
 πολλοὶ δικοὶ μας καὶ ξένοι στρατιῶτες στοὺς πολέμους,
 ὅταν εὐρέθησαν χωρὶς νερὸ καὶ ἀναγκάζοντο νὰ γλεί-
 φουν ἀπὸ τίς πέτρες τὴν πρωινὴ δροσιά.

Θὰ ἐπερνοῦσε λοιπὸν ὅλη τὴ νύκτα μέσα στὸ μαρ-
 τύριο τῆς δίψας ;

2. Ὁ Ἀράπης ὥστόσο ἐπροχωροῦσε μπροστὰ καὶ ὁ
 Στάθης τὸν ἀκολουθοῦσεν ἀπελπισμένος μὲ βαριά βή-
 ματα. "Όταν ἔμενε πολὺ πίσω, ὁ σκύλος ἐσταματοῦσε,
 τὸν ἐπερίμενε νὰ τὸν φθάσῃ καὶ πάλι ἐπροχωροῦσε.

Στὸ τέλος ἔφθασαν στὸ ἀκρογιάλι. Ὁ Στάθης εἶδε
 πὼς τὸν ἐπῆγγε πάλι στὸ ἴδιο μέρος· ἐκεῖ, ποὺ ἔβγαλε
 τοὺς ἀχινούς :

«Ἐλα πίσω!» τοῦ ἐφώνησε νευριασμένος. « Πᾶμε στὴ
 φωλιά μας νὰ συμμαζευθοῦμε. Μόλις χαράξῃ, θὰ βγοῦ-
 με νὰ ψάξωμε ὅλη τὴ μέρα, γιὰ νὰ βροῦμε νερό ».

Ὁ Ἀράπης ὅμως δὲν ἐγύρισε. Ἐκίνησε τὴν οὐρά
 του καὶ ἐτράβηξε μέσα στὴ θάλασσα. Ἐμβῆκε στὸ νερὸ
 καὶ ἄρχισε χλάπ, χλάπ νὰ πίνῃ!

Ὁ Στάθης ἐπρόσεξε πὼς ἔπινε ἀκριβῶς στὸ ἴδιο μέ-

Ἐπῆρε με τὴ φούκτα του νερὸ καὶ τὸ ἐδοκίμασε.

ρος, πού εἶχε πιεῖ πρίν. Ἐπλησίασε, στή θάλασσα, ἐπῆρε μέ τή φούχτα του νερό ἀπό τὸ ἴδιο μέρος, πού ἐχουλιάριζε μέ τή γλῶσσα του ὁ Ἀράπη, καί τὸ ἐδοκίμασε.

Θαῦμα! Τὸ νερό ἦτο γλυκό! Ἕνα νερό, σάν τὸ πηγαδίσιο! Μόλις δηλ. γλυφό, ἀλλὰ πιόσιμο. Ἀμέσως ἐβούτηξε τὸν κάδο, τὸν ἐγέμισε, ἔβαλε μέσα τὰ χεῖλη του καί ἐρούφηξε, ὥσπου ἐχόρτασε νὰ πίνη.

3. Μιά ἀγαλλίασι ἐγέμισε τότε τὴν ψυχὴ του. Ἐσυρε τὸν Ἀράπη στὴν ἀγκαλιά του καί τὸν ἐγέμισε φιλιά.

«Μοῦ γλυτώνεις γιὰ δεύτερη φορά τὴ ζωή!» τοῦ ἐφώνασε.

Τότε ἐθυμήθηκε τοὺς ναυτικούς, πού ὠμιλοῦσαν κάποτε γι' αὐτὸ τὸ θαῦμα στὸ καφενεῖο τοῦ πατέρα του. Εἶχαν τίς καρέκλες γύρω στὴ σόμπα καί ἔλεγαν γιὰ τὸ γλυκὸ νερό, πού ἀναβρῦζει κάποτε μέσ' ἀπὸ τὴ θάλασσα κοντὰ στὶς ἀκρογιαλιές. Τὸ λέγουν «ἀ ν ἄ β α λ ο». Αὐτὸς λοιπὸν ἦτο ὁ ἀνάβαλος· καί χωρὶς αὐτὸν θὰ ἐπέθαιναν ἴσως μέ τὸ πιὸ φρικτὸ μαρτύριο. Μὲ τὸ μαρτύριο τῆς δίψας.

Ἐκατάλαβε πὼς ἐπέρασε ἵνα μεγάλο κίνδυνο καί ἔνοιωσε βαθεῖα συγκίνησι.

Ἐγονάτισε πάνω στὰ βότσαλα τῆς ἀκρογιαλιᾶς καί εὐχαρίστησε μέ θερμὰ λόγια τὸ Θεό, πού στέκεται τόσο σπλαχνικὸς στὰ πλάσματά του. Τοὺς στέλλει, ὅταν θέλῃ μιὰ πηγὴ γλυκὸ νερό μέσ' ἀπὸ τὴ θάλασσα καί ἓνα σκυλι νοητικὸ, σάν τὸν Ἀράπη, νὰ τοὺς γλυτώσῃ.

Ἐντίκρυ του ὁ ἥλιος ἔγερνε μέσα στή θάλασσα, τρι-
ανταφυλλής, σάν ἓνα πελώριο ρόδο!

§ 43. Η ΠΡΩΤΗ ΝΥΚΤΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΗ ΣΤΟ ΕΡΗΜΟΝΗΣΟ

1. Ὄταν ἐνύκτωσεν, ὁ Στάθης ἐτρύπωσε μέσα στήν παραθαλάσσια φωλιά του. Ὁ Ἀράπης ξαπλώθηκεν ἀπ' ἔξω, πάνω σέ ξερά φύκια, πού τοῦ εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ φίλος του. Ἡ θάλασσα ἦτο ἤσυχη. Τò κυματάκι ἀκούετο νά φλοισβίζει ρυθμικά στήν ἀμμουδιά. Ἀκούετο ἀκόμα καί τὸ ἀτελείωτο μουρμούρισμα, πού ἔκανε ἡ θάλασσα τρυπώνοντας μέσα στίς κούφιεθ θαλασσόπετρες τῆς ἀκρογιαλιάς. Ἦτο ἓνας θόρυβος, σάν τραγοῦδι παραπονετικό καί σά νανούρισμα. Ὁ Στάθης ἔκλεινε τὰ μάτια του νά κοιμηθῆ· ἐσκεπάζετο πατόκορφα μὲ τὸ караβόπανο, γιὰ νά τὸν πάρη ὁ ὕπνος, μὰ δὲν ἤμποροῦσε. Μιά μεγάλη συλλογή καί ἀνησυχία ἐβασάνιζε καί τὸ νοῦ καί τὴν καρδιά του.

2. Τί ταραχή θὰ ἔφερνε αὐτὴ ἡ πρᾶξι του στὸν καπετάνιο! καί τί πόνος θὰ δώση στοὺς γονεῖς καί στὰ ἀδέλφια του, ὅταν σὲ λίγο τὴν πληροφορηθοῦν! Ἐσυλλογίζετο τὸν καπετάν Νικήτα, ὅταν θὰ ἀνακάλυπτε πὼς ἐχάθηκεν ἡ βάρκα μὲ τὸ ξένο παιδί. Ὁ Πετρῆς βέβαια θὰ ἐξύπνησε, μόλις ἐπῆρε νά φουσᾷ ὁ ἀγέρας καὶ νὰ κινᾷ τὸ τρεχαντήρι. Θὰ ἐξύπνησε καί θὰ ἐφώνασε χαρούμενος τὸν πατέρα του νά πάρη τὸ τιμόνι καί νὰ τακτοποιήσῃ τὰ πανιά σύμφωνα μὲ τὸν καιρό. Ὅλοι θὰ ἐνόμιζαν στήν ἀρχὴ πὼς ἡ «Ἀργώ» ἦτο πίσω ἀ-

πό την πρύμη· πώς θ' ακολουθοῦσε τὸ τρεχαντήρι καὶ μέσα της θὰ ἐκοιμᾶτο πάντα ὁ Στάθης μὲ τὸ σκύλο του.

Μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας του ἔβλεπεν ὅλες τὶς λεπτομέρειες αὐτῆς τῆς σκηνῆς, σὰ νὰ ἦτο στὸν « Ἄγιο Νικόλαο », ὅταν ἔνοιωσαν τὸ χαμό του.

Ὁ Πετρῆς θὰ ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστή, θὰ ἔβαλε τὶς παλάμες του γύρω στὸ στόμα καὶ θὰ ἐφώναξε μέσα στὸ σκοτάδι: « Ἔ! Στάθη, ξύπνα πιά καὶ σηκώθηκεν ἀγέρας! Θὰ βραχῆς, Στάθη! »

Καὶ ἔτσι, πού δὲν θὰ ἄκουε νὰ τοῦ ἀπαντᾷ κανένας, θὰ ἐπράβηξε τὴν π ρ υ μ ᾶ τ σ α ¹⁾, γιὰ νὰ φέρη τὴ βάρκα κοντά. Καὶ συλλογιέται τώρα τὴν ἀπορία καὶ τὴν τρομάρα, πού θὰ ἐπῆρε τὸ ναυτόπαιδο, σὰν εἶδε ν' ἀνεβαίνει ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ πρυμνιὸ παλαμάρι. Τρεχάματα, φασαρία στὸ καΐκι! Στὴν ἀρχὴ θὰ ἐνόμισαν πὼς μὲ τὴν κίνησι τῶν κυμάτων ἐλύθηκεν ἡ βάρκα καί, παίρνοντας τὸ Στάθη κοιμισμένο, ἔφυγε στὸ πέλαγος. Κατόπι θὰ ἐπρόσεξαν πὼς τὸ σχοινὶ ἦτο κομμένο μὲ τὸ μαχαίρι. Καὶ τότε θὰ ἐκατάλαβαν πὼς τὸ ἔκοψεν ὁ Στάθης.

3. Γιατί ὅμως; Ποῦ νὰ ξέρουν οἱ καλοὶ ἄνθρωποι! Ποῦ νὰ ξέρουν τὸ μεγάλο καημὸ του γιὰ τὴ θάλασσα! Ποῦ νὰ φανταστοῦν τί μεγάλη λαχτᾶρα γιὰ ταξίδια καὶ γιὰ περιπέτειες τὸν ἔτρωγε! Ποῦ νὰ ξαίρουν πὼς ἐξαιτίας ἀπὸ αὐτὴ τὴ λαχτᾶρα ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σπίτι του χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα· πὼς γιὰ αὐτὴ τοὺς εἶπε ψέματα! Πῶς νὰ τὸ καταλάβουν ὅτι ἀπ' αὐτὴ τὴ

π1) Π ρ υ μ ᾶ τ σ α = τὸ σχοινί, μὲ τὸ ὁποῖο δένεται ἡ βάρκα ἀπὸ τὴν ρύμη τοῦ καΐκιου.

λαχτάρα ἐκινήθηκε νὰ κάμη καὶ τοῦτο τὸ δεύτερο κακό, νὰ πάρη τὴν ξένη βάρκα καὶ νὰ φύγη! Νὰ ζημιώσῃ τὸν πτωχὸ καπετάνιο, ποῦ τὴν ἔκαμε μὲ ματωμένο ἴδρωτα μαδέρι στὸ μαδέρι. Νὰ τὸν κάμη νὰ λυπηθῆ καὶ νὰ στενοχωρεθῆ τόσο τὸν καπετάν Νικήτα, τὸν καλόψυχο φίλο τοῦ πατέρα του, ποῦ τόση συμπάθεια καὶ καλοσύνη τοῦ εἶχε δείξει! Τώρα θὰ τὸν εἶχαν ὅλοι γιὰ πνιγμένο. Ὁ καπετάνιος, μόλις ἔπιασε λιμάνι, θὰ ἐτηλεγράφησε τὸ χαμὸ του στὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν ἀστυνομία. Τί κλάμα στὸ σπίτι του! Τί θρῆνος θὰ ἔστησεν ἢ μητέρα του ἢ καημένη, ποῦ θὰ τὸν ἐλογάζε πιά γιὰ πνιγμένο!

4. Τὰ ἐσυλλογίζετο τόσο πικρὰ ὅλ' αὐτά, ποῦ ἄρχισε νὰ κλαίη :

«Τάχα θὰ μὲ συχωρέσουν καμιά φορά;» ἔλεγε. «Θὰ μὲ συχωρέσουν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ποῦ τοὺς ἔδωσα τόση πίκρα ἀντὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τους; Θὰ μὲ συχωρέσῃ ὁ καπετάνιος καὶ ὁ Πετρής; Θὰ μὲ συχωρέσῃ ὁ Θεός, ποῦ ἐσκόρπισα τόση λύπη γύρω μου;

Μέσα στ' ἀναφυλλητὰ του ἔνοιωσε τότε κάτι νὰ τὸν σπρώχνη. Ἐβγαλε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὴν τρομάρα, ποῦ τὸν ἔπιασε ξαφνικά. Κατόπι, ὅταν ἀνακάθισε καὶ εἶδε τὸν Ἀράπη, ἠσύχασεν ἡ καρδιά του. Τὸ πιστὸ ζῶο ἄκουσε τὰ ἀναφυλλητὰ τοῦ φίλου του, ἔστησε τ' αὐτιά, γιὰ νὰ καταλάβῃ τί συμβαίνει. Ἐνόμισε πὼς ὁ φίλος του ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν προστασία του καὶ ἐπῆγε κοντά του. Ὁ Στάθης ἀγκάλιασε τὸ κεφάλι του καὶ αὐτὸς τὸν ἔγλειψε στὸ λαιμό: σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε:

« Δὲν εἶσαι μονάχος σου. Εἶμαι δῶ καὶ σὲ φυλάγω »

Τὸν ἐκράτησε κοντά του ὅλη τὴν νύκτα. Καὶ ὅταν πολὺ ἀργὰ ἐσηκώθηκε πάλι ὁ ἀγέρας καὶ τὸ караβόπανο δὲν τοῦ ἦτο ἀρκετὸ σκέπασμα, ὁ Στάθης ἐνοιωθε μ' εὐχαρίστησι τὴ ζεστασιὰ ἀπὸ τὸ κορμί τοῦ Ἀράπη. Σὰν ἐδυναμώσεν ὁμῶς ὁ ἀγέρας, τὰ κύματα ἀρχισαν νὰ ραντίζουν ὡς μέσα στὴ σπηλιά των. Τότε ὁ Στάθης ἐκατάλαβε πὼς τὸ καταφύγιό του δὲν ἦτο καθόλου κατάλληλο. Ἔπρεπε, μόλις φέξῃ, νὰ βρῆ μιὰ καλύτερη θέσι, γιὰ νὰ μετακομίσῃ τὸ στρῶμα καὶ τὸ νοικοκυριό του.

5. Ὅταν ἐπιτέλους τὸν ἐπῆρεν ὁ ὕπνος, εἶδεν ἕνα πολὺ λυπητερὸ ὄνειρο. Τοῦ ἐφάνηκε πὼς ἦτο πνιγμένος στὸν πάτο τῆς θάλασσας· ἐνοιωθεν ὁμῶς τὸ τί γίνεται γύρω του. Ἐπερνοῦσαν λοιπὸν ἀπὸ πάνω του ψάρια λογιῆς λογιῆς· μεγάλα καὶ μικρά. Ἀνοιγοκλειοῦσαν τὸ στόμα των καὶ ἐξεμάκραιναν. Τότε ἄκουσε κλάματα καὶ φωνές νὰ ἔρχονται τάχα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν στεριά· ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά. Τίς ἐγνώρισε τίς φωνές αὐτὲς ὁ Στάθης μονομιᾶς. Ἦσαν τῆς μητέρας του, τῆς ἀγαπημένης μητέρας του οἱ φωνές. Ἡ καημένη ἔκλαιε καὶ ἐδέρνετο. Ἐμοιρολογοῦσε, ἐτραβοῦσε τὰ μαλλιά της καὶ ἔλεγε:

« Στάθη μου! ἀγ' ἴρι μου! σκληρὸ παιδί. Πὼς δὲν ἐλυπήθηκες τὴ μανούλα σου καὶ μοῦ ἔκαμες αὐτό, παιδί μου; Γιατί μ' ἐπότισες τοῦτο τὸ φαρμάκι, παιδάκι μου; »

Ἦθελε νὰ σηκωθῆ, ἤθελε νὰ τῆς ἀπαντήσῃ, νὰ τῆς φωνάξῃ: « μὴν κλαῖς, μητέρα! » μὰ δὲν ἤμποροῦσε. Ἦτο πάντα ἀκίνητος, ξαπλωμένος στὸν πάτο τῆς θάλασσας· καὶ ἡ φωνή του δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα του.

“Όταν ἐξύπνησεν ἐνοιώσε βρεγμένα τὰ μάγουλά του ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς ἀγωνίας του. Καὶ τότε μὲ ἀνακούφισι ἐκατάλαβε, πὼς αὐτὸ τὸ κακὸ ὄνειρο ἦτο «β ρ α χ ν ά ς» ποῦ τοῦ ἔφερε στὸν ὕπνο του ἢ συνείδησί του, γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ.

§ 44. ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΓΙΝΑΝ, ΓΙΑ ΝΑ ΒΟΗΘΙΟΥΝΤΑΙ ΣΥΝΑΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ

1. “Όταν ἐξημέρωσε, εἶδεν ὁ Στάθης πὼς ἔπεσε πάλι ὁ ἀγέρας καὶ ἡ θάλασσα ἀπλώνετο καταγάλανη. Τότε ἐσηκώθηκε, ἔκαμε τὴν προσευχή του καὶ ἐτοιμάσθηκε γιὰ δουλεία:

« Σήμερα ἔχομε πολλὰ πράγματα νὰ κάμωμε » εἶπε τοῦ Ἄράπη, γιὰ νὰ ἔχη τὴν παρηγοριά, πὼς ὀμιλεῖ σὲ κάποιον καὶ γιὰ ν’ ἀκούη ἀνθρώπινη φωνή. « Θὰ φροντίσωμε πρῶτα γιὰ τὸ φαγὶ ὅλης τῆς ἡμέρας. Κατόπι θὰ βροῦμε μιὰ νέα κρεββατοκάμαρα, ποῦ νὰ εἶναι κάπως λιγώτερο εὐάερα ἀπὸ τούτη ἐδῶ. Πρέπει κιόλας νὰ εἶναι σὲ τέτοιο μέρος, ὥστε νὰ μπορέσωμε νὰ ἰδοῦμε καὶ νὰ μᾶς ἰδῆ κάθε ζωντανὴ ψυχὴ, ποῦ θὰ τύχη νὰ περάσῃ μὲ πλεούμενο. Ἄς πηγαίνωμε λοιπὸν πρῶτα στὴν ἀποθήκη τῶν τροφίμων, ποῦ εἶναι τὸ καλὸ μας τὸ Αἶγαϊο ».

2. Ὁ Στάθης ἐσυλλογίζετο τί καλὰ θὰ ἦτο, ἂν εἶχε ἓν’ ἀγκίστρι. Θὰ τὸ ἐδόλωνε μὲ σαλιγκαράκια τῆς θάλασσας ἢ μὲ σκουληκάκια καὶ θὰ ἔπιανεν ἓνα σωρὸ πετρόψαρα ἀπ’ αὐτά, ποῦ ἦτο γεμάτ’ ἢ θάλασσα γύρω στὸ νησί. Τί εἶναι ἓν’ ἀγκίστρι; Τίποτε. « Δίνει

μιά δραχμή και παίρνεις ένα, όταν είσαι μαζί με τους άλλους ανθρώπους. Με την ίδια ευκολία παίρνεις και ό,τι άλλα χρειασθής. Χαρτί, μολύβι, ψωμί, κλωστή, παπούτσια, ρούχα. Ο Στάθης κάθε στιγμή καταλαβαίνει καλύτερα τώρα, πού βρίσκεται αποκλεισμένος από τους ανθρώπους, πόσο χρειαζόμενος είναι ο άνθρωπος στον άνθρωπο. Νοιώθει και πώς ο Θεός μᾶς ἔκαμεν ἔτσι, νὰ ζοῦμε μαζί, νὰ βοηθίωμαστε ἀναμεταξύ μας, νὰ συμπληρώνη ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ ἔτσι νὰ περνοῦμε ἀγαπημένοι. Ἐθυμήθηκε τὸν ψωμά, τὸ ράπτη καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους τεχνίτες, πὺ ἦσαν τόσο χρήσιμοι στὴ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ των καὶ αὐτὸς δὲν τὸ εἶχε προσέξει ὡς τότε. Ἦθελε νὰ τοὺς εἶχε νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ ὅλους, ἓναν-ἓναν, τώρα, πὺ ἔκατάλαβε τὴν ἀξία των. Τοὺς κτίστες, τοὺς σουβατζήδες καὶ τοὺς μαραγκοὺς πὺ ἔφτιαναν καὶ διώρθωναν τὸ σπίτι των. Τοὺς ὕφαντῆδες, πὺ ὕφαιναν τὰ ρούχα καὶ τὰ ζεστά των τὰ σκεπάσματα. Τοὺς μακρινοὺς ἐργάτες, πὺ ἔκαλλιεργοῦσαν καὶ ἐμάζευαν τὸν καφέ, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ πατέρας ἐζοῦσε τόσα χρόνια τὸ σπίτι των.

Τώρα μόλις ἔκατάλαβε πόσο ἀνίκανος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εἶναι μοναχός του. Μέσα στὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του εὗρηκε τὸ μικρὸ πέτσινο πορτοφολάκι, πὺ τοῦ εἶχε χαρίσει τὴν πρωτοχρονιὰ ἢ μητέρα του. Εἶχε μέσα ὅλες τὶς οικονομίες του. Ἐνα πενηντόδραχμο, βρεγμένο ἀπὸ τὴ θάλασσα, καὶ ἓνα εικοσάδραχμο νικέλινο. Τὰ ἐκοίταξε καὶ ἔχαμογέλασε πικρά. Τί νὰ κάμη! Ὑπόθεσε γιὰ μιὰ στιγμή, πὺς αὐτὰ δὲν ἦσαν ἑβδομήντα δραχμές, ἀλλὰ ἑπτακόσιες χιλιάδες.

Τί νά τις κάμη; Ούτε μέ τις εβδομηντα ούτε μέ τις ἑπτακόσιες ούτε μέ τις ἑπτακόσιες χιλιάδες θά ἤμπο-
ροῦσε νά βρῆ ἐκεῖ πέρα ἕνα ψωμί φουσκωτό καί ρο-
δοκοκκινισμένο, μόλις τελειώση αὐτά, πού τοῦ ἐγλύ-
τωσε μέσα στό σαικιδιώ του ὁ Ἀράρης. Οὔτε ν' ἀγο-
ράση ἕν' ἀγκιστράκι, γιὰ νά πιάση ἕναν σ π ἄ ρ ο,
ἕναν κω β ι ὀ καί νά χορτάση τήν πείνα του!

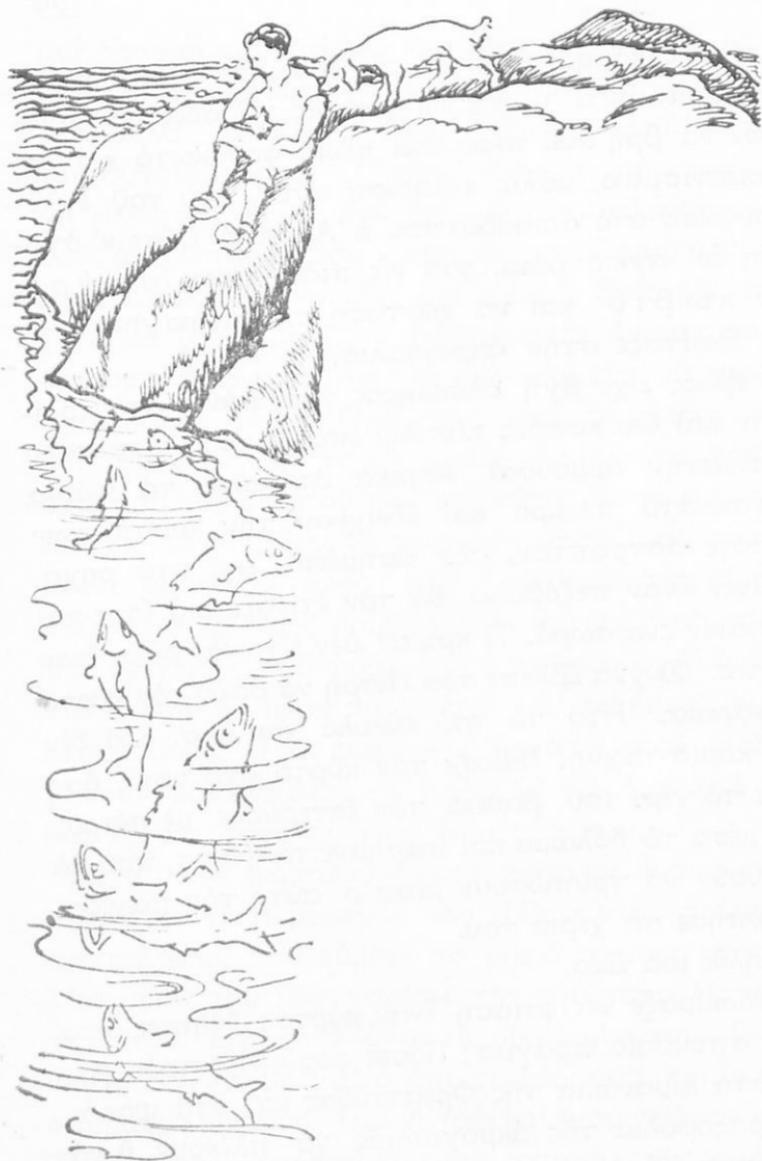
3. Ἐκοίταξε στήν ἀκρογιαλιά.

Ὁ ἥλιος εἶχε βγῆ ἰστέκλιρος πιά πάνω στόν ὀρί-
ζοντα καί ἕνα κοπάδι κέφαλοι ἔπαιζαν στό νερό πολὺ
κοντὰ στήν ἀμμουδιά. Μερικά ἀπ' αὐτά τὰ ψάρια
ἐγερναν στό πλευρό καί ἔδειχναν τήν κοιλιά των
καί τότε ἀστραπτan, σάν ἀσημένια, ἐκεῖ στά ρηχά.
Νά εἶχεν ἕναν πεζόβολο, θά τὸν ἐτίναζε μιὰ ἔτσι καί
θά ἔπιανεν ἕνα σωρό. Τί κρίμα! Δὲν εἶχε κἄν οὔτε ἕναν
κ ὄ ρ τ ο. Σιχνὰ ἔβλεπε τὸν Πετρή νά βάζη τὸν κύρτο
γιὰ ψάρεμα. Ἦτο τὸ πιὸ εὐκόλο ἀπ' ὅλα. Καί δὲν
ἤθελε καμιὰ τέχνη. Ἐβαζε τὸν κύρτο στό νερό, ὅσο
ἔφθανε τὸ χέρι του βαθειά, τὸν ἐστερέωνε μέ πέτρες
ἔβαζε μέσα τὸ δόλωμα καί ἐπερίμενε τὰ ψάρια, πού θά
γελασθοῦν νά τρυπώσουν μέσα σ' αὐτὴ τὴν παγίδα.

Ἐκτύπησε τὰ χέρια του.

Τοῦ ἦλθε μιὰ ἰδέα.

Ἄν ἐδοκίμαζε νά φτιάση ἕναν κύρτο; Μήπως ἦτο
κανένα σπουδαῖο πρᾶγμα; Πόσες φορές εἶδε τοὺς ψα-
ράδες στά λιμανάκια τῆς Φρεαττύδας καί στά ψαρά-
δικα ἀραξοβόλια τῆς ἀκρογιαλιάς νά πλέκουν ἢ νά
διορθώνουν αὐτὴ τὴν ψαροπαγίδα, τὴν τόσο ἀπλή!

Ἐκοίταξε στὴν ἀκρογιαλιά καὶ εἶδεν ἓνα κοπάδι κεφαλῶν.

Δέν ἐχρειάζετο παρά μερικές βέργες, πού νά λυγοῦν εὐκόλα :

« Ἄς πηγαίνωμε νά τόν κάμωμε κιόλας » εἶπε στὸν Ἀράπη. Ἔτσι θά γνωρίσωμε καλύτερα καὶ τὸ νησί μας ».

§ 45 Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΛΕΚΕΙ ΕΝΑΝ ΚΥΡΤΟ

1. Μόλις ἐπροχώρησε λίγο, εὗρηκε κάμποσα δένδρα καὶ χαμόδενδρα· κουμαριές, ἀγριοσυκιές καὶ ἀγριελιές. Αὐτὲς τοῦ ἔδωσαν ὅ,τι ἐχρειάζετο γιὰ τὴ δουλειά του. Ἔκοψε μὲ τὸ σουγιά ἓνα σωρὸ βεργίτσες λυγερές. Κατόπι ἔκαμε λουριά μὲ τίς μαλακὲς φλοῦδες τῆς ἀγριοσυκιᾶς καὶ ἄρχισε νά σκαρώνη τὸν κύρτο. Ἐδοκίμασε καὶ ἔξαναδοκίμασε. Ἐπαιδεύθηκε κάμποση ὥρα, ὥσπου νά καταφέρη κάτι, πού νά μοιάζη μὲ τὸν κύρτο τῶν ψαράδων. Ὅταν τὸ ἐτέλειωσε καὶ ἔδοκίμασε τὴ στερεότητά του, ἔνοιωσε μιὰ μεγάλη εὐχαρίστησι γι' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἐπῆρε μαζί του τὸν κύρτο καὶ ἔκατέβηκε στὴν ἀμμουδιά κοντὰ στὴ φωλιά του. Ἐκεῖ ἐθαλάσσωσε· ἐμάζεψε ἀπὸ τοὺς βράχους πεταλίδες, ἔπιασε καβούρια, ἔβγαλεν ἀχινούς. Κατόπι ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐκοπάνισε μὲ μιὰ πέτρα. Ἐβαλε τότε τὸν κύρτο μέσα στὴ θάλασσα καὶ τὸν ἐστερέωσεν ἔτσι, πού νά μὴν τὸν συνεπαίρνη τὸ κῦμα καὶ νά μὴ φεύγουν τὰ δολώματα, πού εἶχεν ἀδειάσει μέσα του. Ἐθυσίασεν ἀκόμα καὶ μερικὰ ψίχουλα ἀπὸ τὸ πολῦτιμο ψωμί του.

« Ὠραῖα ! » εἶπεν εὐχαριστημένος στὸν Ἀράπη. « Ἐλα τώρα νά κολυμβήσωμε, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά, γιὰ νά μὴν τρομάξωμε τὰ ψάρια ».

2. Μὲ δυσκολία εὗρηκεν ἄλλο μέρος τῆς ἀκρογιαλιᾶς ὁμαλό, σὰν τὸ λιμανάκι του. Τὸ νησὶ ἐφαίνετο ἓνα γῦρο ἀπότομο, ὄλο ἀγριοβραχιῆς καὶ γκρεμούς. Τότε ἐκατάλαβεν ὁ Στάθης πόσο ἐστάθηκε τυχερός, πού ὁ Ἀράπης τὸν ἔβγαλε σ' ἐκείνη τὴν ἀμμουδίτσα. Ἀλλιώτικα θὰ ἦτο ἀδύνατο νὰ γλυτώσῃ. Τὰ κύματα θὰ τὸν ἀποτελείωναν κτυπώντας τον ἐλεεινὰ πάνω στὶς κοπτερές πέτρες.

Τὸ μέρος, πού ἐδιάλεξε, δὲν εἶχεν ἀμμουδιά. Εἶχεν ὁμως κάτι πελώριες ἴσιες πέτρες, πού ἐσχημάτιζαν σὰ μιὰ μικρὴ προκουμαῖα ἀπὸ γριζοπράσινα πολὺ γυαλισμένα μάρμαρα.

Ὁ Στάθης ἐγδύθηκε καὶ ἐπήδησε πρῶτος. Μιπλούμ! καὶ ὁ Ἀράπης καταπόδι του.

«Ἐσὺ δὲν ἐννοεῖς τέλος πάντων νὰ κολυμβήσῃς γδυτός» τοῦ εἶπεν. «Εἶδες κανέναν ἄλλον νὰ παίρνῃ τὸ μπάνιο του φορώντας τὰ γουναρικά του;»

Ὁ Ἀράπης ἐκατάλαβε πῶς τοῦ ὠμιλοῦσεν ὁ Στάθης. Ἐκίνησε πάνω ἀπὸ τὰ μεριά τὴν φουντωτὴ οὐρά του, σὰ λοφίο καὶ ἐγαύ)ισεν χαρούμενα! «Γάβ! γάβ!»

—«Ἐκατάλαβα τί μοῦ λέγεις» εἶπεν ὁ Στάθης. «Εἶναι ἀνάγκη, βλέπεις νὰ μάθω τὴ γλῶσσα σου! λοιπὸν τώρα, ἂ δὲν κάνω λάθος, μοῦ εἶπες: «Ὅποιος φορεῖ τὰ ροῦχα του, τὸν κλέφτη δὲ φοβᾶται». Ἐκτὸς ἂν ἐννοοῦσες τὸ ἄλλο: «Ὅποιος φυλάγει τὰ ροῦχα του...»

—«Γάβ! γάβ! ἐξανάκαμεν ὁ Ἀράπης.

Ὅστερα ἐβγήκε καὶ ἐξαπλώθηκε μαζί μὲ τὸ σκύλο ἐπάνω στὶς ζεστὲς πέτρες καὶ ἠλιάσθηκαν.

3. Ἐκεῖ, πού ἦτο ξαπλωμένος ὁ Στάθης μπρούμυτα μὲ τὴ ράχι πρὸς τὸν ἥλιο, εἶδε κάτι νὰ πλῆη μπροστά του ἀνάμεσα στὶς πέτρες τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Ἐκτύπησεν ἡ καρδιά του καὶ τὸ ἐπῆρε στὰ χέρια μὲ συγκίνηση. Ἦτο ἓνα караβάκι κόκκινο ἴσαμε τὴν πάλμη του μεγάλο, φτιασμένο μὲ πευκόφλουδο, ξυσμένο καὶ πελεκημένο μὲ σουγιά. "Ἐν' ἀπ' αὐτὰ τὰ караβάκια, πού κάνουν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων ἀπὸ πευκόφλουδο, ὅταν ὁ πατέρας των κοπανίζη καὶ βράζη τὰ δίχτυα του, γιὰ νὰ γίνουν πιὸ στερεὰ καὶ πιὸ βασταχτερά. Ποιὸ ἀνθρωπινὸ χέρι τὸ ἐσκάρωσε; Ποιὸ παιδάκι καὶ σὲ ποιά ἀκρογιαλιά ἔπαιξε μὲ αὐτὸ τὸ ἀπλοϊκὸ παιχνιδάκι καὶ κατόπι τὸ ἐπῆρε τὸ κῦμα καὶ τὸ ἔφερεν ὡς ἐκεῖνο τὸ ἐρημόνησο; Τὸ ἐχάϊδευσε στὴ φύχτα του. Τοῦ ἐφάνηκε, σὰν ἓνας χαιρετισμὸς, πού τοῦ ἔστελνεν ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον ἔχασε ἀπὸ κοντὰ του τόσο ἀνόητα.

"Ὅταν ἐσηκώθηκε νὰ φύγη, τὸ ἐπῆρε μαζί του. Δὲν ἐβάσταξεν ἡ καρδιά του νὰ τὸ πετάξῃ. Μήπως δὲν ἦτο ἓνα δῶρο, πού τοῦ ἐπρόσφερεν ἡ θάλασσα; Μήπως δὲν ἦτο μιὰ καλοσημαδιά, πού τοῦ ἔφερε τὸ πέλαγος;

§ 46. ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΕΘΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ ΦΩΤΙΑ;

1. "Ὅταν ὁ Στάθης μὲ τὸν Ἀράπη μαζί ἐγύρισε στὴν ἀμμουδιά του, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ δυὸ ὥρες, ἐπῆγεν ἴσα στὸν κύρτο. Εἶναι ἀλήθεια πὼς δὲν ἐπερίμενε σπουδαῖες ἐπιτυχίες. Φαντασθῆτε τώρα τὴ χαρὰ του, ὅταν, πρὶν μπῆ ἀκόμα στὸ νερό, ε δε τὴν παγίδα του γεμάτη

ψάρια. Ἄρχισε νὰ πηδᾷ ἀπὸ τὴ χαρὰ του. Ὁ Ἀράπης δὲν ἄργησε νὰ τὸν μιμηθῆ. Ἐπηδοῦσε καὶ αὐτὸς κοντὰ του πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ Στάθης!

« Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα ἐγὼ πὼς θὰ φάγωμε μαγειριά σήμερα ! Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα πὼς θὰ ἔχωμε σπουδαῖο τραπέζι, Ἀράπη μου ! » ἐφώναζεν ὁ Στάθης.

Καὶ ὁ Ἀράπης, δὸς του καὶ ἐχοροπηδοῦσε καὶ ἐγαύγιζε χαρούμενα : « Γάβ ! γάβ ! »

Ἐπῆρε στὸ ἓνα χέρι τὸν ξύλινο κάδο καὶ ἐμβῆκε στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ, χωρὶς νὰ μετατοπίσῃ τὸν κύρτο, ἔβαλε προσεκτικὰ τὸ χέρι του ἀπὸ τὸ στρογγυλὸ ἀνοιγμα καὶ ἔπιανεν, ἓνα ἓνα, τὰ ψάρια. Ἦσαν ὅλα κεφαλόπουλα καὶ ἐμβῆκαν μέσα ὅσο ἐχώρεσαν. Ὁ κύρτος ἦτο πῆκτρα !

Ὁ Στάθης ἔβαλε θάλασσα στὸν κάδο, γιὰ νὰ μείνουν ζωντανὰ μέσα τὰ ψάρια.

2. « Καὶ τώρα πρέπει νὰ τὰ μαγειρέψωμε » ἐσκέφθηκε !

Ἐξυσε τὸ κεφάλι του. Φωτιά ; Ποῦ νὰ βρῆ φωτιά ! »

« Ἐδῶ, φίλε μου » λέγει τότε στὸν Ἀράπη « τὸ ἐπάθαμε ἀνάποδα ἀπ' αὐτό, ποῦ λέγει ἡ παροιμία : « Τὰ ψάρια στὰ βαθειὰ καὶ τὸ τηγάνι στὴ φωτιά ». Ἐμεῖς τὰ ψάρια τὰ ἐβγάλαμε ἀπὸ τὰ βαθειὰ καὶ δὲν ἔχομε μήτε τηγάνι μήτε φωτιά ».

— « Γάβ - γάβ ! » ἔκαμεν ὁ Ἀράπης. Καὶ ὁ Στάθης τὸ ἐξήγησε πὼς ἠθελε νὰ πῆ : « Δὲν πειράζει· ἐγὼ τὰ τρώγω καὶ ὠμά ! » — « Ὅχι ! Ὅχι ! δὲν θὰ σοῦ γίνῃ αὐτὴ ἡ χάρι, Ἀραπάκο μου » τοῦ ἀπάντησε. Ἄν δὲν ἔχωμε φωτιά, θὰ... κάμωμε φωτιά : Οἱ ἄγριοι κάνουν τρίβο-

ντας ένα ξερό ξύλο μέσα σὲ ἄλλο. "Ας δοκιμάσωμε καὶ μεῖς!»

Ἐθυμήθηκε πῶς τὸ ἐδιάβασε αὐτὸ πολλές φορές· μάλιστα τὸ εἶδε μιὰ φορά καὶ στὸν κινηματογράφο σὲ μιὰ ταινία μὲ ἀγρίους. Ἐπῆγε καὶ εὗρῆκε λοιπὸν ἓνα μικρὸ κούτσουρο. Ἐχάραξε στὸ μάκρος μιὰν αὐλακιά· κατόπι ἄρχισε νὰ τρίβῃ γρήγορα μέσα σ' ἐκείνη τὴν αὐλακιά ἓνα ἄλλο ψιλὸ καὶ ξερὸ κλωνάρι ἀπὸ ἀγριελιά. Ἐπαιδεύθηκε πολλὴ ὥρα, ὥσπου ὁ ἴδρωτας ἔσταζε χάμου ἀπὸ τὸ μέτωπό του, χωρὶς ὅμως κανέν' ἀποτέλεσμα.

«Τέτοια ἐργαλεῖα δὲν κάνουν, Ἀράπη μου» εἶπε πετώντας πέρα τὰ σύνεργά του. Φαίνεται πῶς, γιὰ νὰ πετύχῃ ὁ τρόπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶσαι ἀγριος. Ὡστόσο ἄς μὴν ἀπελπιζόμεστε. "Ας δοκιμάσωμε τὸ πατροπαράδοτο τσακμάκι. Ἐχομε τὸ σουγιά. Εἶναι τὸ ἀτσάλι. Ἄν βροῦμε καὶ κανένα κομματάκι στουρναρόπετρα, θὰ κάμωμε φωτιά».

Ἐγύρισε κάμποσο ἐδῶ καὶ κεῖ δοκιμάζοντας λογιῆς λογιῆς χαλίκια. Κάτι ἔκαμε, μὰ ὄχι σπουδαῖο. Κάπου κάπου ἐπετιέτο καμιὰ σπιθίτσα. Ἀλλὰ τῶρα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐτοιμάσῃ ὕσκα. Ἐδοκίμασε μ' ἓνα κομματάκι ξεφτισμένο πανί, μὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἦξερε πῶς ἡ ὕσκα εἶναι ἓνα εἶδος μανιτάρι, πού φυτρώνει καὶ ζῆ πάνω στοὺς κορμούς τῶν δένδρων. Ἦξερεν ὅμως καὶ πῶς, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῆ, θέλει ὠρισμένη ἐπεξεργασία, πού αὐτὸς δὲν ἐγνώριζε.

3. Τότε ἐσυλλογίσθηκε μήπως τὰ ξεφτίδια, πού ἐδοκίμασε ν' ἀνάψῃ ἀπὸ τὸ ροῦχο του, δὲν ἔπαιρναν φω-

τιά, γιατί ήταν ποτισμέν³, ἀλάτι ἀπὸ τῆ θάλασσα. Ἐπῆρε τὸ γυλιό του, τὸν ἀνοιξε καὶ ἄρχισε νὰ ψάχνη, μήπως βρῆ μέσα τίποτε πιὸ κατάλληλο.

Εὐρῆκεν ἕναν ἐπίδεσμο καὶ λίγο βαμπάκι. Ἐδοκίμασε ἀποτυχία καὶ ἀπ' αὐτοῦ. Ὅπου ξαφνικὰ διακρίνει κάτι σ' ἕνα τσεπάκι τοῦ γυλιοῦ, καλὰ κουμπωμένο.

Τὰ μάτια του ἄστραψαν ἀπὸ χαρά.

« Εὐρῆκα! εὐρῆκα! » ἐφώνασε τότε! « Ἐσωθήκαμε, Ἀράπη! »

§ 47. ΕΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΑΚΙ, ΠΟΥ ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

1. Ἄρπαξε τὸ γυλιό, ἐξεκούμβωσε τὴν τσεπίτσα καὶ ἔβγαλεν ἀπὸ μέσα ἕνα παιχνιδάκι, πού τοῦ ἐχάρισε μιὰ ἡμέρα σὲ μιὰν ἐκδρομὴ ἕνας συμμαθητῆς του. Ἦτο ἕνα μικροσκοπιο, τενεκεδένιο δηλαδὴ μικρὸ χωνάκι. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τοῦ χωνιοῦ αὐτοῦ ἔβαζες ἕνα κομματάκι ἀπὸ ταινία κινηματογράφου, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἕνα μικρὸ φακό, ἀπ' ὅπου ἔβλεπες καθαρὰ τὰ φωτογραφημένα πρόσωπα πάνω στὸ διάφανο φλοῦδι τῆς ταινίας, πολὺ καθαρά. Φθηνὸ δῶρο, ὅμως πάντα εὐχάριστο, ὅταν βρίσκη κανεὶς καινούργια κομμάτια ἀπὸ ταινίες. Μέσα στὸ ἴδιο τσεπάκι τοῦ γυλιοῦ ἦτο καὶ ἕνα μάτσο ἀπ' αὐτὲς τὶς μικροῦλες φωτογραφίτσες.

Ὁ Στάθης ἐπῆρε τὸ μικροσκοπιο αὐτὸ στὰ χέρια του καὶ ἔβγαλε μὲ προσοχὴ τὸ φακό. Τὸν ἔδειξε στὸν Ἀράπη:

Σε λίγο τὰ ξερόχορτα άναψαν.

«Τὸ βλέπεις, Ἀράπη, αὐτὸ τὸ γυαλάκι; Εἶναι πιὸ πολύτιμο γιὰ μᾶς ἀπὸ χίλια διαμάντια, σὰν καὶ αὐτὸ-μεγάλα. Μὲ τοῦτο ἐδῶ τὸ πραγματάκι, φίλε μου, θὰ ἔχωμε φωτιὰ κάθε μέρα, πού ὁ ἥλιος θὰ λάμπη στὸν οὐρανό. Εἶναι τὸ καλάμι τοῦ Προμηθέα τοῦτο, πού βλέπεις. Μ' αὐτὸ θὰ πάρωμε καὶ μεις τὴ φωτιὰ ἀπ' τὸν οὐρανό, ὅπως ἐκεῖνος, ὁ πρῶτος εὐεργέτης τῶν ἀνθρώπων. Τώρα δὲν ἔχομε ἀνάγκη οὔτε ἀπὸ τὴ σοφία τῶν ἀγρίων οὔτε ἀπὸ τὰ τσακμάκια οὔτε ἀπ' τ' ἀστροπελέκια. Κοίτα ἐδῶ!»

Ἐμάζεψε γρήγορα ξερόχορτα στὴ μιά του φούχτα, ἐπῆρε στὸ ἄλλο τὸ φακὸ καὶ ἐσυγκέντρωσέ τις ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου πάνω στὸ προσάναμμα, σ' ἓνα μικροῦτσικο λαμπερὸ σημαδάκι. Ἀμέσως τὰ φρύγανα ἄρχισαν νὰ καπνίζουν ζωηρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ὁ Στάθης ἐξακολούθησεν, ἐνῶ σύγκαιρα ἐφυσοῦσε κιόλας σιγανὰ καὶ ἀδιάκοπα τὰ φρύγανα. Σὲ λίγο τὰ ξερόχορτα ἐπῆραν δρόμο. Ἄναψαν. Τότε τὸν ἄφησε χάμω σὲ μιὰ γωνίτσα, ἔβαλε ἀπὸ πάνω καὶ ἄλλα τέτοια χόρτα, κατόπι ψιλὰ - ψιλὰ ξεράδια ἀπὸ κλαδιὰ καὶ στὸ τέλος χονδρότερα ξύλα. Ἔτσι ἔκαμε μιὰ θαυμάσια φωτιά, πού ἐλαμπάδισε μπροστά του. Ἐστάθηκε καὶ τὴν ἐκαμάρωνε. Κατόπι ἐτύλιξε σ' ἓνα πανάκι τὸ φακὸ καὶ τὸν ἐκλείσε μέσα στὸ πορτοφολάκι του.

2. Ὄταν ἐγίνε θράκα, ἔβγαλε τὰ ψάρια ἓνα - ἓνα, τὰ ἐκαθάρισεν ἀπὸ τὰ ἐντόσθιά των καὶ τὰ ἔριξε στὰ κάρβουνα :

« Ἄν εἶχαμε καὶ μιὰ χύτρα, ντομάτες καὶ ὅλα τ' ἄλλα τὰ χρειαζούμενα, θὰ σοῦ ἔκανα, φίλε μου, καὶ ἐγὼ μιὰ

«κακαβιά» νόστιμη, σάν εκείνη τοῦ Πετρῆ. Τώρα, θὰ εὐχαριστηθοῦμε νὰ τὰ φάγωμε ψημένα στῆ... σχάρα! Τί νὰ γίνῃ! Ἄπο τὰ βρεσκόμενα, Ἄράπη. Ἄπο τὰ βρεσκόμενα!»

Ὅταν ἄρχισαν νὰ ψήνωνται οἱ κέφαλοι καὶ νὰ μοσχοβολοῦν ἀπὸ τὸ πάχος, ὁ Στάθης ἐξαναμίλησε τοῦ Ἄράπη:

«Χρειαζόμαστε καὶ ἀλάτι, Ἄραπάκο μου. Δὲν εἶναι δυνατὸ βέβαια νὰ φάγωμε τώρα τὰ ωραῖα αὐτὰ κεφάλια δίχως ἀλάτι· ἔτσι δὲν εἶναι;»

—«Γάβ!»

—«Ζέρω τί λέγεις» ἐξήγησεν ὁ ἴδιος. «Θέλεις νὰ μοῦ πῆς δηλαδή: πῶς συμβαίνει νὰ κάθωνται αὐτὰ τὰ ψάρια τόσον καιρὸ στῆ θάλασσα καὶ νὰ μὴν μπορέσουν ν' ἀλατισθοῦν; Αὐτὸ δὲν θέλεις νὰ πῆς, Ἄράπη;»

«Γάβ!» ἔκαμε πάλι ὁ Ἄράπη, παιγνιδιάρικα.

—«Ναί, βέβαιον» ἐσυνέχισεν ὁ Στάθης. «Δὲν καταλαβαίνεις· ἔχεις δίκιο, φίλε μου. Σωστὸς εἶναι ὁ λόγος σου. Καὶ ἐγὼ ἀπορῶ μ' αὐτὸ τὸ παράξενο, ποὺ συμβαίνει. Ὅμως τί νὰ γίνῃ! Τὸ βέβαιο εἶναι πῶς τὰ ψάρια, ἀφοῦ ζήσουν ὅλη των τῆ ζωῆ μέσα στὸ ἀλάτι, βγαίνουν στὸ τέλος ἀνάλατα. Αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου εὐγενικὸ ἀπὸ μέρους των, ἀλλὰ τί νὰ κάμωμε! Εἶναι ἀνάγκη νὰ βροῦμε ἀλάτι. Ἐμπρός!»

3. Ἐσηκώθη καὶ ἄρχισε νὰ σκαλώνῃ στοὺς ψηλοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Ἐκεῖ εὗρηκεν ἄφθονο ὄτι ἐζητοῦσε. Τὰ μεγάλα κύματα ἐπετοῦσαν τὸ νερὸ ὡς στὶς πιὸ ψηλές γοῦβες τῶν βράχων καὶ τίς ἐγέμιζαν μὲ θάλασσα. Ὁ ἥλιος ἐξάτμιζεν αὐτὸ τὸ νερὸ καὶ ἄφηνε

μέσα στις λάκκες όλο τὸ ἀλάτι του. Ἔτσι ὁ Στάθης ἐμάζευσε πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἐχρειάζεται. Ἐγέμισεν ὡς ἀπάνω μιὰ τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ καὶ ἐγύρισε γρήγορα - γρήγορα στὴ θράκα του. Κατόπι « ἔστρωσε-τραπέζι » σὲ μιὰν ἠσκιερὴ γωνιὰ ἀνάμεσα στὶς πέτρες. Ἐβαλε καὶ ἓνα μικρὸ κομματάκι ψωμὶ καὶ ἔκαμεν ἓνα περίφημο γεῦμα μαζί με τὸν Ἀράπη.

Ὁ Στάθης τὸν ἔβλεπε, πού ἐπροσπαθοῦσε ν' ἀποφύγη τ' ἀγκάθια τῶν ψαριῶν, καὶ ἐγέλασε.

— « Ἄχ, φίλε μου » τοῦ εἶπε. « Νὰ με συχωρέσης, πού σὲ ταγίζω με θαλασσινά. Βλέπω με πόση περιφρόνηση τὰ τρώγεις. Συλλογίζεσαι βέβαια πὼς αὐτὰ εἶναι καλὰ γιὰ τίς γάτες καὶ ὄχι γιὰ ἓνα σαρκοφάγο, σὰν καὶ ἐσεῖνα. Ἐχεις δίκαιο. Οἱ περιστάσεις ὅμως, βλέπεις. Νὰ παρακαλῆς μόνο νὰ βρίσκονται καὶ αὐτά, γιὰ νὰ μὴν ἀναγκασθῆς καὶ σὺ νὰ γίνης ἄθελα μαζί μου χορτοφάγος ».

§ 48. ΟΣΟ ΠΑΕΙ ΚΑΙ ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΥΕΤΑΙ.

1. Ὁ Στάθης ἐγκαταστάθηκε στὴ νέσ του φωλιά. Ἐδιάλεξεν ἓνα ὁμορφο ὕψωμα στὸ βορειότερο μέρος τοῦ νησιοῦ.

Ἐνας πελώριος βράχος ἐπροφύλαγε τὴν κατοικία του αὐτὴ ἀπὸ τὸ Ἐρακιά, τὸν ἀγέρα δηλ., πού κατεβαίνει ἀπὸ τὰ ΒΔ., ἀπὸ τὴ Ἐράκη. Γύρω του ἦσαν καὶ ἓνα σωρὸ ἀγριόδενδρα, ἀγριοσυκιές καὶ ἀγριελιές τὰ περισσότερα. Ἐκεῖ ὁ Στάθης ἔστησ' ἓνα καλυβάκι ἀπὸ κλαδιά, πού ἐκρατοῦσε δροσιὰ τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύκτα.

Ἐκεῖ ὁ Στάθης ἔστησεν ἓνα καλυβάκι.

τὸν ἐπρостаτέυε ἀπὸ τὸν ἀγέρα καὶ τὴν ὑγρασία Ἡ μιὰ πλευρὰ τοῦ καλυβιοῦ αὐτοῦ ἦτο ὁ βράχος. Ἔκαμε λοιπὸν τὶς δυὸ πλευρὲς καὶ τὴ στέγη. Ἔκοψε πρῶτα μερικὰ ἴσια κλωνάρια γιὰ στύλους. Τὰ ἐκαθάρισεν ἀπὸ τὰ φύλλα, τὰ ἐπελέκησε καὶ ἔκαμε τὸ σκελετό. Πάνω σ' αὐτὰ ἔδεσε κατόπι μὲ λουριά, καμωμένα ἀπὸ φρέσκιες φλοῦδες, ἄλλα ψιλώτερα. Στὸ τέλος ἔμπλεξεν ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ ξύλα τοῦ σκελετοῦ ἄλλα κλαδιὰ μὲ πυκνὴ φυλλωσιά. Ἀπὸ τὸ καλυβάκι αὐτὸ δὲν ἔλειπεν οὔτε ἡ πόρτα. Μὲ τὰ ἴδια ὑλικά ἔκαμε καὶ ἓνα θυρόφυλλο, ποὺ ἀνοίγε καὶ ἔκλεινε.

Τελειώνοντας ἔστησε μέσα, στὸ βάθος, καὶ τὸ κρεβάτι τοῦ δυὸ πιθαμὲς πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ χῶμα. Τὸ ἔστρωσε μὲ καθαρὰ φύκια καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὸ καραβόπανο. Ἦτο ἓνα ἀληθινὸ κρεβάτι, ἀναπαυτικὸ καὶ καθαρὸ.

2. Ὄταν ἐτελείωσε τὴν ἐγκατάστασι αὐτὴ, ἐξαπλώθηκε μέσα, γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ καὶ νὰ καμαρώσῃ τὸ ἔργο του. Ἦτο μεσημέρι καὶ ὁ ἥλιος ἔψηνε τὶς πέτρες ἔξω.

Ὁ Στάθης ἐκοίταξεν ἀπὸ πάνω του τὴ δροσερὴ στέγη, ποὺ ἐμοσχοβολοῦσε, ἐκοίταξε καὶ γύρω του. Ἀλήθεια! Εἶχε πιὰ τώρα ἓνα σωστὸ σπιτάκι, ποὺ τὸν ἐπροφύλαγε κάμποσο. Τότε ἔνοιωσε καλὰ τὴν εὐχαρίστηση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ κάνει κάτι χρήσιμο, καὶ ἐθυμήθη μὲ συγκίνησι τοὺς συντρόφους τῆς προσκοπικῆς τοῦ ὁμάδας. Μαζί των ἔμαθε νὰ καμνῆ τόσα πρακτικὰ καὶ χρειαζόμενα πράγματα. Πόσες φορές στὶς μεγάλες προσκοπικὲς ἐκδρομὲς δὲν ἔστησαν ὅλοι μαζί τέτοια

δροσερά καλυβάκια στις λαγκαδιές και στα δάση τῆς Ἀττικῆς! Τί νά κάμνουν τάχα ὄλ' αὐτὰ τὰ παιδιά; Θά τὸν θεωροῦν βέβαια γιὰ πνιγμένο. Ὁ καπετάνιος θά ἐτληεγράφησε πὼς ἐχάθηκε μὲ τὴ βάρκα μεσοπέλαγα. Θρῆνος θά ἔγινε καὶ θά γίνεται ἀκόμα στὸ σπίτι του! Ἔνοιωσε πάλι τὴ συνείδησί του νὰ τὸν δέρνη ἀλύπητα. Καὶ τότε ἐσηκώθηκε πάλι ἀνήσυχος.

«Εἶναι ἀνάγκη», ἐσυλλογίσθηκε «νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ ὅσο μπορῶ πιὸ γρήγορα. Πρέπει νὰ βρῶ τρόπο, νὰ εἰδοποιήσω τοὺς καημένους τοὺς γονεῖς μου, πὼς δὲν ἐπέθανα καὶ εἶμαι καλὰ στὴν ὑγεία μου. Μόνο πὼς ἐτιμωρήθηκα σκληρὰ γιὰ τὴν πίκρα, πού τοὺς ἔδωσα».

3. Ἐσκάλωσε στὴν κορυφὴ τοῦ βράχου.

«Ἀπ' ἐδῶ» ἄρχισεν ἔπειτα νὰ μιλῇ φωνακτὰ κοιτάζοντας τὸν Ἀράπη «θὰ εἶναι τὸ παρατηρητήριό μας. Ἀπ' ἐδῶ πρέπει νὰ μὴ μᾶς ξεφύγη κανένα πλεύμενο. Βάρκα ἢ βαπόρι, ὅ,τι καὶ νὰ εἶναι, πρέπει νὰ τὸ δοῦμε καὶ νὰ μᾶς δῆ καὶ ἐκεῖνο. Καὶ καλὰ τὶς ὥρες, πού θὰ εἶμαι ἔξω καὶ θὰ ψάχνω μὲ τὰ μάτια μου στὸν ὀρίζοντα. Τὸν ἄλλο ὅμως καιρό;»

Αὐτὰ εἶπε. Ὑστερα κατέβηκε ἐπῆγε καὶ ἔκοψε τὸ πιὸ μακρὺ καὶ τὸ πιὸ ἴσιο κλωνάρι, πού ἤμποροῦσε. Τὸ ἐκαθάρισε καλὰ-καλὰ, τοῦ ἔβγαλε τὴ φλούδα καὶ ἔκαμεν ἓνα ὠραῖο λυγερὸ κοντάρι. Κατόπι ἐπῆρε ἀπὸ τὸ καραβόπανο ἓνα κομμάτι, πού ἐπερίσσευσεν ἀπὸ τὴ μπλούζα του. Ἐπῆγε καὶ ἔκοψεν ὕστερα κάτι κόκκινα τσαμπιά, πού εἶδε νὰ ἔχουν ἓνα εἶδος θάμνοι κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά. Ὅταν ἐζουλοῦσες τὰ τσαμπιά αὐτά, ἐκοκκίνιζαν τὰ χέρια, σὰ νὰ ἐζουλοῦσες μοῦρα ἢ βατόμουρα.

Σάν ἐστέγνωσεν ὁμως αὐτὸ τὸ κόκκινο χρώμα, ἐγένετο γαλάζιο. Ἐπῆρε τὸ πανὶ καὶ μ' αὐτὸ τὸ χόρτο ἔβαψε στὶς τέσσερις γωνιές του τέσσερα γαλάζια τετράγωνα. Ἔτσι ἐφάνταξε στὴ μέση ὁ ἄσπρος σταυρὸς καὶ ἔγινε μιὰ ἀληθινὴ πολὺ ὠραία σημαία. Τὴν ἔδωσε ψηλά στοὺς κοντάρη, ποῦ τὸ ἐστερέωσε πάνω ἀπὸ τὴν καλύβη του.

«Ὠραῖα!» εἶπε, ὅταν ἐτελείωσε. «Τώρα ἔχομε τὴν ἐθνικὴ σημαία. Ὅποιος τὴ δῆ ἀπὸ μακριά, θὰ καταλάβῃ πὼς τὸ νησί μου δὲν εἶναι ἀκατοίκητο».

4. Ἐνα μέρος τοῦ βράχου ἦτο γουβιασμένο σὲ τρόπο, ποῦ ἐσχημάτιζε μιὰν ἀρκετὰ μεγάλη γούρνα. Ὁ Στάθης ἐσκέφθηκε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀχρησιμοποίητη. Ἐπίασε λοιπὸν καὶ τὴν ἐκαθάρισε καλὰ καλὰ ἀπὸ τὰ χρώματα καὶ τὰ βρύα, ποῦ τὴν εἶχαν γεμάτη. Κατόπι ἐπῆρε τὸν κάδο καὶ ἐκουβάλησε νερὸ ἀπὸ τὸν «ἀ ν ἄ β α λ ο» ὥσπου τὴν ἐγέμισε. Ἐπλεξε καὶ ἓνα σκέπασμα μὲ ψιλὰ κλαδιὰ ἀπὸ πάνω, γιὰ νὰ μὴν ἐξατμίζῃ καὶ νὰ μὴ ζεσταίνῃ τὸ νερὸ ὁ ἥλιος. Ἔτσι ἔκαμε καὶ μιὰν ἀποθήκη τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, γιὰ νὰ μὴν εἶναι ἀναγκασμένος νὰ κατεβαίνῃ στοὺς γιαλὰ κάθε φορά, ποῦ τὸ ἐχρειάζετο.

§ 49. ΟΝΕΙΡΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.

1. Ἔτσι, ἀδιάκοπος σχεδόν, ἦτο ὁ Στάθης ἀπασχολημένος μὲ πλῆθος δουλειές, ποῦ ἔπρεπε νὰ κάμῃ, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κρατηθῇ στὴ ζωὴ ἐκεῖ στὴν ἐρημιὰ του. Ὅμως ποτὲ δὲν ἐξεχνοῦσε πὼς τὴ πρώτη του ἀνάγκη ἦτο νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ φοβερὴ μοναξιὰ καὶ νὰ

είδοποίηση στο σπίτι του ὅτι ζῆ και νὰ μὴν τὸν κλαίον γιὰ πεθαμένο.

Εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς ποτέ δὲν ἐφαντάζετο τέτοιο τέλος ὁ Στάθης. Πάντα ἔλεγε πὼς μὲ τὴν «Ἀργώ» θὰ πάγη ν' ἀράξη σ' ἓνα μακρινὸ λιμάνι τῆς Θράκης, τῆς Μυτιλήνης ἢ τῆς Ἀνατολῆς, γιὰ νὰ εἰδοποίηση τοὺς γονεῖς του μ' ἓνα γράμμα. Κατόπι ἐλογάριαζε πὼς θὰ ἐξακολουθοῦσε τὸ δρόμο του, σὰν τοὺς ξένους νέους, πού ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ πάνω σὲ τέτοιες βαρκοῦλες καὶ ἔκαναν τὸ γῦρο τοῦ κόσμου. Θὰ ἐπήγαινε νὰ δῆ ἀπὸ κοντὰ τοὺς ξένους τόπους μὲ τὰ παράξενα ζῶα καὶ δένδρα, τοὺς χρωματιστοὺς ἀνθρώπους καὶ τ' ἄλλα τὰ θαυμάσια πράγματα. Νὰ χαρῆ ἀπὸ κοντὰ ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα, πού ἔβλεπε τις φωτογραφίες των μέσα στὸ μεγάλο ἸΑτλαντα. Ἔτσι θὰ ἐδοκίμαζε καὶ αὐτὸς τὴ ζωὴ τοῦ Ἰάσονα καὶ τοῦ Ὀδυσσεύ. Καὶ νὰ, πού ἐκατάντησε νὰ γίνῃ ἀμέσως ἀμέσως ἓνας δυστυχισμένος Ροβινσώνας!

Βέβαια δὲν εἶχε καὶ τοὺς κινδύνους του. Ἐδῶ ἦτο ἓνα ἡμερο ἑλληνικὸ νησάκι. Χωρὶς ἀνθρωποφάγους, χωρὶς θεριά, πού νὰ περιμένης ὥρα τὴν ὥρα νὰ σὲ φάγουν. Ὅμως καὶ χωρὶς τὴν ἀφθονία τῶν ὠραίων φρούτων, πού εἶχε ὁ Ροβινσώνας στὸ παραμυθένιο νησί τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐκεῖνος εἶχε, νὰ ποῦμε, ἰνδικὰ καρύδια ὅσα ἠθέλε. Τ' ἀνοίγε, ἔτρωγε τὴ νόστιμη ψύχα των, ἔπινε τὸ δροσερὸ γάλα των καὶ μὲ τις στέρρες φλοῦδες των ἔκαμνε κατσαρόλες γιὰ μαγεῖρεμα καὶ πιᾶτα γιὰ τὸ φαγί του. Ἀφήνω τὸ σπουδαιότερο. Πού ὁ Ροβινσώνας ἐκεῖνος εἶχε κοντὰ του ὀλόκληρο δάσος ἀπὸ ψωμόδεν-Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Μυτιβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἐξδ. Α' 10

δρα, βουτυρόδενδρα, κσι κακαόδενδρα.« Έτσι, μάλιστα! Περνᾶ κανεις περιφήμα στην έξορία του » έσυλλογίζετο με πίκρα ο Στάθης. « Κόβεις από τὸ ψωμόδενδρο έναν καρπό, σαν φραντζολάκι, ἄλλον έναν από τὸ βουτυρόδενδρο, και γευματίζεις μιὰ χαρά».

2. Έπειτα ὁ Ροβινσώνας ἐκεῖνος εἶχε μαζί του και ἐν' ἀραπάκι, τὸν Παρασκευά. Έτσι εἶχε για παρηγοριά ἀνθρώπινο πλάσμα κοντά του. Ένω αὐτὸς ἦτο μόνος, ὀλομόναχος.

Έκείνη ὁμως τὴ στιγμή, πὺ ἐσυλλογίζετο αὐτά, ἐ- ἐνοιωσε στὰ γόνατά του τὴν κεφαλή τοῦ σκύλου του. Έχαδεύετο ἀπάνω του, τὸν ἐκοίταζε με ἀφοσίωση και ἐκινούσε τὴν οὐρά του. Σὰ νὰ τοῦ ἔλεγε:

« Και μένα, Στάθη; Δὲν με λογαριάζεις λοιπὸν ἐμένα; Ὁ Παρασκευὰς τοῦ Ροβινσῶνα θὰ ἤμποροῦσε τάχα νὰ σ' ἀγαπᾶ ὅσο ἐγὼ σ' ἀγαπῶ ; νὰ σοῦ φανῆ χρήσιμος, ὅσο σοῦ φαίνομαι ἐγὼ ; »

Ὁ Στάθης μονομιᾶς συναισθάνθηκε τότε πόσο ἄδικος ἐστάθηκε στὸν πιστό του φίλο. Ἀγκάλιασε τὸ κεφάλι του και ἀκούμπησε πάνω τὸ μάγουλό του. Έσηκώθη- κε κατόπι παρηγορημένος κσι τοῦ εἶπε χαρούμενα:

« Έ, Ἀράπη μὴν τ' ἀκούης αὐτά, φίλε μου! Και σὺ ἀ- ράπης, εἶσαι, σαν τὸν Παρασκευά. Μονάχα πὺ εἶσαι ἀκόμα πιὸ καλὸς ἀπὸ ἐκεῖνον. Δὲν σοῦ λέγω, καλὰ θὰ ἦτο βέβαια νὰ εἶχαμε ἐδῶ πέρα λιγώτερες ἀγριοσυκιές και περισσότερα ψωμόδενδρα. Μὰ τώρα, πὺ δὲν ἔχομε, τί νὰ γίνῃ ; Έπειτα για συλλογίσου! Ἄν ἐφύτρωναν και στὴν Ἑλλάδα μας τὰ ψωμόδενδρα, τί δουλειὰ θὰ ἔκαναν τότε οἱ ψωμάδες; Έμπρός! ἄς πηγαίνωμε τώρα

νά κολυμβήσωμε καὶ νά βροῦμε τίποτα γιὰ νά φάγωμε. Γιὰ ὅλους ἔχει ὁ Θεός».

3. Ἐπῆρε μαζί του ἀπὸ τὸ σακκίδιο λίγο ψωμί, ἀφοῦ πρῶτα τὸ ἄδειασεν ὀλότελα ἀπὸ τὰ ἐσώρουχα, ποὺ εἶχε μέσα. Ἀδειάζοντας τὶς τσέπες τοῦ γυλιοῦ εὗρηκε σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὸ πηροῦνι καὶ τὸ κουτάλι τῶν ἐκδρομῶν. Ἐγέλασεν ὁ Στάθης. «Μόνο τὸ πηροῦνι καὶ τὸ κουτάλι τώρα μᾶς ἔλειπε!» εἶπε κοροϊδευτικά. Καὶ τὰ ἐπέταξε σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ καλυβιοῦ του γιὰ ἄχρηστα πράγματα. Ἐπῆρε καὶ τὸν κάδο στὸ χέρι του καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὴν ἀκρογιαλιά. Μπρὸς ὁ Στάθης, πίσω ὁ Ἀράπης.

§ 50. ΜΙΑ ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΚΑΤΣΑΡΟΛΑ

1. Ὄταν ἐπλησίασαν κοντὰ στὸ λιμανάκι, πρὶν ξεπεράσουν ἀκόμα τὰ βράχια, ποὺ ἔκλειναν τὴ μικρὴ ἀμμουδιά, ἄκουσαν κάποιο θόρυβο νά ἔρχεται ἀπὸ ἐκεῖ. Ἕνα περίεργο θόρυβο. Σὰ νά ἐκτυποῦσαν ξερὰ νεροκόλυθα, τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο. Ὁ Ἀράπης ἐτέντωσε τ' αὐτιά του, ἔτοιμος νά πηδήσῃ τοὺς βράχους. Ὁ Στάθης ὅμως τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τὸ σβέρκο, γνεύοντάς του νά καθῆσθαι κάτω ἤσυχος. Ἐκεῖνος ἐκατάλαβε καὶ ἐκαταλάγιασεν ἀκίνητος. Τότε ὁ Στάθης ἐπροχώρησε μὲ μεγάλη προσοχὴ ἀνάμεσα στοὺς βράχους· προσέχοντας μὴν κυλήσῃ μὲ τὰ πόδια καμιὰ πέτρα καὶ γίνῃ θόρυβος. Ἐτσι ἔφθασεν ὡς τὴν ἄκρη καὶ ἐπρόβαλε σιγά - σιγά τὸ κεφάλι πίσω ἀπὸ ἓναν βράχο, ποὺ ἐφαίνετο πιὰ ἀπ' ἐκεῖ ὅλος ὁ μικροῦτσικὸς ἀμμουδερὸς κόλπος.

Ἄπ' ἐκεῖ εἶδε μονομιᾶς τὴν αἰτία τοῦ παράξενου κρότου. Καὶ τὸ αἴτιο τοῦ κρότου αὐτοῦ ἦτο ἐπίσης παράξενο. Ἐπάνω στὴν ἄμμουδιὰ ἔπαιζαν δυὸ μεγάλες χελῶνες καὶ ἐκτυποῦσαν τὰ καυκιά των. Ὁ Στάθης κατέβηκε μὲ προσοχή· κατόπι ἔτρεξε καί, πρὶν προφθάσουν νὰ φύγουν, τὶς ἄρπαξε καὶ τὶς ἀναποδογύρισε. Τὰ κατημένα τὰ ζῶα ἐμάζευσαν μέσα στὸ καυκί των τὸ κεφάλι καὶ τὰ πόδια, κατατρομαγμένα ἀπὸ τὸ ξαφνικό. Τὴν ἴδια στιγμή ἐπήδησε στὴ μέση καὶ ὁ Ἀράπης καὶ ἄρχισε νὰ χοροπηδᾷ καὶ νὰ γαυγίζει γύρω στὸ παράξενο κυνήγι, πού πρώτη φορά τὸ ἔβλεπε.

2. Ὁ Στάθης ἐσυλλογίσθηκεν ἀμέσως πῶς θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὶς χρησιμοποιήσει. Ἐγύρισε τὴ μιά, τὴν πιὸ μεγάλη, ἐπάνω στὰ πόδια της, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ περπατῆ. Αὐτὴ ὅμως, ὅσο ἐκαταλάβαινε τὸν ἐχθρὸ ἀπ' ἔξω, δὲν ἐννοοῦσε νὰ ξεμουτίσει.

Ὁ Ἀράπης ἐπλησίασεν, ἐμύριζε καὶ ἐξαναμύριζε τὴ χελώνα καὶ ἐκοίταζε κάπου κάπου καὶ τὸ Στάθης:

« Εἶδες; » τοῦ λέγει γελώντας: « Αὐτὸ θὰ πῆ προβλεπτικότητα. Νὰ βγαίνης περίπατο στὴν ἀκρογιαλιά καὶ νὰ κουβαλῆς τὸ σπίτι στὴ ράχι σου... Ἐσύ, φίλε μου, ἔκαμες μισὴ τὴ δουλειά σου. Ἐπῆρες μόνο τὴ γούνα σου στὴ ράχι. Αὐτὲς ὅμως οἱ κυρίες σ' ἐξεπέρασαν. Βγαίνουν καὶ παίρνουν καὶ τὴ στέγη πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι των. Ἔτσι εἶναι πάντοτε καὶ παντοῦ μέσα στὸ σπίτι των. Καὶ μόλις τὰ βρίσκουν στενά, μπαίνουν μέσα, ἀμπαρώνονται καὶ σ' ἀφήνουν ἀπ' ἔξω νὰ περιμένης ».

« Γάβ! γάβ! » ἔκαμεν ἀνυπόμονα ὁ Ἀράπης.

—« Ἄμ' δὲν θὰ σ' ἀνοίξουν! Ὅσο θέλεις φώναζε », λέγει ὁ Στάθης. « Μπορεῖ κιόλας νὰ ἐκάκιωσαν, πού τοὺς ἐφερθήκαμε χωριάτικα. Ἄς δοκιμάσωμε λοιπόν, σὰν καλοαναθρεμμένα παιδιὰ ».

Ἐπῆρε τὸ σοβαρό του, ἐπλησίασε τὴ χελώνα καὶ ἐκτύπησε μὲ τὸ δάκτυλο τὸ καβουκι της, ὅπως κτυποῦν τὴν κλεισμένη πόρτα :

« Τόκ, τόκ! Ἐπιτρέπεται παρακαλῶ...; » Τίποτε. Δὲν ἔννοεῖ νὰ βγῆ στὸ παράθυρό της ἢ κυρὰ χελώνα μας νὰ συνεννοηθοῦμε... Τί νὰ γίνῃ! Εἶναι κρῖμα, Ἀράπη, πού θὰ ἀναγκασθοῦμε νὰ μεταχειρισθοῦμε βία. Ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη, φίλε μου. Πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ τὸ καύκαλό της ἢ κυρὰ - χελώνα. Μᾶς χρειάζεται, βλέπεις, μιὰ κατσαρόλα νὰ βράζωμε τὸ φαγητό μας. Καὶ τὸ καύκαλό της γίνεταί μιὰ θαυμάσια χύτρα. Ἐπειτα εἶναι καὶ τὸ κρέας της, πού θὰ ἦτο γιὰ σένα, Ἀράπη μου; ἕνα καλὸ γεῦμα ».

Ὁ Στάθης τὰ ἔλεγεν αὐτὰ μὲ ἀστεῖο τόνο. Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἦτο πὼς πραγματικὰ ἐλυπεῖτο, γιατί εὕρισκετο στὴν ἀνάγκη νὰ σκοτώσῃ τὸ ζῶο. Ἦξερεν ἀπὸ τὴ ζωολογία πόσο οἱ χελῶνες εἶναι ἀναίσθητες στὸν πόνο. Ὅμως ἦτο ἡ πρώτη φορά, πού ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς τὸν ἔκαμνε νὰ φερθῆ σκληρὰ. Ἐπροσπάθησε μόνο νὰ τελειώσῃ γρήγορα. Ὅταν ἔγινεν αὐτό, ἔκοψεν ὕστερα γύρω καὶ ἐκαθάρισε μὲ τὸ μαχαιράκι του τὸ στρογγυλὸ καύκαλο τῆς ράχης ἀπὸ τὸ κρέας. Τὸ ἔτριψε κιόλας μέσα μὲ ψιλὴ ἄμμο. Ὁ Ἀράπης ἔφαγε μὲ μεγάλην ὄρεξη τὸ κρέ-

ας τῆς χελώνας· καὶ ὁ Στάθης ἀπόκτησεν ἔτσι μιὰ πρώτης τάξεως κατσαρόλα γιὰ τὰ βραστά του.

«Ἡ ἄλλη ἄς καθήση ἀνάσκελα!» εἶπε τοῦ Ἀράπη, πού ἐγλυκάθηκε καὶ τὴν ἐτριγύριζε μὲ μεγάλην ὄρεξι.
«Αὐτὴ θὰ τὴν πάρωμε στὴν ἔπαυλί μας, γιὰ νὰ τὴν ἔχωμε συντροφιά. Ἄς κάμωμε τώρα τὸ λουτρό μας, νὰ δοῦμε τί θὰ βροῦμε καὶ στὸν κύρτο. Δὲ γίνεται· κάτι θὰ ἔπιασε καὶ μᾶς τὸ φυλάγει τόσες ὥρες, πού κάθεται δολωμένος».

3. Ἐπέταξε τὸ παντελόνι, ἐμβῆκε στὸ νερὸ καὶ ἐπλησίασε στὸ μέρος, ὅπου εἶχε τοποθετήσῃ τὸν κύρτο.

«Ἀχά!» ἐφώνασε τοῦ Ἀράπη. «Δὲν σοῦ τὰ ἔλεγα ἐγώ; Σήμερα κιόλας θὰ δοκιμάσωμε τὴν караβάνα, πού μᾶς ἐχάρισεν ἡ κερα - χελώνα. Θὰ φάγωμε μιὰ ψαρόσουπα, φίλε μου, πού θὰ τὴν ἐζήλευε καὶ ὁ Πετρῆς ἀκόμα».

Ἐβγῆκε στὴν ἀμμουδιά, ἐπῆρε τὸν ξύλινο κάδο καὶ ἐξαναγύρισε στὸν κύρτο. Ἐβγαλεν ἀπὸ μέσα ἓνα ἔξοχο κεφαλόπουλο. Κατόπι καὶ ἄλλα δυὸ ψαράκια μικρότερα. Τὰ ἔβαλε ὅλα μαζὶ στὸν κάδο καὶ τ' ἀπόθεσε στὴν ἀμμουδιὰ κοντὰ στὸ φόρεμά του καὶ στὸ καυκὶ τῆς χελώνας.

«Ἐμπρὸς τώρα γιὰ κολύμβι!» ἐφώνασε.

§ 51. Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΙΑΤΑ

1. Τὸ κολύμβι ἦτο γιὰ τὸ Στάθη ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες ἀπολαύσεις. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ καταλάβῃ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού νὰ κατοικοῦν κοντὰ στὴ θάλασσα, χωρὶς νὰ τὴ χαίρωνται ὅπως τὴ

χαίρονται τὰ ψάρια. Ὁ Στάθης ἔκανε χίλια παιγνίδια μέσα στοῦ νερό. Ἐκολυμβοῦσε καὶ ἀνάσκελα μόνο μὲ τὰ χέρια ἢ μόνο μὲ τὰ πόδια. Ἔκανε καὶ μακροβούτια, πού ὁ Ἀράπης τὸν ἔχανε ἀπὸ μπροστά του. Τότε τὸ πιστὸ ζῶο ἄρχιζε νὰ γανγίζη, ὥσπου τὸν ἐξανάβλεπε νὰ βγάξη τὸ κεφάλι ἀπὸ τὸ νερό. Τότε ἐσυλλογίζετο, μήπως εἶναι καιρὸς νὰ χυθῆ νὰ τὸν ἀρπάξη πάλι ἀπὸ τὸ σβέρκο, ὅπως καὶ ὅταν ἐκόντευσε νὰ πνιγῆ.

«Τέλος πάντων» τοῦ ἐφώναζεν ὁ Στάθης κάθε φορά, πού ἔβγαινε ἀπὸ τὴν θάλασσα. «Τέλος πάντων εἶσαι χονδροκέφαλος, φίλε μου. Ἐνας χρόνος καὶ μισὸς εἶναι, πού κολυμβᾷς, καὶ ἀκόμα δὲν ἔμαθες νὰ κάνης βουτιές. Ντροπή! Κοίτα ἐδῶ λοιπόν! Θὰ βουτήξω καὶ θὰ σοῦ βγάλω σημάδι ἀπ' τὸν πάτο. Καὶ δὲν εἶναι ρηχά, ξαίρεις. Εἶναι πάνω ἀπὸ δυὸ ὄργιές. Κοίτα!»

2. Καὶ ἀλήθεια! Ἐβουτοῦσε καὶ ἀνέβαζε φοῦχτες τὰ πράσινα φύκια ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Ἐβούτηξε πάλι. Ὅμως αὐτὴ τὴ φορά δὲν ἀνέβασε θαλασσόχορτα. Ἔτσι, πού ἐκατέβαινε πρὸς τὰ κάτω μὲ ἀνοικτὰ τὰ μάτια, εἶδε κάτι νὰ κοκκινίζη μπροστά του. Ἦτο, σὰν πελώριο λουλοῦδι μὲ δυὸ πλατιά φύλλα, φυτρωμένο στὸν πάτο τῆς θάλασσας. Μόλις τὸ νερό ἔτα ράχθηκεν ἐκεῖ κοντά, τὰ δυὸ αὐτὰ φύλλα ἔκλεισαν γρήγορα καὶ δυνατά. Ὁ Στάθης ἐκατάλαβε πὼς ἦτο π ί ν α ¹⁾. Τὴν ἄρπαξε μὲ τὰ δυὸ χέρια, τὴν ἐξερρίζωσε καὶ τὴν ἀνέβασε πάνω μὲ χαρά.

« Ὅριστε! » εἶπε δείχνοντάς τιν στὸν Ἀράπη. « Βλέ-

1) Π ί ν α = ἐν ἀπὸ τὰ μεγάλα ὄστρακοφόρα θαλασσινά.

πεις, όταν ξέρη κανένας να βουτᾶ, τί τὸν φιλεύει ἡ θάλασσα;»

Ἐβγῆκεν ἔξω μὲ τὸ ὠραῖο του εὔρημα στὴ μασχάλη. Ἦτο ἓνα πελώριο ὄστρακοφόρο θαλασσινό, πού ἔφερε σὲ νέαν ἀπορία τὸν Ἀράπη. Ὁ Στάθης τὸ ἔβαλε κάτω καὶ ὁ σκύλος ἐπλησίασε καὶ τὸ ἐμύριζε μὲ πολὺ ἀστεία περιέργεια.

«Βλέπεις;» τοῦ λέγει ὁ Στάθης; «Καὶ αὐτὴ ἐδῶ ἔχει τὸ σπιτάκι της καὶ κλειδώνεται μέσα, σὰν καλὴ νοικοκυρούλα, μόλις τὴν ἐνοχλήση κανεὶς.»

3. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἴσα - ἴσα ἡ πίννα ἄρχισε νὰ ἀνοίγη, σὰ μεγάλο στόμα. Ἐνοιωσε τὴ ζέστα τοῦ ἡλίου στὴν πλάτη καὶ μισοάνοιγε τὰ πορτόφυλλά της, μὴ ἰδῆ τί τρέχει στὴ γειτονιά. Ὁ Ἀράπης εἶδε τὰ δυὸ καύκαλά της ν' ἀνοίγουν καὶ ἔβαλε γρήγορα τὴ μούρη του κοντά. Τότε ἡ πίννα κάνει μιὰ ἔτσι καὶ κλείνει πάλι τρομαγμένη τὰ ὄστρακά της. Κλείνοντας ὁμως, ἄρπαξε λιγάκι τὰ μουστάκια καὶ τὶς τρίχες ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀράπη. Καὶ αὐτός, πού τὸν ἐπόνεσεν ἡ τσιμπιά, ἐτραβήχθηκε πίσω φοβισμένος καὶ γαυγίζοντας.

Ὁ Στάθης ἐξέσπασε στὰ γέλια. Καιρὸ εἶχε νὰ γελάσῃ μὲ τόση ὄρεξι!

«Εἶδες, πού σοῦ τὸ ἔλεγα νὰ εἶσαι φρόνιμος, Ἀραπάκο μου! Ἀκόμα λίγο καὶ θὰ σοῦ ἐφαλίδιζε τὸ μουστάκι σου! Καὶ αὐτὸ τὸ παθαίνεις γιατί... γιατί δὲν ἐπῆγες καθόλου στὸ σχολεῖο. Ἄν ἐμάθαινες γράμματα, θὰ ἤξαιρες πὼς κάθε πίννα ἔχει μέσα τὸν θυρωρό της καὶ τὴ φυλάγει. Ἐ, δὲν εἶναι ν' ἀπορῆς γι' αὐτό; Βλέ-

πεις ἔδῶ δὲν ἔχομε κανένα πτωχόσπιτο, σὰν τῆς χελώνας, νὰ ποῦμε, σὰν τοῦ σάλιαγκα ἢ σὰν τῆς πεταλίδας 1). Ἐδῶ πρόκειται γιὰ μιὰ μονοκατοικία πολυτελείας. Κοίταξ' ἔδῶ, φίλε μου! Αὐτὸ εἶναι ἓνα σιντεφένιο παλατάκι. Καὶ ἡ πίννα εἶναι ἀριστοκράτισσα. Ποιά κοντέσσα, ποιά βασιλοπούλα σήμερα κάθεται, σὲ παρακαλῶ, μέσα σὲ σιντεφένιο παλάτι; ἔ; Μόνο ἡ εὐγενεία της! Ἡ κοντέσσα ἡ πίννα! Λοιπὸν μὲ ὅλο τὸ δίκιο της ἔχει καὶ θυρωρό. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ καβουράκι. Ὁ « πιννοκάβουρας » μὲ τ' ὄνομα. Τὸν ἔχει μέσα. Τοῦ δίνει κατοικία, τὸν ταγίζει καὶ τὸν ποτίζει ἢ οἰκοδέσποινα. Καὶ αὐτὸς ἔχει τὸ νοῦ του στὴν πόρτα. Ἐχει τὰ μάτια του τέσσερα. Βλέπει δηλαδὴ γιὰ λογαριασμό του καὶ γιὰ λογαριασμό τῆς κυρίας του. Μόλις ἀντιληφθῆ κανέναν κίνδυνο, εἰδοποιεῖ τὴν πίννα καὶ κλείνει γρήγορα - γρήγορα τὶς πόρτες. Εἶναι πιστὸς ὑπηρέτης, ἔ; Δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς τρώγει ἄδικα τὸ ψωμί του. Περίμενε τώρα καὶ θὰ τὸν δῆς».

4. Σὲ λίγο ἡ πίννα πάλι ἔκανε ν' ἀνοίξη μὲ προσοχὴ τὰ ὄστρακά της. Τότε ὁ Στάθης, ποὺ ἐπερίμενε, ἔχωσε μέσα τὸ λεπίδι τοῦ σουγιᾶ καὶ τὴν ἀνοίξε πέρα γιὰ πέρα στὰ δύο. Ἐψαξε κατόπι νὰ βρῆ τὸν πιννοκάβουρα. Τὸν εὗρηκε πραγματικά. Ἦτο ἓνα καβουράκι πολὺ μικρὸ, μὲ τὸ ὄστρακό του μαλακό - μαλακό, σὰν ἀπὸ ψιλὴ κερένια φλούδα. Τὸν εὗρηκε ὅμως σκοτωμένο. Τὸ μαχαῖρι, περνώντας τὴν πίννα, τὸν ἐπῆρε καὶ αὐτόν.

Ὁ Στάθης ἔκοίταξε μὲ συμπάθεια τὸ τσακισμένο κα-

1) Πεταλίδα = ἀπὸ τὰ μικρὰ ὄστρακοφόρα μ' ἓνα ὄστρακο.

βουράκι, πού τὸ μαχαίρι τοῦ εἶχε λιώσει τὰ ποδαράκια του, ψιλὰ σὰν τῆς ἀράχνης!

«Γιὰ δές!» ἐσκέφθηκε. «Τοῦτο τὸ μαμουδάκι τῆς θάλασσας ἐπέθανε κάνοντας τὸ καθήκον του. Οὔτε ἐλιποτάκτησεν οὔτε τὴν ἐγέλασε νὰ φύγη καὶ νὰ γλυτώσῃ. Καὶ ὅμως δὲν περιμένει καμιὰ πληρωμὴ. Οὔτε ἔνδοξο θὰ τὸ ποῦν, γιατί ἐπέθανε στὴ θέσι, πού τὸ ἔταξεν ἡ φύσι, οὔτε θὰ μάθη ποτὲ κανένας πόσο γενναῖο καὶ τίμιο ἐστάθηκε στὴ δουλειά του».

5. Ὑστερ' ἀπ' αὐτὸ ὁ Στάθης ἐκαθάρισε τὰ δυὸ στενόμακρο ὄστρακ' ἀπὸ τὸ φαγί των. Αὐτὸ τὸ ἔρριξε μέσα στὸν κάδο. Κατόπι ἔδειξε στὸν Ἀράπη τὰ δυὸ ὄστρακα, πού ἄστραπταν στὸν ἥλιο ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἴριδας καὶ τοῦ εἶπε:

«Λοιπόν, Ἀράπη, βλέπεις; Σήμερα ἐπεράσαμε τὴν ἡμέρα μας ὅλο ψωνίζοντας μαγειρικά σύνεργα. Ὑστερ' ἀπὸ τὴν κατσαρόλα ἔχομε ἀμέσως δυὸ πιάτα πολυτελείας. Καὶ εἶναι, ὅπως καὶ νὰ τὰ ἐξετάσης, θαυμάσια πιάτα. Γιατί ἡ θάλασσα μᾶς τὰ προσφέρει μαζί μὲ τὸ φαγί των. Ἔχει καὶ ἄλλα ἐκεῖ κάτω. Μόνο ἄς πηγαίνομε τώρα πίσω στὸ σπίτι, ὅσο εἶναι ζεστὸς ὁ ἥλιος, νὰ προλάβωμε ν' ἀνάψωμε τὴ φωτιά καὶ νὰ μαγειρεύσωμε τὴν φαρόσουπα. Ὅταν χρειασθοῦμε καὶ ἄλλα, ἔχει πάλι ὁ Θεός».

Ἔτσι ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Στάθης ἐμαγείρευσε μιὰ καλὴ φαρόσουπα καὶ ἐσερβίρισε χωριστὰ τὸ ψάρι στὰ πιάτα. Τότε εἶδε πὼς εἶχεν ἄδικο νὰ περιφρονῆσῃ τὸ κουτάλι καὶ τὸ πηροῦνι. Καὶ ἀναγκάσθηκεν, ἀφοῦ τὰ

εύρηκε πεταμένα σέ μιὰ γωνιά τῆς καλύβας, νὰ τὰ καθαρίση πρῶτα καί ὕστερα νὰ τὰ μεταχειρισθῆ στό πλούσιο δεῖπνο του.

§ 51. ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΟΝΑΧΟΣ

1. Ἔτσι ἐπέρασε τίς πρῶτες 3—4 ἡμέρες, ὁ Στάθης ὕστερ' ἀπό τὸ γλυτωμό του σ' ἐκεῖνο τὸ ἐρημόνησο. Μιὰ πού ἐγλυτωσεν ἀπὸ τῆ θάλασσα, ἐπίστευε πῶς θὰ ἐγλύτωνα καί ἀπὸ τὸ ἐρημόνησο καί γρήγορα θὰ ἔσμιγε μὲ τὸν ἄλλο κόσμο. Γι' αὐτὸ ὅλη τὴν ἡμέρα εἶχε τὸ νοῦ του στὴ θάλασσα. Ὅ,τι καί νὰ ἔκαμνε, τὸ μάτι του κάθε τόσο ἔψαχνε τὸν ὀρίζοντα μὲ ἀγωνία.

Ὡρα μὲ τὴν ὥρα ἐπερίμενε νὰ ἰδῆ νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ νησί τὸ πλεούμενο, πού θὰ τὸν ἐγλύτωνα. Πού θὰ τὸν ἔπαιρνε μαζί του, νὰ τὸν ξαναδώσῃ πίσω στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία. Μά, ὅσο ἐπερνοῦσαν οἱ ἡμέρες, τόσο πιὸ πολὺ ἔβλεπε πῶς δὲν ἦτο εὐκολο αὐτό, πού ἐπιθυμοῦσε. Ἐμετάνοιωνε τότε πικρὰ γιὰ τὴν κακοκεφαλιά του καί ἐθλίβετο κατάκαρδα γιὰ τὴ στενοχώρια, πού ἔδωσε στοὺς γονεῖς καί στοὺς φίλους του. Γι' αὐτὸ καί ἐδυναμῶνε τότε πιὸ πολὺ ὁ πόθος του νὰ μπορέσῃ.

μέ κάθε τρόπο νά τούς δώση σημείο ζωῆς. Νά τούς στείλη μήνυμα, πώς δέν ἐπέθανε καί νά μὴν τὸν κλαίουں.

Κάμποσες φορὲς εἶδε μακριά, πολὺ μακριά, νά περνοῦν βαπόρια καί ν' ἀφήνουν πίσω των σύννεφα τὸν καπνὸ τοῦ καπνοδόχου των. Τότε ἔβγαζε τὴ σημαία καί τὴν ἐκινούσε δεξιὰ καί ἀριστερὰ ἐλπίζοντας, πὼς μπορεῖ ἔτσι νά τὸν προσέξῃ κανένας ἐπιβάτης τοῦ βαποριοῦ, πού θὰ ἐκοίταζε πρὸς τὸ νησί μὲ τὰ κιάλια του. Μὰ καί τὴ νύκτα, ὅταν ἐπερνοῦσαν βαπόρια ὄχι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ νησί του, ἐκαταλάβαινε τὸ πέρασμά των ἀπὸ τὸν κτύπο τῆς μηχανῆς, πού ἔφθανε πάνω ἀπὸ τὰ γαληνεμένα νερὰ ὡς τὸ καλύβι του. Ἐσηκώοντο τότε, ἂν ἐτύχαινε νά εἶναι πλαγιασμένος, ἀνέβαινε στὸ βράχο του καί ἔβλεπε μὲ λαχτάρια τὰ φῶτα των. Ἀμέσως ὅμως ἀπελπίζετο, ὅταν τὰ ἔβλεπε νά ξεμακραίνουν καί νά χάνωνται στοὺς ἡσκιους τῆς νύκτας.

2. Ἐκεῖνο, πού τὸν ἐπαρηγοροῦσε καί τοῦ ἐδυνάμωνεν ἀδιάκοπα τὴν ἐλπίδα τοῦ γλυτωμοῦ του, ἦτο ἕνας φάρος, πού ἄναβε καί ἔσβυνε σὲ κανονικὰ διαστήματα πάνω σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ γύρω ἀπὸ τὸ ἐρημόνησό του ἄλλα νησιά. Τὸ φῶς αὐτοῦ τοῦ φάρου ἦτο κόκκινο. Ὁ Στάθης ἐκάθητο ὦρες τὴ νύκτα καί τὸν ἐκοίταζε πάνω ἀπὸ τὴ σκοπιά του. Τὸν ἐκοίταζεν, ὥσπου τὰ μάτια του ἐπονοῦσαν καί τὰ ματόφυλλά του ἐκλείναν μοναχά των. Πόση παρηγοριὰ τοῦ ἔδινεν ὁ φάρος ἐκεῖνος! Ἦτο σὰν ἕνα μάτι, πού τὸν ἐκοίταζεν ἀπὸ μακριὰ καί τοῦ ἔλεγε:

« Σὲ βλέπω. Περίμενε. Θὰ ἔλθω καμιά μέρα νά σὲ γλυτώσω, ἄπνοο παιδί! »

—«Μὰ ἔλα, λοιπόν! Ἔλα! Γιατί δὲν ἔρχεσαι νὰ μὲ σώσης; Δὲν βλέπεις πόσο αὐστηρὰ ἐτιμωρήθηκα γιὰ τὸ κακό, ποὺ ἔκαμα;» ἔλεγεν ὁ Στάθης. Καὶ τότε τὸν ἔπιανεν ἡ λύπη καὶ τὸ μετάνοιωμα γιὰ τὴν πρᾶξι του καὶ ἔκλαιε πολλὴ ὥρα.

3. Μιὰ νύκτα ἐδοκίμασε νὰ συνεννοηθῆ με φωτεινὰ σήματα. Ἐφύλαξεν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἀναμμένη φωτιά. Ἐβαλε δυὸ δαυλοὺς νὰ καρβουιάσουν στὴν ἄκρη· κατόπι τοὺς ἐπῆρε, ἕναν στὸ κάθε χέρι του, καὶ ἀνέβηκε στὸ βράχο. Ἄπ' ἐκεῖ ἔκανε πρὸς τὸ μέρος τοῦ φάρου μὲ «σ ἡ μ α τ α τ ο ὦ Μ ό ρ ς» ποὺ ἤξερε ἀπὸ τὴν προσκοπικὴ ζωὴ του, τὸ σῆμα «Κί ν δ υ ν ο ς. Σ ὠ σ τ ε μ ε!» Ἐστειλεν αὐτὸ τὸ σῆμα πολλὰ φορὲς. Δὲν ἐπῆρεν ὅμως καμιὰ ἀπάντησι. Ἐκαμε καὶ δυὸ σημαιοῦλες καὶ ἐξανάκαμε τὰ ἴδια σήματα μιὰ ἡμέρα καὶ πρὸς τὸ μέρος ἑνὸς μεγάλου βενζινόπλοιου, ποὺ ἐφάνηκε νὰ περνᾷ κατὰ τὸ βόρειο μέρος τοῦ νησιοῦ του μέσα στὸ καταμεσήμερο. Πάλι κανένας δὲ τὸν ἐπρόσεξε.

Τότε ἔνοιωσε πὼς ἀπόμενεν ὀλομόναχος στὸ ἐρημονῆσι του. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἔγνευαν μὲ τὸ κόκκινο μάτι τοῦ φάρου. Τοῦ ἔδειχναν τὴν παρουσία των μὲ τὰ βαπόρια καὶ μὲ τὰ καράβια. Μὰ κανένας δὲν ἄπλωνε τὸ χέρι του νὰ τὸν τραβήξῃ ἀπὸ τὴ φοβερὴ μοναξιά του!

4. Τότε, γιὰ νὰ ξαλαφρώνη ἀπὸ τὴν ἀπελπισία, ἔτρεχε στὸ καλύβι του καὶ ἐγονάτιζε μπροστὰ σ' ἕνα ξύλινο σταυρό, ποὺ εἶχε φτιάσει. Ἐκανε τὴν προσευχή του καὶ ἐπαρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν λυπηθῆ καὶ νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν μοναξιά του ἐκείνη.

‘Υστερ’ ἀπὸ τὴν προσευχὴ ἔνοιωθε πιὸ δυνατὸ τὸν ἑαυτό του. Ἡ ἐλπίδα ἐστύλωνε τὴ καρδιά του, ποὺ ἐκόντευε νὰ λυγίση. Ἀγκάλιαζε τότε τὸν Ἀράπη, τὸν ἐφιλοῦσε καὶ ἔλεγε :

« Εἶμαι ἀχάριστος, καλέ μου, ποὺ παραπονιέμαι ἔτσι. Μήπως δὲν πρέπει νὰ εὐχαριστῶ χίλιες φορές τὴν ἡμέρα τὸ Θεό, ποὺ σ’ ἔστειλε κοντά μου νὰ μὲ γλυτώσης ἀπὸ τοῦ χάρου τὰ νύχια ; Τί θὰ ἐγινόμεν, ἀν δὲν εἶχα καὶ σένα κοντά μου, πιστέ μου φίλε ; »

Ὁ Ἀράπης τ’ ἄκουεν αὐτὰ σοβαρός, σὰ νὰ ἔκαταλάβαινε τί τοῦ ἔλεγε. Ἐγλειφε τὰ χέρια του καὶ ἀκουμβοῦσε τὸ κεφάλι μὲ ἀφοσίωσι πάνω στὰ γόνατα τοῦ συντρόφου καὶ σωτῆρα του.

§ 52 ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΤΟΥ ΑΡΑΠΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙ

1. Ἡ χελώνα, ποὺ ἔφερε στὴν καλυβούλα του ὁ Στάθης, δὲν ἄργησε νὰ συνηθίσῃ στὴ νέα της ζωὴ. Στὴν ἀρχὴ ἐτρόμαζεν, ὅταν τὸν ἔβλεπε νὰ πηγαίνει κοντά της. Περισσότερο μάλιστα ἐφοβεῖτο τὸν Ἀράπη, ὅταν ἐπήγαινε νὰ παίξῃ μαζί της. Πολὺ γρήγορα ὅμως ἐσυνήθισε καὶ τοὺς δυό. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔγιναν κιόλας φίλοι. Ὁ Στάθης τὴν ἐφώναζε « κυρα-Χελώνα ». Τῆς ἔκανε κοντὰ στὸ καλύβι του μιὰ μικρὴ μάνδρα ἀπὸ ξερολιθιά καὶ μέσα ἐκεῖ μιὰ φωλιά νὰ τρυπώνη. Καὶ κάθε φορά, ποὺ ἔβγαινε μικρὲς ἐκδρομὲς μαζί μὲ τὸν Ἀράπη, γιὰ νὰ εὔρουν τὴν τροφὴ τῆς ἡμέρας, τῆς ἔφερνε καὶ αὐτῆς τρυφερὲς ρίζες καὶ φρέσκα φύλλα.

Τὴν ἐφώναζε, « κυρα - Χελώνα ». Καὶ αὐτὴ ἀκούοντας,

έξετρύπωνε από τή φωλιά της και έτρεχε νά φάγη από τὰ χέρια του. Έτρωγεν από όλα. Χορταρικά, ψάρια, ακρίδες και μικρές γαρίδες.

Άληθινά όμως ήτο πολύ νόστιμη, όταν άρχιζε τὰ παιγνίδια με τον Άράπη. Έπηρε τόσο θάρρος μαζί του, που τον έκυνηγοῦσε. Και αυτός έκανε πώς έφοβείτο και έτρεχε νά σωθῆ τάχα τρομαγμένος, σά νά τον έκυνηγοῦσε κανένα θηρίο άγριο.

2. Η συντροφιά του Στάθη μιὰ μέρα επλήθυνε ξαφνικά, χωρίς καθόλου νά τὸ περιμένουν!

Στὸ δυτικὸ μέρος τοῦ νησιοῦ ἡ άκρογιαλιά ήτο άγρια. Πελώριοι βράχοι έπεφταν απότομα στή θάλασσα. Μέσα σ' αὐτούς είχαν τὶς φωλιές των γλάροι άσπροι και σταχτόχρωμοι, που έπετοῦσαν σαν τρελλοὶ και έφώναζαν παίζοντας πάνω στα κύματα. Όταν εἶχε τρικυμία, οἱ στριγγές φωνές των άνακατεύοντο με τὸ θόρυβο, που έκανε η θάλασσα κτυπώντας στίς άγριοβραχιές.

Ο Στάθης έσκάλωσε μιὰ ἡμέρα εκεί επάνω γυρεύοντας αὐγά πουλιῶν. Έτσι ψάχνοντας κατέβηκεν ὡς τοὺς βράχους, που ήσαν κοντά στήν επιφάνεια τῆς θάλασσας. Ο Άράπης, χονδρός ὅπως ήτο, έθέλησε νά τον άκολουθήση στίς τολμηρές αὐτές άκροβασίες του. Εἶδεν όμως πὼς δέν έκατάφερε τίποτε. Έσκυψε τότε επάνω από τον κρημνὸ οὐρλιάζοντας παρακαλεστικά κατὰ τὸ μέρος τοῦ Στάθη. Τὸν έπαρακαλοῦσε νά τον πάρη και αὐτὸν μαζί του. Και σαν εἶδε πὼς ὁ Στάθης δέν εἰγύρισε νά τον κοιτάξη, έκαμεν ένα μεγάλο γῦρο, προσπαθώντας ν' άνακαλύψη κανένα μονοπάτι, για

νά μπορέση νά τόν συναντήση. Εἶναι ἀλήθεια πῶς δέν εὐρῆκε μονοπάτι. Εὐρῆκεν ὅμως κάτι καλύτερο. Καμιὰ δεκαριά ἀγριοκάτσικα, πού ἦσαν κρυμμένα ἀνάμεσα στοὺς βράχους. Ἐνάμεσα σ' αὐτὰ ἦσαν καὶ δυὸ γεννημένα πρῶιμα. Ὁ Ἀράπης ἐχύμησε καταπάνω στο κοπάδι. Ἐγαύγιζεν ἄγρια· καὶ τὰ ἐκνηγοῦσεν ἐξακολουθητικά. Τὰ κακόμοιρα κατατρομαγμένα ἐσκόρπισαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἔφυγαν τρέχοντας καὶ πηδώντας. Μονάχα ἓνα μικρὸ ἀπὸ τὰ νεογέννητα ἔχασε τὴν ἰσορροπία του καὶ ἐγκρεμίσθηκε κάτω.

3. Ὁ Στάθης μὲ ἀπορία ἄκουσεν ὄλ' αὐτὰ τὰ γαυγίσματα καὶ τὸ θόρυβο ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Δέν ἤμποροῦσεν ὅμως νὰ ἰδῆ τίποτα, γιὰ τὸν ἐμπόδιζαν ἄλλοι βράχοι. Τὸ ἀγριοκάτσικο, πού ἐγκρεμίσθηκε, ἔπεσεν εὐτυχῶς στὴ θάλασσα. Μόλις τὸ εἶδεν ὁ Στάθης, ἐπήδησε στὸ νερό, τὸ ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸ ἔβγαλεν ἔξω. Τότε ἐπρόσεξε πῶς εἶχε σπάσει τὸ ἓνα ποδαράκι του. Τὸ δεξιὸ μπροστινὸ. Τὸ ἐπῆγε στὴν κἀλύβα του. Τὸ καημένο ἐφαίνετο νὰ ὑποφέρη πολὺ. Ἦτο ἓνα ὠραιότατο κατσικάκι, στακτερὸ καὶ κανελί, μὲ μεταξωτὸ τρίχωμα καὶ πόδια πιὸ μακριὰ ἀπὸ τῶν συνηθισμένων κατσικιῶν. Ἐμοιαζε πολὺ μὲ ζαρκάδι καὶ στὸ προσωπάκι του καὶ στὴ λυγεράδα. Ὁ Στάθης δέν ἤμποροῦσε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ χαρὰ του. Πῶς εὐρίσκοντο τόσο μεγάλα καὶ ὠραῖα ζῶα στὸ νησί του; Ἐχάϊδευε τὸ κατσικάκι καὶ τὸ ἐφιλοῦσε στὸ προσωπάκι του. Ἦτο ὅμως ἀξιολύπητο. Εἶχε σπάσει τὸ κόκκαλο τοῦ ποδαριοῦ του λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ γονατάκι του.

Ἐνάμεσα σ' αὐτὰ ἦσαν καὶ δύο γεννημένα πρόωιμα.

Στάθης Σταθάς Ἄναγν, Ἄ δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἐκδ. Α

Ὁ Στάθης ἔκοψε κάμποσα ξυλάκια ὡς 4—5 δάκτυλα μακριά. Τὰ ἔξυσε, τὰ ἐπλάτυνε καὶ τὰ ἔβαλε, τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, γύρω - γύρω στὸ ποδαράκι· ἀκριβῶς στὸ μέρος, ποῦ ἔνοιωθε τὸ κόκκαλό του σπασμένο. Τὰ ξυλάκια αὐτὰ τὰ ἔδεσε σφικτά. Ἔτσι τὸ σπασμένο μέρος δὲν ἤμποροῦσε νὰ κουνηθῆ πιά.

Ὁ Στάθης εἶχεν ἀκούσει πῶς ἔτσι « κ α λ α μ ὠ ν ο υ ν » οἱ χωρικοὶ τὰ σπασμένα πόδια τῶν ζῶων των, ὅταν δὲν βρίσκουν κοντὰ κτηνίατρο. Ὅταν ἐτελείωσε τὸν ἐπίδεσμο, ἔφτιασε μέσα στὴν καλύβα ἕνα στοῦμα ἀπὸ μαλακὰ φύλλα καὶ χόρτα καὶ ἐξάπλωσε τὸ κατσικάκι ἐπάνω. Καί, γιὰ νὰ μὴν ξετινάζεται ὄρθιο καὶ χαλάση τὸν ἐπίδεσμο, τὸ ἔδεσε μὲ τὸ λουρί τῆς ζώνης του κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ καὶ τὸ ἐκράτησε πλαγιασμένο.

4. Ἐπιασε κατόπι τὸν Ἀράπη ἀπὸ τὸν σβέρκο καὶ τὸν ἔσυρεν ἔξω :

«Ἐσύ, φίλε μου» τοῦ εἶπε «πρέπει νὰ δώσης τὴ θέσι σου στὸν τραυματία μας, ὅσο νὰ γειάνη τὸ πόδι του. Τότε θὰ τοῦ κάμωμε ξεχωριστὸ μανδρί. Μὴν ξεχνᾶς κιόλας πῶς εἶσαι ὁ ὑπεύθυνος γι' αὐτὸ τὸ δυστύχημα. Ἄν δὲν ἐτρόμαζες τὰ κατσίκια μὲ τὶς ἀγριοφωνάρες σου, δὲν θὰ ἐπάθαινε καὶ αὐτὸ ὅ,τι ἔπαθε. Ἐμπρός ! Ἐξω τώρα γρήγορα!»

Ὁ Ἀράπης ἐκατάλαβε καὶ ἔμεινεν ἀπέξω. Κάθε λίγο ὅμως ἔβαζε τὸ κεφάλι του μέσα, σὰ νὰ ἐπαρακαλοῦσε νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ κάμη συντροφιά τοῦ τραυματία. Τὸ κατσικάκι, ποῦ τὸν εἶχε πάρει ἀπὸ φόβο, ὅταν τὸν ἔβλεπε κάθε φορά, ἐτινάζετο, γιὰ νὰ φύγη. Αὐτὸ ἐφόβισε τὸ Στάθη. Γιὰ τοῦτο ἐπῆρε τὸ σχοινὶ καὶ ἔδεσε

τὸν Ἄραπη μακριὰ ἀπὸ κεῖ, πρὸς τὴν ἀκρογιαλιά, γιὰ νὰ μὴ φαίνεται καὶ νὰ μὴν ἀκούεται.

5. Ἐπροσπάθησε κατόπι νὰ δώσῃ κάτι στὸ ἀγριοκατσικάκι νὰ φάγῃ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἤθελε νὰ βάλῃ τίποτα στὸ στόμα του. Ἐβέλαζε μονάχ' ἀδιάκοπα καὶ λυπητερά.

«Τί νὰ τὸ κάμω;» ἐσυλλογίζετο ὁ Στάθης λυπητερά. «Θὰ εἶναι ἀκόμα βυζανιάρικο. Δὲν τρώγει χορταράκι. Ἄν εἶχα γάλα τοῦ κουτιοῦ, θὰ τοῦ ἔδινά νὰ τὸ πιῇ. Τώρα ὅμως; Αὐτὸ δὲν εἶναι, σὰν τὸν Ἄραπη, νὰ συνηθίσῃ στὰ θαλασσινά. Αὐτὸς ἔμαθε τώρα νὰ τρώγῃ ἀκόμα καὶ αὐγὰ ἀπὸ ἀχινούς καὶ ψαρόσουπα. Τοῦτο ὅμως;

Τοῦ ἔβαλε σ' ἓνα καύκαλο νεράκι καὶ τὸ ἀκούμβησε κοντά του, ὥστε νὰ φθάνη νὰ τὸ πιῇ. Τοῦ ἔβαλε καὶ τρυφερὰ χορταράκια καὶ γλυκὲς ριζίτσες ἐλπίζοντας ν' ἀπλώσῃ καὶ νὰ φάγῃ, ὅταν μείνῃ μόνο του.

Κατόπι ἐπῆρε πάλι τὸ σακκίδιο στὸν ὦμο, ἐπῆρε καὶ τὸν Ἄραπη μαζί του καὶ κατέβηκαν στὸ λιμανάκι.

§ 53. Η ΜΗΤΕΡΑ

1. Κατεβαίνοντας πρὸς τὴν ἀκρογιαλιά ὁ Στάθης, ἔψαχνε καὶ γιὰ κανένα φαγώσιμο χόρτο. Καὶ ὅταν εὗρισκε, τὸ ἔβγαζε μὲ τὸ πηροῦνι του. Χρησιμοποιώντας ἔτσι αὐτό, ἐσυλλογίσθηκε πὼς θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ καὶ γιὰ ἄλλουλειά. Ἐπῆγε καὶ ἔκοψε ἀπὸ μιὰν ἀγριελιά ἓνα μακρὺ καὶ ἴσιο κλωνάρι. Κατόπι ἄναψε φωτιά. Καὶ ἀφοῦ τὸ ἐξεφλούδισε καὶ τὸ

ἐκαθάρισε ἀπὸ τοὺς κόμβους του, ὕστερα τὸ ἐσκήρυνε ἐπάνω ἀπὸ τὴ φλόγα. Ὅταν ἐτελείωσε τὴ δουλειὰ του, εἶχεν ἓνα καλὸ κοντάρι, ὅπως αὐτὰ τῶν ἀθλητῶν. Τότε ἐπιασε καὶ ἔδωσε γερὰ στὴν ἄκρη αὐτοῦ τοῦ κονταριοῦ τὸ πηροῦνι. «Τώρα ἔχομε ἓνα γερὸ καμάκι» εἶπε στὸν Ἀράπη. «Εἶναι ἓνα πολὺ καλὸ ὄπλο, ποὺ θὰ τὸ ἐξήλεσε καὶ ὁ Ἰάσονας. Ἐμεῖς θὰ τὸ μεταχειρισθοῦμε μόνο γιὰ τὸ ψαροκυνῆγι μας, ἐννοεῖται».

Κατέβηκε στὸ γιαλὸ καί, ἀφοῦ ἐθαλάσσωσε ὡς τὴ μέση, ἀνέβηκε πάνω σ' ἓνα μικρὸ βράχο, ποὺ ἐπρόβαλλε μέσ' ἀπὸ τὰ νερὰ τὴν κορυφή του. Ἀπ' ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔρριξε στὰ νερὰ ἄφθονο δόλωμα ἀπὸ κοπανισμένα καβούρια καὶ σαλιάγκους, ἄρχισε νὰ γυμνάζεται στὸ καινούργιο του ψάρεμα. Ἐπαιδεύθηκεν ἀρκετὲς ὥρες καὶ στὸ τέλος τὰ κατάφερε νὰ καμακίση ἐν' ἀρκετῷ μεγάλῳ ψάρι. Ἐβγαλε καὶ πεταλίδες. Τὰ ἔψησεν ὅλα στὰ κάρβουνα καὶ ἐμοιράσθηκε μὲ τὸν Ἀράπη τὸ μαγεῖρεμα.

2. Ὅταν ἐκίνησαν ν' ἀνεβοῦν γιὰ τὸ καλύβι, ἦτο πιά ἀπόγευμα. Ὁ Στάθης ἐμάζευσε μέσα στὸ σακκοῦλι ἓνα σωρὸ τρυφερὰ βλασταράκια γιὰ τὸν «τραυματία» του ἀπ' αὐτὰ, ποὺ ἔτρωγε καὶ ὁ ἴδιος. Τώρα ἔλπιζε πὼς τὸ κατσικάκι, στενοχωρημένο ἀπὸ τὴν πείνα, θὰ ἀποφάσιζε νὰ φάγη πιά.

Ὅταν ἐπλησίασαν στὸ καλυβάκι καμιὰ εἰκοσαριὰ μέτρα, ὁ Ἀράπης ἄρχισε νὰ πηγαينوέρχεται μπροστὰ στὸ Στάθη. Ἐμύριζε κατὰ τὸ καλύβι, ἔκανε νὰ τρέξη πρὸς τὰ κεῖ καὶ πάλι ἐγύριζε στὸ Στάθη καὶ ἀκουμβοῦσε πάνω του τὰ πόδια. Αὐτὸς ἐκατάλαβε πὼς κάτι ἔκ-

τακτο συμβαίνει. Ἐκράτησε κοντά του τὸ σκυλί, τὸ ἔκαμε νὰ σωπάσῃ καὶ ἔστησε τὸ αὐτί του πρὸς τὸ καλυβάκι.

Ἀπὸ μέσα ἐκεῖ ἀκούετο ἡ φωνὴ τοῦ τραυματισμένου ζώου. Ἐνα « μπε-κε-κε-κε » ἀδύνατο. Σ' αὐτὸ ἀπαντοῦσε μιὰ ἄλλη φωνὴ πιὸ δυνατὴ καὶ πιὸ καθαρὴ. Καὶ αὐτὴ ἔβγαине πάλι μέσ' ἀπὸ τὸ καλυβάκι.

Ἐπερίμεναν κάμποσο ἀκίνητοι, πεσμένοι χάμω μέσα στὰ χαμόκλαδα πλάϊ - πλάϊ καὶ οἱ δυό. Ὡσπου στὸ τέλος εἶδαν νὰ βγαίνει μέσ' ἀπ' τὸ καλύβι ἓνα μεγάλο ἀγριοκάτσικο μὲ κρεμασμένα τὰ μαστάρια. Ὁ Στάθης συγκινημένος ἐκρατοῦσεν ἀπὸ τὸ σβέρκο τὸν Ἀράπη, πού ἔδειξε πάλι διάθεσι νὰ χυμήση. Τὸ μεγάλο κατσίκι ἀπομακρύνθηκεν, ὄχι ὅμως ἀμέσως. Ἐκαμνε μερικὰ βήματα· κατόπι ἐκοντοστέκετο, ἄκουε τὴ φωνούλα, πού ἔβγαине μέσ' ἀπὸ τὸ καλύβι, καὶ ἀπαντοῦσε λυπητερά.

« Εἶναι ἡ μητέρα του, Ἀράπη » εἶπεν ὁ Στάθης. « Εἶναι ἡ μητέρα καὶ ἤλθε νὰ ἰδῆ τὸ παιδί της ἀψηφώντας κάθε κίνδυνο. Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὸν τραυματία μας τώρα, πού ἔφυγεν ἐκείνη ».

Εὐρῆκαν τὸ κατσικάκι στὴ θέσι, πού τὸ εἶχαν ἀφήσει δεμένο. Ὁ Στάθης ἔψαξε τὴν κοιλίτσα του. Ἦτο γεμάτη. Τὸ ἐχάιδευσεν ἀπαλά - ἀπαλά. Ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος, πού ἤλθε τὸ πρᾶγμα ἔτσι :

« Πρέπει νὰ τὸ καταλάβης, πὼς δὲν εἴμαστε κακοί, οὔτ' ἐγὼ οὔτ' ὁ Ἀράπης » τοῦ εἶπε.

Ὁ Ἀράπης ἐκινουσε τὴν οὐρά του, σὰ νὰ ἔλεγε :

—« Βέβαια! Βέβαια! Δεν θὰ σοῦ κάμωμε κακὸ ἐμεῖς!
Θὰ ἰδῆς! Θὰ ἰδῆς!»

§ 54. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΙΑΝΕΙ ΚΑΙ ΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΚΑΤΣΙΚΙΟΥ

1. Ὁ Στάθης ἄρχισε νὰ συλλογίζεται τότε πῶς νὰ πιάσῃ καὶ τὴ μητέρα τοῦ ἀγριοκατσικιοῦ. Καὶ δὲν ἄργησε νὰ βρῆ τὸν κατάλληλο τρόπο νὰ τῆς στήσῃ παγίδα. «Ἐφοῦ μιὰ φορὰ ἦλθε καὶ τὸ ἐβύζαζεν» ἐσυλλογίσθηκε «θὰ ξαναέλθῃ πάλι τραβηγμένη ἀπὸ τὴ στοργή της. Πρέπει λοιπὸν νὰ μπορέσω νὰ τὴν κλείσω μέσα στὸ καλύβι».

Γιὰ νὰ τὸ καταφέρῃ αὐτό, ἐπῆρε τὸ πλεκτὸ πορτόφυλλο, ποῦ μ' αὐτὸ ἔκλεινε τὴ νύκτα τὴν εἴσοδο τοῦ καλυβιοῦ του· τὸ ἐστερέωσε μὲ χλωρὲς φλοῦδες ἀπὸ ξύλο ἐπάνω στὸ ἀνωφλι καὶ ἔτσι, ὥστε τὸ πορτόφυλλο νὰ κλείνῃ ἀπὸ τὰ πάνω πρὸς τὰ κάτω. Καὶ ὅταν εἶδε πῶς ἐδούλευε καλά, τὸ ἐσήκωσεν ἐπάνω, ἀφοῦ ἔδесе στὸ κάτω μέρος του ὅσο σχοινὶ εἶχεν ἀπὸ τὸ παραβόπανο καὶ ὅσο ἄλλο εἶχε πλέξει μὲ χλωρὲς φλοῦδες. Ἔτσι, μόλις ἐτραβοῦσε, ἔπεφτε ἡ πλεκτὴ θύρα καὶ ἔφραζε τὸ ἀνοιγμα.

2. Ὄταν ἐτελείωσε τὴν παγίδα τοῦ αὐτῆ, ἐπῆρε τὸν Ἀράπη καὶ τὸν ἔδесе μακριὰ ἀπὸ τὸ καλύβι. Κατόπι ἐπῆρε στὸ χέρι τὴν ἄκρη τοῦ σχοινοῦ καὶ ἐκρύφθη κοντὰ στὸ καλύβι μέσα σὲ πυκνὰ χαμόδενδρα· μὲ τρόπο, ποῦ νὰ μπορῆ νὰ βλέπῃ τί γίνεται στὴν εἴσοδο τοῦ καλυβιοῦ, χωρὶς αὐτὸς νὰ φαίνεται.

Ἐπερίμενον ἔτσι κάμποσες ὥρες χωρὶς ὅμως ἀποτέλεσμα. Ἐβάρεθηκε, ἐσηκώθηκε καὶ ἔκαμε ἕναν μεγάλο γῦρο, πού ἐβάσταξεν ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἐγύρισε, ὅταν ἄρχισε νὰ νυκτώνη. Πλησιάζοντας μὲ μεγάλη προσοχή στοῦ μέρος, πού ἦτο ἡ ἄκρη τοῦ σχοινοῦ, ἄκουσε πάλι μὲ κτυποκάρδι τὴ φωνὴ τοῦ μεγάλου ἀγριοκάτσικοῦ μέσ' ἀπὸ τὴν καλύβα. Δὲν χάνει τότε καιρό. Τραβᾷ τὸ σχοινί· καὶ τὸ πλεκτὸ θυρόφυλλο πέφτει καὶ κλείει τὴν εἴσοδο τοῦ καλυβοῦ.

Τὸ μεγάλο ἀγριοκάτσικο, ὅταν εἶδε, πὼς ἐκλείσθηκε μέσα, ἄρχισε νὰ κουτουλᾷ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ προσπαθώντας ν' ἀνοίξη τρυῖπα καὶ νὰ φύγη. Τὰ τοιχώματα ὅμως ἦσαν πυκνὰ καὶ γερὰ πλεγμένα. Γι' αὐτὸ δὲν ἐκατάφερε τίποτα. Ὁ Στάθης γεμᾶτος χαρὰ ἐπλησίασε. Ἐστερέωσε καλὰ τὴν κλεισμένη θύρα καὶ, ἀφοῦ ἐβεβαίωθηκε πὼς δὲν μπορεῖ πιά νὰ ξεφύγη τὸ κλεισμένο ζῶο, ἐπῆγε καὶ ἔλυσε τὸν Ἀράπη. Ἐκάθησε μαζί του ἀπέξω ἀπὸ τὸ καλύβι, γιὰ νὰ τοὺς βλέπη καὶ νὰ τοὺς συνηθίσῃ τὸ ἀγρίμι. Ἐπειτα ἀπλῶσε τὸ καμάκι του κάτω ἀπὸ τὸ πλεκτὸ πορτόφυλλο καὶ ἐτράβηξε μὲ τρόπο ἔξω τὸ καραβόπανο. Ἐγενευσε τοῦ Ἀράπη νὰ πλαγιάσῃ κοντὰ του· ἐτυλίχθη καλὰ μὲ αὐτὸ καὶ ἐκοιμήθηκε ἐκείνη τὴν νύκτα ἔξω ἔχοντας τὸν Ἀράπη γιὰ προσκέφαλο.

3. Ὅταν ἐξύπνησε τὸ πρωί, εἶδε τὸ ἀγριοκάτσικο νὰ τὸν κοιτάζῃ ἀκόμα μέσ' ἀπὸ τὸ καλύβι μὲ φοβισμένα μάτια. Ἦτο ἕνα ὠραιότατο ζῶο, λιγνὸ καὶ ψηλό, σὰν τὸ ζαρκάδι, μὲ λεπτὸ γυαλιστερὸ τρίχωμα.

Ὁ Στάθης ἐχαμογέλασε.

« Θὰ ἰδῆς, πὼς θὰ γίνωμε φίλοι » τοῦ εἶπε. « Ρῶτα καὶ τὴν κυρα - Χελώνα νὰ σοῦ πῆ τί καλοὶ σύντροφοι, ποὺ εἶμαστε! »

Ἄφησε τὸ ἀγρίμι νὰ πεινάσῃ καλὰ καὶ νὰ διψάσῃ. Κοί, ὅταν τὸ εἶδε νὰ γλείφῃ τὸ στεγνὸ χελωνίσιο καύκαλο, ὅπου εἶχε βάλει ἀποβραδὶς τὸ νερὸ γιὰ τὸ ἀγριοκάτσικο, τότε ἐπῆρε ἓνα καύκαλο ἀπὸ πίννα, ἔβαλε νερὸ μέσα καὶ τὸ ἐπέρασε κάτω ἀπὸ τὸ πλεκτὸ πορτόφυλλο. Τὸ ἀγρίμι ἐδίστασε πολλὴ ὥρα. Στὸ τέλος ὁμως ἐνίκησεν ἡ δίψα. Ἐπλησίασε τὴ μακρουλὴ μούρη του καὶ ἤπιε τὸ νερὸ. Ὁ Στάθης τὸ ἐξαναγέμισε καὶ τὸ ζῶο τὸ ξανάπιε μὲ περισσότερο θάρρος. Τὸ ἔκαμε καὶ γιὰ τρίτη φορά. Ἐπειτα ἄρχισε νὰ τοῦ πηγαίνει τρυφερὰ φρέσκα βλαστάρια. Τοῦ τὰ ἔβαζε ἓνα - ἓνα ἀπὸ τὸ κάτω ἄνοιγμα τῆς πόρτας καὶ τὸ ζῶο, ποὺ τὸ ἐθέριζεν ἡ πείνα καὶ τὸ βύζαγμα, ἐπλησίαζε, τ' ἄρπαζε καὶ τὰ ἔτρωγε.

Αὐτὸ τὸ ἔκαμε πολλὰς φορές ὁ Στάθης, ὥσπου τὸ ἀγριοκάτσικο ἔπαυσε νὰ τὸν φοβῆται.

Τότε ἐμβῆκε μὲ τρόπο μέσα στὴν καλύβα καὶ τὸ ἔδεσεν ἀπὸ τὶς μασχάλες ἔτσι, ποὺ νὰ μὴ μπορῆ νὰ ξεφύγῃ πιά. Κατόπι τὸ ἔβγαλεν ἔξω στὸ ὑπαιθρο. Τοῦ ἔκαμε μιὰ ξεχωριστὴ καλυβίτσα πλάϊ στὴ δική του καὶ δὲν τὸ ἄφησε πιά νὰ φύγῃ. Τοῦ ἔφερνε νερὸ καὶ χλωρὰ κλαδιά. Καὶ αὐτὸ βυζαίνοντας τὸ κατσικάκι του ἡμέρευε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

§ 55. Ο ΑΣΩΤΟΣ ΥΙΟΣ

1. Τὸ τραυματισμένο κατσικάκι ὡστόσο δὲν ἔλεγε νὰ πάρη ἐπάνω του. Ἦτο πάντα ζεστό. Ἐκαιεν ἡ κοιλίτσα του. Ἐδυνάτιζεν ὀλοένα καὶ στὸ τέλος δὲν ἤθελε πιά νὰ βυζάξη. Ἦστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες, γυρίζοντας ὁ Στάθης ἀπὸ τὸ ψάρευμα, τὸ εὗρηκε ψόφιο. Ἡ μητέρα του δὲν εἶχε καταλάβει πὼς ἐπέθανε καὶ ἐστέκετο ἀπὸ πάνω του μὲ τὰ μαστάρια τῆς φουσκωμένα ἀπὸ τὸ πολὺ γάλα. Ἐπερίμενε νὰ τὴ βυζάξη καὶ ἐφώναζε, γιατί τὸ μαζωμένο γάλα τῆς τὴν ἔκαμε νὰ πονῆ.

Ἐὸ Στάθης ἐλυπήθηκε πολὺ γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ κατσίκιου. Τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐπέταξεν ἀνάμεσσο στὸς βράχους. Ἐὸ Ἀράπης τὸν ἀκολούθησε. Ἐκοίταξε τὸ Στάθη, ἐκοίταξε καὶ τὸ ψόφιο κατσίκακι, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ τὸ πλησιάσῃ· σὰ νὰ ἤθελε νὰ πῆ :

« Ἐ, βέβαια εἶναι πολὺ λυπηρό, πού μᾶς ἐπέθανε τὸ μικρό. Εἶναι ὅμως βέβαιο, πὼς, ἂν δὲν τὸ φάγω ἐγώ, θὰ τὸ φάγῃ κανένα ὄρνιο ἢ τὰ καβούρια. Δὲν μ' ἀφήνεις, λέγω ἐγώ, νὰ τὸ συγυρίσω μόνος μου ; Εἶναι τώρα πάνω ἀπὸ τρεῖς ἐβδομάδες, πού ὁ δόλιος ἐξέχασα τί θὰ πῆ κρέας καὶ κόκκαλα. Λοιπόν ; Τί λέγεις ; Νὰ τὸ πάρω ; »

— « Ἐϊντε, πάρε το ! » λέγει ὁ Στάθης. « Ἐαρρῶ πὼς ἔχεις δίκαιο. Ἦσως μάλιστα καὶ ἐγὼ μπορῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὸ δέρμα του ἕνα καλὸ ζευγάρι τσαρούχια ».

Ἐκατέβηκε, τὸ ἐξαναπῆρε καὶ τὸ ἐγδαρε. Ἐπῆρε τὴν προβιά του, νὰ τὴ στεγνώσῃ, καὶ ἔδωσε, τὸ κρέας στὸν Ἀράπη.

2. Όταν ἐγύρισε, εὗρηκε τὴν ἀγριοκατσίκα, νὰ φωνάζη καὶ νὰ τραβᾷ τὸ σχοινὶ ἀνήσυχα. Ἐγύρευε τὸ κατσικάκι της. Τῆς ἐκόντυνε τὸ σχοινί, ἔσκυψε κάτω της καὶ ἄρχισε νὰ τὴ βυζαίνει. Ἡ κατσίκα τὸ ἐδέχθηκε μὲ φανερὴ ἀνακούφισι. Ἐννοεῖται. πὼς ἡ εὐχαρίστησι τοῦ Στάθη ἦτο ἀκόμα πιὸ μεγάλη. Τόσο παχὺ καὶ νόστιμο γάλα ποτέ του δὲν εἶχε πιῆ. Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ τὴν ἀρμέγη τακτικά, καὶ αὐτὸ ἔδωσε μιὰ σπουδαία ποικιλία στὴν τροφή του. Εἶχεν ἀηδιάσει πιά νὰ τρώγῃ ὄλο ψάρια καὶ θαλασσινά, χωρὶς ψωμί. Στὸ τέλος, ἐνῶ ἐπεινοῦσε, δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ.

Ἄχ! νὰ εἶχε ἓνα κομμάτι ψωμί! ἐσυλλογίζετο. Τί θὰ ἔδινε γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί! Νὰ εἶχε μόνο τὰ ψίχουλα τοῦ τραπεζιοῦ, πού ἐπετοῦσαν μαζί μὲ τ' ἀποφάγια στὸ σπίτι του!

3. Τότε ἐθυμήθηκε τὴν παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο. « Καὶ αὐτός » εἶπε μέσα του « ἦτο ἓνα ἄμυαλο παιδί, σὰν καὶ μένα. Ἄμυαλο καὶ ἀχάριστο. Ἄφησε τοὺς δικούς του καὶ ἔφυγε. Στὴν ξηνητιά, πού ἐξέπεσε, ἐτιμωρήθηκε γιὰ τὴν πίκρα, πού ἔδωσε στὸν πατέρα καὶ στὴ μητέρα του. Σὰν καὶ τοῦ λόγου μου, ἐπροσπαθοῦσε νὰ ζήσει καὶ αὐτὸς μὲ ξυλοκέρατα, πού ἔρριχνεν ὁ ἀφεντικός του γιὰ τροφή τῶν γουρουνιῶν. Καὶ ἐκεῖνος, σὰν καὶ μένα, ἔκλαιγε τὴν κατάντια του. Ἐβλεπε τὰ κουρέλια του καὶ τὰ ξεπατωμένα του παπούτσια. Ἐβλεπε τὴν κατάντια του καὶ ἔλεγε :

« Πατέρα μου, ἔφταιξα καὶ στὸ Θεὸ καὶ σ' ἐσένα. Δὲν εἶμαι πιά ἄξιος νὰ λέγωμαι παιδί σου! Πατέρα μου,

“Ας εἶχα νὰ φάγω ἓνα ξεροκόμματο ψωμί ἀπ’ αὐτά, πού πετοῦν οἱ παραγοῖ σου, ὅταν χορτάσουν».

§ 56. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΝΑ ΦΥΓΗ

1. Οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ Στάθη ὄλο καὶ ἐμεγάλωνε. Ὁ καιρὸς ἄρχισε ν’ ἀλλάζη. Ἐνοιωθε τὸ φθινόπωρο νὰ ζυγώνη μὲ μεγάλα βήματα. Ὁ οὐρανὸς ἐμάζευε σκοτεινὰ σύννεφα καὶ ἡ θάλασσα δὲν ἦτο πιὰ γαληνεμένη.

Τὸ ἀπόγευμα πάντα ἐσηκόνοντο μεγάλα κύματα. Τὸ πέλαγος τὰ ἐκυλοῦσε πρὸς τὸ νησάκι του θυμωμένα. Καὶ πολλές φορές τῆ νύκτα, πού ἀργοῦσε νὰ τὸν πάρη ὁ ὕπνος ἀπὸ τῆ συλλογὴ καὶ τὴν ἀνησυχία, τ’ ἄκουε νὰ μουγκρίζουν καὶ νὰ βογκοῦν ἀνάμεσα στοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Τότε ἐνόμιζε πὼς ἐκύκλωνε τὸ νησάκι του ἓνας μεγαλόφωνος θρῆνος. Πὼς ἔκλαιαν χιλιάδες ἄνθρωποι κρυμμένοι στὶς κουφάλες τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Τότε ἡ ψυχὴ του λίγο λίγο ἐγέμιζε πένθιμες σκέψεις. Μιὰ τρομάρα ἐκυρίευε τὴ φαντασία του. Ἐμεγάλωνε τοὺς ἤχους· τοὺς ἔκανε πιὸ φοβερούς. Ἐνόμιζε πὼς μέσα στὴ νύκτα, πού ἐσκέπαζε τὸ πέλαγος καὶ τὴ στεριά χωρὶς φεγγάρι καὶ χωρὶς ἀστροφεγγιὰ χίλιοι κίνδυνοι τὸν ἐτριγύριζαν. Τότε ἐγονάτιζε μπροστὰ στὸν ξυλένιο του σταυρὸ καὶ ἐπαρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπ’ αὐτὸ τὸ μαρτύριο. Αἰσθάνετο μεγάλη ἀνακούφισι, ὅταν ἔφεγγεν ἡ μέρα. Ὁ ἥλιος, πού ἐσκόρπιζε τὰ σκοτάδια τῆς νύκτας, ἐσκόρπιζε καὶ τοὺς φόβους του.

2. Μιά ημέρα, πού ἐκατέβηκε γιὰ ψάρευμα, ὁ οὐρανὸς ἦτο συννεφιασμένος, ἡ θάλασσα ὁμως ἀπλώνετο ἡσυχη. Μόνο τὸ χρῶμα της δὲν ἦτο χαρούμενο, σὰν καὶ πρῶτα. Τώρα εἶχε μολυβὶ χρῶμα καὶ διόλου διαφάνεια. Κοντὰ σ' αὐτὰ αἰσθάνετο καὶ ὑγρὸ τὸν ἄερα, ἐνῶ ἡ συννεφιά ὅσο ἐπήγαινε ἐγίνετο καὶ πιὸ βαρεια. Ἐσκέπασε τὸν ὀρίζοντα, σὰν στακτὶ παραπέτασμα, κρεμασμένο ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἐσέρνετο ἐπάνω στὴ θάλασσα καὶ ἐπλησίαζεν ὀλοένα τὸ νησί. Ξαφνικὰ εὐρέθηκε μέσα στὴ βροχή, πού τὸν ἐτύλιξεν ἀπὸ παντοῦ, ὀρμητικὴ καὶ κρύα.

Ἐπέταξε στὴν ἀμμουδιὰ τὰ σύνεργα καὶ ἐτρύπωσε μέσα στὴν πρώτη του κατοικία, στὴν κουφάλα τῆς ἀκρογιαλιάς. Μαζί του ἐτρύπωσε καὶ ὁ Ἀράπης, ἀνήσυχος καὶ τρομαγμένος καὶ αὐτός. Τότε ὁ Στάθης ἐπρόσεξε πῶς ὁ καημένος ὁ σύντροφός του εἶχεν ἀδυνατίσει ἀπὸ τὴ λίγη καὶ ἀκατάλληλη τροφή. Ἔτσι, πού ἀνάσαινε γρήγορα, ἐμετροῦσεν ὁ Στάθης τὰ παγίδια του, τὰ ὁποῖα ἐξεχώριζαν κάτω ἀπὸ τὸ βρεγμένο τρίχωμα.

« Πτωχέ μου φίλε » τοῦ εἶπε λυπημένος καὶ τοῦ ἐχάιδεψε τὸ κεφάλι. « Πόσα τραβᾶς ἐξαιτίας μου! Κοίταξε! Ὅλους, ὅσοι μ' ἀγαποῦν, τοὺς ἔκαμα νὰ ὑποφέρουν. Ἄκόμα καὶ σένα!... »

Ἐπερίμεναν ἐκεῖ μέσα, ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ μπόρα. Ἦτο ἡ πρώτη βροχή, πού ἐδέχθηκεν ὁ Στάθης ἀπὸ τὸν οὐρανό, φανερό προμήνυμα τοῦ χειμῶνα. Αὐτὴ ἡ συννεφιά τοῦ ἔφερε καὶ μιὰν ἄλλη μεγάλη ἀνησυχία. Ὅσον

καιρό δὲν θ' ἄφηναν τὰ σύννεφα ἐλεύθερο τὸν ἥλιο αὐτὸς δὲν θὰ ἠμποροῦσε ν' ἀνάψη φωτιά!

Κατόπι ἐβγῆκεν ὁ ἥλιος, ἡ θάλασσα ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ταραγμένη. Ἄρχισε νὰ φυσᾷ ἓνας ἀέρας, πού ἐβάσταξεν ὡς τὸ πρῶι. Ἔτσι δὲν ἐμπόρεσε νὰ ψαρεύση ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Ἀπόμειναν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Ἄράπης μονάχα μὲ λίγο γάλα τῆς ἀγριοκατσίκας.

3. Τὴν ἄλλη μέρα, μόλις ἔστρωσεν ὁ καιρός, ἐκατέβηκε στὴν ἀκρογιαλιά καὶ ἐμάζευσε ὅ,τι ἠμποροῦσε γιὰ ἐσοδειά. Αὐτὸ ὅμως τὸν ἔκαμε νὰ πάρη ἓνα καινούργιο φόβο πιὸ μεγάλο ἀπ' ὅλους.

Ἦτο φανερὸ πὼς αὐτὲς οἱ κακοκαιρίες θὰ ἐγίνοντο χειρότερες καὶ συχνότερες. Αὐτὸ ἐσήμαινε πὼς δὲν θὰ ἠμποροῦσε πιά νὰ ψαρεύη. Ἡ θάλασσα θὰ τοῦ ἔκλεινε τὴν ἀποθήκη τῶν τροφίμων της... Ἐπειτα θ' ἄρχιζε τὸ σκληρὸ κρύο, τὸ χιόνι, οἱ βοριάδες καὶ οἱ ἀδιάκοπες βροχές! Πὼς θὰ τὰ ἔβγαζε πέρα χωρὶς ροῦχα, χωρὶς στέγη, πού ν' ἀντέχη στὶς μπόρες καὶ στὶς πλημμύρες; Πὼς θὰ ἐζοῦσε χωρὶς φαγητό; Θὰ ἐπέθαινε λοιπὸν ἐκεῖ μακριὰ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους; Θὰ ἐπέθαιναν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα ἀνυπεράσπιστος μπροστὰ στὰ ἐξαγριωμένα στοιχεῖα τῆς φύσεως; Θὰ ἐτελείωνεν ἐκεῖ τὶς ἡμέρες του, ἐπάνω στὸν ἐρημικὸ βράχο του, χωρὶς νὰ ἔχη κανέναν ὁμοίό του νὰ ἀκούση τὸν πόνο του; χωρὶς νὰ τοῦ ἀπλώσῃ τὸ χέρι ν' τὸν βοηθήσῃ;

4. Ἀκόμα κάτι δυσάρεστο ἐπρόσεξε τότε ὁ Στάθης.

Τρεῖς μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη βροχή, ἐξανάβρεξε τὴ νύκτα τόσο πολὺ, ὥστε ἡ καλύβα του ἄρχισε νὰ σταῆζε ἐπάνω του, ἂν καὶ τῆς εἶχε σκεπάσει τὴ στέγη

μ' ένα στρῶμ' ἀπὸ φύκια καὶ ἀπὸ χῶμα. Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα τὸ νερὸ τῆς θάλασσας εἶχε κρυώσει. Δὲν ἦτο πιά καθόλου εὐχάριστο γιὰ κολύμβι. Ὅλα ἐγίνοντο περισσότερο ἐχθρικά ἀντίκρου του καὶ περισσότερο δύσκολα.

Καὶ ποῦ ἀκόμα! δὲν εἶχε ἀρχίσει ὁ χειμῶνας!

Ἄ! ἔπρεπε νὰ φύγη, νὰ φύγη ἀπὸ κεῖ μὲ κάθε τρόπο! Νὰ γυρίση πίσω στοὺς ἀνθρώπους! Ἐκατάλαβε πιά πῶς ἓνας ἄνθρωπος, χωρισμένος ἀπ' τοὺς ἄλλους, δὲν μπορεῖ νὰ παλεύσῃ μὲ τὴ φύσι καὶ νὰ τὴν νικήσῃ.

Ἡ ἰδέα τῆς φυγῆς ἐκαρφώθηκε πιά μέσα στὸ μυαλὸ του ἐπίμονη καὶ τυραννική.

§ 57. ΤΟ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙ

Μαῦρα, πυκνὰ τὰ σύννεφα
θολώνουν τὸν αἰθέρα.
Τὸ φλογισμένο ἀγέρα
σταυρώνουν κεραυνοί.

Δράκοι καὶ καβαλάρηδες
στ' ἀερίκ' τους τ' ἄτια
σχίζουν τὰ οὐράνια πλάτια
μ' ἀστραφτερὰ σπαθιά.

Θαρρεῖς καὶ ἄνοιξαν πόλεμο...
Παλεύουν τὰ στοιχεῖα,
σὰν ἄγρια θηρία
μουγκρίζουν. Χαλασμός!

Βογκάει ἡ βροντή. Τρικύμισαν
τὰ βουρκωμένα οὐράνια
Φιδόφλογα στεφάνια
τινάζει ἡ ἄστραπή.

Τὸ πρωτοβρόχ: ξέσπασε
Δέρνει ἀνεμορριπίζει·
δροσιά, ζωὴ σκορπίζει
στὴ διψασμένη γῆ.

Κ. Πασσαγιάννης.

§ 58. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΦΕΥΓΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ

1. Ἄρχισε πάλι ν' ἀνάβη τὴ νύκτα φωτιές καὶ τὴν μέρα νὰ καίη χόρτα καὶ νὰ κάνη καπνὸ καὶ σήματα, μόλις ἔβλεπε στὸν ὀρίζοντα κανένα βαπόρι ἢ κανένα καΐκι. Τίποτα! Κανένας δὲν ἐγύριζε νὰ τὸν κοιτάξῃ! Καὶ τὸ κόκκινο μάτι τοῦ μακρινοῦ φάρου, ποὺ ἀνοιγόκλεινε κάθε βράδου τὸ βλέφαρό του μέσα στὸ σκοτάδι, τὸν ἔβλεπε ἀπὸ πέρα χωρὶς συμπόνια.

Ἄ, ἂν εἶχε τὴν « Ἀργώ »! Θὰ τὸν ἔπαιρνε, θ' ἀνοίγε τὸ πανάκι της, σὰ γλάρου, καὶ θὰ τὸν ἐπήγαινε σ' ἓνα ζεστὸ σπιτί. Νὰ ντυθῆ, νὰ κουρευθῆ, νὰ φάγῃ ψωμί, ν' ἀκούσῃ καὶ ἄλλη λαλιὰ κοντὰ του ἐκτὸς ἀπ' τὴ δική του. Μὰ ἡ « Ἀργώ » δὲν ὑπῆρχε πιά. Ποιὸς ξέρει, ποὺ ἐσάπιζαν τὰ μαδέρια της, δαρμέν' ἀπὸ τὰ κύματα!

2. Τότε ἐπῆρε μιὰν ἀπόφασι ἀπελπισμένη. Νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ νησί κολυμβώντας! Νὰ τραβήξῃ ἀνοικτὰ πρὸς τὴ στεριά, ποὺ ἐγαλάνιζε μακριὰ καὶ εἶχε τὸ φάρο στὴ ράχι της. Ἦτο νησάκι καὶ αὐτό. Ἐφαίνετο. Μὰ θὰ εἶχε

Ἐναν ἑνὸς φαροφύλακες, νὰ βάζουν πετρέλαιο καὶ νὰ νοιάζονται τὸ μηχανήμα. Ἄν ἐκατόρθωνε νὰ φθάση ὡς ἐκεῖ, θὰ ἐγλύτωνε. Ἡ ἀπόστασι ὅμως ἦτο μεγάλη. Καὶ ἔνοιωθε πὼς ἦτο ἀνοησία αὐτό, ποὺ ἀποφάσισε. Μὰ δὲν ἔβλεπεν ἄλλη λύσι.

« Στὸ τέλος » ἐσυλλογίσθηκε : « καὶ ἂν πνιγῶ, θὰ πεθάνω μιὰ φορά. Ἐδῶ πεθαίνω κάθε μέρα ».

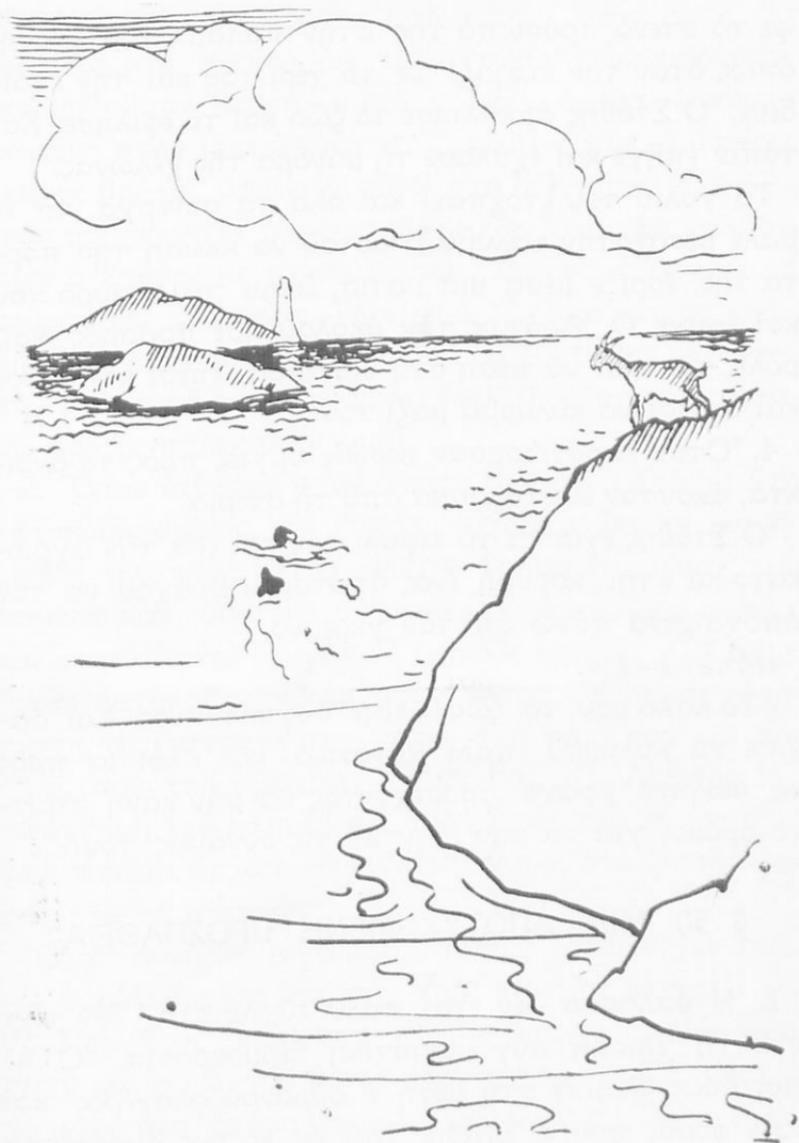
Πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ νησιοῦ του ἐγυάλιξε μεσοπέλαγα ἓνα μικρὺ τσικο νησάκι, ἓνας βράχος κάτασπρος, σὰν ἀπὸ κιμωλία. Ὄταν ἡ θάλασσα ἦτο γαληνεμένη, ἐφαίνετο καθαρὰ. Ὄταν ὅμως τὰ μεγάλα κύματα ἄρχιζαν νὰ τρέχουν μακριὰ, τότε τὸ νησάκι αὐτὸ τὸ ἐσκέπαζαν ἀφροί, ποὺ ἐπηδοῦσαν ἀπὸ πάνω του, σὰ νὰ ἐχόρευαν. Ἐσυλλογίσθηκε λοιπὸν ὁ Στάθης νὰ φθάση πρῶτα σ' ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸ βράχο, ποὺ ἦτο πολὺ πιὸ κοντὰ ἀπ' τὸ νησί τοῦ φάρου. Ἐτσι θὰ ἔκαμνεν ἓνα σταθμὸ, θὰ ἐξεκουράζετο καὶ πάλι θὰ ἐξανάπεφτε στὴ θάλασσα καὶ θὰ ἔφθανε τότε στὸ φάρο.

3. Ἐπερίμενε μιὰ ἡμέρα, ποὺ ἐβγῆκε πολὺ ζεστός ὁ ἥλιος, ὅπως γίνεται πολλὰς φορές τὸ φθινόπωρο καὶ τὴν ἀνοιξι, ὅταν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀτμούς. Ἐπροσευχήθηκε, γιὰ νὰ στυλώσῃ τὴν καρδιά του.

Κατόπι ἐπῆγε καὶ ἔλυσε τὴν ἀγριοκατσίκα ἀπὸ τὸ σχοινί της. Τὴν ἐχάιδεψε καὶ τὴν ἄφησε δακρυσμένος :

« Ἄιντε, πήγαινε μὲ τὴ συντροφιά σου ! » τῆς εἶπε.
« Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ γάλα, ποὺ μοῦ ἐχάρισες τόσες ἡμέρες ».

Ἡ ἀγριοκατσίκα τότε ἄρχισε νὰ βελάζῃ. Ἐπροχώρησε δυὸ τρία βήματα : κατόπι ἐγύρισε πίσω κοὶ ἔτρι-

Ὁ Στάθης ἔγυρσε τὸ κεφάλι καὶ εἶδε τὴν ἀγριοκατσικὰ.

Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη, Ἔκδ. Α' 12

ψε τὸ στενὸ πρόσωπό της στὴν παλάμη τοῦ Στάθη, ὅπως ὅταν τὴν ἐτάγιζε μὲ τὸ χέρι του καὶ τὴν ἐχάιδευε. Ὁ Στάθης ἀγκάλιασε τὸ ζῶο καὶ τὸ ἐφίλησε. Κατόπιν ἐπῆγε καὶ ἐχάλασε τὴ μάνδρα τῆς χελώνας.

Τὸ γυλιό του, τὸ πανὶ καὶ ὅλα τὰ σύνεργα, τὰ ἔβαλε μεσαστὴν καλύρα. Πρῶτου να κλειση τὴν πόρτα της, ἔρριξε μέσα μιὰ ματιὰ, ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ ἔφυγε. Ὁ Ἀράπης τὸν ἀκολούθησε σοβαρός· καί, μόλις τὸν εἶδε νὰ πέση στὴ θάλασσα, ἔπεσε καὶ αὐτὸς καὶ ἄρχισε νὰ κυλυμβᾷ μαζί του.

4. Ὄταν ἐπροχώρησαν μερικὲς ὀργιές πρὸς τὰ ἀνοικτά, ἄκουσαν ἓνα βέλασμα ἀπὸ τὴ στεριά.

Ὁ Στάθης ἐγύρισε τὸ κεφάλι του καὶ εἶδε τὴν ἀγριοκατσίκα στὴν κορυφὴ ἑνὸς ἀπότομου βράχου νὰ τὸν ἀποχαιρετᾷ πάνω ἀπ' τὸν γκρεμό.

«Μπέ - έ - έ!».

«Τὸ κολό μου τὸ ζῶο!» εἶπε συγκινημένος. Καὶ ἄρχισε νὰ κολυμβᾷ πάλι κανονικὰ καὶ ὁλόϊοια πρὸς τὸ μακρινὸ βράχο προσέχοντας νὰ μὴν κάνη περιττὸ δρόμο, γιὰ νὰ μὴν ἐξαντλῆ τίς δυνάμεις του.

§ 50 ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

1. Ἡ θάλασσα δὲν ἦτο πολὺ εὐχάριστη. Δὲν εἶχε πιά τὴ χλιαρὴ αὐγουστιάτικη θερμοκρασία. Ὁ ἥλιος ὅμως ἔλαμπε στὴ μέση τ' οὐρανοῦ φλογερός· καὶ κάθε φορά, πού ὁ Στάθης ἐνοιωθε κάπως δυσάρεστη τὴν κρυάδα τοῦ νεροῦ στὴν κοιλιά καὶ στὸ στήθος του, ἐγύριζε καὶ ἐκολυμβοῦσε ἐπάνω στὴ ράχι του.

Ἔτσι ἐξέσταινε τὸ κορμί του καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά. Ὁ Ἀράπης ἐκολυμβοῦσε δίπλα του. Πότε ὅμως θὰ ἔφθαναν στὸ προσωρινὸ τέρμα των; Ἐκολυμβοῦσαν, ἐκολυμβοῦσαν καὶ τὸ μικρὸ νησάκι ἀκόμα ἐφαίνετο νὰ μένη στὴν ἴδια ἀπόστασι. Ἐνόμιζες πὼς ὁ ἄσπρος ἐκεῖνος βράχος ἀρμένιζε πάνω στὴ θάλασσα! Ἐνόμιζες πὼς ἐξεμάκραινεν ὀλοένα καὶ ἔφευγεν ὅσο τὸν ἐπλησί-αζεν ὁ Στάθης μὲ τὸ σκύλο του. Στὸ τέλος ἄρχισε νὰ κουράζεται ὁ Στάθης. Τότε, γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ, ἐγύριζε στὴ ράχι του ἀκίνητος καὶ ἐκολυμβοῦσε κάνοντας τὴ « σ α ν ἰ δ α ». Καὶ μόλις ἔνοιωθε κάποια ζεκούρασι, ἄρχιζε πάλι τὸ κυλῦμβι.

2. Ὅταν ἔφθασαν στὸν ἄσπρο βράχο, ὁ Στάθης ἦτο κατακουρασμένος. Τὸ νησάκι αὐτὸ εἶχε ἕκτασι μιανῆς μικρῆς πλατείας. Ἦτο γεμᾶτο θαλασσοπούλια, ποὺ ἐσηκώθηκαν, σὰν ἓνα σύννεφο ἀπὸ πτεροῦγες ἄσπρες καὶ στακτιές, καὶ ἔφυγαν μὲ μεγάλες κραξιές. Ὁ Στάθης ἔπεσε κατάκοπος πάνω στὴν πέτρα. Ἐνοιωσε εὐχάριστη τὴ ζεστασιά της πίσω στὴ ράχι του καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ τοῦ ἐξέσταινε τὸ στῆθος. Ὁ Ἀράπης ἐξετινάχθηκε, γιὰ νὰ ρίξη τὸ πολὺ νερὸ ἀπὸ τὴν προβιά του· κατόπι ἄρχισε νὰ κυλιέται χάμω στὸ ζεστὸ ἔδαφος, γιὰ νὰ στεγνώσῃ.

Ὅταν συνῆλθε λιγάκι ὁ Στάθης, ἐσηκώθηκεν ἐπάνω βαρύθυμος καὶ ἐκοίταξε πρὸς τὸ νησί μὲ πολὺ φόβο. Πρὶν βγῆ ἀκόμα στὸν ἄσπρο βράχο, τὸ εἶχε προσέξει· καὶ αὐτὸ τοῦ ἔκοψε ὅλο τὸ θάρρος. Τὸ νησί μὲ τὸ φάρο ἦτο ἀκόμα μακριά, πολὺ μακριά! Τώρα ἐμποῦσε μὲ μεγάλη ἀκρίβεια νὰ λογαριάσῃ τὴν ἀπό-

στασι. Τὸ νησί μὲ τὸ φάρο θὰ ἦτο τοῦλάχιστο τρεῖς φορές, σὰν τὸ δρόμο, ποὺ ἔκαμε, γιὰ νὰ ἔλθῃ ὡς ἐδῶ κολυμβώντας! Νὰ δοκιμάσῃ νὰ πηγαίνει ὡς ἐκεῖ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ ἦτο, σὰ νὰ ἐπήγαινε γιὰ αὐτοκτονία.

3. Ἐσκέφθηκε καὶ εἶδε πῶς δὲν ἔχωροῦσεν ἄλλη λύσι. Ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ πίσω στὸ νησί του, στὴν καλύβα του. Ἐκεῖ ἦτο καλύτερα. Δὲν ἔπρεπε μάλιστα ν' ἀργοπορῇ. Ἄμα ἔγερνεν ὁ ἥλιος, ἢ θάλασσα θὰ ἐκρύνωνεν ἀκόμα περισσότερο καὶ δὲν θὰ ἐμποροῦσε νὰ φύγῃ. Θ' ἀναγκάζετο τότε νὰ μείνῃ ὡς αὔριο τὸ πρωὶ ἐπάνω στὸν ἄσπρο βράχο. Τί θὰ ἐγίνετο ὅμως τῆ νύκτα, ὅταν θὰ ἐσηκώνετο ὁ συνηθισμένος ἀγέρας; Τὰ κύματα θ' ἄρχιζαν νὰ δέρνουν λυσσασμένα τὸ βράχο. Καὶ αὐτὸς θὰ ἐδέχετο ὀλότελα ἀνυπεράσπιστος, γυμνὸς καὶ κουρασμένος, μ' ἓνα κοντὸ παντελόνι μόνο γιὰ ροῦχο του! Θὰ τὸν ἐσκότωναν ὡς τὸ πρωὶ τὰ κύματα, ἂν ἔμεναν ἐκεῖ πάνω τῆ νύκτα. Ἐκατάλαβε τὴ φοβερὴ του θέσι καὶ ἐγέμισε φρίκη ἢ καρδιά του. Ἔπρεπε νὰ φύγῃ πίσω. Νὰ φύγῃ ἀπ' αὐτὸν τὸ φοβερὸ βράχο ὅσο ἦτο ἀκόμα καιρός!

Ἐκαμεν ἀργά - ἀργὰ μερικὲς κινήσεις, γιὰ νὰ ξεμουδιάσῃ καὶ νὰ δώσῃ στὰ μέλη του τὴν ἐλαστικότητα, ποὺ εἶχαν χάσει μέσα στὴ θάλασσα. Ὑστερα ἐξάπλωσε χάρμω, γιὰ νὰ νοιώσῃ καλὰ τὴν ξεκούρασι καὶ νὰ ξαναπάρῃ νέες δυνάμεις. Ἔπρεπε νὰ συνέλθῃ γρήγορα. Ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴ ζεστασιά του γιὰ παρηγοριά καὶ γιὰ δύναμι ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ θὰ ἀγωνίζετο πάλι μέσα στὸ κρῦο νερό, ὥσπου νὰ γυρίσῃ στὸ νησί του.

Τώρα, πού εὕρηκε τὰ χειρότερα, ἔβλεπε πιά τὸ νησί του, σὰν ἕναν τόπο εὐτυχίας. Ἐφαντάζετο τὸ καλυβάκι του νὰ τὸν περιμένῃ, σὰν ἕνα παλάτι ἐφωδιασμένο μὲ ὅλες τὶς εὐκολίες τῆς καλοπέρασης!

4. Ἐσηκώθηκεν ἀποφασιστικός. Ὁ Ἀράπης ἔκαμε τὸ ἴδιο. Ἐκίνησε τὸν οὐρά του, γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ πῶς ἦτο ἕτοιμος γιὰ ὅλα. Τὸν ἐκοίταξε κατάματσο μὲ τὰ ἔξυπνα καστανὰ μάτια του. Ὁ Στάθης, προσπαθώντας νὰ κάμῃ τὸ θαρραλέο, τὸν ἐχάιδεψε, τοῦ ἔχαμογέλασεν ἀνόρεκτα καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ νησί των!

« Ἐμπρός! Θὰ πηγαίνωμε πίσω, δὲν γίνεται τίποτε, φίλε μου! Πρέπει νὰ πηγαίνωμε πίσω, πρὶν βραδυάσῃ! Νὰ μὲ συμπαθᾶς, πού σ' ἐκούρασα ἄδικα τῶν ἀδίκων ».

Ἐκαμε τὸ σταυρό του καὶ ἔπεσε στὸ νερό. Ὁ Ἀράπης τὸν ἀκολούθησε. Ἐγύριζαν πάλι στὸν τόπο τῆς ἐξορίας των ἀδελφωμένοι ἕνας ἄνθρωπος καὶ ἕνας σκύλος...

§ 60. ΜΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΠΟΥ ΦΕΡΝΕΙ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ.

1. Πῶς ἠμπόρεσε νὰ φθάσῃ ὁ Στάθης στὸ νησί του; Πόσες ὥρες ἐκολυμβοῦσε; πῶς ἐβάσταξε αὐτὴ τὴν ὑπεράνθρωπη κούρασι, αὐτὸ τὸ φοβερὸ παρατέντωμα τῶν σωματικῶν του δυνάμεων; Οὔτε αὐτὸς δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ πῇ. Ἐνοιωθε τὸ σῶμα του νὰ παγώνῃ μέσα στὴν κρύα θάλασσα· τὰ μέλη του νὰ σκληραίνουν, νὰ χάνουν τὴν ἐλαστικότητά των, νὰ μὴ θέλουν νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ σωθῇ. Πολλὲς φορές εἶπε μέσα του: « Πάει, ἐχάθηκα! δὲν θὰ μπορέσω νὰ φθάσω. Θὰ βουλιάξω ».

Ἐβλεπε τὸν Ἀράπη κοντά του, ἀλλὰ τὴν ἀκρογιαλιά μακριὰ ἀκόμα. Ἐσυλλογίζετο πὼς αὐτὴ τὴ φορά δὲν θὰ τὰ ἔβγαζε πέρα τὸ πιστὸ σκυλί, νὰ τὸν γλυτώσει κρατώντας τον ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ τόσο δρόμο. Καὶ δὲν ἔφοροῦσε καὶ πουκάμισο, γιὰ νὰ τὸν πιᾶσει ἀπὸ τὸ περιλαίμιο, ὅπως τὴν ἄλλη φορά.

Ἐκολυμποῦσεν ὀλοένα κοντὰ στὸν Ἀράπη μὲ τὴν ἐλπίδα, πὼς ἐκεῖνος θὰ ἐπρόφθαινε νὰ τὸν ἀρπάξει τὴν τελευταία στιγμή. Ἐλογάριαζε νὰ γαντζωθῆ ἑπάνω στὸ τρίχωμα τοῦ ζῶου ἢ νὰ τὸ ἀγκαλιάσει ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ νὰ κλειδώσει τὰ δάκτυλα γύρω του. Ἀνόητες ἐλπίδες! Θὰ ἤμποροῦσε ποτὲ τὸ ζῶο νὰ σύρει τόσο βᾶρος σὲ τόση ἀπόστασι καὶ νὰ κολυμβᾷ κιάλας; Τὸ ἴδιο ἐφαίνετο ἐξαντλημένο ἀπὸ τὴν κούρασι καὶ τὴν ἀναφαγιά.

2. Ὡστόσο τὸ ἐκατόρθωσεν ὁ Στάθης νὰ φθάσει, πίσω στὸ νησί του. Τὸ ἐνστικτο τῆς ζωῆς, ποὺ εἶναι μέσα σὲ κάθε πλάσμα καὶ τὸ σπρώχνει νὰ παλεύη ὡς τὴν τελευταία στιγμή, γιὰ νὰ ζήσει, αὐτὸ ἔκαμε καὶ ἐκεῖνο τὸ θαῦμα..

Ἐγερνεν ὁ ἥλιος, ὅταν ἐσύρθηκε μισοπεθαμένος πάνω στὴν ἀμμουδίτσα τὴ γνώριμη. Τὸ μυαλό του ἦτο σκοτισμένο, οἱ σκέψεις του θολές. Ὡστόσο ἠμπόρεσε νὰ σκεφθῆ: « Δὲν πρέπει ν' ἀπομείνω ἐδῶ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἄν μὲ πάρ' ἢ νύκτα ἐδῶ, θὰ πεθάνω. Πρέπει νὰ βάλω τὰ δυνατά μου ἀκόμα μιὰ φορά, ν' ἀνεβῶ ὡς τὸ καλύβι ».

Ἄρχισε λοιπὸν νὰ σέρνεται ἀνάμεσα στὶς πέτρες καὶ στ' ἀγκάθια ἀκουμπώντας στὸν Ἀράπη. Πολλές

φορές έσύρετο μέ τὰ χέρια καί μέ τὰ πόδια "Εβλεπε: νά πληγώνωνται στά κοπτερά χαλίκια, άλλα δέν ένοιωθε πόνο.

"Επί τέλους έφθασε μέ τόν 'Αράπη στό καλύβι. "Εσπρωξε τήν πόρτα καί έμβήκε μέσα. "Εβγαλε τò βρεγμένο παντελόνι του, ένδύθηκε τή μπλούζα έτυλίχθηκε μέσα στό καραβόπανο τής «'Αργώς» καί έπεσε μαζεμένος κουβάρι πάνω στά φύκια. Σέ λίγο άρχισε σιγά-σιγά νά χάνη τίς αίσθήσεις του.

Του έφάνηκε πώς βουλιάζει μέσα στη θάλασσα· πώς βουλιάζει όλοένα πρòς τόν πάτο. Καί πώς ή θάλασσα αύτή ήτο ζεστή, ζεστή. "Ενοιωθε νά τόν καίη, νά τόν φλογίζη καί έλεγε μέ τò νοϋ του: « Ποτέ δέν έφανταζόμουν πώς ύπάρχει θάλασσα τόσο ζεστή... τόσο ζεστή!...» Καί τότε, κάνοντας αύτή τή σκέψη, έκαταλάβαινε πώς έσβυνε, πώς τόν άφηνεν ή ζωή. "Ετσι έλιποθύμησε...

3. Πόσο έβάσταξεν αύτή ή λιποθυμία του; Ποιός ξαίρει! "Εθυμάτο μόνο πώς ή πρώτη άπό τίς αίσθήσεις του, πού έξύπνησε, ήτο ή άκοή. Μέσα στό μεγάλο βύθισμα άκουσε μακρινά γαυγίσματα, Κάποιος σκύλος έγαύγιζε μακρόσυρτα, σά νά έκλαιε καί σά νά έπαρалаλοϋσε. Τò γαύγισμα αύτò έσταματοϋσε για λίγο καί πάλι άρχιζε. "Ο Στάθης τò άκουε, χωρίς νά έχη τή δύναμι νά καταλαβαίνη τίποτα. Μόνο ένοιωθε στα μηλίγγια του ένα δυνατò ρυθμικό πόνο, σά νά του έκτυποϋσαν σφυριές. "Επειτα άκουσε τὰ γαυγίσματα νά γίνωνται γρήγορα. "Εξεμάκραιναν καί πάλι έκόνταναν. "Υστερ' άπό λίγο ένοιωσε πώς έγέμισε φωνές ό τό-

πος γύρω του. Ἀνθρώπινες φωνές! Ἐπροσπάθησε νὰ ἀνοίξη τὰ ματόφυλλά του. Ἐπροσπάθησε νὰ μιλήσῃ... Δὲν ἔμπόρεσε. Τὰ ματόφυλλά του ἦσαν βαριά. Ἀσήκωτα! Καὶ τὸ στόμα του, σὰν κλειδωμένο! Ἐκαταλάβαιναν ὅμως πιά τί ἐγένετο γύρω του. Ἄκουε νὰ μιλοῦν· ἔνοιωθε νὰ τὸν τρίβουν μὲ ὑγρά δάκτυλα καὶ νὰ τὸν ντύνουν ζεστὰ ροῦχα.

Ἄκουσε νὰ μιλοῦν γι' αὐτὸν μὲ συμπόνια :

« Εἶναι θερμασμένο... Καίει ἀπὸ τὴ θερμὴ τὸ κακόμοιρο!.. Εἶχε τύχη, ποὺ μᾶς ἐξεδρόμισε κατὰ ἐδῶ ὁ νοτιάς Ἀλλοιώτικα...»

Καὶ ὅλο τὸν ἔτριβαν τὸ στῆθος καὶ τὰ χέρια. Τοῦ ἔβαζαν στὸ μέτωπο πανιὰ βρεγμένα. Ἐνοιωθε τὴ δροσιὰ πάνω στὸ φλογισμένο του δέρμα. Ἦθελε νὰ ἔμποροῦσε νὰ μιλήσῃ, νὰ τοὺς πῆ πῶς διψᾷ καὶ διψᾷ τρομερά. Νὰ τοὺς πῆ πῶς νοιώθει φωτιὰ μέσα στὸ στῆθος του. Νὰ παρακαλέσῃ νὰ τοῦ τὴ σβύσουν, νὰ τοῦ χύσουν νερὸ μέσα στὸ στόμα. Νερὸ δροσερό· μιὰ κανάτα γεμάτη! Μὰ δὲν ἔμποροῦσε.

Σὲ λίγο ἐξαναβυθίσθηκε στὴν ἀναισθησία. Μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ χωρὶς ἀγωνία. Δὲν ἦτο πιά λιγοθυμία. Ἦτο ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος, ποὺ ἦρχετο νὰ πάρῃ τὸ ἐξαντλημένο καὶ ἄρρωστο κορμί του, νὰ τὸ δυναμώσῃ.

4. Ὅταν ἦλθε κάπως στὰ συγκαλά του, ἐκατάλαβε πῶς ἔταλαντεύετο ἐπάνω στὴ θάλασσα. Ἦτο ἀκόμα ζαλισμένος καὶ ἀνοίξε τὰ μάτια μὲ κόπο. Εἶδεν ἀπὸ πάνω του ἓνα πλατὺ πρόσωπο νὰ τοῦ χαμογελᾷ καλόκαρδα. Ἐνας ἄνθρωπος μεσόκοπος μὲ ἀσπρόμαυρα γένεια καὶ μουστάκια καὶ μὲ ἀγαθὰ γαλανὰ μάτια

Τὸ ἔφερε κοντὰ στὸ στόμα καὶ τὸ ἐφίλησε.

Καὶ ἓνα πρόσωπο θαλασσινό, κόκκινο ἀπὸ τὸν ἥλιο :
 « Ἔτσι μπράβο, παλικάρι μου ! » ἔκαμε μὲ χαρὰ ὁ ἄν-
 θρωπος. « Τώρα μάλιστα ! Εἶμαι εὐχαριστημένος μαζί
 σου... »

Ὁ Στάθης ἐχαμογέλασε κουρασμένα. Ἄπλωσε μὲ
 δυσκολία καὶ ἐπῆρε μέσα στὶς παλάμες του τὸ ροζια-
 σμένο χέρι τοῦ ἀνθρώπου, πού τοῦ ἐμιλοῦσε. Τὸ ἔ-
 συρε κοντά του, τὸ φερε κοντὰ στὸ στόμα του καὶ
 τὸ ἐφίλησε. Τὰ μάτια του ἐγέμισαν δάκρυα καὶ τὰ ἔ-
 κλεισε. Ἦθελε νὰ πῆ « εὐχ α ρ ι σ τ ῶ » μὰ τοῦ ἤλ-
 θεν ἓνα ἀναφυλλητὸ στὸ λαρύγγι του.

Ὁ ἄνθρωπος ἐσυγκινήθηκε. Τοῦ ἐχάιδεψε τὸ μέτω-
 πο, πού ἔκαιγεν ἀκόμα καὶ ἐστέγωνε γρήγορα τὰ
 βρεγμένα μανδήλια, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔβαζεν ἐπάνω του :

« Δὲν εἶναι τίποτα. Θὰ περάση... Ὅμως φθηνὰ τὴν
 ἐγλύτωσησες. Σ' εὐρήκαμε νὰ καίεσαι ἀπὸ τὸν πυρετὸ
 χωρὶς φαγὶ καὶ χωρὶς νερὸ στὸ ἐρημονῆσι. Καὶ ἓνας ἄ-
 έρας φοβερός, πού ἔμβαινε ἀπὸ παντοῦ μέσα σ' ἐκεῖνο
 τὸ κλουβί σου καὶ ἐπήγαινε νὰ τὸ ρίξη ἀπὸ τὸ κακὸ
 του... Ἔ, αὐτὸς ὁ ἄερας εἶναι, πού μᾶς ἔφερε σ' ἐκεῖνο
 τὸ ἀραξοβόλι. Αὐτὸς σ' ἐγλύτωσε... »

— « Ποῦ εἶμαι ; » ἐρώτησε τότε μὲ πολὺ ἀδύνατη φωνή
 ὁ Στάθης.

— « Πάνω στὸ καΐκι μου, τὴν « Κ υ ρ ἄ Π α ν α γ ι ἄ ».
 Εἶναι σκιαθίτικο καΐκι. Καὶ ἐγὼ Σκιαθίτης εἶμαι. Καπε-
 τὰν Νικόλας τ' ὄνομά μου. Ταξιδεύω μὲ τὰ δύο μου
 παλικάρια. Εἶναι ἐπάνω καὶ κυβερνοῦν. Σ' ἔκατεβά-
 σαμε ἐδῶ, στὸ ἀμπάρι, γιὰ νὰ μὴ σὲ κτυπᾷ καὶ σὲ
 ζαλίζει ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄερας. Θὰ τοὺς γνωρίσης τοὺς

γιούς μου. Αυτοί σ' έσήκωσαν στην άγκαλιά των και σ' έφεραν στο καίκι. "Ομως, να ποϋμε την αλήθεια, αν δεν ήτο ο σκύλος σου, αυτός, δεν θα σ' εύρισκαν ».

—« 'Ο 'Αράπης! » έσκέφθηκε ο Στάθης. « Καί εγώ τον είχα ξεχάσει ».

"Απλωσε τὸ χέρι ψάχνοντας να τον χαϊδέυση. Και τότε ένοιωσε πάνω στα δάκτυλά του τή γλώσσα τοϋ ζώου, που έκάθητο δίπλα του, σὰ νοσοκόμος, και έπερίμενε να τον ιδῆ καλά.

—« 'Αράπη μου, καλέ μου φίλε! 'Εδῶ είσαι; » έρώτησε συγκινημένος ο Στάθης.

—« Μπράβο του, για σκυλί! » είπε τότε ο καπετάνιος. « Μπουκιά ψωμί δεν έβαλε στο στόμα του από την ώρα, που, ώδηγημένοι από τὰ γαυγητά του, σ' εύρήκαμε αναίσθητο μες στο καλύβι. 'Εκάθητο. 'Επαράστεκεν ακίνητος πλάϊ σου και έπαραμόνευε να σε ιδῆ να σολεύσης. Σ' έκοίταζε στο πρόσωπο, σαν άνθρωπος ».

—« 'Αράπη, φίλε μου! » έκαμε πάλι ο Στάθης και άγκάλιασε τὸ σκυλί. Και εκείνο μόλις άκουσε τ' ὄνομά του, έβαλε τὸ κεφάλι στο στῆθος του και άφηνε μικρά γαυγίσματα χαρᾶς.

«'Ετσι γειά σου! » έκαμεν εύχαριστημένος ο καπετάνιος. « Πές μου τώρα αν θέλεις τίποτα, και μή μιλείς, για να μην κουράζεσαι. 'Εχομε καιρό να τὰ ποϋμε ».

—« Νερό θέλω » άπάντησεν ο Στάθης. « Καίγομαι από τή δίψα... Μόνο νερό. Τίποτ' άλλο... »

'Ο καπετάνιος τοϋ έδωσε μιὰ μετάλλινη κούπα γε-

μάτη νερό, ανακατεμένο με λίγο ρακί. 'Ο Στάθης έγύ-
ρρευσε και άλλο.

—« Φθάνει για την ώρα » είπεν ο καπετάνιος. « 'Αρ-
γότερα θα σου φέρω και ένα φασκόμηλο. Κατά το
βραδάκι θα είμαστε στο λιμάνι. Θα σε πάρω σπίτι
μου, ώσπου να σταθής στα πόδια σου. 'Ησύχασε
τώρα ».

'Ο Στάθης έπηρε το χέρι του και το έφίλησε πάλι·

—« Σ' εύχαριστώ » του είπε. 'Ο Θεός να σου το ξε-
«ξεπληρώση!»

§ 61. ΠΑΛΙ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.

1. "Όταν συνήλθε κάπως ο Στάθης, έδιηγήθηκε στον
καπετάν Νικόλα και στους γιούς του την ιστορία του
μικροῦ ταξιδιου του, τή φυγή με την « 'Αργώ » και το
ναυαγίό του στο έρημόνησο. 'Ακούοντας εκείνοι για
την « 'Αργώ » τον έπληροφόρησαν πως ή φελούκ' αυ-
τή εύρήθηκε μεσοπέλαγα από το βαπόρι τής γραμ-
μής, που έπήγαινε στη Μυτιλήνη.

Το έγγραφαν οί έφημερίδες, είχαν και τή φωτογραφία
της. Εύρηκαν μέσα ένα σακκάκι και ένα ζευγάρι πα-
πούτσια. "Εγραφαν για ένα πνιγμένο παιδί· και ή
άστυνομία διέταξε και έψαξαν στις άκρογιαλιές τής
Μυτιλήνης και των γειτονικῶν νησιῶν, για να βροῦν
το πτώμα του. Δέν εύρηκαν όμως τίποτε και στο τέ-
λος έπαυσαν να γράφουν ». « Θα έβούλιαξε στον πάτο »
είπαν όλοι.

'Ο Στάθης τότε τους έπαρακάλεσε θερμά να μην.

ποῦν σὲ κανέναν τὴν περιπέτειά του. Θὰ ἔλεγαν πὼς ἦλθε μαζί των ἀπὸ τὰ χωριὰ τοῦ Βόλου γυρεύοντας δουλειά. Ἔτσι δὲν θὰ ἀνακατεύετο στὴν ὑπόθεσί του ἡ ἀστυνομία καὶ οἱ ἑφημερίδες καὶ δὲν θὰ ἐγίνετο καινούργια ταραχὴ στὸ σπίτι του. Τοὺς εἶπεν ἀκόμα πὼς ὁ ἴδιος ἤθελε νὰ γράψῃ στοὺς γονεῖς του τὸ πάθημά του καὶ πὼς θὰ ἀγωνισθῆ ἀπὸ δῶ καὶ μπρός, ὥσπου νὰ τοὺς κάμῃ νὰ τοῦ συχωρέσουν τὸ σφάλμα του.

«Σὲ καταλαβαίνω, παιδί μου» τοῦ εἶπεν ὁ καπετὰν Νικόλας. «Ντρέπεσαι νὰ γυρίσης πίσω, νὰ τοὺς δῆς στὰ μάτια ὕστερ' ἀπ' αὐτό, ποὺ ἔκαμες. Ὅμως γιὰ συλλογίσου τους, ποὺ σ' ἔχουν γιὰ πεθαμένο! Πρέπει νὰ πηγαίνης, παιδί μου, νὰ πέσης στὴν ἀγκαλιά των. Οἱ γονεῖς ν' ἀγαποῦν ξέρουν μόνο καὶ νὰ συχωροῦν».

—«Ὁχι, καπετάνιε μου!» ἀπάντησεν ὁ Στάθης. «Σὰς εὐχαριστῶ, ποὺ μοῦ ἐσώσατε τὴ ζωὴ καὶ τώρα μοῦ δείχνετε τόση καλωσύνη. Ὅμως σὰς παρακαλῶ νὰ μ' ἀφήσετε νὰ κάμω, ὅπως σὰς λέγω. Τὴ χαρὰ πὼς βρίσκομαι στὴ ζωὴ, θὰ τὴν πάρουν οἱ γονεῖς μου ἀμέσως μὲ τὸ πρῶτο ταχυδρομεῖο. Θὰ τοὺς γράψω, μόλις φθάσωμὲ στὴ Σκιάθου. Μὰ ἐγὼ πρέπει νὰ τοὺς δεῖξω πὼς εἶμαι ἄνδρας καὶ πὼς ἡ ἀνοησία, ποὺ ἔκαμα, μοῦ ὠρίμασε πολὺ τὴ σκέψι καὶ τὸ στοχασμό. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θέλω νὰ ἐργασθῶ γι' αὐτούς».

Ὁ καπετὰν Νικόλας, ποὺ τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν ἄκουε μὲ προσοχὴ τόσῃν ὥρα, τοῦ ἐκτύπησε τὸν ὦμο καὶ τοῦ εἶπε: «Κάμε, παιδί μου, ὅπως σὲ φωτίσῃ ὁ Θεός. Βλέπω πὼς καταλαβαίνεις βαθιὰ πόσο ἔκαμες τοὺς δικούς σου νὰ ὑποφέρουν. Μπορεῖς νὰ ἐκτιμᾷς τίς εὐ-

θῦνες σου. Μ' ἄρεσουν τὰ παλικάρια, πού εἶναι ἔτσι ἀποφασιστικά καί σοβαρά. Εἶμαι βέβαιος πῶς θά προκόψης. Καί εὐχαριστῶ τὸ Θεό, πού ἔστειλε τὸ καίκι μου στὸ ἐρημόνησό σου, νὰ σέ γλιτώσῃ ἀπὸ τοῦ Χόρου τὰ νύχια».

—«Σᾶς βλέπω, σάν ἓναν δεύτερο πατέρα μου, καπετάνιε» εἶπεν ὁ Στάθης. «Κάμετέ μου ἀκόμα μιὰ χάρι, σᾶς παρακαλῶ. Φροντίστε νὰ μοῦ βρῆτε κάποια δουλειὰ στὴ Σκιάθο, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ντυθῶ, νὰ κάμω καί τὰ ναῦλα μου γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη».

Ὁ καπετάν Νικόλας τοῦ τὸ ὑποσχέθηκε.

2. Μὲ χαρὰ καί μὲ πολλὴ καλωσύνη ἐδέχθηκε τὸ Στάθη καί ἡ καπετάνισσα, ἡ κυρὰ Μαχῶ, καί τὸν ἐπεριποιήθηκε, σάν παιδί της, τὶς λίγες ἡμέρες, πού ἐφιλοξενήθηκε σπίτι της.

Τὴν ἄλλη μέρα τοῦ ἐρχομοῦ του στὴ Σκιάθο ὁ Στάθης ἐκάθησε καί ἔγραψε στοὺς γονεῖς του ἓνα γράμμα γεμάτο ἀγάπη καί πόνο. Τὸ ἔγραφε, καί τὰ δάκρυά του ἔβρεχαν τὸ χαρτί. Τοὺς ἐπερίγραψε τὴν περιπέτειά του, ἀποφεύγοντας νὰ διηγηθῆ τις πολὺ λυπητερές λεπτομέρειες, γιὰ νὰ μὴν πικραθοῦν ἀκόμη πιὸ πολὺ. Τοὺς ἐπαρακαλοῦσε μὲ θερμὰ λόγια νὰ τὸν συχωρέσουν καί νὰ μὴν ἐπιμένουν νὰ γυρίσῃ ἀμέσως κοντά των. Ἀκόμα νὰ τὸν συχωρέσουν καί πού δὲν τοὺς γράφει τὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τοὺς στέλλει τὸ γράμμα του. Τοὺς ὑπόσχετο ὅμως νὰ τοὺς γράφῃ τακτικὰ μὲ τὸν Πετρή πάντα. Τὸ γράμμα αὐτὸ τὸ ἔκλεισε μέσα σ' ἓνα ἄλλο πρὸς τὸν Πετρή.

Ἐκεῖ μέσα τὸν ἐπαρακαλοῦσε νὰ δώσῃ τὸ γράμμα του

στον πατέρα του και τοῦ ἐζητοῦσε στοῦ λόγο τῆς τιμῆς του νὰ μὴν εἰπῆ ποτὲ σὲ κανένα ἀπὸ ποῦ στέλλει τὰ γράμματάτου. Τὸν ἐπαρακαλοῦσε πολὺ νὰ τὸν συχωρέσουν αὐτὸς καὶ ὁ πατέρας του, γιὰ ὅ,τι τοὺς ἔκαμε. « Ἐχάρηκα πολὺ, Πετρή μου » ἔγραφε στοῦ φίλου του « ὅταν ἔμαθα πὼς εὐρέθηκεν ἡ « Ἀργώ » σας. Ὅμως πάντα τὸ εἶχα ἀπόφασι νὰ ξεπληρώσω αὐτὸ τὸ χρέος μου στὸν πατέρα σου, μόλις θὰ ἔπιανα στοῦ χέρι μου τὰ πρῶτα χρήματ' ἀπὸ τῆ δουλειά μου. Μὰ καὶ πάλι θὰ ξεπληρώσω τῆ μεγάλη ὑποχρέωσι, πού ἔχω στὸν πατέρα σου, καὶ ποτὲ δὲν θὰ παύσω νὰ σᾶς ἀγαπῶ καὶ τοὺς δυὸ σας. Παρακάλεσε καὶ σὺ τοὺς δικούς μου, νὰ μὴ προσπαθήσουν νὰ μὲ ἀνακαλύψουν καὶ νὰ μὲ φέρουν πίσω στὸν Πειραιᾶ μὲ τὸ στασιό. Θέλω νὰ διορθώσω τὸ σφάλμα μου μὲ τὴν ἐργασία μου. Καὶ εἶμαι βέβαιος, πὼς θὰ τὸ κατορθώσω ».

Τὸ γράμμ' αὐτὸ πρὸς τὸν Πετρή εἶχε καὶ ἓνα ὑστερόγραφο, πού ἔλεγε:

« Αὐτὴ τῆ στιγμῆ, πού τελειώνω τὸ γράμμα μου, ὁ Ἀράπης, ὁ σωτήρας καὶ φίλος μου, εἶναι κοντά μου. Ὑστερ' ἀπὸ τόσον καιρὸ πρώτη φορὰ ἀπόψε ἐχώρτασε μὲ κόκκαλα. Τοῦ εἶπα λοιπόν :

« Ἀράπη, γράφω στὸν Πετρή, στοῦ φίλου μας τὸν Πετρή. Θυμᾶσαι, Ἀράπη, πόσες φορὲς ἐκολυμβούσαμε καὶ οἱ τρεῖς μαζί καὶ ἐτρέχαμε στὶς ἀκρογιαλιές τῆς Φρεαττύδας; Θέλεις νὰ τοῦ γράψω χαιρετίσματα καὶ ἀπὸ μέρος σου, τοῦ Πετρή μας; » Αὐτὰ τοῦ εἶπα· καὶ ὁ Ἀράπης ἐθυμήθηκε τ' ὄνομά σου, μόλις τὸ ἄκουσε.

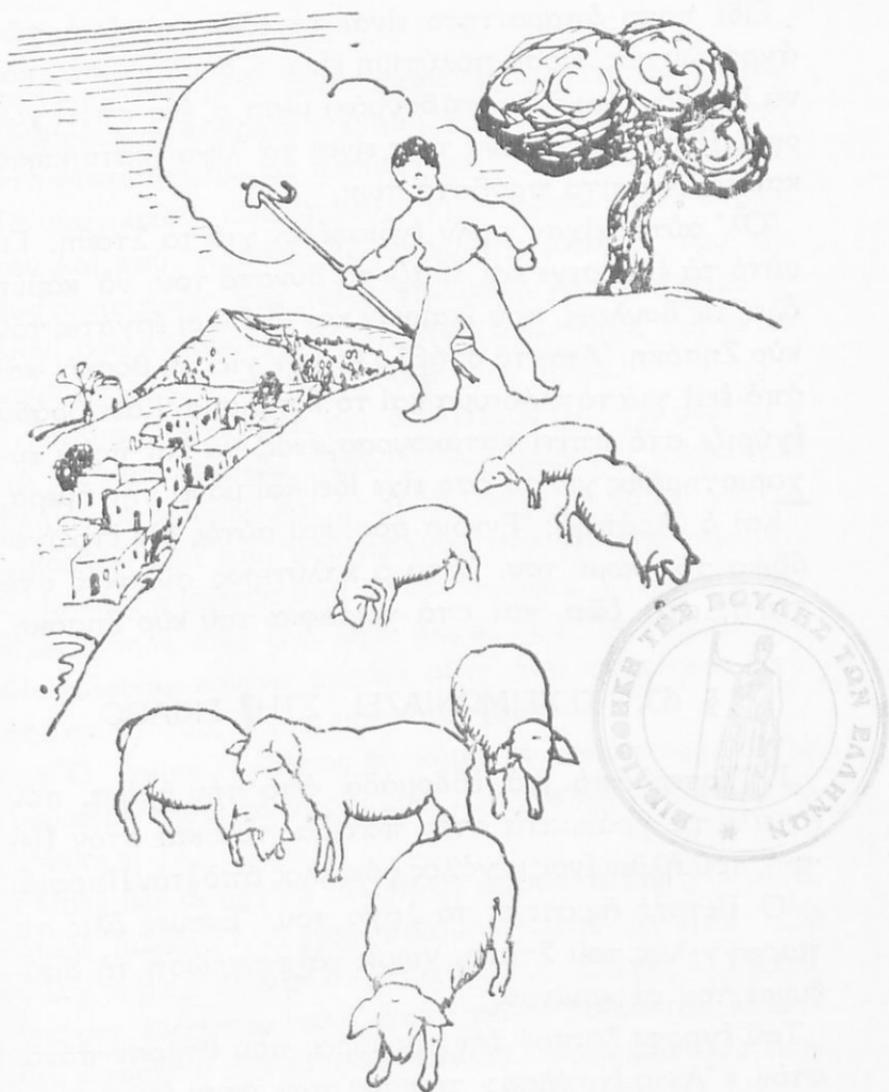
Ἐκίνησε χαρούμενα τὴν οὐρά του καὶ ἔκαμε ζωηρά·
«γάβ! γάβ!».

§ 63. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΓΙΟΣ.

1. Ὁ καπετὰν Νικόλας δὲν ἄργησε νὰ βρῆ τοῦ Στάθη δουλειά. Τὸν ἐσύστησε στὸν πατριώτη καὶ συμπέθερό του, τὸν κύρ Ζησάκη, ἕναν μεγαλοκτηματία μὲ πολλὰ χωράφια, ἐλιές καὶ φρουτοπερίβολα.

Ἐσυμφώνησαν νὰ τὸν πάρῃ ὁ κύρ Ζησάκης στὸ σπίτι του γιὰ παραγιό του. Νὰ τὸν τρέφῃ δηλ., νὰ τὸν ντύνῃ, νὰ τὸν ποδένῃ καὶ νὰ τοῦ δίνῃ καὶ κάποιο μισθό. Καὶ ὁ Στάθης, νὰ τὸν βοηθῆ στὴν καλλιέργεια τῶν κτημάτων καὶ στὴν περιποίησι τῶν ζώων του.

2. Μὲ πόση εὐχαρίστησι ἐκαταπατιάσθηκεν ὁ Στάθης σ' αὐτὴ τὴ δουλειά! Δὲν ἦτο μόνο, πού τώρα εὐρίσκετο συντροφιά μὲ τόσοι ἀνθρώπους. Τὸν εὐχαριστοῦσε καὶ πού πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του ἔβλεπε τὴν ἀγροτική ζωὴ ἀπὸ κοντὰ καὶ μὲ τὰ μάτια του· ὄχι ἀπὸ τὰ βιβλία, ὅπως ὡς τότε. Πρῶτη φορὰ ἐπαρακολουθοῦσε ἀπὸ κοντὰ τοὺς ἀγρότες μὲ τὰ ροζιασμένα χέρια καὶ μὲ τὰ κορμιὰ τὰ τυραγνισμέν' ἀπὸ τὴ δουλειά. Κα ἔβλεπε πόσο ἀπλοὶ καὶ ταπεινοί, ἀλλὰ καὶ πόσο καλόκαρδοι ἀνθρωποὶ εἶναι! Καὶ πόσα πράγματα ἐγνώριζαν ἐκεῖνοι οἱ ἀγράμματοι Σκιαθῖτες χωρικοί, πού ὁ Στάθης, τελειόφοιτος τῆς Τρίτης γυμνασίου, δὲν τὰ ἐγνώριζε! Γιὰ τὴ θάλασσα καὶ γιὰ τὴ στεριά· γιὰ τὰ ζῶα καὶ γιὰ τὰ δένδρα. Τί συνήθειες ἔχει τὸ καθένα, τί χῶμα θέλει καὶ τί δὲν θέλει. Πότε ὠφελοῦν οἱ βροχὲς γιὰ τὸ τάδε εἶδος καὶ πότε βλάπτουν.

Ὁ Στάθης βοηθεῖ τὸν κύρ Ζησάκη στὴν περιποίησι τῶν ζώων του.

Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' Δημοτ. Μυτιλήνη-Ἀνδραδάη. Ἐξδ. Α' 13

Είδε πόσο απαραίτητα είναι τὰ ζῶα στὴ ζωὴ τῶν ἀγροτῶν μας. Πόσο πολύτιμη εἶναι ἡ δουλειά, ποὺ κάνει ἓνα μουλάρι ἢ ἑναγαῖδουράκι μέσα σ' ἓνα σπίτι χωρικό. Πόσο ἀγαπημένα τοὺς εἶναι τὰ λίγα κατσικάκια καὶ τὰ οἰκόσιτα πρόβατά των.

Ὅλ' αὐτὰ εἶχαν πολὺ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Στάθη. Γι' αὐτὸ τὰ ἐπρόσεχε καὶ ἔβαζε τὰ δυνατά του νὰ κάμνη ὅλες τὶς δουλειές, ποὺ ἔκαμναν καὶ οἱ ἄλλοι ἐργάτες τοῦ κύρ Ζησάκη. Ἀπὸ τὸ στάβλο ἔφευγε γιὰ τὴ βοσκὴ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὸ κλάδευμα καὶ τὸ κόπρισμα. Κάθε βράδου ἐγύριζε στὸ σπίτι κατακουρασμένος, μὰ καὶ πολὺ εὐχαριστημένος γιὰ τὰ ὅσα εἶχε ἰδεῖ καὶ μάθει τὴν ἡμέρα. Καὶ ὁ Ἀράπης; Ἐννοια σας! καὶ αὐτὸς δὲν ἔτρωγεν ἄδικα τὸ ψωμί του. Ἦτο ὁ καλύτερος φύλακας στὸ σπίτι, στὰ ζῶα, καὶ στὰ χωράφια τοῦ κύρ Ζησάκη.

§ 63. ΖΕΧΕΙΜΩΝΙΑΖΕΙ ΣΤΗ ΣΚΙΑΘΟ

1. Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποὺ ἔστειλε τὰ γράμματα στὸν πατέρα του καὶ στὸν Πέτρῃ, τοῦ ἤλθεν ἓνας μεγάλος φάκελλος ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ Πετρής ἐκράτησε τὸ λόγο του. Ἐκαμεν ὅλες τὶς παραγγελίες τοῦ Στάθη, χωρὶς νὰ φανερῶση τὴ διεύθυνσί του σὲ κανέναν.

Τοῦ ἔγραφε λοιπὸν τὴν τρομάρα, ποὺ ἐπῆραν πάνω στὸν « Ἅγιο Νικόλαο » τὸ καῖκι των, ὅταν ἐξύπνησαν καὶ εἶδαν νὰ λείπη ἡ φελούκα, τὴν ταραχὴ καὶ τὸ φόβο τοῦ κατετάνιου. Πῶς ἐτηλεγράφησε ἀπὸ τὸ πρῶτο λιμάνι στὸν πατέρα του καὶ στὴν ἀστυνομία. Κατό-

πι τὸ πένθος, πού ἔπεσε μέσα στὸ σπίτι των, ὅταν εὐρέθηκεν ἡ « Ἀργώ » ἔρημη καὶ ἀκυβέρνητη κοντὰ στὴ Μυτιλήνη μὲ τὰ παπούτσια καὶ τὸ σακκάκι μέσα. Τὰ ψαξίματα, πού ἔγιναν, γιὰ νὰ βροῦν τὸ πτώμα του καὶ τοῦ Ἀράπη. Τὸ θρῆνο τῆς μητέρας του τῆς δυστυχισμένης. Στὸ τέλος τὴν ἀπερίγραπτη χαρὰ ὅλων, ὅταν ἔμαθαν πὼς ζῆ, πὼς εἶναι γερός καὶ μετανοιωμένος γιὰ τὸ κακό, πού τοὺς ἔκαμε.

Τὰ ἴδια τοῦ ἔγραφε καὶ ὁ πατέρας του καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ γράμμα ἔσταζαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἡ πίκρα τοῦ θλιμμένου γονειοῦ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ χαρὰ γιὰ τὴ νεκρανάστασί του, πού κανένας των δὲν τὴν ἐπερίμενε « Μονάχα ἡ μητέρα σου » τοῦ ἔγραφεν, « εἶχε κάποια προαίσθησι πὼς ζῆς. Κάθε φορά, πού τῆς ἐλέγαμε ὅτι δὲν εὐρέθηκε κανένα σημάδι οὔτε ἀπὸ σένα οὔτε ἀπὸ τὸ σκυλί σου, ἐκείνη μᾶς ἀπαντοῦσε :

« Ὁ Ἅγιος Νικόλαος θὰ κάμη τὸ θαῦμα του καὶ θὰ μοῦ φέρη πίσω τὸ ἀγόρι μου. Δὲν γίνεται νὰ μὴ μοῦ τὸ στείλῃ ».

Ποτὲ δὲν ἄφησε νὰ μιλήσωμε μπροστά της γιὰ σένα, ὅπως μιλοῦμε γιὰ ἕναν πεθαμένο. Ποτὲ δὲν εἶπε : « Ὁ σ υ χ ω ρ ε μ ἔ ν ο ς ὁ Σ τ ᾶ θ η ς ». Ἔλεγε : « Ὁ Στάθης μας, ὦρα του καλή, ὅπου καὶ ἂν βρίσκεται... » Ποτὲ δὲν ἄφησε νὰ σοῦ κάμωμε κόλυβα. Ἡμεῖς ὡστόσο ἐκάμαμε τὸ μνημόσυνό σου πάνω στὶς σαράντα ».

Ὁ Στάθης τὰ ἐδιάβαζε καὶ τὰ ἐξαναδιάβαζεν ὅλα αὐτὰ κλεισμένος μέσα στὴν καμαρούλα του πολλές φορές. Τὰ ἐδιάβαζε καὶ ἐφιλοῦσε τὴν ἐπιστολή· καὶ τὴν ἔβρεχε μὲ τὰ δάκρυά του.

Τὴν ἄλλη μέρα τοὺς ἐξανάγραψε. Τοὺς εἶπε τὴ θερμὴ ἀγάπη του, ποὺ τοὺς ἔχει, καὶ τὴ λαχτάρρα, ποὺ νοιώθει, νὰ τοὺς δῆ. Τοὺς εἶπε πῶς θὰ γυρίση κοντά των, ὅταν τελειώσῃ ἡ τιμωρία, ποὺ ἔβαλε στὸν ἑαυτό του,

Ὁ Στάθης τὰ ἐδιάβαζε καὶ τὰ ἐξαναδιάβαζε.

καὶ ὅταν μπορέσῃ θὰ γυρίσῃ « μὲ τρόπο, ποὺ νὰ μὴν ἐντρέπεται κανέναν γιὰ ὅ,τι εἶχε κάμει ».

2. Ἐτσι ἀπόμεινε στὴ Σκιάθου ὅλο τὸ χειμῶνα ὁ Στάθης. Ἐργάσθηκε στ' ἀμπέλια καὶ στὸ ἐλιομάζωμα, ποὺ εἶναι πολὺ δύσκολο, ὅταν ἡ ἐξοχὴ εἶναι παγωμένη καὶ τὰ δάκτυλα μουδιάζουν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ πληγώνωνται

· από τ' άγκάθια, γυρεύοντας ανάμεσα στα χόρτα τις σκορπισμένες έλιές.

Τότε έπαρακολούθησε και τó φόρτωμα και τó κουβάλημα στο έλιοτριβειό, καθώς και τó ζούλιασμα των, για νά βγῆ τó λάδι, τó πολύτιμο έλληνικό λάδι. Και τότε' έκατάλαβε πόσοι άνθρωποι πρέπει νά κουρασθούν, νά κρυώσουν, νά ξεσχισθούν, για νά μπορέση κατόπι ή μητέρα νά μάς τó προσφέρη στη σαλάτα και στο φαγητό αυτό τó θαυμάσιο δώρο τῆς έλληνικῆς γῆς.

3. Τά Χριστούγεννα και τήν Πρωτοχρονιά τά έπέρασε μαζί μέ τις οικογένειες του κύρ Ζησάκη και του καπετάν Νικόλα.

Πόσα του διηγοúντο αυτές οί μεγάλες γιορτές! Ποτέ του δέν ένοιωσε τόση πίκρα για τó χωρισμό από τους δικούς του, όσο τις γιορτές εκείνες. Μονάχα ή μεγάλη καλωσύνη όλων αυτών, που τον έφιλοξενοúσαν, και μερικές συνήθειές των, διαφορετικές από τις σπιτικές του, έμετρίαζαν κάπως τή μεγάλη εκείνη στενοχώρια του.

Μιά άπ' αυτές τις διαφορετικές συνήθειες των Σκιαθιτών εκείνων ήτο και τó κόψιμο τῆς βασιλόπητας. Τήν έκοψαν στο σπίτι του κύρ Ζησάκη όλοι μαζί γύρω σ'ένα στρογγυλό χαμηλό τραπέζι, άφοϋ πρώτα έψαλαν τó τροπάρι τῆς γιορτῆς και είπαν και τά κάλανδα.

· Αφοϋ έκοψαν φέτες για όλους, όσοι ήσαν γύρω στο τραπέζι, κατόπι έκοψαν και για τά ζωντανά του σπιτιού. · Ακόμα και για τόν Άράπη! Αυτό έδειχνε πώς οί άγρότες μας θεωρούν, σά μέλη τῆς οικογένειάς των τά σπιτικά των ζώα, γιατί τους βοηθοúν στις άνάγκες των και τους ελαφρώνουν από τόσα βάρη.

§ 64. Η ΕΛΙΑ Η ΤΙΜΗΜΕΝΗ

Είμαι τοῦ ἡλίου θυγατέρα,
 ἢ πιὸ ἀπ' ὄλες χαϊδευτή.
 Χρόνια ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα
 σ' αὐτὸν τὸν κόσμον μὲ κρατεῖ.
 Ὅσο νὰ γείρω νεκρωμένη
 αὐτὸν τὸ μάτι μου ζητεῖ.
 Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία
 δὲν μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
 Ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
 δὲ βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
 Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
 καὶ εἶμαι γεμάτη προκοπή.
 Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη

Φρίκη, ἔρημιά, νερό, σκοτάδι
 τὴ γῆ ἔθάψαν μιὰ φορά.
 Ἐμὲ ζωῆς φέρνει σημάδι
 στὸ Νῶε ἡ περιστέρα.
 Ὅλης τῆς γῆς εἶχα γραμμένη
 τὴν ὁμορφάδα καὶ χαρά.
 Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀποκά του
 ἦρθ' ὁ Χριστός, ν' ἀναπαυθῆ,
 καὶ ἀκούστηκε ἡ γλυκιὰ λαλιά του,

λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
 Τὸ δάκρυ του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
 ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
 Εἶμαι ἢ ἐλιά ἢ τιμημένη.

Καὶ φῶς πραότατο χαρίζω
 ἐγὼ στὴν ἄγρια νυχτιά.
 Τὸν πλοῦτο πιά δὲν τὸν φωτίζω·
 σὺ μ' εὐλογεῖς φτωχολογιά.
 Κι ἂν ἀπ' τὸν ἄνθρωπο διωγμένη,
 μὰ φέγγω ἐμπρὸς στὴν Παναγιά.
 Εἶμαι ἢ ἐλιά ἢ τιμημένη.

Κ. Παλαμᾶς

§ 65. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ

1. Ζώλαμπρα πιά, ὅταν ἐξάνοιξεν ὁ καιρὸς καὶ ἐκαλοσύνεψαν οἱ μέρες, ὁ Στάθης ἐπαρακάλεσε τὸν κύρ Ζησάκη καὶ τὸν καπετὰν Νικόλα, τοὺς προστάτες του, νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ πηγαῖνη στὴ Θεσσαλονίκη γιὰ δουλειά.

Ἐκεῖ ὁ κύρ Ζησάκης εἶχε στενὸ φίλο ἕναν ἔμπορο « ἔ γ-
 χ ω ρ ί ω ν π ρ ο ῖ ὄ ν τ ω ν » τὸν κ. Βάννα. Σ' αὐτὸν
 ἐσύστησε τὸ Στάθη γράφοντας ὅλα τὰ προσόντα τοῦ
 παραγιοῦ του καὶ παρακαλώντας νὰ τὸν πάρη ὑπάλ-
 ληλο στὸ κατὰστημά του.

Ὁ καπετὰν Νικόλας πάλι, ποὺ ἐτοιμάζετο ἐκεῖνες
 τίς ἡμέρες νὰ κάμη πανιά γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη, ἐδέ-
 χθηκε πρόθυμα νὰ τὸν πάρη στὸ καῖκι του.

Τι χαρὰ γιὰ τὸ Στάθη νὰ ταξιδεύσῃ μὲ τὸ ἴδιο πλοῖο, πού πρὶν ἀπὸ ἕξι μῆνες τὸν εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν ἐρημιὰ καὶ τὸν ἔσμιξε μὲ τὸν κόσμο!

Αὐτὸ τὸ θεωρεῖ γιὰ καλοσημαδιά. Μὰ καὶ τὸ παρά-
ξεν' ὄνειρο, πού εἶδε τὴ νύκτα τῆς παραμονῆς τοῦ μι-
σεμοῦ του, καὶ αὐτὸ τὸ νομίζει, πὼς εἶναι καλὸ σημάδι.
Νὰ τ' ὄνειρο αὐτό!

Τοῦ ἐφάνηκε, λέγει, πὼς ἀνέβαινε τάχα μιὰ σκάλαπα-
νύψηλη, πού εἶχεν ἀμέτρητα σκαλοπάτια. Τὰ σκαλο-
πάτι' αὐτὰ τ' ἀνέβηκεν ὅλα, χωρὶς νὰ κουρασθῆ.
"Ὅταν ἔφθασε στὸ τελευταῖο καὶ ἐγύρισε νὰ κοιτάξῃ
κάτω, τί νὰ ἰδῆ! Ὀλόκληρη τὴν Ἑλλάδα μας, ὅπως τὴν
παρασταίνουν οἱ χάρτες, μὰ χιλιάδες φορές μεγαλω-
μένη, μὲ τὴ στεριά της καὶ μὲ τὴ θάλασσα, πραγματι-
κὲς καὶ τίς δυό. Εἶδε καὶ τὴ θάλασσα ἐκείνη νὰ τὴν αὐ-
λακώνουν χιλιάδες καράβια, ἰστιοφόρα καὶ ἀτμοκί-
νητα, ὅλα μὲ τὴν ἑλληνικὴ σημαία στὴν πρύμη τους
καὶ μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα στὰ δυὸ μάγουλα τῆς πλώρης
των: « Ἄ ρ γ ὦ ». Σχίζοντας τὰ καράβι' αὐτὰ τὴ θά-
λασσα, ἐπροχωροῦσαν ὀλοένα πιὸ παραπέρα. "Εφθα-
ναν στὸ μεγάλο ὠκεανὸ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πιὸ πέρα καὶ ἀ-
κόμα πέρα, ὥσπου τὰ μάτια τοῦ Στάθη δὲν ἐμποροῦ-
σαν νὰ διακρίνουν πιὰ τίποτα...

Αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνειρο.

"Ὅταν τὸ πρῶτ' ἐξύπνησε καὶ τὸ ἐθυμήθηκε, ἀναρω-
τήθηκεν εὐχαριστημένος: «Μήπως τάχα ἐθέλησεν ὁ
Θεὸς νὰ μοῦ δείξῃ τὸ μελλούμενο ὑψωμό μου καὶ τὸ
σκοπὸ τῆς ζωῆς μου;» Καὶ ἀφοῦ ἐσυλλογίσθηκε κάμπο-
ση ὥρα, ἐπρόσθεσε:

«Ὡστόσο ἐγὼ θὰ προσπαθήσω τ' ὄνειρο αὐτὸ νὰ τὸ πραγματοποιήσω μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐσταυροκοπήθηκε τρεῖς φορές μὲ κατάνυξι.

2. Ὡς τὴν προκυμαία ἐβγήκαν ὁ κύρ Ζησάκης μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ ἡ κυρὰ Μαχώ, ἡ καπετάνισσα, γιὰ νὰ ξεπροβοδήσουν τὸ Στάθη. Ἐκεῖνος τοὺς εὐχαρίστησε θερμὰ γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ τὶς περιποιήσεις, πού τοῦ εἶχαν κάμει. Ἀσπιάσθηκε τὸ χέρι των καὶ, ἐμβαίνοντας στὴ βάρκα μαζί μὲ τὸν Ἀράπη, ἄρπαξεν ἀμέσως τὸ κουπί στὸ χέρι, σὰν παλιὸς ναύτης. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ στὸ καῖκι ὡς τὴν ὥρα τοῦ ξεκινήματος. Καταπιάσθηκεν ἀμέσως σὲ ὄλα μὲ μεγάλη ἐπιτηδειότητα, πού ἔκαμε τὸν καπετὰν Νικόλα καὶ τοὺς γιούς του νὰ ξαφνιασθοῦν.

Ἡ «Κυρὰ Παναγιά» σὲ λίγο σχίζει ὀλόπρυμα τὸ βόρειο Αἰγαῖο μὲ πλώρη γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη, τὴ δεύτερη πρωτεύουσά μας. Ἀκουμβισμένος στὴ κουπαστὴ τοῦ καϊκιοῦ ὁ Στάθης ξεχνιέται ὥρες. Θαυμάζει τὶς ὁμορφιές τῶν τριῶν στὴ σειρά βουνῶν τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τὰ νότια στὰ βόρεια, τοῦ Πηλίου, τοῦ Μουροβουνιοῦ καὶ τοῦ Κισσάβου. Ἀντικρῦζοντας ἀπὸ μακριὰ στὰ δεξιὰ τὰ ἐρημόνησα τῶν Βορείων Σποράδων, θυμᾶται τὴν περυσινὴ περιπέτειά του καὶ κινεῖ τὸ κεφάλι γιὰ τὰ τοτινὰ ἀνόητα ὄνειροφαντάσματά του.

Λίγο ὕστερ' ἀπὸ τὸ μεσημέρι βλέπει ἀπὸ τ' ἄριστερὰ ἓνα μεγάλο ποτάμι νὰ χύνεται μὲ δυὸ στόματα στὸ Αἰγαῖο: «Ἄ! οἱ ἐκβολές τοῦ Πηνειοῦ» λέγει μέσα του.

«Λίγο παραμέσα θὰ εἶναι καὶ τὰ περίφημα Τέμπη, ἡ ὁμορφότερη ἑλληνικὴ τοποθεσία».

3. Κατὰ τὸ ἀπόγευμα, ἀφήνοντας ἡ «Κυρῆ Πάναγια» τὶς θεσσαλικὲς ἀκρογιαλιές, ἀρχίζει νὰ ἀρμενίζει δίπλ' ἀπὸ τὴ μακεδονίτικη Πιερία, ἀπ' ὅπου ἐδιαδόθηκε στὸν παλιὸ καιρὸ ἡ θρησκεία τῶν προγόνων μας. Ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ἀρχισε νὰ προβάλλῃ σ' ὅλη τὴ μεγαλοπρέπειά του καὶ ὁ Ὀλυμπος μὲ «τίς σαράντα δυὸ κορφές καὶ τίς ἐξῆντα δυὸ βρυσοῦλες» καὶ πού στὴν ψηλότερη κορυφή του, τυλιγμένη μὲς στὰ σύννεφα, ἦτο ἡ κατοικία τοῦ Δία, ὅπως ἐπίστευαν οἱ πρόγονοί μας:

«Πῶς νὰ μὴν ἀποζητᾷ καὶ ὁ Μεγαλέξανδρος πάντα τὰ μεγάλα, ἀφοῦ, μόλις ἀνοίγῃ τὰ μάτια του κάθε πρωί, ἀντίκρυσεν ἀπὸ τίς Αἰγές, τὴν ἀρχαία μακεδονικὴ πρωτεύουσα, τέτοιο μεγαλόπρεπο βουνό!» ἀναρωτιέται ὁ Στάθης.

Καὶ τότε τοῦ ἔρχεται στὴ θύμησί του ὅλ' ἡ ζωὴ καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Ἑλλην' αὐτοῦ βασιλιᾶ. Μὰ δὲν θαυμάζει τόσο τὴν παληκαριὰ καὶ τὴ στρατηγικότητά του στὶς μάχες, ὅσο τὸν πόθο του νὰ ἐξαπλώσῃ τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ ἀνάμεσα στοὺς ἀπολίτιστους τότε γειτονικοὺς λαούς:

«Τέτοιος εὐγενικὸς πόθος ποτὲ δὲν ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν καρδιά κανενὸς βασιλέα τοῦ κόσμου» συλλογίζεται ὁ Στάθης. «Μὰ καὶ πῶς νὰ περάσῃ; Μήπως κανένας ἀπ' αὐτοὺς ἐστάθηκε τυχερὸς νὰ ἔχη στὰ νιάτα του δάσκαλο τὸν Ἀριστοτέλη, σὰν τὸ Μεγαλέξανδρο;» προσθέτει.

4. Κατὰ τὴν αὐγὴ ἢ «Κυρὰ Παναγιά» ἔρριχνε τὴν ἄγκυρά της στὸ λιμάνι τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ὁ Στάθης ἐξεκινούσε γιὰ τὸ κατάστημα «Ἐγχωρίων προϊόντων» τοῦ κ. Στάμου Βάννα μαζί με τὸν Ἀράπη του.

§ 66. ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΑΙ

1. Ὁ κ. Βάννας, καθὼς ἐδιάβαζε τὸ γράμμα τοῦ φίλου του, πολλές φορές ἔκοβε τὸ διάβασμα, γιὰ νὰ κοιτάξῃ τὸ Στάθη καὶ τὸ σκύλο του. Ὅταν ἐτελείωσε διαβάζοντας, τοῦ εἶπε; «Ἐχω ἀνάγκη ἀπὸ ἕναν ὑπάλληλο τῆς ἡλικίας σου· καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πῶς ὁ φίλος μου, ὁ κύρ Ζησάκης, μοῦ γράφει τὴν ἀλήθεια γιὰ σένα. Ὡστόσο δὲν μπορῶ νὰ παραστρατήσω ἀπὸ τὴν συνήθεια, πὺ ἀκολουθῶ, ἀφότου ἐκαταπιάσθηκα στὸ ἐμπόριο. Καὶ ἡ συνήθειά μου αὐτὴ εἶναι νὰ δοκιμάζω πρῶτα τὸν κάθε ὑπάλληλο, πὺ μοῦ χρειάζεται, καὶ νὰ τὸν κρατῶ τότε μονάχα, ὅταν τὸν βρίσκω ὅπως τὸν θέλω.

» Θὰ δοκιμάσω καὶ σένα λίγο καιρό· καί, ἂν ἰδῶ πῶς ἔχεις ὅσα προσόντα θέλω νὰ ἔχουν οἱ ὑπάλληλοί μου, θὰ σὲ κρατήσω. Ἄν ὄχι, δὲν πρέπει νὰ σὲ κακοφανῇ, ὅταν ἀκούσης πῶς «δὲν μοῦ κάνουν». Στὸ διάστημα αὐτὸ τῆς δοκιμῆς θὰ κατοικῆς καὶ θὰ τρέφῃσαι στὸ σπίτι μου. Ἄν δέχεσαι τὴ συμφωνία μου αὐτή, μπορεῖς νὰ μείνης στὸ κατάστημά μου ἀπὸ τώρα κιόλας»...

—«Δέχομαι τὴ συμφωνία καὶ σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν καλωσύνη σας, κ. Βάννα. Ἐχω τὴν πεποίθησι πῶς πολὺ

γρήγορα θὰ βεβαιωθῆτε ὅτι οἱ συστάσεις τοῦ φίλου σας γιὰ μένα εἶναι ἀληθινές. Σᾶς ζητῶ ὅμως μιὰ χάρι. Μαζὶ μὲ μένα νὰ κρατήσετε καὶ τὸ σύντροφό μου, τὸν Ἄράπη· αὐτὸν ἐδῶ τὸ σκύλο, ποῦ εἶναι σωτήρας τῆς ζωῆς μου».

—« Δὲν θὰ μοῦ δώση βάρος τὸ ζῶο σου αὐτό, ἐφοῦ μάλιστα τοῦ ἔχεις τέτοια ὑποχρέωσι » ἀπάντησεν ὁ κ. Βάννας.

—« Σᾶς εὐχαριστῶ καὶ ἀπὸ μέρους του » ἀπάντησεν ὁ Στάθης. Καὶ λέγοντας αὐτά, ὑποκλίθηκε μ' εὐγενικὸν τρόπο καὶ ἀποτραβήχθηκε μαζὶ μὲ τὸν Ἄράπη ἀπὸ τὸ ἰδιαιτέρο γραφεῖο τοῦ κ. Βάννα στὸ μέρος, ὅπου τοῦ ἔδειξεν ἐκεῖνος.

« Ἡ πρώτη ἐντύπωσί μου γι' αὐτὸν τὸ νέο εἶναι καλὴ » εἶπε μέσα του ὁ κ. Βάννας, εὐχαριστημένος πολὺ ἀπὸ τὴν αὐτοπεποιθήσι τοῦ νέου γιὰ τὰ προτερήματά του.

2. Ὑστερ' ἀπὸ κάμποση ὥρα ἀφοῦ ἐτελείωσε διαβάζοντας τὴν ἐφημερίδα ἐπροσκάλεσε κοντά του τὸ Στάθη· καί, δίνοντάς του ἓνα ἑκατοστάρικο, τοῦ εἶπε. « Ψώνισέ μου, σὲ παρακαλῶ, παιδί μου, μιὰ ὀκὰ ψάρια καλὰ ἀπὸ τὴν ψαραγορά μας καὶ πῆγαινέ τα σπίτι μου. Κατοικῶ στὸ Ντεπῶ, στὸ δρόμο Νικομάχου 145. Ρώτησε καὶ τὴν κυρία ἂν ἐπῆγαν τὰ παιδιὰ σήμερας τὸ σχολεῖο. Ἄφησε ἐκεῖ τὸν Ἄράπη σου καὶ γύρισε γρήγορα ».

Ὅποιος ἄλλος στῆ θέσι τοῦ Στάθη θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ ἐκτελέση ἐκεῖνη τὴν παραγγελία, χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρῶτα πολλὰς ἐξηγήσεις καὶ πληροφορίες. Ὁ Στάθης,

ἂν καὶ πρώτη φορά φερμένος στή Θεσσαλονίκη, ἐνόμισε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ καμιὰ ἐξήγησι μῆτε πληροφορία. Ἐξέτασε μονάχα γιὰ λίγα λεπτὰ τὸν τοπογραφικὸ χάρτη τῆς πόλεως, πού εἶδε κρεμασμένο στὸ γραφεῖο τοῦ γραμματικοῦ, καὶ ἀμέσως ἐξεκίνησε μὲ τὸν Ἀράπη.

Ἦστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα περίπου ἐγύρισε μονάχος, φέρνοντας στὸν προϊστάμενό του τὰ ρέστα καὶ δυὸ ἀντὶ γιὰ μιὰ πληροφορίες. Πρώτη: πὼς καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο· καὶ δεύτερη, πὼς τὰ ψάρια δὲν τ' ἀγόρασεν ἀπὸ τὴν ψαραγορά, ἀλλὰ ἀπὸ κάποιον ψαρά στὴν προκουμία:

«Καὶ γιατί δὲν τὰ ἐψώνισες ἀπὸ τὴν ψαραγορά, ὅπως σοῦ ἐπαράγγειλα, παιδί μου;» ἐρώτησεν ὁ κ. Βάννας ἀπορώντας.

—«Μοῦ εἶπατε ν' ἀγοράσω «καλὰ ψάρια». Ἡ ψαραγορά σας ὅμως σήμερα ὅλη εἶχε ψάρια «τοῦ πιὰ γοῦ». Γι' αὐτὸ ἐκατέβηκα στὴν προκουμία ἐλπίζοντας νὰ πετύχω κανένα ψάρι τῆς προκοπῆς. Καὶ ἐπέτυχα ἓνα ὀκαδιάρικο λαυράκι λαχταριστό. Τὸ ἐπλήρωσα καὶ δυὸ δραχμὲς φθηνότερ' ἀπὸ τὴ διατίμησι τῆς ἀγορᾶς».

—«Ἐκαμες πολὺ καλὰ καὶ σ' ἐπαινῶ γι' αὐτό. Ἀπὸ τὰ σκονισμένα παπούτσια σου ὅμως νοιώθω, πὼς ἐπῆγες καὶ ἐγύρισες πεζὸς τόσο μακρινὸ διάστημα. Ἔπρεπε νὰ πάρης τὸ τράμ. Τὸ μικρὸ ἔξοδο, πού θὰ ἔκαμνες, δὲν ἀντιζυγίζει τὴ σπατάλη τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ κόπου, πού κάμνει κανεὶς, γιὰ νὰ ἔλθῃ πεζὸς ἀπὸ τὸ

Ντεπώ ως έδω. 'Ωστόσο σ' εύχαριστώ, παιδί μου, για τόν κόπο σου » είπεν ό κ. Βάννας.

—«'Ο κόπος μου δέν ήτο σπουδαίος. Λυποῦμαι μόνο πώς άργησα. Άλλη φορά θα συμμορφώνωμαι με την παρατήρησί σας » άπάντησεν ό Στάθης. Καί άποσύρθηκε στη θέση του.

Κατευχαριστημένος ό κ. Βάννας για την έκτέλεσι της παραγγελίας, έσυνόδεψε τόν Στάθη με τή ματιά λέγοντας μέσα του : « Πηγαίνομε πολύ καλά. Για να ίδοῦμε όμως ! »

3. "Υστερ' άπό μισή ώρα προσκαλεί πάλι τόν Στάθη καί τοῦ λέγει :

«Πετάξου, σε παρακαλώ, Στάθη, να μάθης πόσο έχει σήμερα ή λίρα καί πόσο τόν δολλάριο καθώς καί ποιό βαπόρι φεύγει για τόν Πειραιά ; »

Μετά ένα τέταρτο γυρίζοντας ό Στάθης έδωσε αυτές τις πληροφορίες στον προϊστάμενό του :

«Οί Τράπεζες όλες πωλοῦν την άγγλική λίρα 561,50 δρ., την σιγυπτιακή 575,30, την τουρκική 135 δρ καί τόν δολλάριο 112,20. Σε δυό όμως ισραηλιτικά χρηματιστικά γραφεία εύρηκα την άγγλική λίρα μιá δραχμή φθηνότερη καί τόν δολλάριο 35 λεπτά. 'Επιβατικό βαπόρι για τόν Πειραιά φεύγει σήμερα ή «'Α ρ κ α δ ί α » καί φορτηγόν τόν γαλλικό, ποῦ περνά κάθε 15 ήμερες. Αυτό θα δεχθῆ μονάχα 350 τόνους έμπορεύματα. Δέν έχει περισσότερο χωρό ».

—«Τρέξε, παιδί μου, καί προπλήρωσε για λογαριασμό μου καί τούς 350 τόνους τοῦ φορτηγοῦ αὐτοῦ » είπεν ό κ. Βάννας, όταν άκουσε την τελευταία πληρω-

φορία τοῦ Στάθη. Καί μόλις ἔφυγεν ὁ Στάθης, εἶπε στό γραμματικό του :

—« Ἄν αὐτό τὸ παιδί κάμνη ὅλες τὶς δουλειές του ἔτσι ἀκριβόλογα, ὅπως τὶς δυὸ προηγούμενες, θὰ πῆ πὼς εἶναι πολὺ προκομμένο παιδί ».

—« Καθὼς ἐκατάλαβα ξέρεί καὶ γράμματ' ἀρκετά » ἐπρόσθεσεν ὁ γραμματικός του.

—« Τόσο τὸ καλύτερο γι' αὐτό » ἐπαρατήρησεν ὁ κ. Βάννας.

4. Ὄταν ἐκόντετε μεσημέρι, ὁ κ. Βάννας ἐπαράγγειλε τοῦ Στάθη, περνώντας ἀπὸ τὸ 68 δημοτικό σχολεῖο, νὰ παραλάβῃ τὴ μικρὴ κόρη του καὶ νὰ τὴ συνοδεύσῃ ὡς τὸ σπίτι. Ὑστερ' ἀφοῦ γευματίσῃ, νὰ ἔλθῃ στό κατὰστημα νὰ τὸ καθάρισῃ καὶ νὰ τὸ συγυρίσῃ.

—« Σημειῶστε, σᾶς παρακαλῶ, στό ἐπισκεπτήριό σας τὴν παραγγελία σας αὐτή. Γιατὶ ἀλλιῶς δὲν θὰ μὲ πιστεῦσουν » εἶπεν ἀμέσως ὁ Στάθης.

—« Ἐχεις δίκιο, παιδί μου » ἀπάντησεν ὁ κ. Βάννας εὐχαριστημένος γιὰ τὴν παρατήρησι τοῦ Στάθη. Καὶ ἀμέσως ἐσυμμορφώθηκε μὲ τὴν ὑπόδειξί του.

Ὁ Στάθης, ἀντὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ γραμματικό πληροφορία γιὰ τὴ θέσι τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου, ἄνοιξε τὸν « Ὁ δ ἡ γ ὀ τ ἦ ς Θ ε σ σ α λ ο ν ἰ κ ἦ ς » ἕνα μεγάλο βιβλίο, πὸν εἶχεν ἰδεῖ στό γραφεῖο του. Καί, ἀφοῦ εὐρῆκεν ἐκεῖ τὴν διεύθυνσί του καὶ κοιτάζοντας τὸν τοπογραφικὸ χάρτη ἐκατατοπίσθηκε καλὰ, ἐξεκίνησεν ἀμέσως.

—« Ἐξυπνος φαίνεται νὰ εἶναι ὁ νέος αὐτός » εἶπεν ὁ κ. Βάννας, στό γραμματικό του, μόλις ἔφυγεν ὁ Στάθης.

«Γιὰ νὰ ἰδοῦμε! εἶναι καὶ περιέργος ἐκεῖ, ποῦ δὲν πρέπει; Ἐφῆστε, σᾶς παρακαλῶ, κ. Ναουμίδη, ἀνοικτὸ τὸ συρτάρι τοῦ γραφείου σας καὶ βάλτετε ὠρισμένα σημάδια στὰ πράγματά σας, ποῦ ἔχετε μέσα. Τὸ ἴδιο θὰ κάμω καὶ ἐγώ».

Σὲ λίγο, ἀφοῦ ἄφησαν καὶ οἱ δυὸ ἀνοικτὰ τὰ συρτάρια τῶν γραφείων των καὶ ἔκλεισαν τὸ κατάστημα, ἐξέκνησαν γιὰ τὰ σπίτια των.

Ὁ Στάθης, κατατοπισμένος καλὰ ἀπὸ τὸν τοπογραφικὸ χάρτη, εὐρῆκεν εὐκόλα τὸ διδακτήριον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἐπειτα, δείχνοντας στὸ διευθυντὴ τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ προϊσταμένου του, ἐπαράλαβε τὴ μικρὴ κόρη του. Τῆ στιγμῇ ἐκείνη ἔφθασεν ἐκεῖ γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ ὁ γιὸς του Φιλώτας, μαθητὴς τῆς Πρώτης τοῦ γυμνασίου. Ἐξαφνίσθηκε στὴν ἀρχή, ὅταν εἶδε τὸ πτωχικὸ ντύσιμο τοῦ νέου ὑπαλλήλου των. Πιο πολὺ ὅμως ἀπόρεσεν, ὅταν ἐπληροφορήθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο πὼς εἶχε τελειώσει τὶς τρεῖς πρῶτες τάξεις τοῦ γυμνασίου καὶ ἔνοιωσε πὼς ξέρει πολλὰ πράγματα.

Τὸ ἴδιο ξάφνιασμα γιὰ τὸ Στάθη ἔκαμε καὶ ἡ μητέρα τῶν δυὸ αὐτῶν παιδιῶν, ὅταν ἐπαρακολούθησε τὴν ὁμιλίαν του μὲ τὰ παιδιά της, τὸ εὐγενικὸ φέρσιμό του καὶ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ἔτρωγε :

—«Ὁμιλεῖ τὰ ἑλληνικὰ καλύτερον ἀπὸ τὰ παιδιά μας καὶ τρώγει, σὰ νὰ εἶναι ἀπὸ σπιτί καλὸ» εἶπε τοῦ ἀνδρός της:

—«Εἶναι πειραιώτης καὶ τελειόφοιτος τῆς Τρίτης γυμνασίου! εἶναι καὶ ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια. Πὼς

ήμπορουσε λοιπόν να μη μιλή καλά τη γλώσσα μας και να μην ξέρη να τρώγη όπως πρέπει;» τῆς ἀπάντησεν ὁ ἄνδρας τῆς.

—«Καὶ πῶς ἔφθασε νὰ ζητήσῃ θέσι ὑπαλλήλου;» ἐρώτησεν ἡ κυρία Βάννα.

—«Ποιὸς ξέρει! αὐτὸ θὰ τὸ μάθωμε ἀργότερα» ἀπάντησεν ὁ ἄνδρας τῆς. Ἐὰν ἰδῶ πῶς μοῦ κάμνει, προτοῦ νὰ τὸν κρατήσω, θὰ τοῦ ζητήσω ἐξηγήσεις γι' αὐτά. Καὶ ἀπὸ τίς ἐξηγήσεις του θὰ κανονίσω στὸ τέλος τὴν ἀπόφασί μου, ἂν πρέπη νὰ τὸν κρατήσω ἢ ὄχι. Ὡστόσο καὶ οἱ δικές μου πρῶτες ἐντυπώσεις γι' αὐτὸν τὸ νέο εἶναι πολὺ καλές» ἐπρόσθεσεν ὁ κ. Βάννας.

5. Ὄταν τὸ ἀπόγευμα ἐπῆγε στὸ κατάστημα καὶ εἶδε τὸ τέλειο καθάρισμα καὶ τὸ συγύρισμά του, εὐχарιστήθηκε πολὺ. Καὶ περισσότερο, πού ὁ Στάθης δὲν ἄγγιξε διόλου τὰ συρτάρια τῶν δυὸ γραφείων:

«Δὲν ντρέπεται τὴν κάθε δουλειὰ καὶ δὲν εἶναι περίεργος γιὰ τὰ ξένα πράγματα. Δυὸ πολὺ καλὰ προτερήματα γιὰ ἓναν νέο» εἶπε στὸ γραμματικὸ του.

—«Ἐὰν ἔχη καὶ καθαρὰ τὰ χέρια του, τότε ἔχει τα κυριώτερα προσόντα ἐνὸς καλοῦ ὑπαλλήλου» ἐπρόσθεσεν ὁ γραμματικὸς.

§ 67. ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ κ. ΒΑΝΝΑ

1. Τὸ πρῶτὴ τῆς ἄλλης ἡμέρας ὁ κ. Βάννας ἐπληροφόρηθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ τὴ γυναικα του καὶ ἄλλα
Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Μυριβήλη-Ἀνδρεάδη. Ἐκδ. Α 14

προτερήματα του Στάθη. 'Ο γιός του τόν έπληροφόρησε πώς εΐναι καλός δάσκαλος, καί ή μικρή Δροσούλα, ότι φτιάνει όμορφα καραβάκια. Γιατί, όταν τόν βράδυ ό πρώτος έδυσκολεύθηκε νά λύση κάποιο πρόβλημα, εΐδε μέ άπορία του πόσο εύκολα τόν έλυσε μέ μιá μικρή βοήθεια του Στάθη. 'Η Δροσούλα πάλι δέν έπαυε νά παινεύη τόν Στάθη, γιατί σέ λίγη ώρα τής έσκάρωσε μέ λίγα σανιδάκια, μέ κλωστές καί μέ κομματάκια άσπρου πανιού ένα καραβάκι μέ όλα του τά ξάρτια.

Μά καί ή κ. Βάννα έμίλησε παινετικά για τόν Στάθη. Γιατί, πηγαίνοντας νά κοιμηθῆ, τήν έπαρακάλεσε νά του έπιτρέψη νά διαβάση καμιά ώρα κάποιο βιβλίο τής βιβλιοθήκης του σπιτιού.

2. Δέν έπέρασαν πολλές ήμέρες, όπου έδοκιμάσθηκε καί ή τιμιότητα του Στάθη από τόν προϊστάμενό του, χωρίς νά τόν θέλη ό τελευταίος. Καί νά πώς!

Κάποια ήμέρα, παραδίνοντάς του ό κ. Βάννας ένα δέμ' από πεντακοσάρικα, του εΐπε :

« Πάρε αυτά 20 πεντακοσάρικα καί πήγαινε νά πληρώσης ένα χρέος μου στην Τράπεζα από 10 χιλιάδες δραχμές, που τελειώνει σήμερα ».

'Ο Στάθης έσκέφθηκεν άμέσως νά μετρήση εκείνα τά χαρτονομίσματα μπροστά στον κ. Βάννα. Νομίζοντας όμως, πώς αυτό έμπορούσε νά θεωρηθῆ άπρεπο, άπόφυγε νά τόν κάμη. Μά, έπειδή από τόν άλλο μέρος έγνώριζε πώς, όταν παραλαβαίνωμε χρήματα, πρέπει πάντα νά τά μετρούμε, μόλις έπῆρε τά χρήματα εκείνα] από τά χέρια του προϊσταμένου του, έπῆγε στό γραφείο

τοῦ γραμματικοῦ καὶ τὰ ἐμέτρησεν ἐκεῖ. Καὶ ὅταν εἶδε πῶς ἀντὶ γιὰ 20 ἦσαν 21 πεντακοσάρικα καί, ξαναμετρώντας ἄλλες δυὸ φορές, ἐβεβαιώθηκε πῶς ἐπερίσσειεν ἓνα, ἔτρεξε καὶ τὸ ἐπαράδωσε στὸν προστάμενό του.

« Περὶεργο! » εἶπεν ἐκεῖνος. « Καὶ τὰ εἶχα μετρήσει δυὸ φορές ».

Παρόμοιο περιστατικὸ διηγήθηκεν ὕστερ' ἀπὸ 2—3 ἡμέρες στὸν κ. Βάννα καὶ ὁ ταμίας μιανῆς Τράπεζας τῆς Θεσσαλονίκης, πῶς τοῦ συνέβηκε μὲ τὸ Στάθη, ὅταν τὸν εἶχε στείλει νὰ ἐξαργυρώσῃ μιὰ ἐπιταγὴ ἀπὸ 15 χιλιάδες δραχμές. Μετρώντας τὸ ποσὸν αὐτὸ ὁ ταμίας, τοῦ ἔδωσε κατὰ λάθος 100 ἑκατοστάρικα καὶ 20 πεντακοσάρικα ἀντὶ γιὰ 10. Ὁ Στάθης, μόλις ἀνακάλυψε τὸ λάθος, ἐπαράδωσε στὸν ταμία τὰ 5 πεντακοσάρικα.

3. Τὰ δυὸ αὐτὰ περιστατικά, πού ἤλθαν τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ὕψωσαν πολὺ στὴ συνείδησι τοῦ κ. Βάννα τὴν ἐκτίμησί του πρὸς τὸν ὑποψήφιο ὑπάλληλο. « Ὡστόσο ἂς δοκιμάσω ἀκόμα καὶ ἂν ὁ νέος αὐτὸς λέγῃ πάντα τὴν ἀλήθεια » εἶπε μέσα του τότε.

Κάποια μέρα λοιπόν, πού ἀπουσίαζεν ὁ γραμματικὸς του, προσκαλεῖ τὸ Στάθη κοντὰ του καὶ τὸν ρωτᾷ, ἂν μὲν εὐχαριστημένος πρῶτα ἀπὸ τὴν περιποίησι, πού τοῦ κάνουν οἱ σπιτικοὶ του. Καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὴν θέσι, πού τοῦ ἔχει δώσει αὐτὸς στὸ κατάστημά του.

« Ποτὲ δὲν ἔχω περάσει τόσο καλὰ στὸ σπίτι μου. Καὶ εἶμαι καταὑποχρεωμένος σὲ ὅλους σας, κ. Βάννα· καὶ πιὸ πολὺ στὴν κυρία σας » ἀπάντησεν ἀμέσως ὁ

Στάθης. «Όσο για τή θέσι, πού μοῦ ἔδωσατε στό κα-
τάστημά σας, χωρίς νά εἶμαι δυσανεκτοῦμαι ἀπ' αὐ-
τή, σᾶς λέγω πώς, ἂν μέ κρατήσετε, πολύ γρήγορα
θὰ μ' ἀνεβάσετε σέ μεγαλύτερη. Εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό».

Ἡ θαρρετή αὐτή ἀπάντησι ἐστερέωσε τήν ἀπόφασι
τοῦ κ. Βάννα νά κρατήσῃ τὸ Στάθης. Προτοῦ ὅμως τοῦ
τήν κάμνη γνωστή, τὸν ἐπαρακάλεσε νά τοῦ ἐξηγήσῃ
γιὰ ποιά αἰτία ἔκοψε τὰ μαθήματα καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τήν
πατρίδα του.

4. Ἐβούρκωσεν ὁ Στάθης, μόλις ἄκουσε τήν ἐρώτησι
αὐτῆ τοῦ προῖσταμένου του. Ὅστος δὲν ἐθέλησε νά
τοῦ κρύψῃ τίποτε ἀπὸ τήν περσινὴ περιπέτειά του.
Καὶ πρῶτα πρῶτα τοῦ ἐξιστόρησε τήν αἰτίσιν, πού τὸν
ἐπαράουρε σ' ἐκεῖνο τὸ ταξίδι μὲ τὸ ἰστιοφόρο, τ' ἀνό-
ητα δηλαδὴ ὄνειροφαντάσματά του. Τοῦ διηγήθηκεν
ὑστερα τήν πρώτη κρυφὴ φυγὴ ἀπὸ τὸ σπίτι καθὼς
καὶ τὴ διπλὴ ἀπάτη, πού ἔκαμε, γιὰ νά κατορθώσῃ
τὰ ταξιδεύσῃ. Κατόπι τὴ δεύτερη ὁμοία φυγὴ ἀπὸ τὸ
ἰστιοφόρο, τὸ ναυάγιο καὶ τὸ γλυτωμό του στό ἐρημο-
νήσι, τήν τυρανισμένη ἐκεῖ ζωὴ του καὶ τὸ σπουδαῖο
μάθημα, πού ἐπῆρεν ἀπ' αὐτῆ. Ἐπρόσθεσεν ὑστερώ-
τερα τὸ μεγάλο κίνδυνο καὶ τὸ δεύτερο γλυτωμό του
ἀπὸ τοὺς ψαράδες. Καὶ ἐτελείωσεν ἔτσι :

«Τώρα, κ. Βάννα, ξέρετε ὅλη μου τὴ ζωὴ μὲ τὰ μυστι-
κά της. Μάθετε τελευταῖα καὶ αὐτό. Πώς δηλ. ἀποφά-
σισα ἀπὸ δῶ καὶ πέρα νά ζήσω μέσα στὴν κοινωνία - ὄχι
στὰ σύννεφα, σὰν καὶ πρῶτα - προσπαθώντας νά ὠφε-
λήσω, ἂν μπορέσω, ἐξὸν ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου, ἀπὸ τοὺς
γονεῖς καὶ ἀπὸ τ' ἀδέλφια μου, καὶ τὴν πατρίδα μου.

Ὁ Στάθης δακρυσμένος ἔσκυψε καὶ ἀσπάσθηκε τὸ χέρι τοῦ κ. Βάννα.

”Ὅχι τὸν τόπο, ποὺ ἐγεννήθηκα ἀλλὰ τὴ μεγάλη πα-
 τρίδα ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τὴν Ἑλλάδα μας. Πῶς θὰ
 τὴν ὠφελήσω, καὶ ἐγὼ καλὰ καλὰ δὲν τὸ ἔχω ξεκαθα-
 ρίσει ἀκόμα. Στρηφογυρίζει μέσα στὸ νοῦ μου, σὰν ὀ-
 νειρο σκοτεινό, τὸ σχέδιό μου. Μέσα σ’ αὐτὸ τ’ ὄνειρό
 μου ὁμολογῶ πῶς εἶναι ἀνακοτευμένη καὶ ἡ ἀγαπημένη
 μου ἡ θάλασσα. Ἐλπίζω στὸ Θεό, ποὺ τόσες καὶ τό-
 σες φορές μ’ ἐβοήθησεν ὡς τώρα, πῶς θὰ μὲ βοηθήσῃ
 καὶ πάλι, νὰ πραγματοποιήσω αὐτὸν τὸν πόθο μου».

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Στάθης καὶ ἑσταμάτησεν ἀνασαίνοντας βαθιὰ στὴν τελευταία λέξη του.

Γεμάτος θαυμασμὸ γιὰ ὅσα ἄκουσεν ὁ κ. Βάννας, ἐσηκώθηκεν ἀπὸ τῆ θέση του, ἔδωσε στὸ Στάθη τὸ χέρι του καὶ ἀφοῦ τὸν ἐσυγχάρηκε γιὰ τὸ εὐγενικὸ του πόθο, τοῦ εἶπε:

«Ἀπὸ σήμερα σὲ κρατῶ ὀριστικὸ ὑπάλληλό μου. Θὰ ἐκτελῆς ὅλες τὶς δουλειές, ποὺ ἔκανες ὡς τώρα. Ὁ μισθός σου στὴν ἀρχὴ δὲν θὰ εἶναι πολὺ ἱκανοποιητικός. Πιστεύω ὅμως πὼς πολὺ γρήγορα θὰ πάρης τὴ θέσι, ποὺ ταιριάζει στὴν ἱκανότητά σου. Καί, ὥσπου νὰ μπορέσης νὰ φθάσης στὴ θέσι αὐτή, θὰ κατοικήῃς, θὰ τρέφουσαι καὶ θὰ ντύνεσαι ὅπου καὶ ὅπως καὶ τὰ παιδιὰ μου».

Ὁ Στάθης δακρυσμένος ἔσκυψε καὶ ἀσπάσθηκε τὸ χέρι του.

§ 68. Ο ΣΤΑΘΗΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΝΗ

1. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὅποιος διαβάτης, περνώντας πρῶτὶ πρῶτὶ ἀπὸ τὸ κατάστημα τοῦ κ. Βάννα, ἐτύχαινε νὰ κοιτάξῃ μέσα του, ἔβλεπε πάντα ἕναν νέο καλοδέματο 14—15 χρονῶν, ντυμένο μὲ μπλούζα ἐργατικὴ καὶ ποδεμένο χονδροπάπουτσα, νὰ συγυρίζῃ, νὰ σαρώνῃ, νὰ ξεσκονίζῃ καὶ κάποτε νὰ σφουγγαρίζῃ τὸ πάτωμα.

Ὅμοια ντυμένο καὶ ποδεμένο ἔβλεπε τὸν ἴδιο νέο καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα νὰ κουβαλῇ μεγάλο καλάθι μὲ λογιῆς λογιῆς τροφίμα.

Ὁ Στάθης κουβαλεῖ τὰ ψώνια.

Βλέποντας αὐτὸν ὁ καθέννας, τὸν ἔπαιρνε γιὰ ἓν' ἀπὸ τὸ πτωχόπαιδα τῶν μεγάλων πόλεων, πού μὲ μικρὴ πληρωμὴ κάνουν θελήματα καὶ χονδροδουλειές. Ποτὲ δὲν ἔμποροῦσε νὰ φαντασθῆ πῶς ὁ νέος αὐτὸς ἦτο τελειόφοιτος τῆς Τρίτης τοῦ γυμνασίου καὶ νοικοκυρόπαιδο.

Μὰ καὶ ὅποιος πάλι ἐτύχαινε νὰ ἰδῆ ὕστερ' ἀπὸ τίς πρωινές ὥρες τὸν ἴδιο νέο εἴτε μέσα στὸ κατάστημα τοῦ κ. Βάννα εἴτε νὰ διαβαίνει στοὺς δρόμους τῆς Θεσσαλονίκης, δὲν ἤμποροῦσε νὰ πιστεῦσῃ πῶς ἦτο τὸ πτωχόπαιδο, πού λίγο πρωτύτερα ἐσφουγγάριζε καὶ ἐκουβαλοῦσε τὰ ψώνια τοῦ ἀφεντικοῦ του στὸ σπίτι.

Κατακάθαρος καὶ καλοσυγυρισμένος, καλοντυμένος καὶ ποδεμένος μὲ κομπᾶ παπούτσια, πάντα βερνικωμένα, ἐνόμιζες πὼς εἶναι γιὸς τοῦ πλουσίου καταστηματοάρχη. Τόση καλὴ ἐντύπωσι ἔκαμε τὸ διαφορετικὸ αὐτὸ παρουσιαστικὸ τοῦ Στάθη.

2. Καὶ τὸ φέρσιμό του ὅμως μέσα στὸ κατάστημα καὶ ἔξω ἀπ' αὐτὸ ἔδειχνε πὼς ὁ Στάθης δὲν ἦτο ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους ἐμποροῦπαλλήλους.

Γλυκομίλητος καὶ εὐγενικὸς, πρόθυμος καὶ διακριτικὸς πάντα, ἐπροκαλοῦσεν ἀμέσως τὴ συμπάθεια καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κάθε πελάτη καὶ τοῦ κάθε συνομιλητῆ του. Καὶ τὸν ἀνάγκαζε, χωρὶς νὰ τὸ προσπαθῆ, νὰ τοῦ φέρεται καὶ ἐκεῖνος μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο φέρεται κανεὶς πρὸς ἓναν κύριο.

Γ: αὐτὸ δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τὴν ἡμέρα, πού ὁ Στάθης ἐπαρουσιάσθηκε πρώτη φορά ὡς ὑπάλληλος τοῦ κ. Βάννα στὴν ἀγορὰ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἄρχισε νὰ ὀνομάζεται « κ ὄ ρ ι ο ς Σ τ α θ ᾶ ς » ἀπὸ τοὺς συναδέλφους καὶ γνωστούς τοῦ προῖσταμένου του καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν πρακτορείων.

3. Μὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Στάθης τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐπίστευε πὼς δὲν ἦτο πιά παιδί, σὰν τοὺς συνομηλικούς του, παρὰ ἄνδρας μεστωμένος: «Μιὰ πού ἐπῆρα τὴν ἀπόφασιν νὰ ξεκουράσω γρήγορα τοὺς γονεῖς μου καὶ νὰ ὠφελήσω τὴν πατρίδα μου» ἐσυλλογίζετο «πρέπει νὰ μὴ χάνω τὸν καιρὸ μου παιδιαρίζοντας. Πρέπει νὰ καταπιασθῶ ὅσο μπορῶ πιὸ γρήγορα μὲ δουλειὲς ἀνδρικές καὶ νὰ κερδίζω πολλά.» Ἐτσι μονάχα θὰ μπορέσω

νά πετύχω τὸ σκοπὸ μου. Καὶ ἄνδρας ὅμως, χωρὶς νὰ γνωρίζη καμιὰ τέχνη εἴτε καμιὰ ἐπιστήμη, δύσκολο εἶναι νὰ κερδίῃ καὶ τὸ ψωμί του ἀκόμα. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ, πού ἔκοψα στὴ μέση τὴ σπουδὴ μου, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴν ἀποτελειώσω μὲ ἰδιαίτερη μελέτη καὶ ν' ἀποκτήσω καὶ ἓνα δίπλωμα μὲ κάθε τρόπο. Ἄς προσπαθῆσω λοιπὸν νὰ τελειώσω τὸ ἐμπορικὸ σχολεῖο καὶ νὰ μάθω νὰ μεταχειρίζωμαι καλὰ τὴ γραφομηχανὴ καὶ μιὰ ξένη γλῶσσα. Γιὰ νὰ κατορθώσω ὅμως ὅλα αὐτὰ στὴ θέσι, πού εἶμαι, εἶναι ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιοῦ μέρος ἀπὸ τὸν καιρὸ, πού ἔχω γιὰ τὸ ξεκούρασμά μου. Πρέπει καὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴ μελέτη μου νὰ κάμω τὴ νύκτα καὶ τὶς ὥρες, πού εἶναι κλειστὸ τὸ κατὰστημά μας».

4. Γι' αὐτὸ ἀπὸ τότε ὁ Στάθης δὲν ἄφηνεν ἀχρησιμοποίητο καὶ τὸ πιὸ μικρὸ διάστημα τοῦ χρόνου, πού εἶχε στὴ διάθεσί του.

Ὅταν, νὰ ποῦμε, ἔβλεπε κάποια ὥρα πὼς δὲν εἶχε δουλειὰ τοῦ καταστήματος, ἀφοῦ πρῶτα ἐζήτησε τὴν ἄδεια τοῦ προϊσταμένου του, ἐγυμνάζετο στὸ μεταχειρίσματος τῆς γραφομηχανῆς. Καὶ ὅταν ὕστερ' ἀπὸ λίγο καιρὸ ἔμαθε νὰ τὴ μεταχειρίζεται καλὰ, ἐπαρακαλοῦσε τὸ γραμματικὸ νὰ τοῦ ἐπιτρέπη νὰ γραφομηχανῆ αὐτὸς τὶς ἐπιστολὰς καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔγραφε πρωτύτερα ἐκεῖνος στὴ γραφομηχανή.

Ὅταν τὸ βράδυ πάλι ἔκλεινε τὸ κατάστημα, ὁ Στάθης μὲ τὴν ἄδεια τοῦ κ. Βάννα, πηγαίνοντας τακτικὰ σὲ μιὰ νυκτερινὴ σχολὴ τῆς πόλεως, ἐκαταγίνετο

1)2 ώρα κάθε μέρα να διδάσκεται εμπορικά μαθήματα και να τελειοποιείται στη Γαλλική γλώσσα.

Γυρίζοντας έπειτα στο σπίτι του προϊσταμένου, ενώ έπαραστέκετο ως την ώρα του δείπνου στη μελέτη των δυο παιδιών του, έμελετοῦσε και ο ίδιος τὰ δικά του τὰ μαθήματα τῆς κατοπινης ἡμέρας. Τῆ μελέτη του αὐτῆ τὴν ἐξακολουθοῦσε μιὰ δυὸ ὥρες καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ δείπνο.

Τὴν Κυριακὴ ὅμως καὶ τὶς μεγάλες γιορτὲς ἐξεκουράζετο καλὰ. Ἀφοῦ πρωὶ πρωὶ ἐτελείωνε τὴν ἀλληλογραφία μὲ τὸν Πιερρή, μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τ' ἀδελφία του, ἐπήγαινε κατόπι στὴν ἐκκλησία μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ προϊσταμένου του. Καὶ ἀφοῦ ἐτελείωνε καὶ αὐτὸ τὸ καθῆκον, ἐπερνοῦσε τὶς ἄλλες ὥρες, πρωινὲς καὶ ἀπογευματινὲς, εἴτε στὸ γυμναστήριο εἴτε καὶ στὶς ἐκδρομὲς τῆς προσκοπικῆς ομάδας τοῦ Φιλώτα.

Στὶς ἐκδρομὲς αὐτὲς ἔπαιρνε πάντα μαζί του καὶ τὸν ἀγαπημένο του Ἀράπη.

5. Ἔτσι ἐκύλησαν δυὸ χρόνια. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Στάθης ἠμπόρεσεν ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γραφομηχανὴ νὰ μάθῃ καλὰ καὶ τὰ Γαλλικά, νὰ πάρῃ καὶ δίπλωμα ἐμπορικῆς σχολῆς. Τότε καὶ ὁ προϊστάμενός του τὸν ἐπροβίβασε σὲ δεύτερο γραμματικὸ του, ἀφοῦ τοῦ αὔφησε πολὺ καὶ τὸ μισθὸ του.

Ἀπαλλαγμένος τῶρ' ἀπὸ τὶς χονδροδουλειὲς καὶ ἀπὸ τὰ νυκτερινὰ μαθήματα καὶ ἔχοντας πιὸ πολὺν καιρὸ στὴ διάθεσί του, ἄρχισεν ὁ Στάθης νὰ μαθαίνῃ καὶ τὰ Ἀγγλικά. Ὡστόσο δὲν ξεχνᾷ οὔτε στιγμὴ πὼς εἶναι ὑπάλληλος. Γι' αὐτὸ μέρα καὶ νύκτα ὁ νοῦς του εἶναι

πάντα στις δουλειές καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ καταστήματος.

Καθημερινὰ θυμίζει στὸν κ. Βάννα καὶ στὸν πρῶτο γραμματικό του ὅ,τι νομίζει πῶς ἐκείνοι ἔχουν ξεχάσει. Κοιτάζει πάντα νὰ τελειώνουν ὅλες οἱ δουλειές τοῦ καταστήματος· καὶ νὰ τελειώνουν ὅπως πρέπει. Προλαβαίνει τίς ἐπιθυμίες τοῦ προϊσταμένου του καὶ τὸν πληροφορεῖ ὅ,τι σχετικὸ μὲ τὰ «ἐ γ χ ῶ ρ ι α π ρ ο ἰ ὄ ν τ ῆ α» μαθαίνει ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του ἢ καὶ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους τέτοιων προϊόντων.

Βλέποντας ὅλ' αὐτὰ ὁ κ. Βάννας, εἶναι κατενθουσιασμένος ἀπὸ τὸ Στάθη. Καὶ ἐπειδὴ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἔμπόριο του μαθαίνει ἀπὸ τοὺς δασκάλους τῶν παιδιῶν του πῶς καὶ αὐτὰ προοδεύουν ὀλοένα περισσότερο, πιστεύει πῶς τῆ ἴδιπλῆ αὐτῆ προκοπῇ τῆ χρεωστῆι στὸ δεύτερο γραμματικό του. Γι' αὐτὸ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ὑποχρεωμένο στὸ Στάθη καὶ δὲν ξαίρει πῶς νὰ τὸν περιποιηθῆ καὶ νὰ τοῦ δείξῃ καλύτερα τὴν ὑποχρέωσί του.

§ 68. ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΣ ΤΟΥ κ. BANNA.

1. Ἡ ὑποχρέωσι τοῦ κ. Βάννα πρὸς τὸ Στάθη ἐμεγάλωσε πιὸ πολὺ, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ ἓνα χρόνον τοῦ ἀνάθεσε νὰ διοργανώσῃ καὶ κατόπι νὰ διευθύνῃ μιὰ ἀποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων του.

Ὁ Στάθης, ἀφοῦ κάμποσες ἡμέρες ἐμελέτησε τὰ σχέδια τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας τέτοιων ἀποθηκῶν καθὼς καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐργατῶν,

ἐκατάστρωσεν ἓνα δικό του σχέδιο, διαφορετικό σὲ πολ-
 λά ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες τέτοιες ἀποθήκες τῆς πόλεως.

Σύμφωνα μ' αὐτὸ ἔπρεπε ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς
 ἀποθήκης καὶ μάλιστα τὸ διαμέρισμα τοῦ ξεκαθαρί-
 σματος τῶν ἐμπορευμάτων νὰ κατασκευασθοῦν μὲ τέ-
 τοιο τρόπον, ποὺ νὰ μὴ βλάπτουν διόλου τὴν ὑγεία
 τῶν ἐργατῶν.

Ἐπειτα ὡς πρῶτοι ἐργάτες καὶ ἐργάτριες νὰ διαλε-
 χθοῦν πολὺ λίγοι στὴν ἀρχὴ ὕστερ' ἀπὸ αὐστηρὴ ἐ-
 ξέτασι ὄχι μόνο ἂν εἶναι ἐργατικοί, ἀλλὰ καὶ ἂν ἔ-
 χουν καλὴν ὑγεία καὶ καλὸ χαρακτήρα. Αὐτοὶ θὰ δο-
 κимάζωνται πρῶτα κάμποσες ἡμέρες· καὶ μονάχα, ὅταν
 βεβαιώνωνται τὰ προηγούμενα προσόντα των, μο-
 νάχα τότε νὰ κρατιοῦνται τελειωτικά. Τότε νὰ ἔχουν
 καὶ τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ ὁ καθένας του ἀπὸ ἓναν
 ἐργάτη ἢ ἐργάτρια. Καὶ αὐτοὶ θὰ κρατιοῦνται πάλι
 μόνο τότε, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ δοκιμὴ βρεθοῦν νὰ ἔχουν
 τὰ παραπάνω προσόντα. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ συμ-
 πληρώνεται λίγο λίγο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν τῆς
 ἀποθήκης, ποὺ θὰ εἶναι πάντα μόνιμοι.

Γιὰ νὰ ἐργάζωνται ὅμως πάντα μὲ ὄρεξι καὶ ἔτσι νὰ
 κάμνουν καλὰ τὴ δουλειά των, θὰ ἔπρεπε σύμφωνα
 μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Στάθη ὅλ' οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἐργάτριες
 πρῶτα πρῶτα νὰ πληρώνωνται κάτι παραπάνω ἀπὸ
 τοὺς ἐργάτες τῶν ἄλλων τέτοιων ἀποθηκῶν τῆς Θεσ-
 σαλονίκης. Ἐπειτα μὲ πολὺ μικρὴ πληρωμὴ νὰ συσ-
 σιτοῦν τὸ μεσημέρι σὲ ἰδιαίτερο διαμέρισμα τῆς ἀπο-
 θήκης. Σὲ ἰδιαίτερο ἐπίσης διαμέρισμά της νὰ ὑπάρχη
 καὶ ἀποθήκη τροφίμων, ἀπ' ὅπου ὅποιος θέλει ἀπὸ τοὺς

εργάτες αυτούς να προμηθεύεται τὰ τρόφιμα τοῦ σπιτιοῦ του στοὺς κόστος των, μὰ καὶ σὲ ἐκλεκτὴ ποιότητα.

Ἄκομη καὶ ἓνας γιατρός, ποῦ θὰ πληρώνεται ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη τῆς ἀποθήκης, νὰ φροντίζει γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ κάθε ἐργάτη καὶ τῆς οἰκογένειάς του.

Τέλος ἀπὸ κάθε δέμα ἐμπορευμάτων, ποῦ θὰ ἔβγαινε ἀπὸ τὴν ἀποθήκη ἢ συντροφιά τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργατριῶν της θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παίρνη ἓνα μικρὸ φιλοδώρημα, ὠρισμένο πάντα, ποῦ θὰ ἐμοιρᾶζετο ἴσα σὲ ὅλους.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐπίστευεν ὁ Στάθης, πῶς καὶ οἱ ἐργάτες θὰ ἔβγαζαν περισσότερη καὶ καλύτερη δουλειὰ κάθε μέρα καὶ ὁ ἰδιοκτήτης, ἐπειδὴ θὰ εἶχεν ἐκλεκτότερο ἐμπόρευμα, θὰ ἔκαμνε μεγαλύτερη κατανάλωσι καὶ ἔτσι θὰ ἐκέρδιζε πιὸ πολλὰ κάθε χρόνο. Καὶ τὸ πιὸ σπουδαῖο, δὲν θὰ εἶχε φόβους ἀπὸ ἀπεργίες καὶ φιλονεικίες μὲ τοὺς ἐργάτες, ὅπως οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἄλλων ἀποθηκῶν.

Τὸ σχέδιο αὐτὸ ἄρεσε στὸν κ. Βάννα καὶ τὸ ἐφάρμοσε. Καὶ ὅταν εἶδε πῶς μὲ τὴ διεύθυνσι τοῦ Στάθης εἶχε πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα, αὗξησε μαζί μὲ τὴν ἐκτίμησι καὶ τὸ μισθὸ του.

2. Ὁ Στάθης τώρα κερδίζει ἀρκετά. Ἄπ' αὐτὰ στέλλει τακτικὰ κάθε μῆνα στὴ μητέρα του « γιὰ τὴν προικὰ τῆς Χρυσούλας » τῆς ἀδελφῆς του « καὶ ἰδιαίτερα στὸν πατέρα του « γιὰ τὰ βιβλία καὶ τὰ διδάκτρα τοῦ Σώτου, τοῦ ἀδελφοῦ του ».

Ὡστόσο δὲν μένει εὐχαριστημένος. Βλέπει πῶς δὲν

ἔχει ξεπληρώσει τέλεια τὸ σκοπὸ του. Καὶ ἡ φιλοτιμία του τὸν σπρώχνει νὰ τὸν ξεπληρώσει πέρα γιὰ πέρα. Νοιώθει πὼς γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀποκτήσῃ μεγαλύτερα χρηματικὰ μέσα.

Ὁ μισθὸς του, μ' ὅλο πὺ εἶναι μεγάλος, βλέπει πὼς δὲν εἶναι ἱκανὸς γιὰ τὰ μεγάλα σχέδιά του· « Μόνο μιὰ καλὴ ἐμπορικὴ ἐπιχείρησι θὰ ἤμποροῦσε νὰ μοῦ ἐξασφάλισῃ τὰ χρηματικὰ μέσα, πὺ μοῦ χρειάζονται γιὰ τὸ σκοπὸ μου » συλλογίζεται.

Μελετώντας, μία μία, τὶς ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις, βρίσκει γιὰ πιὸ κατάλληλη τὸ μεγάλο καπνεμπόριο. Πὼς εἶναι πολὺ κερδοφόρα ἡ ἐπιχείρησι αὐτὴ τὸ ἀντιλήφθηκεν ὄχι μόνο ἀπὸ τὰ κέρδη ἑνὸς γείτονα καπνεμπόρου, ἀλλὰ καὶ ἀπ' ὅσα ε δε τὸν καιρὸ τῆς στρατιωτικῆς θητείας του, σταθεμεύοντας μὲ τὸ σύνταγμά του πότε στὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονία καὶ πότε στὴ γειτονικὴ Δυτικὴ Θράκη. Ἐκεῖ ἐγνώρισε πολυεκατομμυριούχους καπνεμπόρους, πὺ χωρὶς καμιὰ ἐμπορικὴ σπουδὴ σὲ λίγα χρόνια ἐξεπετάχθηκαν μεγάλοι καὶ τρανοί.

3. Ὅταν ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ στρατὸ στὴν πρωτυτερινὴ θέσι του, ἔκαμε γνωστὲς αὐτὲς τὶς σκέψεις του στὸν κ. Βάννα. Τὸν ἐπαρακίνησε μάλιστα, παραιτώντας τὸ ἐμπόριο «τῶν ἐγχωρίων προϊόντων», νὰ καταπιασθῇ μὲ τὸ μεγάλο καπνεμπόριο. Καὶ ἂν δὲν μπορῇ μόνος του, νὰ βρῇ καὶ ἕναν συνέταιρο ἱκανὸ καὶ μὲ ἄρκετὰ κεφάλαια.

«Τὸ βλέπω καὶ ἐγώ, παιδί μου» ἀπάντησεν ὁ κ. Βάννας, « πὼς ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἔχει « π ο λ ὺ ψ ω μ ί ».

Ο Στάθης παρακινεί τον κ. Βάννα να καταπισθῆ με τὸ μεγάλο καπνεμπόριο.

Ἐάν ὡς τώρα δὲν ἔκαταπιάσθηκα μ' αὐτή, αἰτία εἶναι ὄχι πού μοῦ λείπουν κεφάλαια, ἀλλὰ γιατί δὲν αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτό μου ἰκανὸ γιὰ μιὰ τέτοια μεγάλη δουλειά. Οὔτε μοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ βρῶ συνέταιρο τέτοιο, πού νὰ ἔχω πεποιθήσι καὶ στήν ἰκανότητα καὶ στήν τιμιότητά του. Ἐάν ἐδεχόσουν νὰ πάρης ἀπάνω σου αὐτὴ τὴ δουλειά, εὐχαρίστως θὰ ἐσυνεταιριζόμουν

μαζί σου, γιατί μόνο στή δική σου ικανότητα και τήν τιμιότητα έχω ἐμπιστοσύνη».

—«Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τὰ καλά σας αἰσθήματα, κ. Βάννα. Γνωρίζετε ὅμως πῶς μοῦ λείπει τὸ κυριώτερο γιά τή συνεργασία μας αὐτή. Δέν ἔχω κεφάλαια».

—«Σοῦ δανείζω εὐχαρίστως ὅλο τὸ μερίδιό τῶν κεφαλαίων, πού θὰ χρειασθῆ, γιά νά πάρης καί σὺ μέρος στήν ἐπιχείρησι αὐτή. Ἔχω, δόξα σοι ὁ Θεός, ἀρκετά, ὥστε νά μὴ στενοχωροῦμαι διόλου, ὅσο καί νά ξανοιχθοῦμε. Μελέτησε μονάχα καλά ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς δουλειᾶς αὐτῆς καί μῆνυσέ μου πότε πρέπει ν' ἀρῶμε» ἀπάντησεν ὁ κ. Βάννας· καί τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι του.

Ὁ Στάθης πολὺ συγκινημένος εὐχαρίστησε θερμὰ τὸν προῖστάμενό του· καί ὕστερα ἀπὸ δυὸ πολυήμερες περιοδεῖες στὰ καπνοχώρια τῆς Ἀνατολ. Μακεδονίας καί τῆς Δυτ. Θράκης καθὼς καί μελέτη καλὴ ἔβαλε σὲ ἐνέργεια τὴν ἐπιχείρησι.

§ 70. ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΞΕΠΕΡΝΟΥΜ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ

1. Τὴν ἄρχισε παίρνοντας στήν ὑπηρεσία τῆς ἐταιρείας ἀμέσως μὲ τὴν πρώτην περιοδεία του ἕναν καλὸ ἐμπειροτέχνη τῶν μακεδονικῶν καί θρακικῶν καπνῶν, πού εἶχε γνωρίσει στὸν καιρὸ τῆς στρατιωτικῆς του ὑπηρεσίας.

Γυρίζοντας μ' αὐτὸν τὰ διάφορα μακεδονικά καί θρα-

κιώτικα καπνοχώρια, προαγόρασε τὰ πιὸ κατάλληλα καὶ συμφερτικὰ καπνὰ τῶν μερῶν ἐκείνων.

Στὸ διάστημ' αὐτὸ ἐκτίζοντο γιὰ λογαριασμὸ τῆς ἑταιρείας « Β ἄ ν ν α ς κ α ἰ Σ τ α θ ἄ ς » δυὸ μεγάλες καπναποθήκες στῆ Θεσσαλονίκη. Καὶ ὅταν ἔτελείωσαν καὶ αὐτὲς καὶ ἐμετακομίσθησαν τὰ προαγορασμένα καπνὰ, ἄρχισε νὰ γίνεται καὶ ἡ κατάλληλη ἐπεξεργασία καὶ τὸ ξεκαθάρισμα τῶν καπνῶν τῶν μὲ τὸ ἴδιο σύστημα, μὲ τὸ ὁποῖο ἐγίνετο καὶ στὴν πρώτη.

Ἔτσι σὲ διάστημα 8—10 μηνῶν ἡ ἑταιρεία εἶχεν ἐτοιμάσει γιὰ πούλημα μεγάλες ποσότητες ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν μακεδονικῶν καὶ θρακικῶν καπνῶν.

2. Γνωρίζοντας ὁ Στάθης πὼς δὲν φθάνει μόνο νὰ ἔχη ἓνας ἔμπορος καλῆς ποιότητος ἔμπορεύματα, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ τὸ ξέρουν αὐτὸ καὶ οἱ ἀγοραστὲς, ἄρχισε νὰ διαφημίζη κατάλληλα τὰ καπνὰ τῆς ἑταιρείας. Καὶ νὰ τὰ διαφημίζη ὄχι μόνο ἐδῶ, στὴν Ἑλλάδα, μὰ καὶ στὶς κυριώτερες εὐρωπαϊκὲς καὶ ἀμερικανικὲς ἀγορὲς στέλλοντας δείγματα τῶν καπνῶν του στὰ διάφορα καπνοβιομηχανικὰ ἐργοστάσια καὶ στὰ κρατικὰ μονοπώλια τοῦ καπνοῦ.

Οἱ ἔμποροι καὶ οἱ βιομήχανοι, ἐντόπιοι καὶ ξένοι, καθὼς καὶ οἱ διευθυντὲς τῶν καπνοβιομηχανικῶν ἐργοστασίων καὶ τῶν κρατικῶν μονοπωλίων, ἐσύγκριναν τὴν τιμὴ τῆς καθεμιᾶς ποιότητος τῶν δειγμάτων τῆς ἑταιρείας « Β ἄ ν ν α ς κ α ἰ Σ τ α θ ἄ ς » μὲ τὶς τιμὲς καὶ τὶς ποιότητες τῶν δειγμάτων ἄλλων ἑταιρειῶν. Καί, ἐπειδὴ εὗρισκαν τὰ πρῶτα συμφερτικώτερα καὶ στὴν ποιότητα καλύτερα ἀπὸ τ' ἄλλα, ἐστάθης Σταθῆς-Ἀναγν. Δ' δημοτ. Ἀνδρεάδη-Μυριβήλη. Ἐκδ. Α' 15

ἐπρωτιμοῦσαν τὰ καπνὰ τῆς θεσσαλονικιώτικης αὐτῆς ἑταιρείας.

Ἄρχισαν λοιπὸν ὕστερ' ἀπὸ λίγους μῆνες νὰ ἔρχονται, ἢ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, οἱ παραγγελίες γιὰ μεγάλες ποσότητες καπνῶν καθὼς καὶ διάφοροι παραγωγιοδόχοι γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Καὶ μιὰ πού ἐξακούσθηκεν ἡ ἑταιρεία καὶ ἐζητοῦντο ἀπὸ παντοῦ τὰ καπνὰ της, ἄρχισαν καὶ τὰ κέρδη της ν' αὐξάνουν καὶ ὁ διευθυντῆς της, ὁ κ. Στάθης Σταθάς, νὰ μὴ βρῖσκη μέρα καὶ νύκτα ἡσυχία. Γιατὶ αὐτὸς πρέπει γιὰ ὅλα νὰ φροντίζη καὶ ὅλα νὰ ἐπιβλέπη καὶ νὰ προλαβαίνη. Εἶναι ὅμως νέος, εἶναι καὶ κατάγερος, δὲν τοῦ ἀπολείπει καὶ ἡ φιλοτιμία. Καὶ ἔτσι τὰ καταφέρνει, ὥστε ἡ ἑταιρεία νὰ λειτουργῇ, σὰν τὸ καλὸ ρολόγι· καὶ ἐπάνω σὲ τρία χρόνια νὰ ξεπεράσῃ στὴν κατανάλωσι - καὶ φυσικὰ καὶ στὰ κέρδη - ὅλες τὶς μακεδονικὲς καπνεμπορικὲς ἄλλες ἑταιρείες.

3. Μὲ τὰ κέρδη τοῦ μεριδιοῦ του, πού εἶχε στὸ διάστημα' αὐτὸ ὁ Στάθης, ξεπληρώνει τὸ χρέος του στὸν κ. Βάννα καὶ τοῦ περισσεύουν καὶ ἄρκετὰ ἀκόμα. Ὑστερ' ἀπὸ ἄλλα δυὸ χρόνια ἡ περιουσία του ξεπερνᾷ τὰ 5 ἑκατομμύρια δραχμὲς καὶ ἡ πίστι του στὶς Τράπεζες γίνεται ἀπεριόριστη. Τότε κάμνει καὶ τὸ πρῶτο ταξίδι του στὴν Εὐρώπη, γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὰ καπνοβιομηχανικὰ κέντρα καὶ νὰ μελετήσῃ μιὰ ἄλλη ἐπιχείρησι, πού ἔχει στὸ νοῦ του ἀπὸ καιρὸ.

Γυρίζοντας ἡμέρες καὶ ἐβδομάδες τὶς εὐρωπαϊκὲς μεγαλοπόλεις, γνωρίζεται προσωπικὰ μὲ τοὺς διευθυντὰς τῶν καπνεμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, μελετᾷ καὶ τὴ βιο-

μηχανία τῶν σιγαρέτων. Καὶ γυρίζοντας στὴ Θεσσαλονίκη ἰδρύνει μὲ τὴν συγκατάθεσι τοῦ συνεταίρου του ἓνα μεγάλο ἐργοστάσιο μακεδονικῶν σιγαρέτων. Καὶ ἐπειδὴ ἐφαρμόζει καὶ σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο σύστημα, ποὺ εἶχεν ἐφαρμόσει καὶ στὶς καπναποθηκὲς τῆς ἐταιρείας, γιὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐργασίαι τοῦ καπνοεργοστασίου τῶν πηγαίνουν πολὺ καλὰ καὶ τὰ κέρδη, ποὺ δίνει καὶ στοὺς δυὸ συνεταίρους, εἶναι μεγάλα.

Δὲν εἶναι ἀκόμη 25 χρονῶν ὁ Στάθης, καὶ τὰ ἑκατομμύριά του ξεπερνοῦν τὰ χρόνια του.

§ 71. ΠΩΣ ΘΑ ΕΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗ Ο ΠΟΘΟΣ ΤΟΥ ;

1. Ὁ Στάθης ἔχει πιά ἀρκετὰ χρηματικὰ μέσα, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν πόθο, ποὺ τόσα χρόνια κλωθογυρίζει στὸ μυαλό του. Καθὼς ξέρομε, ἐπιθυμεῖ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς δικούς του νὰ ὠφελήσῃ καὶ τὴν πατρίδα του καὶ πατρίδα ὄλων μας, τὴν Ἑλλάδα.

Μὲ τὴν ἀδιάκοπη αὐτὴ σκέψι του εὐρῆκε, πὼς θὰ ἐμποροῦσε νὰ τὴν ὠφελήσῃ, ἂν ἐκατόρθωνε μὲ κάποιον τρόπο νὰ σπρώξῃ πιὸ πολλὰ παιδιὰ τῆς στῆ θάλασσα, τὴν ἀγαπημένη του. Ἔχει σχηματίσει τὴν πεποίθησι πὼς ἡ θάλασσα, ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια ἐξύπνησε καὶ ἐπολίτισε καὶ ἔθρεψε καὶ ἐδυνάμωσε τοὺς προγόνους μας, τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, καὶ τοὺς ἐβοήθησε νὰ διώξουν ἢ νὰ τσακίσουν κάθε ἐχθρό των, ποὺ ἤθελε νὰ τοὺς σκλαβώσῃ, ἔτσι καὶ τώρα. Ἡ ἴδια θάλασσα

μπορεί να καλοθρέψη μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας μας και να μάς κάμη όλους μας ικανούς ν' αποκρούσωμε κάθε ἐχθρό, που θέλει να μάς βλάβη ἢ να μάς πάρη κανένα κομμάτι της χώρας μας.

2. « Για να κατορθωθῆ ὅμως αὐτό » συλλογίζεται ὁ Στάθης « χρειάζεται να νοιώσουν ὅλ' οἱ θαλασσινοὶ πατριῶτες μου ὅτι ἡ θάλασσα κρύβει θησαυρούς, που μπορεί να τοὺς ἀνακαλύψουν, φθάνει να ξέρουν τὸν κατάλληλο τρόπο.

» Οἱ παλιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοὶ μας ἀνακάλυπταν τοὺς θησαυροὺς αὐτοὺς μὲ δυὸ τρόπους: ἡ ἐπιχειρώντας θαλασσινὰ ταξίδια σὲ πολὺ μακρινὲς πλούσιες χῶρες - ὅπως οἱ Ἄργοναῦτες, γιὰ να πάρουν τὴ χρυσόμαλλη προβιά—ἡ ἰδρύοντας ἀποικίες σὲ κατάλληλες θέσεις ξένων πλούσιων χωρῶν.

« Εἶναι ἀλήθεια πὼς καὶ σήμερα πολλοὶ θαλασσινοὶ μας γυρίζουν ὅλες τὶς θάλασσες καὶ τοὺς ὠκεανούς της γῆς, δουλεύοντας εἴτε ναῦτες καὶ θερμαστὲς εἴτε πλοίαρχοι καὶ μηχανικοὶ, οἱ πῖο πολλοὶ σὲ δικά μας καὶ λιγώτεροι σὲ ξένα καράβια. Καὶ οἱ πρῶτοι ὅμως καὶ οἱ δεύτεροι πολὺ λίγη προκοπὴ ἔχουν ἀπὸ τὴ δουλειὰ των αὐτῆ. Οἱ πρῶτοι καὶ πολὺ μικροὺς μισθοὺς ἔχουν καὶ δὲν καλοτρέφονται ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν καραβιῶν τοὺς ἐφοπλιστὲς μας δηλ. Οἱ ἄλλοι ἔχουν ἱκανοποιητικὸς μισθοὺς καὶ τρέφονται καλύτερα, κακοπαθοῦν, ὅμως καὶ κινδυνεύουν συχνά, γυρίζοντας στοὺς ὠκεανούς καὶ στὰ πέρατα της γῆς. Γι' αὐτὸ οἱ θαλασσινοὶ μας τώρα παρατώντας τὶς θαλασσινές, ρίχνονται σὲ στεριανὲς δουλειές. Καὶ οἱ ἐφοπλι-

στές μας όμως αυτά τὰ χρόνια ἔχουν ζημιές πολλές ἀπὸ τὶς θαλασσινές ἐπιχειρήσεις των· γιατί καὶ τὰ πληρώματά των δὲν ἐργάζονται μὲ ὄρεξι καὶ οἱ ξένοι τοὺς συναγωνίζονται. Γι' αὐτὸ καὶ ὅσοι ἔχουν δικά των καράβια προσπαθοῦν νὰ τὰ ξεκάμουν καὶ κανεὶς Ἕλληνας κεφαλαιουχὸς δὲν ρίχνει πιὰ τὰ κεφάλαιά του σὲ καράβια καὶ σὲ θαλασσινές ἐπιχειρήσεις».

3. Γιὰ τὴ διόρθωσι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κακοῦ ἕνα μέσο βρίσκει ὁ Στάθης, αὐτό :

Νὰ κατορθωθῆ, ὥστε γιὰ τὸ κάθε καράβι μας, ἰστιφόρο ἢ ἀτμοκίνητο, ἐπιβατικὸ ἢ φορτηγὸ, νὰ ἐνδιαφέρεται ὅλο τὸ πλήρωμά του, ἀπὸ τὸν καπετάνιο ἴσαμε τὸ μοῦτσο. Γιὰ νὰ γίνῃ ὁμως αὐτό, πρέπει τὸ κάθε καράβι νὰ εἶναι συνεταιρικό· ὄχι δηλ. τοῦ ἐφοπλιστῆ, παρὰ ὅλου τοῦ πληρώματος.

Ἔτσι ἔγινε καὶ μὲ τὴν « Ἄργώ » τοῦ Ἰάσονα λέγει μέσα του ὁ Στάθης. « Καὶ τότε, ἂν καὶ ἕνας ἦτο ὁ ἀρχηγός, ὡστόσο ὅλ' οἱ Ἀργοναῦτες ἐνδιαφέροντο τὸ ἴδιο γιὰ τὴν « Ἄργώ » καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδιοῦ της. Γι' αὐτὸ καὶ ἐκατόρθωσαν τὸ δύσκολο γιὰ ἐκεῖνα τὰ χρόνια κατόρθωμα: νὰ φθάσουν ἴσαμε τὴν Κολχίδα - σὰ νὰ ποῦμε σήμερα, στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου - καὶ νὰ φέρουν στὴν Ἑλλάδα πλοῦτη ἀμέτρητα, τὴ « χ ρ υ σ ὄ μ α λ λ η π ρ ο β ι ᾶ ».

« Ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ καὶ τώρα στὸν τόπο μας. Ὅλα τὰ ἑλληνικὰ καράβια νὰ γίνουν, σὰν τὴν ἀρχαία τὴν « Ἄργώ » καὶ ὅλοι οἱ ναυτικοὶ μας « νέοι Ἀργοναῖτες ».

—« Μὰ πῶς θὰ μπορέσουν πτωχοὶ ναυτικοὶ νὰ βροῦν

τόσα κεφάλαια, πού χρειάζονται για ν' αγορασθῆ, ν' ἀρματωθῆ καί νά κινηθῆ ἓνα καράβι;» Ἴσως μέ ρωτήση κανεῖς;» ἀναρωτιέται μονάχος του ὁ Στάθης. καί ἀπαντᾷ πάλι ὁ ἴδιος.

—«Ὅταν ἐνωθοῦν πολλοὶ μαζί, ὅσοι χρειάζονται για ἓνα καράβι, καί δεθοῦν σ' ἓναν ἀλληλοὑπόχρεο συνεταιρισμό, εὐκολα θά εὔρεθοῦν οἱ κεφαλαιοῦχοι καί οἱ τράπεζες, νά δανείσουν τὰ χρειαζούμενα χρήματα για τὴν ἀγορά, τὸ ἀρμάτωμα καί τὴν κίνησι καί τοῦ πιὸ μεγάλου καραβιοῦ, ἰστιοφόρου ἢ ἀτμοκίνητου.

« Ἄς κάμω ὅμως ἐγὼ τὴν πρώτη δοκιμὴ » προσθέτει « καί ἄς ἀγοράσω μιὰ « Ἀ ρ γ ῶ » πού νά μπορῆ νά ταξιδεύῃ σὲ θάλασσα καί ὄχι στὰ σύννεφα, σὰν τὴν πρώτη. Καί ὅταν τὴν ἐτοιμάσω τέλεια, ὁ καπετὰν Πετρήs, ὁ φίλος μου, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καί οἱ δυὸ γιοὶ τοῦ καπετὰν Νικόλα, τοῦ σωτῆρα μου, ἀπὸ τὸ ἄλλο θά μπορέσουν νά βροῦν καί ἄλλους τέτοιους, σὰν καί αὐτούς, συντρόφους, για νά τοὺς τῆ δανείσω καί νά μοῦ τὴν ξεπληρώσουν λίγο λίγο. Καί ὅταν πετύχη - ὅπως εἶμαι βέβαιος - ἡ δοκιμὴ μου αὐτῆ, τότε θά σκαρώσω καί ἄλλη « Ἀ ρ γ ῶ » καί κατόπι καί ἄλλη καί ἄλλη. Ὡσπου, βλέποντας τὴν ἐπιτυχία μου αὐτῆ καί ἄλλοι κεφαλαιοῦχοι εἶτε καί Τράπεζες, θελήσουν νά κάμουν τὸ ἴδιο. Τότε πιστεύω πὼς θά πραγματοποιηθῆ πέρα για πέρα ὁ κρυφὸς ὡς τώρα πόθος μου: Νά ἰδῶ δηλ. στ' ἀληθινὰ θαλασσινὴ τὴν Ἑλλάδα μας ».

§ 72. «ΚΑΛΟΡΙΖΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΓΩΣ ΚΑΙ ΚΑΛΑ
ΣΤΕΦΑΝΑ ΤΩΝ ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΜΕΝΩΝ »

1. Δέν έχασομέρησε διόλου ό Στάθης, μόλις έπῆρε τήν απόφασι αυτή.

Τήν ίδια μέρα έπροσκάλεσε τηλεγραφικῶς τόν Πετρή από τόν Πειραιᾶ καί τούς δυό γιούς τοῦ καπετάν Νικόλα από τή Σκιάθο. Καί όταν αὐτοί τήν ώρισμένη μέρα καί ώρα έσυγκεντρώθηκαν στο γραφεῖο τοῦ Στάθης, εκείνος ύστερ' από τ' άγκαλιάσματα, τά φιλιὰ καί τίς άλληλοσυστάσεις τούς έφανέρωσεν άμέσως τό σκοπό τῆς προσκλήσεώς των, πού ἦτο αὐτός: Να τούς προτείνη νά γίνουν, αν θέλουν, ιδιοκτῆτες ενός φορτηγοῦ βαποριοῦ, γρήγορου, λιγοέξοδου καί κατακαίνουργου, πού νά τó έκμεταλλεύωνται συνεταιρικὰ μαζί μέ τούς τρεῖς αὐτούς καί όσοι θά έχρειάζοντο άκόμα για τήν κίνησι καί τήν ύπηρεσία του : μηχανικοί, θερμαστές, ναῦτες καί ναυτόπαιδα.

Τό βαπόρι τοῦτο θά τó έπωλοῦσε στο κόστος του ό Στάθης σ' αυτή τήν έταιρεία. Καί αν τά μέλη τῆς έταιρείας δέν είχαν νά τοῦ τó πληρώσουν άμέσως, έδέχετο εκείνος νά τó παραχωρήση ύποθηκευμένο σ' αὐτούς. Νά τούς δώση μάλιστα καί τά έξοδα τοῦ πρώτου ταξιδιοῦ, φθάνει νά δεχθοῦν αὐτούς τούς όρους τῆς συμφωνίας :

α') Για τά κεφάλαια τῆς άγορᾶς τοῦ караβιοῦ νά τοῦ πληρώση ἡ έταιρεία ένα πολὺ μικρὸ τόκο- 3 δραχμές στις 100.

β') Κάθε χρόνο ή ίδια εταιρεία να ξεπληρώνη και ένα μέρος από το κεφάλαιο της αγοράς.

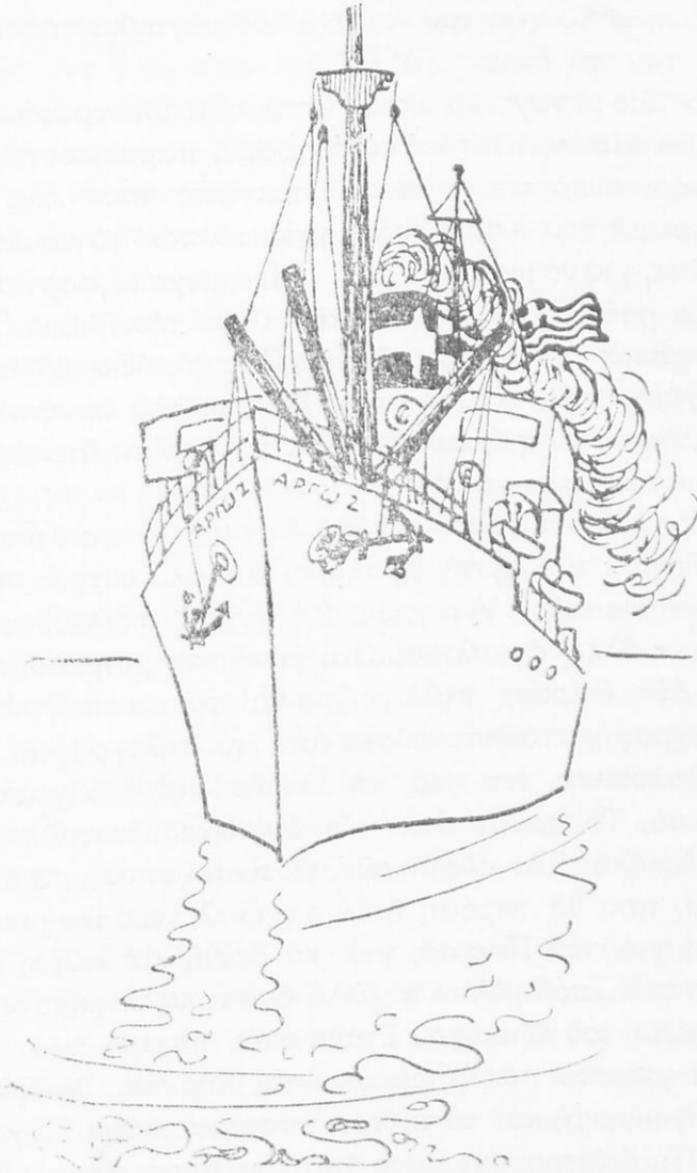
γ') Όλα τα κέρδη καθώς και τις ζημίες της εταιρείας να μοιράζονται σε 100 ίσα κομμάτια. Και από αυτά στον καθέν' από τους πλοiάρχους και τους μηχανικούς ν' αναλογοῦν 8 μερίδια, στον καθένα ναύτη, θερμαστή και μάγειρο από 4 και στο κάθε ναυτόπαιδο από 1.

δ') Την εταιρεία θα διευθύνη ο ίδιος ο Στάθης χωρίς καμμιά πληρωμή για τον κόπο του, ὡσπου να ξεπληρωθῆ το μισό χρέος της. Από εκεί και πέρα ὄλ' οί συν-έταιροι θα ἐκλέγουν κάθε χρόνο έναν από αυτούς τους ίδιους για διευθυντή των.

Εἶναι περιττό να ποῦμε πῶς και οί τρεῖς προσκαλεσμένοι ὄχι μόνον ἐδέχθησαν ὄλους τους ὄρους της παραπάνω συμφωνίας, ἀλλά και εὐχαρίστησαν θερμά το Στάθη για την εὐγενική προσφορά του. Ἀκόμη τοῦ ὑποσχέθησαν πῶς θα ἐφρόντιζαν σε λίγο να συμπληρώσουν τα χρειζούμενα ἄλλα μέλη της εταιρείας με ἄνθρώπους της ἐμπιστοσύνης των.

2. Την ίδια στιγμή ο Στάθης ἐτηλεγράφησε σε γνωστό του ἀγγλικό ναυπηγεῖο πῶς ἀγοράζει το φορτηγὸ βαπόρι, πού εἶχε συμφωνήσει, ὄταν, περνώντας από ἐκεῖ στο τελευταῖο ταξίδι του, εἶδε το καράβι αὐτὸ ἔτοιμο σχεδόν.

Όταν, ἕνα πρωὶ ὕστερ' ἀπὸ 15 ἡμέρες, το βαπόρι ἐκεῖνο ἔφθασε στη Θεσσαλονίκη και ἐπαραδόθηκε στον ἰδιοκτήτη του, ἡ πρώτη δουλειὰ τοῦ Στάθη ἦτο να

Η ΑΡΓΩ 2

γράφη με τὸ χέρι του καὶ στὰ δυὸ μάγουλα τῆς πλώρης του τὸ ὄνομα: ΑΡΓΩ 2.

Τὸ ἴδιο ἀπόγευμα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ὑπογραφή τοῦ συμβολαίου καὶ μετὰ ἀπὸ ἀγιασμό, παραδίνοντας τὸ βαπόρι αὐτὸ στοὺς νέους ἰδιοκτῆτες του — ὅλο τὸ πλήρωμά του — τοὺς ἔκαμε γνωστὸ πὼς τὸ ναυλώνει ὁ ἴδιος, γιὰ νὰ μεταφέρῃ μαζί μ' ἓνα μεγάλο φορτίο καπνῶν γιὰ τὴ Μασσαλία καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιο καὶ τὴν οἰκογένεια τοῦ κ. Βάννα στὸν Πειραιᾶ. Ἐκεῖ θὰ ἔκανε τὸ γάμο του μετὰ τὴν μοναχοκόρη τοῦ συνεταίρου του, δεσποινίδα Δροσοῦλα, μετὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ἀρραβωνιασμένος.

«Καλὰ στέφανα τοῦ διευθυντοῦ μας!» ἀκούσθηκε μιὰ φωνὴ βγαλμένη ἀπ' ὅλους τοὺς νέους ἰδιοκτῆτες τῆς Ἀργῶς 2, γιὰ ν' ἀκολουθήσουν ἀμέσως ἄλλα ἀγκαλιάσματα, φιλιὰ καὶ χαιρετισμοί.

2. Δὲν ἐπέρσσε πολλὴ ὥρα καὶ τρία «ἐπείγοντα» τηλεγραφήματα ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ τηλεγραφεῖο τῆς Θεσσαλονίκης, ἓνα γιὰ τὴ Σκιάθο καὶ δυὸ γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Τὸ πρῶτο εἶναι τῶν δυὸ παιδιῶν τοῦ καπετὰν Νικόλα. Τὸν εἰδοποιοῦν νὰ εἶναι ἔτοιμος τὸ ἄλλο πρωί, πού θὰ περάσῃ ἡ Ἀργῶ 2, νὰ τὸν παραλάβῃ γιὰ τὸν Πειραιᾶ, γιὰ νὰ βρεθῇ καὶ αὐτὸς στὸ γάμο τοῦ Στάθη. Ἀπὸ τ' ἄλλα δυὸ τηλεγραφήματα τὸ ἓνα εἶναι τοῦ ἴδιου τοῦ Στάθη στὸν πατέρα του. Τοῦ κάνει γνωστὸ πὼς, ξημερώνοντας Κυριακὴ, θὰ ἔφθανε μετὰ τὴ μνηστὴ καὶ τὰ πεθερικά του νὰ κάμῃ τὸ γάμο του. Τὸ δεύτερο, σταλμένο ἀπὸ τὸν Πετρή, εἰδοποιοῦσε τὸν πατέρα του σύμφωνο μετὰ τὴν παράκλησι τοῦ

Στάθη νὰ παρευρεθῆ τὴν ἴδια ὥρα μὲ τὴ φελούκα των, τὴν Ἀργώ, στὸν ἐρχομὸ τῆς Ἀργῶς 2.

Δυὸ ὥρες ἀργότερα τὸ κατὰστρωμα τῆς Ἀργῶς 2 ἦτο κατάγεμο ἀπὸ φίλους τοῦ Στάθη καὶ ἀπὸ συγγενεῖς τῆς οἰκογενείας τοῦ κ. Βάννα. Ζεπροβοδοῦν τοὺς δυὸ ἀρραβωνιασμένους μαζί μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τὸν ἀδελφὸ τῆς νύφης.

Ἔσπερ' ἀπὸ λίγο σ' ἓνα σημεῖο τοῦ Στάθη ἀρχίζει νὰ σηκώνεται ἡ ἄγκυρα καὶ στὸ πρυμνιὸ κατάρτι τῆς Ἀργῶς 2 ν' ἀνεβάζεται τὸ σῆμα τῆς ἐταιρείας -- μιὰ μακρόστενη λευκὴ σημαία μὲ δυὸ μεγάλα γαλάζια Εμπλεγμένο σὲ μιὰ ἄγκυρα, γαλάζια καὶ αὐτὴ.

«Τί τάχα νὰ σημαίνει αὐτὸ τὸ σῆμα;» ρωτοῦν τὰ πεθερικά του.

—«Ἐλπίδα τῆς Ἑλλάδας μας εἶναι ἡ ἄγκυρα τῶν καραβιῶν της» ἀπαντᾷ ὁ Στάθης.

4. Ὁ ἔλικας τῆς Ἀργῶς 2 ἀρχίζει νὰ στρηφογυρίζη καὶ τὸ βαπόρι νὰ κινεῖται πρὸς τὰ ἐμπρός. Τῆ στιγμῇ ἐκείνη οἱ καλεσμένοι ὅλοι μέσ' ἀπὸ τίς βάρκες των ξεφωνοῦν χαρούμενα: «Καλορρίζικα τῆς Ἀργῶς καὶ καλὰ στέφανα τῶν ἀρραβωνιασμένων!»

Μαζί μὲ τὰ «εὐχαριστοῦμε» τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ караβιοῦ ἐκείνου ἀκούσθηκαν τότε καὶ δυὸ τρί' ἀδύναμα γαυγίσματα; «Γάβ! γάβ! γάβ!» Ἦσαν τοῦ Ἀράπη, γέρου πιά καὶ ἀδυνατισμένου. Ἐνόμισε, φαίνεται, χρέος του νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ αὐτὸς γιὰ τίς εὐχές, ποὺ ἔδιναν στὸν ἀχώριστο φίλο καὶ ἀφεντικό του, τὸ Στάθη.

§ 73. ΝΑ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΕΥΤΥΧΗΣΗ.

1. Ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης ἡ Ἀργὼ 2 ἴσια στῆ Σκιάθου καὶ ἀπεκεῖ γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Ὑστερ' ἀπὸ δυὸ μερόνυκτα ξημερώνεται στὶς Φλέβες, κάτι ἐρημόνησα λίγο παραπέρ' ἀπὸ τὸ Σούνιο. Λίγο ὑστερώτερα ἀρχίζει νὰ διακρίνεται ἡ Καστέλλα, ἡ πιὸ ψηλὴ συνοικία τοῦ Πειραιᾶ. Ἀργότερα τὰ δύο Φάληρα καὶ τελευταῖα ὁ Λυκαβηττός, ἡ Ἀκρόπολις καὶ ἡ Ἀθήνα. Νὰ καὶ ἡ Φρεαττῦδα! ἐφάνηκε!

Ὅσο πλησιάζουν στὸν Πειραιᾶ τόσο ἡ συγκίνησι τοῦ Στάθου γίνεται μεγαλύτερη. Ἐπάνω στῆ γέφυρα μαζί μὲ τὸν Πετρή, τὸν πρῶτο πλοίαρχο τῆς Ἀργῶς 2, βλέποντας, ἓνα ἓνα, ὅλ' αὐτὰ τὰ γνώριμα γι' αὐτὸν μέρη δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθῆ ἀπὸ τὴ συγκίνησι. Ὅλοένα βηματίζει ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς γέφυρας καὶ πότε πότε σπογγίζει κανένα δάκρυ του. «Ἄχ, πατρίδα μου γλυκειά!» μουρμουρίζει.

Σὲ λίγο ἡ Ἀργὼ 2 μπαίνει στὸ πειραιώτικο λιμάνι καὶ ρίχνει τὴν ἄγκυρά της στῆ μέση του.

2. Μιὰ βάρκα βλέπουν τότε οἱ ἐπιβάτες καὶ τὸ πλήρωμά της νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν Ἀργὼ 2. Μέσα φαίνονται δυὸ ἄνδρες, δυὸ γυναῖκες καὶ ἓνας νέος. Τὴν ἴδια στιγμή ἀπὸ ἓνα σημαιοστόλιστο τρεχαντήρι ξεκινᾷ καὶ μιὰ μικρὴ φελούκα. Τὴ λάμνει κάποιος ἀσπρομάλλης γέρος, προσπαθώντας νὰ πλησιάσῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἄγκυροβολημένο φορτηγό.

Ὁ Στάθης ὄρθιος στὴν κορυφὴ τῆς σκάλας τῆς Ἀργῶς 2 δείχνει στῆ μνηστὴ καὶ τὰ πεθερικά του τοὺς

ἐπιβάτες τῆς μεγάλης βάρκας καὶ λέγει μὲ συγκίνησι :
 « Αὐτοὶ εἶναι ὄλ' οἱ δικοὶ μου : ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, τ'
 ἀδέλφια καὶ ὁ γαμβρός μου ». Δείχνοντας ἔπειτα καὶ τὴ
 μικρὴ φελούκα ξαναλέγει : « Βλέπετε καὶ αὐτὴ τὴ βαρ-
 κούλα, ποῦ διπλαρώνει στὴ μεγάλη ; Εἶναι ἡ μητέρα
 τοῦ βαποριοῦ μας ἢ Ἄ ρ γ ὦ 1.

—« Καὶ αὐτὸς ὁ ἀσπρομάλλης γέρος ὁ πατέρας μου »
 προσθέτει χαμογελώντας ὁ καπετὰν - Πετρήs.

Τότε ἀρχίζουν νὰ τοὺς χαιρετοῦν μὲ τὰ μανδήλια
 των. Τὸ χαιρετισμὸ ἀποδίνουν ἀμέσως καὶ οἱ ἐπιβάτες
 τῆς μεγάλης βάρκας.

Δὲν προφθαίνουν νὰ ζυγώσουν καλὰ καλὰ στὴ σκά-
 λα τῆς Ἄ ρ γ ὦ s 2 οἱ δυὸ βάρκες, καὶ ὁ Στάθης πη-
 δᾶ γρήγορα στὴ μεγάλη· ρίχνεται στὴν ἀγκαλιὰ τῶν
 γονιῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἀσπάζεται καὶ τὸ γαμ-
 βρό του ξεφωνώνοντας μὲ ἀναφυλλητά :

« Ἄχ, σᾶς ἐπίκρανα πολὺ ! Συχωρέστε τὸ μεγάλο σφάλ-
 μα μου ».

—« Καὶ γιὰ χάρι· δική μου ! » προσθέτει ἡ Δροσούλα,
 ποῦ ἀκολούθησε καταποδιαστὰ τὸν ἀρραβωνιαστικὸ
 τῆς στὸ κατέβασμα.

—« Εἶναι πολὺς καιρὸς, ποῦ σ' ἐσυχωρέσαμε, παιδι
 μας καλό ! » τοῦ ἀπαντοῦσαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα
 σφικταγκαλιάζοντας, φιλώντας καὶ βρέχοντάς τον μὲ
 τὰ δάκρυά των.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούσθηκαν στὴ διπλανὴ τὴ βάρ-
 κα κλαψιάρικα γαυγίσματα : « Γάβ, γάβ, γάβ ! » Ἦσαν
 τοῦ γερο-Ἄράπη, ποῦ, μόλις ἀντίκρυσεν ἀπὸ τὴ σκάλα
 τοῦ βαποριοῦ στὴ φελούκα τοῦ « Ἀγίου - Νικολάου »

τὸν πρῶτο ἀφεντικό του, κατέβηκε τρικλίζοντας τὰ σκαλοπάτια, ἐχύμησεν ἀπάνω του καὶ ἄρχισε νὰ γαυγίση χαρούμενα.

Τότε ἐπετάχθηκε καὶ ὁ Στάθης ἀπὸ τὴν ἄλλη βάρκα καί, ἀρπάζοντας τὸ ροζιασμένο χέρι τοῦ καπετὰν Νικήτα, τὸ ἀσπάσθηκε μὲ σεβασμὸ καὶ εἶπε :

« Συχώρεσέ με καὶ τοῦ λόγου σου, καπετὰν Νικήτα. Καὶ σένα σ' ἐπίκρανα πολὺ. Τὸ σφάλμα μου ἦτο μεγάλο ».

— «Ναί, μὰ μοῦ τὸ ἐξεπλήρωσες μὲ τὸ παραπάνω, παιδί μου. Γι' αὐτὸ ὄχι ἐσύ, παρὰ ἐγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος » ἀπάντησε δακρυσμένος ὁ γερο - καπετάνιος καὶ καμαρώνοντας δίπλα τὸν Πετρή του μὲ τὴ στολὴ τοῦ πρώτου πλοιάρχου.

3. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ἐπάνω στὸν « Προφήτ' Ἡλία » τὴν ἐκκλησίαν τῆς Καστέλλας - γιὰ νὰ βλέπη ὁ Στάθης καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη τὴν ἀγαπημένη του θάλασσα - ἔγινεν ὁ γάμος του. Καὶ τὸ ἴδιο βράδυ τὸ νιόπανδρο ζευγάρι ἐξεκίνησε μὲ τὴν Ἀργὼ 2 γιὰ τὴν Μασσαλία, ὅπου θὰ ἐξεφορτώνοντο καὶ τὰ καπνὰ τῆς ἐταιρείας « Βάννας καὶ Σταθάς ».

Τὴν ὥρα τοῦ ξεκινήματος ἐξαπλωμένος ὁ Ἀράπης στὴν παλιά του θέσι, στὴν πλώρη τοῦ τρεχαντηριοῦ τοῦ καπετὰν Νικήτα, ἄκουσε τὴ γνώριμη φωνὴ τοῦ Στάθη καὶ τοῦ ἔστειλε καὶ αὐτὸς μὲ 2—3 ἀδύναμα γαυγίσματα : « Γάβ, γάβ, γάβ ! » Ἦσαν, φαίνεται, ἡ εὐχὴ του : « νὰ πολυχρονίση καὶ « νὰ εὐτυχήση ».

Ο Άράπης ξεπροβαδά το Στάθι με 2-3 άδύναμα γαυγίσματα.

§ 74. ΤΟ ΜΟΝΟ ΚΑΛΩΣΩΡΙΣΕΣ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται
κρατώντας τὸ τιμόνι.

« Καράβι! Στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια·
Θ' ἀκούσης « καλωσώρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

» Μὴν τὰ πιστέψης! Ἄπιαστες
εὐχῆς ποὺ ὁ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπιᾷ στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

» Τὸ μόνο « καλωσώρισες »
τὴ μόνη εὐχή, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ φτωχὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι ».

Ἰ. Πολέμης

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς.
1. Καί τῶν δυὸ φίλων ἐβούρκωναν τὰ μάτια	3
2. Ἄχ, νὰ ἤμποροῦσε νὰ ταξιδεύσῃ !.....	5
3. «Ὅταν μεγαλώσω ἐγὼ ὅλοι σας θὰ ξεκουρασθῆτε» ..	8
4. Ὅταν οἱ Ἕλληνες εἶναι στὴ θάλασσα, βρίσκονται στὴ πατρίδα των	9
5. Ἡ Γοργόνα καὶ ὁ Μεγαλέξανδρος	12
6. Ἡ Γοργόνα (ποίημα τοῦ Γ. Δροσίνη)	16
7. Ὁ Στάθης παίρνει μαθήματα ἀπὸ τὸν Πετρή	17
8. Ὁ Στάθης σωτήρας καὶ κουμπάρος	21
9. Κι ἄλλη κουμπριά τοῦ Στάθῃ	25
10. Δυὸ μεγάλες συγκινήσεις τοῦ Στάθῃ	29
11. Ὁ ναύτης (ποίημα τοῦ Ν. Δαμιανοῦ)	31
12. Ἕνας ἀνεπάντεχος ἐπιβάτης τοῦ «Ἁγίου Νικολάου»..	33
13. Πῶς ὁ Στάθης ἀποφάσισε νὰ ταξιδεύσῃ μὲ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο;	36
14. Ἡ «Ἀργώ» ξεβγάζει τὸν «Ἅγιο Νικόλαο»	42
15. Στὸ Σαρωνικὸ μὲ τὸν «Ἅγιο Νικόλαο».....	45
16. «Ἄ! εἶναι πολὺ ὄμορφα τὰ θαλασσινὰ ταξίδια».....	48
17. Τὸ ἀρμένισμα τοῦ караβιοῦ (ποίημα τοῦ Γ. Δροσίνη).	50
18. Ἕνα νυκτερινὸ μαγευτικὸ θέαμα	52
19. «Ποιὸς ξέρει, ἂν σὲ λίγα χρόνια δὲν θὰ ταξιδεύῃ μὲ τὴ δική του Ἀργώ!».....	56
20. «Ὁ καθαρὸς ἀέρας ἀνοίγει τὴν ὄρεξι».....	57
21. Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα καὶ ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας. Ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας (ποίημα τοῦ Ἄχ. Παρά- σχου).	62
22. Ὁ γρῆπος (καὶ ποίημα τοῦ Γ. Δροσίνη).....	65
23. «Ἐμεῖς οἱ ἀγράμματοι μοιάζομε τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς κωφοὺς»	67

Στάθης Σταθάς-Ἀναγν. Δ' Δημοτ. Ἀνδρεάδη-Μυριβίλη. Ἐκδ. Α' 16

24. Τὸ τρεχαντῆρι ἀρμενίζει πάνω σέ δοξασμένα νερά...	69
25. Στῆ Χαλκίδα	71
26. Τὸ σταφύλι (ποίημα τοῦ Γ. Δροσίνη).....	74
27. «Κάτι, ποὺ σέ κάνει περήφανο, γιατί εἶσαι "Ἕλληνας"!	75
28. Ὁ Στάθης θυμάται ἀργὰ τὴν προσευχή του.....	78
29. Τὸ καλύβι (περιγραφή καὶ ποίημα τοῦ Γ. Δροσίνη)..	81
30. Ἡ κακαβιά τοῦ Πετρῆ	84
31. Κολύμπι μεσοπέλαγα	87
32. Ὁ Στάθης συλλογίζεται πῶς νὰ φύγη.....	90
33. Μιά νύκτα μέσα στὸ Αἶγαῖο	93
34. Ζεφεύγει ἀπὸ τὸ τρεχαντῆρι	96
35. Ὁλομόναχος στὸ πέλαγος.....	100
36. «Μητέρα!» φώναξε τρομαγμένος ὁ Στάθης.....	102
37. Οἱ δυὸ ναυαγοὶ	106
38. Τοῦ σκύλου ἡ οὐρά (ποίημα τοῦ Ζ. Παπαντωνίου)..	109
39. Σὰν τὸν Ροβινσῶνα.....	110
40. Ἡ μπλοῦζα τοῦ Στάθη καὶ ἡ γούνα τοῦ Ἀράπη	113
41. Τὸ γεῦμα τῶν δύο ναυαγῶν μὲ ἀχινοὺς	116
42. Τὸ μαρτύριο τῆς δίψας καὶ ὁ «ἀνάβαλος».....	119
43. Ἡ πρώτη νύκτα τοῦ Στάθη στὸ ἐρημόνησο	123
44. «Οἱ ἄνθρωποι ἔγιναν γιὰ νὰ βοηθοῦνται συναμεταξύ των»	127
45. Ὁ Στάθης πλέκει ἓναν κύρτο.....	131
46. Ποῦ νὰ βρεθῆ φωτιά γιὰ τὸ μαγεῖρεμα!.....	133
47. Ἐνα παιγνιδάκι, ποὺ παίρνει τὴ φωτιά ἀπ' τὸν οὐ- ρανό.....	136
48. Ὅσο πάει καὶ νοικοκυρεύεται	140
49. Ὀνειρα καὶ πραγματικότητα	144
50. Μιὰ παράξενη κατσαρόλα	147
51α'. Ἡ θάλασσα τοῦ προσφέρει καὶ τὰ πιάτα.....	150
51β'. Μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμον μοναχός	155
52. Σπουδαία τοῦ Ἀράπη ἀνακάλυψη	158
53. Ἡ μητέρα	163

0020561326

54. 'Ο Στάθης πιάνει καί ήμερώνει τή μητέρα του κατσικιού	166
55. 'Ο άσωτος υίός	169
56. 'Ο Στάθης άποφοσίζει νά φύγη	171
57. Το πρωτοβρόχι (ποίημα του Κ. Πασσαγιάννη).....	174
58. 'Ο Στάθης φεύγει άπ' τή νησί του.....	175
59. Μιά άποτυχημένη προσπάθεια	178
60. Μιά τρικυμία, πού φέρνει τή σωτηρία	181
61. Πάλι με τους ανθρώπους	188
62. 'Ο Στάθης παραγιός	192
63. Ζεχειμωνιάζει στη Σκιάθο	194
64. 'Η έλιά ή τιμημένη (ποίημα του Κ. Παλαμά)	198
65. 'Ο Στάθης στη Θεσσαλονίκη για δουλειά	199
66. Δοκιμάζεται	203
67. Τακτικός υπάλληλος στο κατάστημα του κ. Βάννα ..	209
68. 'Ο Στάθης αρχίζει νά υποχρεώνη	214
69. Συνέταιρος του κ. Βάννα	219
70. Τα εκατομμύρια του ξεπερνούν τή χρόνια του	224
71. Πώς θα ήμπορούσε νά πραγματοποιηθή ό πόθος του;	227
72. «Καλορρίζικα της «'Αργώς» καί καλά στέφανα των άρραβωνιασμένων».....	231
73. «Νά πολυχρονίση καί νά εύτυχήση»	236
74. Το μόνο «καλωσώρισε» (ποίημα του Ι. Πολέμη)	240

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Υπουργείον
Παιδείας και Θρησκευμάτων**

Τμήμα διδακτικών βιβλίων

Έν Αθήναις τῆ 20 Αύγουστου 1934

Ἄριθ.

Πρωτ. 51231.51232

Διεκπ.....

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

**Περὶ ἐγκρίσεως διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῶν
μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ. Α. Π.

Πρὸς

τὸν κ. Δημοσθένην Ἀνδρεάδην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἀρθρ. 4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1ην πρᾶξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΑΘΑΣ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῆ τοῦ Ὑπουργοῦ

ΤΙΜΗ ΑΔΕΤΟΥ 21,10

Ὁ Τμηματάρχης

Ν. Σκουρῆς

Ἄριθ. ἀδείας διεκπ. 55276

ΔΕΛΕΜΕΝΟΝ ΕΝΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 24-9-34

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης ἀνοικυῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χρηργίας ἀδείας κυκλοφορίας αὐτῶν» 24-1-34)